HD WIDENER
HW RQG2 Y

ilol 602

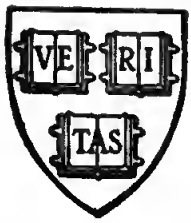

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

7235

Apuneuvoja suomalais-ugrilaisten kielten opintoja varten. I.
Hülfsmittel für das Studium der finnisch-ugrischen Sprachen. I.

KLEINE LAPPISCHE CHRESTOMATHIE

MIT

GLOSSAR

VON

K. B. WIKLUND.

HELSINGFORS 1891.
DRUCKEREI DER FINNISCHEN LITTERATURGESELLSCHAFT.

Zu beziehen durch die Finnisch-Ugrische Gesellschaft.

Preis. 2 Fmk.

Digitized by Google

APUNEUVOJA

SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN

OPINTOJA VARTEN.

HÜLFSMITTEL

FÜR

DAS STUDIUM

DER FINNISCH-UGRISCHEN SPRACHEN.

I. LAPPISCHE CHRESTOMATHIE MIT GLOSSAR.

Digitized by Google

KLEINE

LAPPISCHE CHRESTOMATHIE

MIT

GLOSSAR

VON

K. B. WIKLUND.

HELSINGFORS,
DRUCKEREI DER FINNISCHEN LITTERATURGESELLSCHAFT,
1894.

Aikomukseni on yhdessä muutamien muiden suomalais-ugrilaisten kielten tutkijain kanssa toimittaa kokoelma apuneuvoja suomalais-ugrilaisten kielten opintoja varten, osittain lukemistoja sanakirjoineen, osittain lyhyitä kielioppeja. Näiden käsikirjojen tarkoituksena olisi helpottaa suomalais-ugrilaisten kielten historiallista opintoa; ne olisivat ensi sijassa aiotut yliopistollisten luentojen ja harjoitusten pohjaksi, mutta ehkä myöskin olemaan apukeinoina ominpäin opiskelevia varten. Sarjan lähinnä seuraaviksi osiksi on ajateltu m. m. suomalaista kieli- ja kirjallishistoriallista lukemistoa sekä mordvan kielen käsikirjaa.

Tahdon erittäin muistuttaa, että eri osien kirjoittajille on myönnetty täysi vapaus; toimitus ei siis ensinkään vastaa eri teosten sisällyksen yksityisseikoista, ainoastaan niiden yleisestä kelpoisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Lopuksi on mieluinen velvollisuuteni mainita, että tämän kokoelman ensimäisen osan painokustannukset on suoritettu maamme Yliopiston varoista.

Helsingissä, marraskuussa 1894.

E. N. Setälä.

Unter mitwirkung von fachgenossen ist es meine absicht eine sammlung von hülfsmitteln für das studium der finnisch-ugrischen sprachen, teils chrestomathieen mit glossaren, teils kurze grammatiken, zu veröffentlichen. Der zweck dieser handbücher wäre, das historische studium der finnisch-ugrischen sprachen zu erleichtern; in erster reihe sollten sie den vorlesungen und übungen als grundlage dienen, aber möglicherweise auch beim selbststudium hülfe leisten. Von den geplanten teilen mögen hervorgehoben werden: eine finnische sprach- und litteratur-historische chrestomathie und ein handbuch der mordwinischen sprache.

Ich will besonders darauf aufmerksam machen, dass den verfassern der einzelnen teile vollkommene freiheit gelassen wird; die redaction ist folglich nicht für die einzelnheiten der verschiedenen teile, sondern nur für die allgemeine brauchbarkeit und zweckmässigkeit derselben verantwortlich.

Schliesslich ist es mir eine angenehme pflicht zu erwähnen, dass die druckkosten für den vorliegenden ersten teil dieser sammlung aus den mitteln unserer Universität bestritten werden.

Helsingfors, november 1894.

E. N. Setälä.

Vorwort.

Die vorliegende kleine lappische chrestomathie ist schon das dritte werkchen seiner art. Im jahre 1856 veröffentlichte prof. J. A. Friis in Christiania seine zunächst für priester und andere beamten in Finmarken bestimmten »Lappiske Sprogprøver» und im jahre 1885 druckte prof. J. Krohn in Helsingfors dieselben texte mit in finnischer sprache bearbeitetem wörterbuche ab unter dem namen »Lappalaisia tekstejä». Dass jedoch schon nach so kurzer frist eine neue lappische chrestomathie von nöten ist, wird dadurch leicht erklärlich, dass unterdessen die finnisch-ugrischen studien immer mehr *historisch* geworden sind, — dass man nunmehr nicht nur das praktische können nachstrebt, sondern auch, und zwar weit mehr als früher, das verständniss von der historischen entwickelung der sprachen. Und in dieser beziehung zieht der leser aus den obengenannten chrestomathien nur wenig nutzen. Die chrestomathie von prof. Friis dient nur praktischen zwecken und kann also hier nicht berücksichtigt werden, aber auch diejenige von prof. Krohn enthält nur gelegentlich vergleichungen mit dem finnischen, im allgemeinen nur wenn zwei dem finnischen und dem lappischen gemeinsame wörter noch in beiden sprachen dieselbe bedeutung bewahrt haben, so dass also das

lappische wort mit dem entsprechenden finnischen übersetzt wird: *makset* maksaa, *nuorra* nuori u. s. w. Urnordische oder auch nur altnordische grundformen für die wichtigen nordischen lehnwörter findet man nirgends — nur hie und da vergleichungen mit entsprechenden neunordischen wörtern: *akšo* yxa, *nibbe* knif u. s. w.

Eine neue lappische chrestomathie dürfte also von nöten sein. Im wörterbuche des vorliegenden, zunächst für anfänger bestimmten werkchens sind die entsprechenden finnischen wortformen, so weit sie bekannt waren, aufgenommen worden, und nur dann wortformen aus anderen verwandten sprachen herangezogen, wenn sie im finnischen fehlten. Dem anfänger wird es gewiss eine sehr gute übung sein nachzudenken, ob die mit einander verglichenen lappischen und finnischen wörter wirklich einmal identisch gewesen sind, oder, wenn dies nicht der fall ist, inwieweit sie differieren und inwieweit dies auf die berechtigung des gemachten vergleiches influieren kann. Da man von den anfängern in diesen studien nicht verlangen kann, dass sie die nordischen grundformen der im lappischen vorkommenden nordischen lehnwörter selbständig herausfinden können sollen, sind überall diejenigen nordischen wortformen angegeben, aus welchen die lappischen wörter geliehen sind. Bei den über das finnische hineingekommenen wörtern litauischen oder slavischen ursprungs ist ihre herkunft mittels eines (lit.), bezw. (slav.) angegeben worden; für die nähere beurteilung derselben wird der leser auf die werke Thomsen's und Mikkola's verwiesen, aus welchen er ohne grosse mühe ihre einstigen grundformen herausfinden kann.

Bei dem bestimmen der den lappischen wörtern entsprechenden finnischen und nordischen wörter bin ich natürlicherweise von den wohlbekannten werken Qvigstad's und Thomsen's ausgegangen, wie aber der sachkundige leser finden

dürfte, habe ich das vorhandene material selbständig durchgearbeitet und anch hie und da einige neue etymologien hinzugefügt.

Um eine grössere abwechslung zu erreichen sind hier texte aus allen teilen der dürftigen und in sprachlicher hinsicht überall gewiss nicht ganz unanfechtbaren lappischen litteratur aufgenommen. Dadurch ist auch der wortvorrat reichlicher und vielseitiger geworden, als wenn der inhalt ausschliesslich aus volksmärchen bestände. Aus der chrestomathie von Friis stammen die nummern 1, 4—6, 12; aus den lappischen sprachproben von Qvigstad und Sandberg in Journal de la Société Finno-Ongrienne III die nummern 2, 3, 7—11, 13 (die musik aus Qvigstad und Sandberg, Lappiske eventyr og folkesagn, Kristiania 1887, s. 83), 14; aus Ođđa Testamenta, Kristianiast 1874: 15; aus Salbmagirje, ibid. 1878: 16; aus der lappischen monatsschrift Muitalægje, herausgegeben zu Vadsö: 17, 18; ein wahlaufruf (norwegisch und lappisch): 19; aus Laka bagjesami harrai etc.: 20, und aus Laka muttom dilalašvnođai harrai etc.: 21. Diese texte sind hier mit einigen leichteren veränderungen in der norwegisch-lappischen schriftsprache wiedergegeben, wie diese sprache in dem grossen lappischen wörterbuche von Friis und in neueren norwegisch-lappischen schriften vorliegt. Dass für diese chrestomathie eben die norwegisch-lappische schriftsprache gewählt wurde und gewählt werden musste, ist leicht erklärlich, wenn man bedenkt, dass eine umfangreichere litteratnr nnr in diesem dialekte existiert nnd dass das grösste lappische wörterbuch den wortvorrat desselben umfasst, aus welchem grunde ja auch in sprachwissenschaftlichen schriften lappische wörter vor allem nach diesem dialekte angeführt werden. Anch aus rein sprachlichen gründen ist dieser dialekt für den anfänger der geeignetste, weil derselbe im vergleich mit den übrigen

noch in sehr vielen punkten auf einer verhältnissmässig alten stufe steht und oft eine grössere klarheit der formen bewahrt hat.

Upsala den 7 märz 1894.

K. B. Wiklund.

---

1. *Rievan ja guovčča.*

Go rievan muttomin læi jottemen ja bođi geres-rattai, de jurdašišgođi son: »Maggar son mon ječčam jabmen dagam?» — ja de son dagai ječas jabmen geres-raťe ala. De bođi bagje-olmai raidoin ja oaidna rievana jabmam geres-raťe ala. De valdi son ja doalvoi maŋemuš gerresa ala — ja dat læi guölle-geres — ja bigjali su suonaki vuöllai nuvta. Rievan dagai ječas jabmen, ja sust juölgek legje stærddom; mutto go olmai fastain vuögjai, de ælasgi rievan, gaski vuotta-raipe gaskat, — ja de baci geres. De dagai muota-alme. De dat olmuš, goas fuomaši, sust geres javkkam læ, de vulgi son occat, mutto borgga luodaid valdi, ja almest i son æmbo gavdnam dam gerresa. De rievan valdi gulid ja vulgi guöddet. De guovčča gavnai rievana guöddemen daid gulid, ja go bođi rievana guovdo, de jærra: »Gost don daid?» »Albma-olbmu galddoi sæibbam bigjim ja guölek darvvanegje dasa», mai rievan dajai. — »Ikgo muge sæibbai gulid darvvit?» — »Ik don dam gilla, maid mon læm gillam!» — »Voi, voi, imgo mon duom gilla!» — »No, bija donge sæibad albma-olbmu galddoi!» De doalvoi rievan su dokko dam galdo lusa ja dajai: »Dat læ dat galddo, gost mon gulid oggum!» De hoigai guovčča sæibes dokko dam čacce-galdo sisa. De ješ jottala rievan dast birra, dassači go guovčast sæibbe galbmo galdo sisa. De go son diđi dam, atte guovčast sæibbe læi galbmom saggarakkan, de

čuorvvogođi: »Bottet, albma-olbmuk, bissoi guim ja saiti guim; guovčča din galddoi baikka!» De albma-olbmuk botte bissoi ja saiti guim, ja go guovčča gulai dam, de njuikki bajas ja gaiketi sæibes gaskat, mutto rievau ruotasti mæccai ja čaŋai guddu vuõllai. Dagja juõlggasis: »Maid dou, juõlggam, dagak munji, go bætatalam?» — »Hoapost ruotam!» — »Maid don, njuduam, dagak, go mon bætatalam?» — »Gukken havsam!» — »Maid don, bælljam, dagak, go bætatalam?» — »Gukken gulam!» — »Maid don, sæibbam, dagak, go mon bætatalam?» — »Goaccalastam, maua olgus! mana olgus!» De bođi guovčča dasa ja rappogođi veddid. Vimag de fatti guovčča sæibe, balkesti rievana sælges ala ja manai daina. Bođiga soakkemaddagi ja oiniga, girjas čaitne čuoggo muora. Dagja rievan okto aldsis: »Buõrebuš aigačak legje dalle, goas mon duoid ucca čabba loddačid girjotallim!» Guovčča jærrali: »Maid, rieppo-galles, dajak?» Rievan celki: »Guõdde, guõdde borramsagjasad ja bora!» De ain mannaba ja bođiga nubbe čaitne guovdo. Dagja fast rievan: »Buõrebuš aigačak legje dalle, goas mon duoid ucca čabba loddačid girjotallim!» Guovčča dagja: »Ikgo muge girjotala?» »Ik don gilla daid davgoid, mak dasa galggek! Dasa galgga havdde goivvujuvvut, besudagak bodnjujuvvut, bikkačak coggujuvvut havddai ja dolla dasa buollatuvvut.» Guovčča dajai, atte: »I væket, jos mau stuores læš barggo, galle mon bargam buok daid bargoid», ja de barggagođi. De go guovčča gærgai barggamest, de čanai rievau guovča gidda besudagai guim havde gurri, ja go dat havdde læi burist buollam, de manai rievan besudagait gasket. Guovčča gaddi, su sælge læ dalle hærvatæmen — josgo son læmaš besudagaid gaskemen — ja dajai: »Haites, haites, rieppogalles!» De rievan celki: »Dittim mou jo, ik dou gilla daid davgoid, maid dat ucca loddaš gillai.» De guovčča celki: »Gillam, gillam!» — sust guolgak legje jo buõllegoattam. Ja de

go rievan sati buok gasket, de hoigadi havddai guovča, ruotasti ješ mæccai ja oroi dobbe, dassači go arvvedi, dal læ jo buok buõllam ja čoskom. De bođi son dasa ruoktod sækain ja čoggi davtid visu-visut ja de vulgi. De bođi albma-olbmu guovdo, ja de šluvggali sækas, vai davtek skillek. De gulai albma-olmuš ja jurdaši, atte: »Æigo čuogjagoattam dobbe dego gollek ja silbak?» Jærra albma-olmuš: »Mak dust dak?» — »Aččam ja ædnam arbbe!» — »Ikgo munji daid vuõvde?» — »Im mon, ouddal go munji duom hærgača ja duom varekaʒa ja vuobersaʒa ja duom aldoča addak.» Loppedi olmuš: »Oaʒok galle!» Mutto rievan dajai: »Go mon lonotam dudnji dam sæka, de ik galga galle ouddal gæččat, go viđa, guđa varača duõkkai læk bæssam. De go ouddal gæčačak, de šaddek buõllam davtačen.» De gavpašeiga daihe lonotalaiga. Albma-olmuš dam sæka valdi ja rievan boccuid ja de vulgiga goabbag guovllosis, rievan boccui guim ja albma-olmuš silbba-sækain. De rievan vekid aldsis oʒʒudi njuovvat daid boccuid. De čuorvoi guovčaid, gumpid, getkid, buoiddagid, sapanid, njalaid, dæčalaggasa, guovde ja cubbu. De bačališgotte ja goddegotte vækken sudnji daid boccuid. Bači guovčča oalol-davte sisa. De dam diti læ oalol-davtest ađa, mi vela dalle goččujuvvu »guovčča-njuollan». Bači gumpe vakkai, de dam diti læ mærkka dal hærgest su vakast, dego njuolla, mi goččujuvvu »gumpe-njuollan». Gætke bači niskai, de dam diti læ hærgest gætke-njuola mærkka niskest. Buoida bači čodda-maddagi, de dam diti læ buoiddaga mærkka gieger-maddagest. Sapan gaʒʒa-halssai bači, de dam diti læ su mærkka, »sapan-njuolla», gaʒʒa-halsest. Dæčalages njuolasti dutki, de dam diti læ su njuolla duotkast. Njalla gis bači bællje-maddagi, de dam diti læ bællje-maddagest maŋŋa-bællai ucca davtaš, mi »njalla-njuollan» goččujuvvu. Guovdde bači čollusi, mi læ duotkast gidda, dam diti læ čollusest mærkka, mi »guovdde-njuollan» goččujuvvu. De

cuobo bači vaibmo-moržžai, dam diti læ vaibmo-morže ja vaimo gaskast ucca davtaš, mi »cubbu njuollan» goččujuvvu.

De goddašegje buok boccuid. Dagja rievan: »De mon galgam mannat guomo-čoavje doiddet.» De valdi guomo-čoavje ja mauai gæđge duökkai ja de huikkogođi, dego olbmuk lifče fattim su gidda; de gulle dok dam jiena ja ballastadde buokak gutteg guovllosis. De baci rievan ješ okto dasa vuošadet. De bođi albma-olmuš, dat, gæu son fillim læi, ja dagja: »Maid dal dagak? Manne muo gielestik, vai buöllam davtid galggik munji vuövddet? Ja manne læk buok boccuid njuovadam?» »Im mai mou læža, vielljam, gaže njuovadægje!» De go dat olmuš aicai muttom vuogja-njalmaš-buoiddaga njuikodæmen birra, de doppi son fagge, časki faggiu buoiddaga ige dæivvam ječa go sæibbe-gæče ja de čappodi sæibbe-gæčče. Rievan ruotasti mæccai ja bođi jokka-gaddai albma-olbmu lusa, go albma-olmuš læi garbba divvomen. De dagja rievan: »Vare monge dam garbbača divodet!» Dagja albma-olmuš: »De go ik heitiča erit hoavrestæmest, de mon doppim ja balkestam dom čacce-gæđgača ala!» Ain dagja rievan: »Vare mou duom garbbača divodet!» De doppi albma-olmuš ja balkesti čacce-gæđgača ala. Rievau čuorvvogođi: »Guölek, bottet muo suvddet gaddai!» De botte guölek. Bođi havgga. Dagja rievan: »Im mon du duolbba sælgača ala!» Bođi njakka. — »Im mon du njivlle-čuobmasi ala!» Bođi harre. — »Im mon du čorročielgača ala!» Bodi vuosko. — »Im mon du soađes-sælgača ala!» Bođi ravddo. — »Lifčik mai donge, mutto ik donge dokki!» Bođi gugjor. — »Lifčik mai douge, mutto ik donge dokki!» Bođi luossa. — »De don galle dokkik! Boattelaste dabbelida, amam juölggam gastadet!» Ja go luossa lakkani su balddi, de rippasti rievau luosa gaddai, uakketi bassemmuora gæččai ja dola buollati. De sujiraidišgođi. De dagja rievan okto aldsis: »Soatte-vækka dal de boatta!» gæčasti guöl-

lasis, »igo su guolaš snjiraid!» doppi ja spaikasti gædge vuöstai, — ja de boldi čalmides. De vulgi čalmitaga jottet. Bođi soage lusa ja jærra soagest: »Lækgo dust ovtakge ligge-čalmačak?» — »Æi ovtakge!» Bodi bæce lusa, luoikatalla bæcest: »Lækgo dust čalmek?» — »Æi must læk ovtakge!» Bođi suve lusa, jærra suvest: »Lækgo dust ovtakge ligge-čalmačak?» — »Læk ovtak, im fal gukkas luoika, aido oanekassi.» Rievan dagja: »Ik don galga gukkas luoikkat, duom dieva duökken læk must čalmek.» De oažoi čalmid ja de ruotasti ja dajai: »Sogast sokki læm mon suve čalmid oššom!» Dam diti læk suvest dego buöllam čalmek, go lonoti čalmides rievani. De suppe sutteti ja spaikasti rievaňa; — i olatam æmbo, aido sæibbe-gæččai, ja de duššefal sæibbe-gæčče vilgodi.

2. *Gumpe ja rievan.*

No, de doluš aige læi gumpe mæcest goddam boccu aldsis borramuššan ja borram dast gallasi. Buörre mielast vuölgga vaššet erit dast, bæssa vælotallat bierggo-čoavjin, ja occama diti maid vajolda viddasabbut ain mæcest gavdnama diti æmbo sallaša. Dam niestes gal læi guöđđam dasa, maid læi algost goddam, mast læi borram gallasi. Mutto vajoldedines dobbe occat æmbo sallaša i gavdnam šat maidege. Dast algga nælgge dovddujuvvut. No, de muitta, åtte sust læ nieste dobbe, gost ouddal læ borram. Boatta dokko, gost sust galgai nieste læt, mutto i gavna dam niestes, mutto oaidna fal, atte okta rievan dam sajest borra ovta buoidde-stukka. De læ rievan læmaš gavdnam dam gumpe nieste ja de læ borram ja guöddeldam erit buok. Jærra gumpe rievanest: »Maid vielljam dal borra?» Vasteda rievan: »No, buoid-bitta.» »No, gost vielljam dam læ gavdnam?» jærra gumpe rievanest. No, de vælla okta hæsta dast oidnusest. Vasteda rievan gumpi: »Duom hæsta čoarbæ-

lest mon, vielljam, garristim, mutto illa dat datoi addet, dat čuoʒʒeli bajas ja bijai dam sido ala vællat, goabba čoarbælest mon bitta garristim.» No, gumpe-rievost dal læ jo nælgge, go niestes massi. Arvvališgođi vielljasis rievani: »Maggar son monge vuölgam valdestet dast bitta?» Rievan buörre mielast cælkka: »Vuölge, vielljam!» Sust læ dal jo aibas buörre miella, rievanest, dastgo son læ jo gavdnam dast valje borramušast. Son læ jo borram gallasi, ja dast, mi borramest læ baccam, son læ guöddam mæccai ja rakadam aldsis dokko mangga duvsa, bitta gosage roggam, ja son læ dal ješ aibas buörre mielast, daina go læ sattam spægjat gumpe-rievo nieste, ja vel maidai dast læ sust buörre miella, go dovdda, atte gal son dal jo satta fillit gumpe-rievo salvvet banidesguim duom fales spiri, hæsta čoarbællai. No, de vulgi gumpe njakkat dokko dam hæsta lusa ja salvi banidesguim čavgga dam hæsta čoarbællai. Hæsta falli hoapost bajas. Rievan maidai jaldaša hiljanet dokko gumpe maŋest, mutto fal aibas buörre mielast. Hæsta vulgi ruottat jottelet. Gumpe-rieppo læ salvvam banides čavgga su čoarbællai ja hængga dast, i oaʒo dam mađe dile, atte galgaši banides erit dam ruotte hæsta čoarbælest. No, sust læ dal stuora hætte. No, de rievan maidai njivčoda dam ruotte hæsta ja dam hæđastuvvam gumpe baldast. No, de vel gavvelis navdde navrota gumpe-rievo, vaiko son læ gal usteblaš ja dego arkalmastemen: »No, gosa vielja gis dal dolvvuk?» »De im dieđe, vieljačam, gosa dolvuček. Čalmidamguim galle nastid logam, mutto julgidamguim sorvid spaikom.»

3. *Rievan ja ræbba.*

Ovta have boatta rievan fiervvai, gavdna ræbba fiervast. Arvvala rievan: »Goabba monnost bæssa bagjelidi, dabba oaʒʒo guoimes borrat.» Ræbba njoamosti rievana sæibe ala igé rievan

dam fuomašam. De rievan šuvgeti bajas ja ræbba rippasi do dokko dærbmai. De jærrali rievan: »No, gukkengo don læk?» De čurvvi ræbba dærmest: »Mon læm dabbe jo!« De ballai rievan ja bivddali hæggaines erit.

4. *Luossa, baldes, rudnok ja vuosko.*

Luossa vuogjali dæno mielde bajas giđđag, dallanaga go dædno luoddani ja ænaš jiegŋa merri manai. Go son vuogjam læi gidda bajemuš jokkagierragi, de jokka nogai, ja son oroi dobbe guoika siste, dam diti vai son oažžo mæđđemides olgus bigjat jokki. De bođi čakča ja go son gærgai gođđamest, de vulgi son vulus mæra guvllui. De go son bođi lakka mæra, de bođi baldes su oudald. Jærai luossa balddast: »Gosa don vuõlgak?» Baldes vastedi sudnji: »Mon vuõlgam saivvi!» — »Voi hæpan, gosa don vulggik daina hamin, daggar govdda guõlle go don læk? Don roakkasak juõkke gæđge gaski ja de godduk dasanaga!» De jægadi baldes luosa ja jorggali ruoktod merri fastain, ige goassege æmbo vuõlggam saivva-čaccai. Bođi maŋŋelist rudnok su oudald. De jærai luossa sust: »Gosa don læk vuõlggam daina hamin, mi dust læ, ruoidna guõlle?» De vastedi rudnok lussi: »Must læ buoidde vuoivvasa siste!» De vastedi luossa sudnji: »Gæča muo, man ruoinas mon læm dal, go læm merri boattemen, mon, gæst læi buoidde juõkke cuoppa-lanjast, ja mu oaivve læi dušše buoidde ærreb davti.» De jorggali rudnok merri fastain, dastgo son ouddalist læi lonotam oaives lussi ja de šaddai nu jallan ja vuojai merri. Ja dam diti šaddai son sadne-laskon sami gaski; de go sabmelaš jallašišgoatta guoimes, de dagja son: »Don rudnokoaivve!» Dam bokte son sitta čajetet, atte son læ jalla dego rudnok, gutte lussi fillitalai.

Nubbe gærde læi luossa čuoʒʒomen guoika vuõlde, de bodi vuosko su lusa. De jærra luossa sust: »Mi gulid don læk?» De vastedi vuosko: »Mon læm čabba ruksis guõlle, gæn vævsek læk nu bastelak go aibme-njudne. Mon aigom dal ovtain vevsin lakkanet du balddi, dallanaga ferttik don ballat must erit!» De jærra luossa sust: »Maid don dagak dabbe saivast? I dust læk mikkege buidid!» De vastedi vuosko sudnji: »Must læ buoidde oaive sist æmbo go rigga aitest læk galvok!» De hastegođi vuosko luosa gilvvoi vuogjalet guoika oaivvai, mutto luossa vuost i viššam gullat dam vuskuna saga, dastgo luossa diđi, son læ juo dat jottelamus guõlle vuogjat buok guli gaskast. Mutto almake vuosko hasta su gilvvoi ječaines. De vuogjali luossa bajas guoika mielde, de doppi vuosko luosa bæcceki gidda ja de go luossa bođi guoika oaivvai, de jorgeti luossa vulus oivi. De vuosko, mi læi gidda fattim su bæcceki, dallanaga čuorvoi: »Gæča, mon læm bagjelist go don ja don boađak muina gilvotallat ja muo i godde galle olmuš, mutto don goddatalak juõkke boares galggoi!»

5. *Stallo ja bagje-olmai.*

Okti læi muttom rigges bagje-olmai, gutte ješ bivddet manai. Guđi sidi galgos, manas ja æloides. De Stallo bodi ja valdi su galgo ja mana ja æloid daihe boccuid. Go bagje-olmai bođi ruoktod ja oini, atte i læm galggo dast, de vagjolišgodi morrašest dainanaga birrasin. De oini muttom sajest dalo ja ollo boccuid. Oini nissona ja mana boccui lutte sevnjudedin, de vaʒi dokko dam guõktasa lusa ja oini dast galgos ja barnes. De jærra sodnost: »Mauue læppe doai deiki sirddam?» Galggo celki: »Stallo bođi ja valdi monno ja ælo ja aigoi goddet, jos æm læm mielde vuõlggam.» Bagje-olmai celki: »Mon boađam nubbe ija vieʒʒat dodno», ja ravvi galgos,

atte: »Stalo biktasid galgak odnaš ija čoakkai goarrot, maŋŋel go Stallo læ nokkam, ja rakad ječad maťke-lakkai ja valde stainąk-niero, dassači go mon boaďam gask-ija aige.» De soai ærraneiga. Galggo manai ruoktod, coggai stuora dola ja goaroi Stalo dorka, gavte, buvsaid, gabmagid buok gidda ja hængasti buok daid Stalo biktasid skerteg-njudnai, hilla-ašo ala. Stallo gavni sist bælkka ja jærra: »Maid don goarok, gi ik sælga oaďďat?» Galggo celki: »Moft matam mon oaďďet, go du nuõskes biktasi barri šaddim? Dak dingaidad buok guoccagattek ja daid ferttim mon goarrot ja bigjat goikkat.» Go Stallo dam gulai, de son nokkai. De boďi bagje-olmai ikko ja valdi galgos, manas ja æloides ja vuõgjai ruoktod. De Stalo boares æmed fuomaši dam, atte bagje-olmai jo læi daiguim mannam, de ravkkali barnes: »Barnačam, barnačam, bagjan bajas, bagje-olmai min ælo valdi!» De Stallo nager-čalmiguim bajas falli ja dingaides doppi, mak buõllam jo legje. De i læm Stalost æra raďďe, fertti alas viegatet. Bagje-olmai oaidna, de læ Stallo alas doarredæmen, de garggi son farffo-badde maŋŋai. De oini Stallo dam farffo-badde ja hoigadi gieďas dam farffo-raiggai, mutto de gietta laigai oalgest erit. De bagje-olmai manai gæinos ja Stallo dasa jami.

6. *Stalo moarsse.*

De læi muttom gærde, atte Stallo irgastalai muttom same-niiddi. I sabmelaš duostam ječa go loppedet. De bijai Stallo visses mære, goas galgai boattet nieida oaʒʒot. Maid dagai — boďi litto-aiggai. De læi sabme garvotam nieidas biktasid stokke ala, oďďa gavte, oďďa gappera, oďďa silbba-ave ja oďďa gabmagid ja oďda vuoddagid. Go de læi garvotam biktasid dam stokke alà, de ceggi čikki. Go de Stallo boďi ja oini, atte moarsse læi goatte-čiegast, de læi milli buõrre, go

oini moarse garvotuvvum ja gaiten. De addi sabmelaš boccuid dam nieiddases. De ješ jottai, valdi manaides ja ječa galvoid mieldes, čanai raido ja de jottai ja bivddali nu ænemus go nagai ja sati. De Stallo algi njuovadet daid boccuid. Go de læi njuovadam, de gočoi »Njanjas» malestet. I Njannja likkasam. »Njannja skamaskudda, malestastam ješ!» Go males læi duolddam, de goččo Njanjas ađđamid čieskat. I likkasam. »Njannja skamaskudda, čieskalastam ješ!» Go bierggo læi duolddam, de luiti bađe vulus ja gočoi Njanjas bajas roggat. I likkasam. »Njannja skamaskudda, roggalastam ješ!» Go læi roggam bajas, de gočoi Njanjas borrat. I likkasam. »Njannja skamaskudda, borralastam ješ!» Go læi borram, de gočoi Njanjas laččet. I likkasam. »Njannja skamaskudda, laččalastam ješ! Njannja, de boađe nokkat!» De dat vela skamaskudda. »Doppistastam ješ!» De maida doppi! Go doppi, de oini, atte stokke læi. De suttai. De viekkali, okta baidde alde, de viegai ovta nub' vare, i juksam i goassege. Guoldo ja muottaga ja nævres dalke dagai. Oini mano baittemen, de doaivoi, atte dat læ dam sabmelaža dolla. Viegai ja doarredi mai, doaivoi juksat. De vaibai, de goarŋoi guossa-gierragi ja de dasa galbmoi.

7. *Rimagallasa ja golma Stalo birra.*

De læi okta boareslagaš sabmelaš, mi muittaluvvu læt danen vuõstemuš sabmelažan, gutte boaco-dile læ adnam Guovddagæino suokkanest, ja son læ adnam maida noaidastallam-vieroid ja sust læk læmaš sikke akka ja balvvalægjek. De vulgi son ovta gærde boares Enodakki juovlla-girkkoi oktan akaines; dastgo su akka maida lavvi veha guvlaruššat. De bodiga soai dokko ja gavnadeiga ovtain boares noaides-olbmain dam rikast. Dat læi diettelas: soai algiga daggaviđi sardnot

vuoiŋasga davveri birra, ja viddoi sakka sodnost, nu atte soai suttadeiga ja šaddaiga soappamættomvutti, aitiga goabbag guoimesga buoklagaš givsi ja vaivvadusai guim. Dat Enodaknoaidde loppedi Rimagallasi gussid giđđa-bællai saddit. Rimagalles dagai gittalægjen su dam love oudast. Go dal aido šaddai nu, atte soai moarest ærranaddaiga, de baci dat jakko Rimagallasi, atte »vægja galle nu læt, atte son saddi muuji vaivvedægje gussid, mutto gal mon galgam gæččat, maggarak sin siskelušak læk, guđek muo bottek vaivvedet.» Dastgo Rimagalles luti ollo famoides ja gievrravuođas ala ja erinoamačet guvlarvuođas ala. De vulgiga soai dam girkko-ræisost ruoktod ja bođiga sidasæsga. Dalle læi gaskija-aigge ja ræugga læi mæcest boattam boccuid guođotæmest ja dakkam stuora dola goattai. Rimagalles bođi goattai ja jærrali rængastes: »lægo dabbe rafhe ja lækgo guõssek mannam dabbe dam bodda?» Rængga vastedi: »i mikkege erinoamačet muittalet æige guõssek læk læmaš.» De roggasti Rimagalles ravas gieđaiguim hilaid golma čorma dieva ja balkesti uksa-raige olgus. Rængga arvvedi, atte juoga dal læ, mast vuoras balla. Akka bođi goattai ja gæčasti birra buok ja celki: »æi læk gusto jura riekta buok baikek.» De vulgi fast olgus ja bijai uvsa jorggot.

Nu dat gævai dam dalve gidda bæssači ragjai. De vulgi bæssaš-iđđeda Rimagalles čuoiggat mæccai časkelæme diti, vuttugo mikke. Dastgo Rimagalles læi rekinuššam aige, goas dak guõssek galggek boattet, maid noaidde læi loppedam. De vuti son golbma hui stuora olbma vaggam muottaga mielde davas guvllui mæddel su sida ja hui ucca bædnagaš mielde, mi goččujuvvu rakkan. De bođi Rimagalles fast sidi. De jærra akka sust: »vuotakgo maid?» Rimagalles celki: »vuttim galle golbma godde-sarvva ja ovta uuua rakača.» Akka jærai: »aigokgo don daid bivddet?» Rimagalles celki: »jurdašam galle.» De rakkanišgođi son maŧkai. De dovdai akka:

i dal læk riekta. De gočoi Rimagalles rængas vieʒʒat aldsis mucet-nulpo vuõjanen. De rængga buvti ja son vulgi matkai, valdi saitte-soabbe ja bisso aldsis værjon ja manai dædno-raige vulus, dassači go bođi sin luodda ragjai, ja de vulgi guorrat sin ja guorai vitta mila. De fuomaši son, gosa Stalok legje bissanam ja dakkam aldsesek stuora dola, gost si aiggu vuorddet, dassači go Rimagalles jotta sidain dam ragjai. Mutto almake legje bigjam dam raka stuora gæđge ala faktan, mi dola guorast læi. Mutto Rimagalles læi dam mađe diette, atte sati labmot bædnaga jiena. De si vællajek dolla-gaddest, golbma oalle agja, main læi ješ gæstag sierra virgge. Okta læi ruovdde-diette, nubbe læi falle ja goalmad gievrra ja rakka læi fast gukkas-oaidne ja havve-dalkastægje. Rimagalles njagai gæđge duõkkai gullama diti, maid si sardnuk. De arvvala ruovdde-diette: »jogo mi itten dam bodda bæssap Rimagallasa gukkes skavča njavkadet?» Rakka gæđge alde noska; de cælkka gievrra: »Rimagalles daidda læt lakka; sivvo must soaigga, ja rakka maida nosket vigga.» Cælkka falle gis: »i læk hætte; gal mi læp daggar olbmak, gæid i læk buõrre gavotet.» Rimagalles læ njagatam saitte-soabbe dolli, dastgo son didi: go saitte bakkana, de fertti ruovdde-diette maida beđđut. Ja go si legje buõremusat sardnomen Rimagallasa duššadume birra, de Rimagalles doppi dam bakka saite ja šuvggali ruovddediette čoavgjai, nu atte snjireti vela, ja sæmma sobbin časki gievra ja farlanti vel juõlge dam falest maid. Mutto gievrra čurvvi: »agjačam, divte raka ællet! Dat i daga dudnji maidege.» Rimagalles jurddeli: »dat oaʒʒo gal ællet su diti, dastgo i dat læk stuõreb guovččage atte sust ballat.» Mutto daid Staloid galle illasti ja guđi jabmen. De vulgi son ruoktod sidases ja bođi akas lusa. Akka jærai: »gavdnikgo goddid, maid vulggik occat?» »Gavdnim galle», vastedi Rimagalles. Akka jærai: »moft gævai?» »O, burist.» De jærai Rimagalles

akastes: »lækgo niegadam maidege?» »Læm galle», vastedi akka. »Maid?» »Ucca rakaš čokkai gædge alde ja manai Staloi lusa ja njoaloi sin sarjid ja si algge likkadet.» »Nugo dat læge?» vastedi Rimagalles. De šaddai sudnji hoappo jottat sidaines, dastgo son almake galgai dokko jottet, ja go bođi Stallo-varrai, de manai dallanaga gæččat daid jabma Staloid. Mutto go bođi oidnusi, de rakka bođi oudald ja læ nu garas ciellat ja vigga jur vækkosi gasket su ja læ njollom Staloi sarjid, nu atte dak læk gosi aibas dærvvasak, ja go son bođi ragjai, de læk nu gievrak, atte i son dattom moktege nagadet singuim. Mutto buok raččamin biđi maŋemusta sist, ja de son galle duššadi sikke raka ja Staloid ja valdi sin golleboakkanid ja buok, mi sist læi. Ja daina lagin manai son arvoket su akas lusa ja čajeti vuittujuvvum sallašes ja saddi moadde vel bahabu Enodak-noaide lusa, man birra im šat læk gullam maidege sagaid, moft suina læ gævvam.

8. *Stallo ja Spiečče.*

De læi ovta have Stallo faktimen manaid, go čierastallek, ja de čierastegje Stalo lavkki ja de Stallo vulgi daid ruoktod guöddet. Mutto dak legje nu lossadak, i nagad guöddet. De čanai stuora bæcce-oaksai dam lavkas ja vulgi ješ mokkes galggat mæcest nubbe guovlost. De manak raigge lavka ja cogge stuora gæđge lavka sisa. De Stallo bođi lavkas lusa, de valdi muorast lavka ja de vulgi guöddet. Mutto dat læi vel loseb ja de račai sidases, manai ræppena ala ja čovdi lavka njalme ja de gurggali ræppen-raige sisa. Mutto dak legje dušše gæđgek ja de cuvkki bađes. De suttai Stallo mađotæmet, de vulgi fast dagga luodda-raige dam sidi, gost manaid læi oššom. Sida læi sirddam. De læi Spiečče, okta boares agja. Go dasa manak muittalam legje dam aše, moft si læk

bæssam erit, de Spiečče gočoi ječas bigjat njuorjo-nake sisa ja čacin vel jiegŋodet ja bulžžodet ja de guōđđet goatte-sagjai. De Stallo bođi moarestes dam goatte-sagjai. De gavnai dam njuorjo-nake, de gæčasti, mi dobbe læ, dajai: »Spiečče læ galbmom ja garram goatte-sagjai.» De vulgi guōddet ruoktod, de bijai dokko goattai suo-muora ala ja bællje-mokki gaski liegganet, ja de riemai vuogja-littid rakadet, masa bosso Spiečče vuoja, go vuošša. De oidnek Stalo manak, mak alo gæčček, dam Spiečče borramuššan, dagjek Stalloi: »Spiečče nirvonarvotalla.» Dagja Stallo: »Oaivvadek nirvonarvotalla, mi galbmom ja garram læi aigga goatte-sagjai.» Snova siste Spiečče njaberdi erit ja manai fæskari, mut njnorjo-nakke orro suova siste, dego lifči ain Spiečče nake siste. De bijai Stallo boarrasamus barne vieđka viežžat fæskarest, goppat vuogja-litte, masa bosso Spiečče vuoja, go vuošša. Mutto Spiečče læi njaberdam njuorjonake siste ja mannam fæskari faktit, dassa Stallo bigja mana vieđka viežžat. Spiečče čuolasti Stalo barnest oaive erit daina vieđkain ja de ješ dagja: »im mon gavna.» De Stallo dagja: »vuōlge don, gaskalamns barnačam, gal i galga oažžot Spiečče vnoja (dat boarrasab bardne).» De vulgi nubbe bardne. De Spiečča dagai daina dam sæmma maid oudebnina ja de dajai ješ: »im mon gavna.» De Stallo dajai nuoramus barnines [comit. wie oft bei *dagjat*]: »vuōlge vieđka viežžat!» De nnoramus bardne viekkali. De Spiečča čuolasti dast ai oaive vieđkain ja de dajai ješ: »im mon gavna.» »Na, gal mon ješ», dajai Stallo. De Spiečče čuolasti vel dast ai oaive erit ja de manai goattai. Mutto Stalo akka læi mannam mæccai bassat biktasid, i dat diettam daid bartid. De Spiečče valdi ja njnovai Stalost nake bagjelasas ja daid manaid valdi ja guddi goattai ja govčai dego oađđe manaid goatte-loiddui ja ješ riemai Stalo biergo vuoššat, dassa go akka boatta. De bođi akka, dagja (akka): »manak læk gallanaddam Spiečče vuojast

ja biergost.» De riemai Spiečče oaives goddetet akkasis, de dat jærra: »gost bat monno boarrasamus barne čiekka læ? Im mon muite šat.» Dagja: »ik be don muite? No, boaššobælje vuõlde.» »No, goggo dat monno nuorab barne čiekka læ?» »Na, gaska-goatte-muora vuõlde.» »No, goggo bat monno nuoramus barne čiekka læ?» »No, uske-bælje vuõlde.» »No, goggo bat monno ječčame rutta-bitta læ?» »Ik be don muite?» jærra akka. »Boaššo-bærbmeda vuõlde.» Ja de læi Stalo akast okta bocce, maina ruvesta hägga erit olbmust. De njagati dat Spiečče dam hilai sisa oaive goddetedin. De riemaiga borrat. De roggai Spiečče mallasa borrat, ja de biekko Stalo akka: »mu njaddem dat orro, dat bierggo.» Dagja Spiečče: »oaivvad du njadda!» De asati Spiečče (Stalost læi roankke-čelčim) dam čelčima aka njune ouddi garest. De akka fuomaši, dat læ su boadnja roankke-čelčim. De suttai nu sagga, occali bocces, mutto dat læi hilai siste. De ruvesti hilaid sisas ja de jami bakka hilaiguim. Spiečče valdi čiegaid ja manai matkasis.

9. *Stallo ja same gærreg.*

De læi akta boaco-sabmelaš, jottai ječa duovddagi. De manai ješ galles oudast goatte-saje gæčačet ja nubbek, dak maŋest botte. Gærreg, dat maŋemuʒʒi baci. Dast læi gietkamanna. De bođi Stalo goađe bokte, de doaivoi, atte su olbmuk, dak læk dast. De manai goattai gærreg; de læi Stallo. De goččo Stallo barnides malestet, biergo malestet. De jærra dat Stalo bardne: »Maid son gul valdda, boccu-juõlge go son valdda vai galsok-juõlge?» De dagja Stallo: »Valde gul galsokjuõlge; dat læ gul gaseb.» De buvti galsok-juõlge. De dot gærreg dovdai, atte dat læ su gallasa juõlgge, mutto i duostam jiednadallat maidege; vuoddagid dovdai, maid læi ješ šnjiš-

kom. De malesti Stallo; de falla gærregi, mutto gærreg i duosta gielddet, mutto de fertti fal čiekkat erit, amas Stallo oaidnet. De anota Stalo gærreg dam gærrega oaive čokkot; i duosta gielddet, mutto varai alde čokka. De čokkai ovta gaska; de oini, go Stallo stuora nibe valdi ja de lagadi ječas gærregi. De aido Stalo gærreg viggadišgođi čuoppat čæveta nubbe gærregest, ja de ballai, mutto i duostam cælkket maidege. De dagja dat gærreg Stalo gærregi: »Luoite gul su olgus, rakes radna!» De dagja nubbe: »Maide don olggon galgak?» De dagja dat nubbe gærreg: »Son galgga mannases biktasid olggon vieʒʒat», ja de loppedi olgus mannat. De dagja: »Gukke son javkka; son galgga biktasid molssot manas ala.» De bođi olgus; de nuolasti gavtes ja gocasti muora ala ja gapperes oaivest valdi, bijai dasa. De Stallo vuordda nu gukke ige olgus gæčaste. De go gukkašišgođi, de gæčasti olgus, de oaidna: »Dast dak læva.» Gietkames dat fertti dasa guöđđet. Dak læk aigga jo mannam, ani vuögjem-hærge mielde, maina vuji. De Stalo gærreg vulgi vieʒačet; de gavnai æska, atte muora alde biktasak legje. De suttai Stallo; de gočoi bædnages doarredeʒʒet; bæna læ hares ruottat. De juvsai dat bæna dam gærrega ja de balkesti gærreg ain daid biekid, maid Stallo addi, vai agjana. Stallo biškoi maŋest dobbe ja de dagja bædnagi, at: »Dastgo don læk ain?» De juvsai Stallo ješ maŋŋačassi. De njoamoi boccu čoarbællai gidda, ja de gærreg ani avšo, čuolasti Stalost gieđaid erit; de baci Stallo dasa, ja gærreg manai ain ja bođi olbmuides lusa fastain.

10. Čuđđe-aigest.

Doluš aigest læi galle buörre ællet Anar-javre riddoin, dastgo dalle legje ædnag godde ja æra fuođđo, guölle javrest ja juökkelagaš lodde mæcest, mutto daggar dille læi, atte olb-

muk æi guđege sajest orrom rafhest Čuđi diti. Go si javrest legje sukkameu ja agŋo-badde boatkani, de oktan čuolmaiu æi duostam balkestet javrrai; čuolma fertti ouddalist čoavddet ja bittai gaikodet, amasek Čuđek, go bottek, fuomašet, atte olbmuk legje doggo lakka. Sist legje besudagak agŋo-badden ja vædđek æra badden ja gost fal si orro, de si asse dušše daggar sajin, gost æi jurdašam fuomašet. Maŋemusta si æduama vuöllai rakadegje stovoid; dobbe si orro muttom aige rafhest. Mutto go okta Čuđđe-vækka læi lappad mannam, de bođi dallanaga nubbe; lodde-batte i gærgganam čoaskot æduama alde, ouddal go nubbe vækka læi boattam. Gavdue si galle maŋemusta dobbe ai, go gullui dušše ucca jieuaš daihe likkadæbme. Nuft læi okti okta boares akko næskemen duölje dobbe vistest ædnama vuölde ja læi bigjam næskem-luovde muorra-vædde vuöstai ja de næskegođi. De botte Čuđek ja go si oidne ovta muora likkadæmen, go ærrasak orro, de dam lakkai gavdne sin. — Nubbe gærde læi muttom nieidda dobbe vuölde vuoddagid šnjiškomen ja læi bigjam gidda ovta gæče laigest ucca muorači dam rogge rævnest; ærrasak gieldde su, mutto i son jægadam. De botte Čuđek mæce čada vaʒe ja oidne dom sæmma muora likkadæmen ja de gavdne sin assam-saje. Si godde buokaid vistest ja valdde sin nævoid. Mutto muttomiu goit sabmelaʒak vuoito adne, vaiko æi juökke gærde vuimin, mutto gavvel-vuođaiu daihe noaidde-goaustaiu, dastgo sabmelaʒak legje doi aigi bakenak ja adne noaidde-david.

11. Ruošša-čuđe birra.

Doule læi Ruošša-čuđde gargidam ja de gavdue ovta bagje-sida duoddarest. De valdde guökte bagje-olbma oappasen ja hergid juökke olbmai ja de si vuögjajegje ovta matke De šaddai hirbmos borgga ja bahas dalkke, nu atte Ruoššak

sagga gollu, ja de si ferttijegje orrot bahas dalke diti. Mutto si gollu nuft sagga, atte si gosi masse hæggasek. De šaddai fast buörre dalkke ja bæivadak ja dalle si legje ollim ovta javrre-gaddai. De sittagodiga bagje-olbma-guovto vuölgget, mutto Ruoššak æi sittam. Si sitte vuoiŋastattet ječasek buörre dalke oudast. De rađđedeiga bagje-olbma-guovto, moft soai galggaba dal sattet goddet Ruošša-čuđe. Soai gavuaiga ovta rađe, maid soai galggaba dakkat, ja de valdiga soai ovta gaikbuöremus vuögjem-hærge ja boldiga dast guolgaid, nuft atte dat šaddai spalččaseu muttom sajid, vai dat šadda faste Ruoššai mielast ja amas oktage dast fuollat. De soai suoladeiga Ruoššain mieke ja čiegaiga aldsesæsga, ja de soai siđaiga Ruoššaid vuölgget ja garaiga sin gerresidi ja arvvaleiga: gal di oaʒʒobetet dal uokkat [einschlafen], dal læ jalgges baikke ja buörre dalkke. Go Ruoššak legje garrujuvvum gerresidi, de si vuögjajegje, ja adde vala Ruoššaidi, guttemuš hærge guttege valdda. Mutto i aktage fuollam dam bolddum daihe guorbbaduvvum hærge. De vuögjai nubbe bagje-olmai oudas ja nubbe baci maŋemuʒʒi daiua guorbbaduvvum hergiu. Dat oudas vuögje bagje-olmai læi goallostallam Ruoššaid maŋŋalagai ječas hærge maŋŋai ja de si vuögjek ovta gukkes javre mielde. Dat bahas dalkest vaibbam ja hærdotuvvam Ruoššak nokke vuöjedediu dam javre mielde. Go Ruoššak legje nokkam, de vuögjai dat maŋemuš vuögje bagje-olmai daina guorbbaduvvum hergiu Ruoššai ouddi ja dađemielde go vuöji mielde, de čuolai Ruoššain čævetid gaskat, dastgo si legje vællot garrujuvvum gerresidi ja ječčasak vel arvvalek: »gal guorbau njolgasta.» De sou čuolai gidda oudemusa ragjai, mutto dat fuomaši ja njulčči gerresest bajas ige olmai happetam čuolastet ječa go giettabæle gaskat. Mutto dat læi uu gievrra, atte illa soai nagadeiga goddet dam Ruošša, ja daina lagin bestiga bagje-olbmak ječasga ja manga ječa olbmu hægga.

12. *Bahas galggo ja bærgalak.*

De læi okta olmai, gutte læi naittalam, ja bahas læi sust galggo, i daina mattam birggit i birruge. De læi daggar luõme-jakke ja de læi viššal luõbmanid čoagget dat galggo. De læva ovta bæive boadnjaš luõbmanid čoaggemen ja de læi raigge ædnama sisa. De go dal čoaggeba dam raige birra luõbmanid, de rippasti boadnja dam galgos dam raige sisa ja dokko dat javkai. Mutto dastmaŋŋel de dam boadnjai akked šaddai, go galggo dokko javkai ige boattam æmbo. De jurdašišgođi: »Jos dat bahas galggo lifči vel boattam dobbe erit, buõreb lifči, go dat boadaši fast dobbe!» De šaddai akked sagga, go baci okto. De son bodnjagođi besudagaid ja bonjai golbma jage. Go daid gærgai bodnjamest, de čanadi maŋŋalagai, valdi gæđge ja čauai dam gæđge dai besudagai gæččai. De luiti dam raige sisa dam gæđge oktan dai besudagai guim ja gurgoti besudagaid dokko dam raige sisa manga bæive. Vimag i šat mannam gæđge bodnebuidi ja de gæssegođi bajas. De gulla, atte lossad læ gæsset, gesi ja gesi, oppet ja oppet. De iđi doppe dam raige sist bærgalak ješ ja dagja daina olbmain, gutte gesi bajas: »Maid dal galgam dudnji balkkan addet dam oudast, go muo dam bahas galgo barast erit læk gæssam? Dat læi nu baha, atte i daina birggim i birruge! Galle mon rađe anam dudnji makset. De mon aigom dal dudnji dam dakkat, atte mon vuõlgam muttom oasestægje baikkai givsedišgoattet dam oasestægje. De galgak boattet dokko dam oasestægje baikkai ja go don gulak, atte mon læm dam givsedæmen, de galgak dagjat: »Mon dat galle buvtašim du dam givsest bæstet, go don munji addašik guõkte čuõđe dala dam oudast, go mon bæstam.» De nuft šaddai, ja dam lakkai oažoi dat olmuš vuostačin guõkte čuõđe dala. De dagja ain bærgalak: »Mon aigom dal vuõlgget nubbe oasestægje lusa

givsedet dam ja dam mon givsedam vel bahabut, go dat læ riggasabbo. De galgak dast ravkkat golbma čuōđe dala balkkan.» De bođi sadne dam oasestægjest, atte: »Bottus suge bæstet dam biru givsadusast, nu go dom læk bæstam!» De bođi dat olmai nubbe oasestægje baikkai ja dagja suina, atte: »Go don addičak munji golbma čuōđe dala, de mon dalle riemam bæstet du!» De loppedi: »Ainas don dam oažok!» De dagja ain bærgalak daina olbmain, gutte besti: »Mon manam dal goalmad oasestægje lusa givsedet ja dast galgak gutta čuōđe dala balkkan ravkkat; jogo duđak, go don dam oažok?» — »Galle mon duđam!» De bođi sadne dam goalmad oasestægjest: »Bottus suge væketet, nu go dom guōkte oasestægje læ væketam, ja balkad galgak oažžot, maid balkkan datočak!» Ja dot bođi dokko ja celki: »Go gillačak addet gutta čuōđe, de mon væketišgoađam?» De daidge oažoi. De dagja bærgalak daina olbmain: »Jogo dal læk ožžom daina oasestegjiu balkad?» — »Læm mon ožžom!» — »De galgak mannat dal erit dam oasestægje baikest!» De i šaddamge vuōlgget erit dallanaga, nu go bærgalak gočoi, ja givseda ain bærgalak dam oasestægje. De gavnai bærgalak dam olbma ain dast orromen ja dagja: »Go don ik vulgiča erit dast, i dudnji læk buōrre!» I dam olbmast læk æra rađđe go gočoi hakaid luđit, nu ollo go læžžek ladnest, ja de gočoi bačegoattet oktanaga. De gavnadeiga fast ja de dagja bærgalak: »Ikgo don vel læk vuōlggam dast erit?» De nubbe vastedi: »Ikgo gula, maggar hirbmos jurra læ? De dal læ mu bahas galggo bæssam dobbe dam raige sist ja boatta dal daggar jurain du occat!» De dat bærgalak de bargai hæggasis vuōlgget ja manai dam raige sisa ruoktod dam bahas galgo lusa. Ja dobbe læ dal ain.

13. Jabmi juoiggam.

Nuorravuođa aigest
olmuš vaʒʒela
ilolaš mielain
ællem-balgga mielde.
Sust læ mangga jurddagak,
mutto i muite,
atte jabmem čuovvo
ja farga valdda gidda
galbma faīmases.
Nu gævai Biettarin
Vuōstejokkagovest.
Son læi okta aidno bardne
ačest nu rigges
ruđain ja obmudagain;
sust legje vadnasak čacest
ja gusak oabme-goađest.
Buok daid oaʒoi Bietar,
go aldsis valdi moarse
doalvodedin sidi
dam čabba nieida Aile.
Mutto gula su loapo;
dastgo dal son oađđa
dam losses nakkara
girkko-aide duōkken,
eritvalddum galgost
ja rakes vanheminæsek.
Nu gævai Biettarin:
Čaccesullui son vuōgjeli
su gavpes doaimatet.
I gukka son agjan.
Go fidnos læi gærgos,
son vulgi gavpugest
arrad iđđedest.
De gæidnos doalvoi
girkko-ædnama mæddel.
Dobbe son gulai
jiena, mi celki,
jabmid, guđek juoigge:

»Voi Bi - e - tar, min vieljamek,
Go - on - ga - tak, maid gongatak,
Das' al - ma - ken šna - aggatak
Nju - u - ne - tes ge - erresin!»

De hoapoti Bietar
su matkes baikkases
Vuōstejokkagoppai
jurddagi dievva mielain.
Vakko dastmaŋŋel
su maŋemuš matke
Čaccesullui son dagai,
go rubmašes guddui
su oađđem-sagjases
girkko-aide duōkkai.
Dasa son bigjui
čierromin ja fuoikkemin.

14.

Soabbe doalvoi balggai,
balges manai mæccai,
gavnai aka laibbomen;
addi munji laibe,
addim bædnagi laibe;
bæna cielai munji oarre;
addim bappi oarre,
addi munji vilggis baide;
addim ruskijægjai baide,
addi munji gornid;
addim spidnai gornid,
časki munji gilgga-bæle;
addim gilgga-bæle goaskemi,
oʒʒum sojid;
girddim ovta ruksis ave rasta,
oidnim mangga ibmaša:
gussa soađgai, savcca laiboi,
cicaš givnin muora færkoi,
rievan havde roggai,
rievana bardne biello čuojati,
garja havddai guddi,
ucca loddaš salma lavloi.

15. Basse Matteusa evangelium.

5 kapittal.

1. Mutto go son oini olbmuid, de manai son vare ala, ja go son læi čokkanam, de botte su mattajægjek su lusa. 2. Ja son ravasti su njalmes, oapatišgođi sin ja celki: 3. Audogasak læk, guđek læk vuoiŋast vaivašak, dastgo alme valddegodde læ sin. 4. Audogasak læk si, guđek morrašest læk, dastgo si galggek jeđđijuvvut. 5. Audogasak læk lojes olbmuk, dastgo si galggek arbbit ædnama. 6. Audogasak læk si, guđek nelgguk ja goikkek vanhurskesvuoda maŋŋai, dastgo

si galggek galletuvvut. 7. Audogasak læk vaibmolađes olbmuk, dastgo sigjidi galgga dapatuvvat vaibmoladesvuotta. 8. Audogasak læk dak, guđek læk buttasak vaimost, dastgo si galggek oaidnet Ibmela. 9. Audogasak læk rafhalaš olbmuk, dastgo si galggek goččujuvvut Ibmela mannan. 10. Audogasak læk si, guđek doarradallujuvvujek vanhurskesvuođa diti, dastgo alme valddegodde læ sin. 11. Audogasak di lepet, go suddogasak din bilkkedek ja doarradallek, ja sardnuk buoklagaš bahaid din ala mu diti, ja daid gielastallek. 12. Illodeket ja avvodeket, dastgo din balkka læ stuores almin, dastgo nuft læk si doarradallam profetaid, guđek legje din ouddal.

13. Di lepet ædnama saltek, mutto jos saltek vægatuvvujek, maina galgga dat dalle salttijuvvut? De dak æi dokki šat manenge, ærrebgo balkestuvvut olgus ja dulbmujuvvut olbmuin. 14. Di lepet mailme čuovgas; dat gavpug, mi vare alde orro, i mate čikkujuvvut. 15. Ige čuovgas çakketuvvu ja bigjujuvvu litte vuõllai, mutto gintal-juõlggai, de baitta dat buokai ouddi, guđek læk vieso siste. 16. Diktet din čuovggasædek nuft baittet olbmui ouddi, atte si oidnek din burid dagoid ja gudnijattek din ačadek, gutte læ almin.

17. Epet di galga doaivvot, atte mon læm boattam heittujubmai buktet laga daihe profetaid, im mon læk boattam heittujubmai buktet, mutto ollašuttet. 18. Dastgo duođai cælkam mon digjidi: ouddal go albme ja ænam nokkaba, de i galga vela oktage uccemuš bogstavaš daihe oktage čuoggastagaš nokkat lagast, ouddal go dak buokrakkan ollašuvvujek. 19. Dam diti, gutte doagja ovta dain uccemuš bakkomin ja oapata nuft olbmuidi, son galgga goččujuvvut uccemuššan alme rikast, mutto gutte daid dakka ja oapata, son galgga goččujuvvut stuoresen alme rikast. 20. Dastgo mon cælkam digjidi: »Ærrebgo din vanhurskesvuotta šadda stuõrebun go čal'oappa-

vaǯai ja farisealaǯai, epet di boađe eisegen alme valddegodde sisa.

21. Di lepet gullam, atte boarrasidi læ celkkujuvvum: Ik don galga goddet, mutto gutte godda, duomo vuõllai ašalaš læ. 22. Mutto mon cælkam digjidi, atte juõkkehaš, gutte læ vašest su vieljas ala alma ašetaga, duomo vuõllai ašalaš læ, mutto gutte cælkka su vielljasis: Rakka! laga vuõllai ašalaš læ, mutto gutte cælkka: Don jalla! helveta dolli ašalaš læ. 23. Damditi, go don læk oaffaruššamen addaldagad altara ala ja muittak dobbe, atte du viellja adna maidege unokasvuođaid du vuõstai, 24. de guõđe addaldagad dasa altara ouddi, ja mana dokko, soavat vuost ječad vieljainad, ja boađe dasto ja oaffaruša addaldagad. 25. Læge farga soavalaš du vašalaǯain, dam bodda go don læk suina matke alde, amas du vašalaš addet du duobmara gitti, ja amas duobmar addet du balvvalægjes gitti, ja amad don šaddat bigjujuvvut giddagassi. 26. Duođai cælkam mon dudnji: Ik don šadda eisegerakkan bæssat dobbe olgus, ouddal go don mavsak maŋemuš skilligbæle.

27. Di lepet gullam, atte boarrasidi læ celkkujuvvum: Ik don galga furrušet. 28. Mutto mon cælkam digjidi, atte juõkkehaš, gutte gæčča nissona ala su anestuvvama varas, læ juo furrušam suina vaimostes. 29. Mutto jos du olgiš bæle čalbme du værranatta, de gaiko dam olgus ja balkest dam aldad erit, dastgo dat læ dudnji avkalaš, atte okta du lattoin lappu, amas obba du rumaš šaddat balkestuvvut helveti. 30. Ja jos du olgiš bæle gietta værranatta du, de čuopa dam gaskat ja balkest dam aldad erit, dastgo dat læ dudnji avkalaš, atte okta du lattoin lappu, amas obba du rumaš šaddat balkestuvvut helveti. 31. Mutto celkkujuvvum læ, atte gutte hilggo su akas, galgga addet sudnji ærrogirje. 32. Mutto mon cælkam digjidi, atte gutte hilggo su akas, ærrebgo furru-

daga aše diti, satta su furrušet, ja gutte hilggujuvvum nissonin naittala, son dakka furrudaga.

33. Di lepet vela gullam, atte boarrasidi læ celkkujuvvum: Ik don galga dakkat værrevale, mutto don galgak doallat Hærrai du vnordnasid. 34. Mutto mon cælkam digjidi, atte epet di galga obbanassige maidege vuordnot, epet almie bokte, dastgo dat læ Ibmela truvdno. 35. Epetge ædnama bokte, dastgo dat læ su julgi vuluš, epetge Jerusalema bokte, dastgo dat læ dam stuora gonagasa gavpug. 36. Ikge don galga vnordnot oaivadge bokte, dastgo ik don mate dakkat ovtage vuoktačalme vielggaden daihe čappaden. 37. Mutto din sardnom galgga læt: læ, læ, i, i, mutto mi dasa lasetuvvu, dat læ bahast.

38. Di lepet gullam, atte celkkujuvvum læ: Čalbme čalmest, ja badne banest! 39. Mutto mon cælkam digjidi, atte epet galga vuõstailastet dam baha, mutto jos guttege čormada du olgiš bæle niera vuõstai, de jorggal sudnji maidai dam nubbe nierrabæle! 40. Ja jos guttege riebma duina riddalet ja valdda dust gavte, de lnite sudnji vela bæskad ai. 41. Ja jos guttege naggi du mannat ovta mila, de mana suina guõkte! 42. Adde sudnji, gutte dust adno, ja ale jorggal ječad su bælest erit, gutte bivdda dnst loanas. 43. Di lepet gullam, atte celkkujuvvum læ: Don galgak rakestet du lagamuǯa ja vašotet du vašalaǯa. 44. Mutto mon cælkam digjidi: Rakesteket din vašalaǯaid, buristsivdnedeket sin, guđek din garrodek; dakket sigjidi bnrid, guđek din vašotek, ja rokkadallet sin ondast, guđek dakkek digjidi vahaga ja doarradallek din, 45. vai di šaddabetet din ače mannan, gutte læ almin, dastgo son dikta bæivačes bagjanet bahai ja buri bagjeli, ja dikta arvvet vanhurskasi ja vanhurskesmættomi bagjeli. 46. Dastgo jos di rakestepet sin, guđek din rakestek, de maid oaǯǯobetet di dalle balkkan? Æigo tuollarak maidai daga aido nuft? 47. Ja jos

di buorastattebetet dnšše fal vieljaidædek, de maid erinoamačid dakkabetet di dalle? Æigo tuollarak maidai daga aido nuft? 48. Damditi galggabetet di ollasak læt, nuftgo din ačče, gutte læ almin, læ olles.

6 kapittal.

1. Varoteket, amadek di addet din addaldagaid olbmui čalmi oudast, sist arvost adnujuvvuma varas, dastgo epet di dalle oažo balka din ačest, gutte læ almin. 2. Damditi, go don addak du addaldaga, de ik don galga basunin čuojatet oudastad, nuft go guöktelažak dakkek synagogai siste ja šiljoin, vai si gudnijattujuvvnše olbmuin, duođai cælkam mon digjidi: Si læk juo oššom balkasek. 3. Mutto go don addak addaldaga, de ale divte du guro gieđa diettet, maid du olgiš gietta dakka, 4. vai du addaldak matta læt čikkusist, ja vai du ačče, gutte čikkusist oaidna, maksa dndnji albmoset.

5. Ja go don rokkadalak, de ik don galga læt nuftgo guöktelažak, dastgo si mielastæsek čuššuk ja rokkadallek synagogai siste ja balggai čiegain, vai si olbmuin oidnujuvvujek; duođai cælkam mon digjidi, atte si læk juo oššom balkasek. 6. Mutto go don rokkadalak, de mana gammarad sisa, ja dapa uvsad, ja rokkadala aččasad, gutte læ čikkusist, ja du ačče, gutte čikkusist oaidna, albmoset dudnji maksa. 7. Mutto go di rokkadallabetet, de epet di galga adnet ollo sanid, nuftgo bakenak, dastgo si doivvuk, atte si šaddek gullnjuvvut, go si adnek ollo sanid. 8. De damditi epet di galga šaddat sin lakkasažžan, dastgo din ačče galle dietta, maid di darbašepet, ouddal go di rokkadallagoattebetetge sust. 9. Damditi galggabetet di naft rokkadallat: Ačče min, don gutte læk almin! Basotuvvus dn namma. 10. Bottus dn rika, šaddus du datto, moft almest, nuft maidai ædnama alde. 11. Adde migjidi odna bæive min juökkebæivalaš laibe. 12. Ja adde migjidi

min velgid andagassi, nuftgo mi gis addep min vælgolažaidi andagassi. 13. Ja ale doalvo min gæččalusa sisa, mutto bæste min bahast erit, dastgo du læ rika ja fabmo ja gudne agalašvutti. Amen. 14. Dastgo jos di andagassi addebetet olbmuidi sin rikkosid, de adda maidai din almalaš ačče digjidi andagassi din rikkosid. 15. Mutto jos di epet andagassi adde olbmuidi sin rikkosid, de i adde din almalaš aččege digjidi andagassi din rikkosid.

16. Mutto go di adnebetet borakættaivuođa, de epet di galga adnet morašlaš hame, nuftgo guöktelažak, dastgo si nubbastuttek amadajosek, vai si oidnujuvvujek olbmuin adnemen borakættaivuođa; duođai cælkam mon digjidi, atte si læk juo oššom balkasek. 17. Mutto go don anak borakættaivuođa, de vuoida oaivad ja bassal čalmidad, 18. amad don oidnujuvvut olbmuin adnemen borakættaivuođa, mutto du ačest, gutte læ čikknsist, ja du ačče, gutte čikkusist oaidna, albmoset dudnji maksa.

19. Allet čoggi aldsesædek davverid ædnama ala, gost muöcce ja ruosta billestek, ja gost suollagak sisa gaikkuk ja suoladek. 20. Mutto čoggijeket aldsesædek davverid albmai, gost i muöcce ige ruosta billest, ja gost suollagak æi sisa gaiko, æige suolad, 21. dastgo gost din davverak læk, dobbe vigga maidai din vaibmo orrot. 22. Čalbme læ rubmaša čuovgas, de damditi, jos du čalbme læ čielgas, de šadda obba du rumaš čuovggaden, 23. mutto jos du čalbme læ baha, de šadda obba du rumaš sævdnjaden; jos dalle nabbo dat čuovgas, mi læ du siste, læ sævdnjadas, de man stuoresen šadda dalle sævdnjadvuotta!

24. I oktage mate balvvalet guökte hærra, dastgo son daihe vašota dam nubbe ja nubbe fast rakesta, daihege son orro dam nubbe lutte ja dom fast bagjelgæčča; epet di mate balvvalet Ibmela ja Mammona. 25. Damditi cælkam mon

digjidi: Allet læge morrašest hæggadek diti, maid di galggabetet borrat ja maid di galggabetet jukkat, alletge din rubmaša diti, maid di galggabetet garvvodet! Igo hægga læk æmbo go borramuš, ja rumaš æmbo go biktasak? 26. Geččet alme loddid, atte æi dak gilve æige lagji æige čoggi lađoidi, ja din almalaš ačče biebma daid, epetgo di læk sagga æmbo go dak? 27. Mutto guttemuš din gaskast matta lasetet ovtage allana šaddosis, josjuoge son damditi morrašest læ? 28. Ja manne lepet di morrašest biktasi diti? Gæčadeket mæce liliaid, moft dak šaddek, æi dak barga, æige bane. 29. Mutto mon cælkam digjidi, atte i vela Salomonge buok hærvasvuodastes læm nuft garvotuvvum, go okta dain. 30. Go nabbo dalle Ibmel nuft bivtasta mæce rase, mi læ odne, ja itten balkestuvvu omni, igo son dalle galgaše sagga æmbo din bivtastet, di uccan oskolažak? 31. De damditi epet di galga moraštet ja cælkket: Maid galggap mi borrat? daihe: Maid galggap mi jukkat? daihe: Maina galggap mi ječaidæmek garvotet? 32. Dastgo buok daggarvuođai maŋŋai barggek bakenak. Dastgo din almalaš ačče dietta, atte di darbašepet buok daid. 33. Mutto occet vuost Ibmela valddegodde ja su vanhurskesvuođa, de maidai buok dak digjidi addujuvvujek. 34. Allet nabbo dalle morrašest oro ittaš bæive diti, dastgo ittaš bæivve galgga moraštet ješ ječas oudast. Juökke bæivvai læ galle su ječas vaivest.

7 kapittal.

1. Allet dubmi, amadek di dubmijuvvut, dastgo maina duomoin di dubmibetet, galggabetet digis dubmijuvvut, 2. ja maina mittoin di mittedepet, daina galgga digjidigis fastain mitteduvvut. 3. Mutto manne oainak don riva, mi læ du vielja čalmest, mutto hirsa ječad čalmest ik don fuomaš? 4. Daihe moft cælkak don vielljasad: Bisid! mon aigom valddet

riva dn čalmest erit, ja gæča, hirssa læ du ječad čalmest? 5. Don guöktelaš! gæse vuost hirsa olgus du ječad čalmest, ja de dasto oažok don gæččalet ožžudet riva erit du vielja čalmest. 6. Allet adde bædnagidi dam, mi læ basse, alletge balkest din bærralid spini ouddi, amasek dak duolbmat daid julgidæsek vuöllai, ja jorggalet ječaidæsek ja gaikodet din.

7. Rokkadallet, de digjidi addujnvvu; occet, de di gavdnabetet; goalkoteket, de digjidi ravastnvvu, 8. dastgo juökkehaš, gutte rokkadalla, son oažžo, ja gutte occa, son gavdna, ja gutte goalkota, sndnji ravastuvvu. 9. Daihe gutte olmnš læ din gaskast, gutte, jos su bardne anoš sust laibe, addiš sudnji gæđge? 10. ja jos son anoš sust guöle, addiš sndnji gærbmaša? 11. Jos dalle di, guđek lepet bahak, diettebetet addet din manaidi burid addaldagaid, man sagga æmbo adda dalle din ačče, gutte læ almin, sigjidi bnrid addaldagaid, guđek sust rokkadallek! 12. Damditi, buok dam, maid di dattobetet, atte olbmuk galggek digjidi dakkat, dam dakket maidai digis sigjidi, dastgo daggar læ läka ja profetak.

13. Čagŋet baskes uksaraige mielde, dastgo dat nksa læ gallje, ja dat gæidno læ govdag, mi doalvvo gađotussi, ja si læk ædnagak, guđek dam mielde mannek. 14. Dastgo dat uksa læ baske, ja dat gæidno læ garžže, mi ællemi doalvvo, ja si læk harvvak, guđek dam gavdnek. 15. Mntto varoteket ječaidædek værre profetain, guđek bottek din lusa savccabiktasi siste, mutto læk siskaldasast gaikodægje gumpek. 16. Sin šaddoin galggabetet di dovddat sin, mattago son olmuš čoagget vidnemurjid bastelis lanjain, daihe fikunid gaskalasain? 17. Nuft šaddada juökke buörre muorra burid šaddoid, mutto stokkum muorra šaddada gælbotes šaddoid. 18. Buörre muorra i mate šaddadet gælbotes šaddoid, ja stokkum muorra i mate šaddadet burid šaddoid. 19. Juökke muorra, mi i šaddad burid šaddoid, čuppnjnvvu erit ja balkestuvvu dolli. 20. Damditi

galggabetet di dovddat sin sin šaddoin. 21. I juökkehaš, gutte munji cælkka: Hærra! Hærra! galgga bæssat alme rika sisa, mutto dat, gutte dakka mu ače dato, gutte læ almin. 22. Ædnagak šaddek cælkket munji dom bæive: Hærra! Hærra! æpgo mi læk profetastallam du nama bokte? ja æpgo mi læk olgus agjam bærgalagaid du nama bokte? ja æpgo mi læk dakkam ollo vægalaš dagoid du nama bokte? 23. Ja dalle aigom mon dovdastet sigjidi: Im mon læk dovddam din goassege, vulgget erit mu lutte, di, guđek barggabetet værrevuođa ala.

24. Damditi, juökkehaš, gutte gulla daid mu sanid ja dakka dai mielde, su værddedam mon jiermalaš olmajen, gutte huksi viesos bavte ala. 25. Ja raššoarvve arvvegođi, ja čacek dulvvagotte, ja bieggak bieggagotte ja čucce dam vieso njeigga, ja i dat gaččam, dastgo dat læi vuođđoduvvum bavte ala. 26. Ja juökkehaš, gutte gulla daid mu sanid ja i daga dai mielde, galgga værddeduvvut jallas olmajen, gutte huksi viesos saddoi ala. 27. Ja raššoarvve arvvegođi, ja čacek dulvvagotte, ja bieggak bieggagotte, ja čucce dam vieso njeigga, ja dat gačai, ja dam gaččam læi stuores. 28. Ja de dapatuvai, go Jesus læi loapatam daid sanid, de ovdušegje olbmuk hui sagga su oapo. 29. Dastgo son oapati sin, danen, gæst læi fabmo, ja i nuftgo čal'oappavažak.

16.

1. Hærra, bæstačam,
dust mon anotam:
sarno rakesvuođad birra,
go mu ala moraš nirra,
vai mon jaskodam,
Hærra bæstačam.

2. Bardne agalaš,
læge arbmogas,
sævdnjadas muo giksašutta
ja muo alo atestutta,
bagjan, čuovggadas,
Bardne agalaš.

3. Don mu rafhe læk,
suddok vaibbadek,
don, don addak vuoiŋadusa,
addak sillui borramuša.
Jesus, Hærramek,
don mu rafhe læk.

4. Hærra, væket muo
armod bokte nu,
atte ouddanam du lutte
čielgasvuodast čielgasvutti,
de mon gitam du.
Amen! væket muo!

17. Dalvveorrom Novaja Semljast.

Okta skippakaptein, gæn namma læ Tobiessen, galbmoti mannam čavča (1872) skipas jieŋa sisa Ruossasullui lakka, ige læm væjolaš sudnji dam siste erit bæssat. Skipast legje 10 olbma ærreb kapteina su barnines. Kaptein diećeti muttom bæive olbmaidasas, atte daina borramušain, mi skipast læ, æi mate æmbo go njæljes, viđas bagjel dalve birggit. Čiečas šitte dalle dam arvvalussi, atte skipa guöđđet ja gagjujume occat nuft buöremusat go satte. Skipast vuölgededin si kapteinast ožžu vadnasa borjasin, moadde skapo riššasaggid, 2 bisso, uccanaš ruta ja lajo ja knalaid, 1 kompasa, 1 kikara, 14 gavvara, 1 bađe, 1 gievne ja avšo. Skippi, man namma læi »Freya», baci kaptein barnines ja golbma olbma. Guövtes dam čieččasest læva ruoktod boattam Hammerfesti, ja dam guöktasa bokte læ dat dietto ožžusuvvum, atte guđas læk hæggast dam čieččasest, gæk skipast ærranegje. Dai gillamušai birra, maid dak læk čađatam, mi aiggop uccanažai muittalet.

Dak čiečas ferttijegje, dalle go skipast ærranegje, vadnasa gæsset mila arvo jieŋa mielde ouddal go suddes čaccai besse. Si vagjolegje madde vuöstai dam doaivvagest, atte jotte skipaid fattit daihe Vaigatssullui boattet. Matke læi hirbmad vaivalaš ja varalaš. Aigge sevnjudi ja buolaš lassani, dalkek legje garrasak, ja mi vela læi bahab, dat uccanaš nieste, mi

sin farroi læi šaddam, farga nogai. Nubbe bæive maŋŋel go »Freyast» legje ærranam, likkostuvve guovča bačet ja daina biergoin si æletegje hægga gallad bæive. Maŋŋelist si vela bače 2 njuorjo. Go si legje nælge ja vagjegvuođa čada matkuštam 3 vakko arvo, de si aicce 2 viste, mai lusa si dalle manne. Dalle si legje ječasek gadde mielde matkašam 50 mila arvo. Dak legje 2 rnoššaidi gulle viste Čuõŋjasullui davvegæčest. Nubbe vistai si dalle goađašegje, mutto dast i gavdnum borramuš, bivtas, bivddoræidok daihe æra, maina hægga doalatet, ovta vistesuõje dušše legje gavdnam. Nælgest, goikost, čoaskemest ja gukkes jottemest vadnasin, man bokte juõlgoštet æi bæssam, legje sagga apetuvvam ja juõlgek legje nuft bottanam ja soabmasin maida suvčagaddam, atte illa vazzet goste. Dam vistest si orru 3 vakko ja dam aige siste bače 1 njuorjo, 2 njala ja 4 boccu daihe riektabut dagjat godde. Daina fidnigin si æletegje hæggasek dam aige. Mutto go fidnig i læm æmbo mange šlajast dakkamest, de si arvvalegje oppet dastge vuõlgget. Guõvtes valdiga goabbag bisso dai bačembierggasiguim, mak vela legje. Viđas fast valdde daid smavva gielkačid, mak ruoššain legje dasa baccam, ja mai ala si bigje biktasidæsek ja daid dallodoallambierggasid, mak skipast legje sin farroi šaddam. Vadnasa si dasa guđđe viste lusa. Sin jurda ain læi Vaigatssnlluidi bæssat, ja josjuoge uccan doaiva læi dokko boattet, de sist almaken i læm æra rađđe, dastgo vægjemættomen oroi sigjidi hægga šat doalatet dam vistest. Maŋŋelaš go viste legje guõđđam, de lapadegje ješ gutteg guoimesek. Bissoolbmaguõvtes sierranassi šaddaiga borga siste dam gielkkagæssevittasest. Dak viđas vagjolegje ain maddasguvllui. Sin dille læi soaigos. Dalle go viste guđđe, i læm æmbo go markkebæle arvo bierggo ja uccanaš buoidde ješ gæstag. Dalkek legje hirbmad nævrek, hæjok legje biktasak ja čacce i læm gavdnamest. Nuft læ

arvvedatte, atte gukkek æi læm sist bæivvasak, ja mi vela læi bahamus, dat læi dat, atte sagga juo legje arvoktuvvagoattam. Igji si rogge ječasek muottaga sisa, ja dam bodda go ærrasak ođđe, de okta fertti faktan orrot, amasek oađđemen borggut ja maida guovčai balost. Gutta bæive dolle buokak hægga dam lakkai, mutto 7-ad bæive čuovgganæbmai jami okta. Skipparak ferttijegje dam jabmesek dasa guõđđet muottaga sisa ja vagjolet ain vuõlgget, mutto dam muddoi juo legje nælgest ja goallomest apetuvvam, atte gielkaidæsek ferttijegje guõđđet. 14 mila arvo si legje dalle vagjolam. 8-ad bæive si botte čoggijuvvum muorai njeigga ja oidne maida gielkkalatto dai lutte vuõlggemen. Dam latto guorrama bokte fattijegje ucca vistača, mast samojedarak asse. Daina si vuõstaivalddujuvvujegje usteblažat ja divšoduvvujegje ja sagga legjege divšo darbbašest. Ovtast legje namalassi gallad juõlggesuorbma suvčagam ja læi sagga hægjo, ja dam si divšodegje erinoamaš darkkelvuođain ja fuolalašvuođain. Dai samojedari lutte orru dak 4 hæđalaža dalve, ja dast læi sin dille dam muddosaš buõrre, moft dat læi vuorddemest. Kristusa dak samojedarak galle dovdde nama mielde, mutto æi si daiddam galle læt ristašuvvum kristalažak. Sin jurda ja oaivel Kristusa birra oroi mælgad amas. Go njuorjo bačededin æi dæivvam, de bače dasto aibmoi bæivača vuõstai, dastgo si gadde daihe lokke, atte Kristus læi sin ala suttam, ja dam sujast æi dæivvam. Samojedarak æljotegje maidai occat dam viđad olbma, gutte matkest læi jabmam ja muottaga sisa baccam, rubmaša havddadæme diti, mutto æi mattam gavdnat.

Bissoolbmaguõktasest, gæk borga siste læiga lappam guimidæska, læi markkebælle biergo ja bisso goabbastge, mutto i mikkege æra. Fidnit æva likkostuvvam maidege, ja vaiko gukken æva læm dam vistest, de æva almaken dam fattim ouddal go bælnjæljad birralmbæive gæčest. Dam vagjolæmest

læiga dakge guõvtes lapatallam. Okta vuost fatti viste, buollati dola ja basi veha njallabiergo, mi vistai læi baccam algo vuõlgededin. Nubbe, gi dorkotesvuodastes læi jukkam obba hivvudaga mærrasalte, læi nuft apetuvvam, atte go ikko vadnasa lusa bodi, mi fiervast oroi viste lakka, de i vægjam šat gukkebui vaʒʒet. Son læi stuora stukkaid bæskastes borram, masa muota fertti suvllen dokkit. Go vadnasest læi burdo orrom, njoamoi son vimag vistai, gost skippares gavnai oaddemen dollagaddest, mi i læm vela časkam. Son borai, mi njallabiergost læi baccam, ja gagga siste son muottaga biđi čaccen dola alde. Maŋeb bæive rakkanišgođiga dalvveorroma valddet dam vistai, mutto dast i gavdnum borramuš mange šlajast æige makkege æra bierggasak. Alggoorromest æva likkostuvvam maidege fidnigid dakkat, ja 2 vakko eliga dai davti soppamin, maid muottaga siste roggaiga; daid legje ruoššak mannam jage dasa suppom. Ouddalaš juovlai likkostuvaiga vimag godde bačet. Riššasaggek maida nokke. Dola soai dalle oaʒoiga daina lagin, atte bikkabadde, mi ruoššain læi baccam, dagjiga ja goikkadeiga ja dasto dam nivsaken aniga. Akšo daihe sahha sodnost i læm. Vadnasest soai gaikoiga bardderuovde, ja geđgiguim dam sahhan daihe nibben rakadeiga. Naloid soai rakadeiga spikarin, maid vadnasest gesiga. Hætte dakka olbmu hutkajen. Dam vistest soai oroiga april mano ragjai, ja dam aige siste bačiga 11 godde ja 1 guovča. Nuftlakkai i læm šatain bærehakki nælggehætte. Gaskamađest april manost æi læm šat rutak æmbo go 3 laddadoarve, ja damditi soai dovdaiga, atte dast i læm æmbo væjolaš orrot. Soai vulgiga dast ædnama mielde vagjolet madde vuõstai dam doaivvagest atte Vaigatssulluid fattit. Vanas viste lusa baci. Moadde bæive gæčest bođiga dai sæmma samojedari ragjai, gæi lutte sodno 4 skippara juo legje dalve orrom, ja gæina soaige vuõstaivalddujuvvuiga sæmma buõredatolašvuođain go

dok oudeb njæljes. Dai lutte soaige oroiga gaskamattai juni mano, goas viđas vulgge dai lutte. Okta baci samojedari lusa. Dak viđas, guđek vulgge, vižže vadnasa, mi ruošša viste lusa læi baccam, ja manne daina maddas-guvllui, ain dam doaivvagest, atte Vaigatssulluid si galgge fattit. Mutto buok vaivalašvuotta i læm vela vassam. Guökte bæive si vuost gesse vadnasa jieŋa mielde, mutto go si dam æi goastadam šat æmbo, de ferttijegje dam rasta čuoppat ja lakke dasa guöddet. Dasto čavggijegje stuora njuorjonake, maid samojedarin legje oššom, birra dam rasta čuppujuvvum gæče, ja nuft matkaiduvve ain vanaslakkin jieŋa mielde. 3 bæive ain matkašegje, ouddal go suddes čaccai besse. Dastmaŋŋel si suga matkašegje 10 bæive dassači go nana jiegŋaravddi fast botte Vaigatssullui lakka, gost æra samojedarid gavdne. Maida dak samojedarak vuöstaivaldde matkalažaid buöredatolašvuođain ja dai lutte si orru 8 bæive. Daina samojedarin legje boccuk. Dak dolvvu njælljasa bælnub bæivvasa maddasguvllui, dassači go skipaid avest oidne, maidi si besse. Viđad olmai baci dai samojedari lusa.

Tobiessen guövtes barnines, gæk baccam læiga golmain olbmain skippi, æva galggam hæggast dobbe bæssat. Uccanaža mi aiggop lokkidasamek addet dam bæivvegirjest, mi skipast læ čallum, ja mi aimoidi læ šaddam. Vagjegvuođa ja nælge čađa golai sist aigge mæddel juovlai. Maŋemuš bæive januar manost læ bæivvegirjai čallum: »Dal lakkana duottavuođast nælggehætte ja juökkelagaš vagjegvuođa dal ferttip gillat. Aibas dorvotutte orro min mielast boatte aigge.» Februar mano maŋŋagæččai buoccagođi kaptein Tobiessen juölgest ja dam gæčeld šaddai sænggai. 5-ad bæive marts manost læ bæivvegirjai čallum kapteina barne bokte: »Odne læ varmes ačče aibas hægjo, ja juölgge læ aldes sagga boftanam. Min mielast orro, atte jabmem læ su sallašines valljim ja dam

oaivvelest læ ješge. I sou buoca dušše juölgest, mutto juökke lattost læ bavčas ja garra oaivvebavčas. Hærra væket min, jos sou galgaš miu lutte vuölgget. Mi darbašep sagga su sikke jierbmen ja doaibman.» 17-ad b. sæmma manost: »Odne læ ačče aibas hægjo, ja min mielast orro, atte sust æmbo æi daide læt galle ællembæive dabbe. Ješ sou læ alggam rakkanet jabmemi ja bargga buok lagedet nuft, moft migjidi gadda buöremussan su beivi maŋŋel.» 13-ad b. april m.: »Odne læ ačče aibas hægjo ja vuoigŋa læ aldes vaivalažžan šaddam. Borrat i sate maidege. Badneoažek læk bottanam nuft atte bauek æi mate dovddut.» 14-ad: »Ačče hæjosma bæivve bæivest. Mist i læk mikkege dalkkasid, mi skurbeka vuöstai matta adnut ige mikkege borramušaid, maid son mataši navdašet.» 29-ad b.: »Garra suodnagæsataga vuölde nogai odne ækkeda dimo 10 aige ačestam hægga. Buocadedin læ ačče ija ja bæive dikšujuvvum uuft burist go læš sattujuvvum. Atte dam harrai i læk mikkege sestujuvvum, dat uanuoduvvu su bardne Jakoba bokte.» Dam rajest i læk æmbo mikkege čallum bæivvegirjai ouddal go 24-ad bæive mai manost, goas kapteina bardne vela čalla: »Skurbek læ muge juo masa vuoittam, ja odne ækkeda læm nuft hægjo, atte bahalakkai julgi alde bisom. Jabmem læ dast visses ja læge juo mærkas mu muttui bigjam.» 6-ad bæive juni manost čalla son vela maŋemuš have bæivvegirjai: »Dast vællam mou dal dego varnotes Lasarus ja bahalakkai likkatet buvtam dam varnotes rubmašam, ja juökkehaš matta galle arvvedet, maggaren mu maŋemuš bæivek šaddek, go darbašlaš væke im oažo. Guimidam ala im mate galle vaiddet, josjuoge Edvard Erikseu davja goavet mu vuöstai mænnoda, goas bahas ladnjases manna, ja lossad læ munji gullat, go son cælkka mu »skælbman», atte »im ausašifči væketuvvut», j. a. d., mutto almaken sou læ apides mielde mu viggam væketet. Mou im dieđe aido, maid

dastmaŋŋel dagaš, mutto odne galle læ dam babas lanjastes. Ibmel oaine mu, jos vela songe hæitta mu væketæmest, dalle šadda jabmem munji garrasen. Ole Mo læ galle loppedam mu væketet maŋemuš boddi.» Maida Ole Mo ja koakka buocaiga dam sæmma davdast juni mano maŋŋagæččai. 14-ad bæive juni manost havddaduvvui kaptein Tobiessen. Ole Mo lavloi salbmaværsa ja vitkai havde. Havddadægje guövtes læiga nuft hæjok, atte bæge jođiga. 5-ad bæive juli manost jami Jakob Tobiessen. Son šaddai havddaduvvum ačes lakka. Manga ja stuora vaddolašvuođai ja gillamušai čađa ferttijegje dak golmas, gæk ain legje hæggast, barggat ja jottet, dassa go 24-ad bæive september manost ovta skipa gavdne, man mielde si vuost besse Ruoššaædnami ja dasto ruoktod deiki Dači.

Dam muittalusa mi læp dudnji, rakes lokke, addam, vai don oainak, man ollo dust læ, mast Ibmela gittet, gi juökkelagaš buörre dilest læk, goas ollo du vieljain vagjegvuođai ja gillamušai siste šukkek.

18.

Muittalægje.

Čuvggitusa haliduvvidi sami gaskast.

4-ad Num. Juli manost 1873. 1-as jakke.

Gonagasa matke Sameædnamest.

Nuft moft ouddal juo læi diettevassi addum, bođi gonagas Vargaidi 3-ad bæive dam manost. Luostemin hakai guim ladnest dærvatuvvui gonagas oudemusta, dasto manai Vargai ladne kommandanta dallan gonagasa skippi. Njællje dimo maŋŋel go ankor læi luittum Vargai hamanest, bođi gonagas

su faroines gaddai. Dat bruggo, mi gonagasa gaddai boattemi læi rakaduvvum, læi 120 allana gukko. Dat læi čiŋatuvvum flavgai ja lævgai guim ja bajeld læi mietta ruksis laddin gokčujuvvum. Bruggo gaddegæčest læi gudneporta ceggijuvvum ja dam æra čiŋai gaskast oidnujegje gonagasa ja dronniga namma-bogstavak. Dai nubbe bælde læi čallujuvvum: »Ibmel varjalifči gonagasa» ja nubbe bælde fastain: »Vieljašolbmui avkke.» Gonagas vuõstaivalddujuvvui dam gudneporta lutte gavpuga ja gielda formanskapast ja ammatolbmain. Gielda formanskapa oudastolmai dærvati gonagasa moddin sanin min galbma ja šaddotes guvllui, masa gonagas fast vastedi, atte jos dak baikek lækge gukken nuorta vuõstai, de dak almaken æi læk gaiddalabbust su vaimost, go æra baikek su rikain. Juõkke guovlost legje ollo olbmuk čoakkanam. Dallan go gonagas su faroines læi gaddai boattam, de son manai ladnai, gost buok gæčaduvvui, mi dasa gulai. Juõkke sajest læi čiŋatuvvum. Dasto, go ladnest læi gærggam, gæčadi son girko ja albmuga skuvllastovo. Telegrafkontorast oroi gonagas bælnub dimo, ja dasto manai son formanskapa olbmaiguim erinoamačet dam arvvaluvvum hamana birra. Maŋŋed ækkedest vulgi gonagas Vargain, ja dast maŋeb bæive son bođi Verri daihe Čaccesullui, gost sundde gonagasa skippi manai gonagasa vuõstaivalddema diti. Dasto bođi gonagas gaddai, gost son vuõstaivalddujuvvui Čaccesullu formanskapast. Maidai Čaccesullust læi dat bruggo, masa gonagas gaddai lavkki, čiŋatuvvum masa damanaga lakkai moft Vargai birra læ muittaluvvum. Ækkedest eli gonagas dam oasest gavpugest, gost dušše laddek assek. Maidai girkko ja almugskuvllastoppo gæčaduvvujegje. Dast maŋeb bæive manai gonagas guvtin soatteskipain rasta Varjagvuona. Svend Foyna falesbivddemskippa læi farost, ja josjuoge dalkke læi fasteslagan, de almaken stuora fales bačui ja gavdnujuvvui. Dam bæsai gonagas oaidnet

aibas lakkasest. Vuorjenjalbmai, gosa ragjegirkko læ ceggijuvvum, bissani gonagasa skippa. Dam ragjegirkost adnujuvvui Ibmelbalvvalus, ja gonagas dasa muito guđi dam birra, atte ædnamaččе læ dast ællam. Dast vulggujuvvui ja mannujuvvui Ruovddevuona sisa, dast fast vazze Madavarjak lensmanbaikkai, gost gonagas ija oroi. Maŋeb bæive eli gonagas Baččavaidæno mielde Njoammelguoika rajest, gost fast macai Akkolagnjarga girko ragjai. Dast adnujuvvui Ibmelbalvvalus, ja mannaristašam-aige — okta manna læi namalassi risti dam bæive — oidnui gonagas čuožželæme faddari gaski. Nuft oažoi dat čivgga gonagasa rist-aččen. Girkkoi addi gonagas altarlittid silbast. Dam sæmma sodnabæivveækkeda bođi gonagas Varjagvuonbatti, gost gavppeolbma ja formanskapa oudastolbma Pleyma vistest ija oroi. Dast berri dat celkkujuvvut, atte Pleym, alma golatkættai maidege gieldast, ješ buok golati, mi gonagasa vuõstaivalddemi læi darbašlaš. Vuosargiđđeda dimo 6 aige vulgi gonagas su faroines bagjel Sadduvare heppuši guim. Vare alde rakaduvvui gæđgeurra, masa ješge læi gonagas barggen. Dat rakaduvvui muitton su maťkašæme birra Sameædnamest. Ovtanublogad dimost joavdai gonagas Suoppanjarggi, gost bævdde læi sudnji laččum, go bođi. Dast dærvatuvvui gonagas samin sin gilli Garasjoga formanskapa oudastolbma M. Isaksena bokte. Maŋŋel boradæme oidnui gonagas gieđain dærvatæme samid, gæk arvad legje dasa čoakkanam. Gonagasa farost oidnujegje maida guõkte olbma sami dovddosin, namalassi Sameædnama hærra daihe amtman Holmboe ja professor Friis. Ovta dimo maŋŋel gaskabæive vulgi gonagas faroines flavgai guim čiŋatuvvum dædnovadnasi guim vulus dæno, ja Dænonjalbmai bođi dimo 6 aige. Dænonjalmest læi olmuš-hivvudak čoakkanam. Gavppeolbma Schancha vistest adnujuvvui gaskabæivmales, maid gieldda golati. Lakka gaskija manai gonagas skippasis, mi oudald læi boattam Stang-

næsi. Dallan bali go gonagas læi skippi boattam, de dat jottai olgus vuona. »Sant Olaf» læi dam skipa namma, mi gonagasa dabbe dolvodi. Gavcad bæive ækkeda dimo 8 aige bođi gonagas Alategjui. Dasa læi boattam airas Ruošša kæisarest, gi Ruošša rajest daihe Vuorjamest galgai gonagasain gavnadet, mutto gutte maŋkest læi maŋŋanam, nuft atte i joavddam dam aiggai, goas gonagas læi dobbe. Gonagas manai maŋeb bæive ouddalaš gaskabæive gaddai Bossogoppai, gost son nælggadi doaktara vistest. Dast Alatejost celki amtman Holmboe albmuga guladedin gonagassi Sameædnama hærraliena dærvvuodaid. Dasto manai gonagas skippasis, gost gaskabæivmales ja gæstak adnujuvvujegje, maidi olbmak ja nissonak legje bovddujuvvum Tromsast, Hammerfestast ja Alatejost.

Ibmel varjalifči min gonagasa ja addaši sudnji armo dasa, atte son olmušlaš allagvuođa gæčeld i šaddaši vajaldattet dam olmušlaš duššalašvuođa ja nokkavašvuođa!

Čaccesullust juli manost 1873.

— Darro avisak muittalek ovta issuras dapatusa birra min ječčamek rikast. Okta olmai, gæn namma læ Lars Johannessen, læ sorbmim gavppe-olbma Mikkelsen oktanaga su akaines, gæi lutte son ouddalist læi læmaš rænggan. Mikkelsenest son læi suoladam dalle go su lutte læi rænggan, ja dam læi su ised sudnji andagassi addam, mutto balvvalusastes son galle su eritbijai. Dat sorbmijægje læi ikko suöle boattam vistai, ja son, gi didi, gost Mikkelsen guövtes ođiga, manai vuigistaga dokko, værjotuvvum avšoin, maina dallan čuollagođi duobbo dabba goabbag sængastæsga. Dasto son valdi 750 speisigrudaid ja lommadimo gollebaddi guim. Dal læ son gukkes šittema maŋest vimag dovdastam dam sævdnjadvuođa dagos ja muittalam, atte æra i giktam su dam dakkat go ruttahallo.

Nuft matta goikko ellui čalmetuttet ja buoššodet suddogasa, go suddogas aigeld i fuomaš, atte dat halidus ja angaštæbme læ giella, maid bahakas læ su ouddi bigjam.

— Mannam čavča legje 18 olbma Spisbergeni galmotallam ja nuft ferttijegje, go jieŋast i læm dobbe erit bæssamest, dalve dobbe orrot. Čavčag gæččalegje gallad skippa dokko bæssat sin gagjoma diti, mutto jieŋast dak æi mattam dokko bæssat. Dal læ dat surggadlaš sakka dobbe boattam, atte buokak læk dokko jabmam, vaiko sist læi dobbe viste, boalddamuš ja borramuš luokkon. Okta skippa-kaptein, gæn namma læ Mak, gavnai ja havddadi daid jabmid. Dat fertti læt soaigos oaidno sudnji, ja soaigos fertti læt maida juökke jurdašægje olbmui jurdašet, atte olmušhivvudak ovta sajest buocca ja oaidna ovta ja nubbe su skipparines dam ædnamlaǯa guöđđemen, dassa go jabmem su sorbmijægje valdines ječas ragjai joavdda. Buok dak olbmuk legje Tromsast. Rakes lokke! Æle alelassi nuft dego juökke bæive anašik maŋemuš bæivvenad!

— Spanienest læ ain dat oudiš moivve bistemen ja dietto i læk, goas dat galgaš nokkat. Dal læk karlistalaǯai oaivamušai gaskastge lollo ja riddo. Dat karlistalaš bappa Santa Krutz, gæn birra mi nubbe nummerest muittaleimek, læ soappamættomen šaddam muttom karlistalaš generalain, ja dat læ dal jabmem-duomo bapa ala oaǯotam. Dal læ Santa Krutz čiekkadam, mutto i oktage dieđe, man gukka son čikkusist oruš. Karlistalaǯak orruk ovta ja nubbe vuoito ala bæssamen. Dal si læk sikke ladnid ja soatteskipaid halddosæsek oǯǯom. Dat, mi Spanienest galgaši læt lagalaš rađđijæbme, læ famotæbme ja arvotæbme, ja vuölebuǯain vaillo gulolašvuotta ja oktarađalašvuotta. Davja mannek si, gæidi rađđijæbme oskaldalla, karlistalaǯai bællai. Dam rikast orro olles hagjosæbme lakka, moivve læ juo olles.

— Frankrika stuorradiggest orruk republikanalaǯak vuoitatallat aiggomen sigjidi, gæk gonagasa dattuk. Sin sadnadallam gaskastæsek læ mangi læmaš laitas, go okti njalbmai šuddedek nuft, atte væjolaš i læk obba gullatge, maid gutte cælkka. Galle alma doarroge i væje læt gukken dam guôvte oase gaskast. Franskalaǯak læk ouddal čajetam, atte si æi soaige guoimesek vara golgatæmest, ja damditi læ galle sagga balatæmest, atte rađdijæme . harrai dal-ge nubbastus šadda doaro bokte.

— Amerika. Moadde rigges judalaǯa læk Amerikai boattam assamsaje gæččama diti aldsesek ja ænebuidi sin oskovieljain. Nebraskai si aigguk saje valljit. Sin jurda læ, atte dallanaga galgga njællje, vitta duhat olbmu dokko assat, mutto farrim dokko i galga orrostet, ouddal go vittalog duhat læ dokko assen šaddam.

600 amerikanalaš soalta læk 80 mila meksikanalaǯai raje sisa indianalaǯaid doarredam, gæk Teksast legje rievedam. 19 indianalaǯa goddujegje, 19 havvaduvvujegje, 40 nissona valddujuvvujegje fanggan ja ollo salaš valddujuvvui. 3 amerikanalaš soalta goddujegje.

— Islanda olbmuk læk sagga duttamættomak daina rađdijemin, maid Danmarka adna sin alde. Stuora oasse islandalaǯain orruk heivvetallamen almos doaro dakkat dam ædnamhærra vuöstai, gæn danska rađđijæbme læ sin ala hoavddan bigjam. Dal muittaluvvu, atte danska rađđijæbme aiggo 3 soatteskipa soaltai guim saddit Islandi, naggima diti vuöstehagolaǯaid gulolašvutti. Dat goavvevuotta Danmarka bælest læ baittam soabmasid Islanda assin dam jurdaga ala atte Amerikai farrit. Islanda assek læk dačak, gæi maddarvanhemak, maŋŋel go Harald Hårfager (vuoktačabbes) læi buok Darrorika, mi ouddalist læi jukkujuvvum manga smavva rikan,

vuöllases vuoittam ja oktan rikan dakkam, duttamættomvuođast Haralda garra rađđijemin, Islandi farrijegje.

Mission.

Sulu ædnamest Afrikast læk mist kristalaš sardnedægjek barggam 30 jage bakenid čuvggitussi ja jorggalæbmai oaʒʒoma diti. Algost læi okta nuorra bappa, gæn namma læi Schreuder (loga Skröder), dokko mannam, ja manga jage son okto dobbe bargai, ouddal go ænebuk dokko manne sudnji vækken. Jos mon muitašam riekta, de son bargai dobbe 15 jage, ouddal go vuostas afrikanalaʒa sati ristašet daihe riektabut cælket gastašet, ja ain dastmaŋŋelge læ ouddanæbme læmaš njoacce kristalašvuođa guvllui. Ollo læmaš dak æstagak, maid dobbe læk ferttim vuoittalet, ollo vaivalašvuođak čadatet missionæraidi ja mangi læmaš sist vela hæggahættege. Missionæran goččujuvvujek dak bapak, gæk evangeliuma sardnedek bakenidi, gost i læk vela kristalaš særvvegodde čoakkanam. Gidda dam rajest go alggo- daihe vuostas missionæra min rikast dokko manai, læmaš vaddes barggam-love dobbe oaʒʒot. Nuft moft olbmuk læk bakenak Sulu ædnamest, nuft læk maida sin rađđijægjek sæmma sævdnjadvuođast. Sulu olbmui rađđijægje læ mangi gielddam missionæraid barggamest su rikast ja vela eritge goččom sin mannat, mutto burist sarnotæme ja addaldagaid addema bokte læ fastain loppe šaddam mieđetuvvum. Dam rajest go dibma Sulu gonagas Umpande jami, læk galladak, gæk ječasek lokkek arbbijægjen gonagas-ammati, gaskastæsek dorrom ješ gutteg guoimes vuoittema diti, ja prinsa Ukjekvajo, gi dal orro valde adnemen, læ dieđetam, atte son min missionærai bargo i aigo gillat su rikastes, damditi go sin barggo i soava dam rađđimvnökkai, man mielde son aiggo rikas stivrrit. Okta oasse min missionærain læk gočotallam

dallan vuölgget. Dal læ uccan doaivvomest, atte addaldagak, mak ouddalist læk davja gæino rappam, mattek maidege avkotet. Maŋŋelist æmbo dam aše birra.

Særvve goaves mænnodæme vuöstai luonddogappalagai guim.

Danen goččujuvvu okta dain čabba servin, mak gavdnujek min rikast. Mađemielde čuvggitus vuoitta sævdnjadvuođa bagjel, mađemielde ælle dovddo bæssa lieggadet dam vaimo, mi luondost læ nuft galmas ja garas, dađemielde oaidnegoatta maida olmuš čielggasab čalmiguim su gædnegasvuođaides sikke æra olbmui ja maida æra sivdnadusai vuöstai. Dat mænnodæbme, mi dabbe Sameædnamest læ davalaš sikke giettašiveti ja æra sivdnadusai guim, læ davja min mielast daggar, atte mi læp ferttim ječastæmek jærrat: »Igo daina olbmuin lække vaibmo, mast ælle njuorasvuođa dovddo gavdnu?» Go olmuš oaidna, atte ædnagidi i mate arkken orrot, vaiko maggar bino ja gillamuša dagašegje luonddogappalakki, de matta olmuš maida čielggaset arvvedet, atte daggari vaimoin i mate læt ollo njuorasvuođa dovddo nubbe olbmu vuöstaige, i mate daggar læt kristalaš, ige juo obba mailmalažatge burist čuvggijuvvum olmuš. Ja dat lifči savatatte, atte dabbege sardnedišgoađašegje si, gæina læ čuvggitus ja njuorasvuođa dovddo, dam garravaimolaš mænnodæme vuöstai, maina ænašak giđaguššek Hærra sivdnadusaid. Maŋŋelist mi aiggop, jos buörre Ibmel suovva, veha sardnot singuim, gæk dam avisa lokkek, dam aše birra.

☞ Daidi, gæk dinggom læk dam avisa, mutto gæin makso i læk boattam, æi šadda æmbo nummerak saddijuvvum, ouddal go dam jakkudagast hadde læ boattam.

Doaimatægje.

Prentijuvvum F. Kjeldseth prentijæmest.

19.

Maid læk guro bæle olbmuk dam ragjai dakkam migjidi buörren?
Æi maidege.

1. Si læk addam migjidi skuvllalaga, man bokte værro ain æmbo aiggo dæddet albmuga.
2. Si læk addam laga soattevæga birra, man bokte gonagaskassa golatusak læk ouddanam.
3. Si læk addam Jury-laga, man bokte sikke aigge ja ruđak duššas šaddek golatuvvut.
4. Si læk addam albmugi ollo loppadusaid, maid si æi læk vægjam doallat, æige aigoge.

Maid burid aigguk dam rajest guro bæle olbmuk migjidi dakkat?
Æi maidege.

Dastgo:

1. Si mænnodek nuft, atte si dakkek vašalašvuođa min ja Ruoťa olbmui gaskast.

Ædnagak læk dak guro bæle olbmuk, guđek dattuk, atte mi æp galga æmbo læt oktiovtastattujuvvum Ruoťťarikain.

Mutto jos nuft šadda, go si dattuk, de mi ferttijep ain

sagga æmbo golatet sikke soattevægaidi ja soatteskipaidi.

2. Guro bæle olbmuk cælkkek: Olgiš bæle olbmuk aigguk, atte almug galgga makset æmbo sukkera, kaffe ja parafina oudast, mutto mi aiggop gæpedet hadde dai galvoi harrai.

Daggar sadne i læk duottavuotta.

Olgiš bæle olbmuk læk oktanaga guro bæle olbmuiguim gæpedam tuolo nuft:

10 evre pr. kilo kaffe.

10 evre pr. kilo sukker.

5 evre pr. liter parafin.

3. Guro bæle olbmuk aigguk ain vela vuõledet tuolo, dat læ duotta, mutto dam sagjai aigguk si stuõredastet væro.

Si aigguk namalassi, atte almug galgga makset »direkte Skat», dat læ: værro gonagaskassi.

Ja dat værro boatta dæddet obba albmuga.

Datokgo don dal, atte guro gieđa olbmuk galggek rađđit?

Aigokgo stemmit singuim?

20.

Laka

bagjesami harrai dain ovtastattujuvvum gonagasrikain Norgast ja Ruoŧŧarikast.

§ 3. Sabmelaʒain læ loppe juõkke jage jottet boccuidæsekguim nubbe rikast nubbe riki ja orrot dain baikin, gost goabbag rika sabmelaʒak boares viero mielde dassačige læk jottam, ja avkken dakkat aldsesæsek sikke ædnama ja čace aldsesæsek ja boccuidasæsek ælatussan vuttivaldedin, mi dam lagast mærreduvvu, nuftgo godde- ja guõlle-bivddemi lika go rika ječas vuõlebuʒak. Muđoi go jos dak baike æigadak daihe baike adnek, gæi baike alde si læk orromen, addek love, daihe

erinoamaš dalkke-čærdak æstadek sirddema, de æi oažo Ruota sabmelažak orrot boccuidæsekgnim Norgast æra aigid jagest go mai, juni, juli, angust ja september manoin, ja Norga sabmelažak fast æi oažo orrot Ruottarikast boccuidæsekguim dain namatuvvnm manoin; daddege læ sabmelažain dain guovloin, gost si boares viero mielde jnökke aiggai jagest læk lavvim guođotet boccuidæsek vari alde goabbaši bælde lakka rika-raje, dastmaŋŋelge dasa lika stuora riekte go dassačige, ja jos darbašnvvu, de šadda gonagasast addujnvvnt vissasab mærredæbme dai raji harrai, mai siste daggar guođotam-loppe læ. Gi dam gielddosa rikko, mi dam §-ast læ addujnvvnm, sakkotalla, vuostas gærde gidda 40 kruvno ragjai, ja jos maŋŋel fast rikko, de gidda guökte dam mađe ragjai. — — —

§ 4. Orodedinæsek dain baikin, mak 3-ad §-ast læk namatnvvum, læ sabmelažain loppe darbašvuottasæsek vuövdest valddet goikke ja gaččam mnoraid, rætkaid ja sieđgaid ja maidai šadde lasta-mnoraid. Kruvno vnvdin i maksujuvvu dam ondast mikkege ige ærrasi vuvdinge goikke ja gaččam muorai, rætkai ja sieđgai ondast. Mutto šadde lasta-muorai oudast, maid sabmelažak valddek ærrasi go kruvno vuvdin, ferttijek si makset govtolaš mavso, mi, jos dat sabmelaš ja dat vuövddeæigad æba soava, mærreduvvu arvo mielde lensmannest daihe ærrasest, gæsa amtmanne dasa valde adda, ja vela guövte olbmast, gæin valljijnvvu okta goabbag bælest. — — —

Aidid, gođid daihe viesoid bajasrakadæbmai daihe rievddadæbmai oššuk sabmelažak valddet šadde lasta-muoraid dušše čajetnvvum baikin, manen valljijnvvu daggar sagje, mi læ sabmelažaidi nuft vuogas go væjolaš ja čajetuvvn mavsotaga kruvno vuvdi siste. — — —

Muoraid, mak sabmelažain lovalaš lakkai læk adnnjuvvum sin gæsseorotagain aididi, gođidi, goatte-muorran daihege æra daggar bistevaš rakadnsaidi, i galga baikke-ised erit doalv-

vot daihe billestet dai sabmelaʒai lovetaga, gæidi dak gullek. Baikke-ised, gutte dam vuõstai rikko, sakkotalla gidda 40 kruvno ragjai, jos dat rikkom i oktasaš laga mielde mieldes buvte stuõreb vastadusa.

§ 5. Ædnama garssamin, barggamin daihe aiddomin æi galga sabmelaʒai oudast erit valddujuvvut daggar boares boacobalggak, maid si ain dastmaŋŋelge darbašek. Jos daggar balggak jo læk šaddam buđđujuvvut daina lagin, go dast namatuvvu, de dak galggek kruvno asatusa mielde fast dakkujuvvut sabmelaʒaidi rappasen.

§ 6. Dak guovlok, gost sabmelaʒak occek guottoma boccuidasæsek, oʒʒuk jukkujuvvut juogoidi, gost dak sabmelaʒak, gæk dobbe orruk boccuidæsekguim, galggek — — — læt gædnegasak vastedet dam vahaga oudast, maid boccuk dakkek dalolaʒai obmudagaidi. — — —

Jos daggar baikke, gost sabmelaʒain læ riekte adnet boacoguodotagaid, galgga sattet valddujuvvut daggar juokko-juogadæme vuõllai, de ferttijek dobbe læt daihe rappasen dakkujuvvut daggar boacobalggak, atte sabmelaʒak, go si jottek dai mielde, burin gæčoin sattek doallat boccuidæsek barggujuvvum ædnamest erit. Juogok galggek, go vuost darbašlaš vara valddujuvvu boccui lunddui nuftgo maidai guovlo viddodakki ja čerddi ja dalolaʒai assami, nuft jukkujuvvut, atte dak boccuk, mak adnek guođotaga gudege juogost, væidales manadedinæsekge doivvujuvvuše guodotam-aigest mannat obba juogo mietta, mutto æi daddege mannat æra jukkui.

§ 7. — — — Goabbašin rikain galggek dak sabmelaʒak, gæk læk dieđetam, atte si aigguk orrot ovta juogost, gaskastæsek valljit aldsesæsek ovta oudast-olbma ja ovta vuõllegab oudast-olbma. — — —

§ 9. 1. Sabmelaʒak læk gædnegasak æi duššefal adnet buõrre fuola dast, atte si æi ječa daga ædnama assidi maidege

vahagid sin obmudagaidi, mutto maidai višoin gattit boccuidæsek, amasek dakge dakkat vahaga.

2. Vahag, mi boccuin dakkujuvvu bældoidi, giddidi, vuvdidi daihege luõme-jeggidi, galgga maksujuvvut sust daihe sist, gæi boccuk vahaga læk dakkam. Dat sæmma lekus maidai celkkujuvvum vahaga birra doaresbæle lagjitagaidi (mæccelagjitagaidi), mak læk aiddujuvvum, nuftgo gonagasast mærreduvvu, daihege vaiko æi lækge aiddujuvvum, goitge jagest jakkai læk adnum ja ain adnujek lagjitakkan, ja mak dast cæggajegje assoi bokte, roggin, garssamin daihe æra lakkai čielggaset dovddujek lagjitakkan. Jos daggar vahag dakkujuvvu miellaævtost daihe stuora fuolatesvuodast boaco-gæččamest, sakkotalla dat sivalaš vela juõkke gærde gidda 40 kruvno ragjai, mak sakkok erit gačček, jos soavad dakkujuvvu vahaga maksema harrai. Sabmelaš, gæn boaco-aitardægjest daggar mæddadus læ dakkum, go jura dast ouddalist læ namatuvvum, galgga vastedet dai sakkoi maksema oudast, mak šaddaše dubmijuvvut boaco-aitardægjai.

3. Jos vahag šadda daggar obmudagaidi go ouddalist læk namatuvvum, daggar juogost go 6-ad §-ast sardnujuvvu, ja dat i oaʒʒašuva diettevassi, gæn boccuk vahaga læk dakkam, de læ maksem-gædnegasvuotta dai sabmelaʒai alde, gæk orruk juogost, ja galgga maksem oktanaga arvvadus-addem- ja aššе-goloiguim jukkujuvvut sin ala dam boacologo mielde, mi guđestge læʒʒa dam juogost. Jos dalle go vahag šaddai, æra sabmelaʒai boccuk go dai, guđek læk dieđetam, atte si aigguk dam juogost orrot, legje sirddemen dam čađa daihe muđoi dobbe orromen, de galggek maidai dak amas sabmelaʒak, ješ gutteg dai boccuides logo mielde, vækken makset. Jos sabmelaš, ouddalgo soavad læ dakkujuvvum daihe duobmo addujuvvum, satta dævddet, atte vahag i læk šaddam su boccui bokte,

de son læ maksemest luovos. Dain baikin, mak æi læk juokkon juogaduvvum, i galga læt daggar ovtast-vastedæbme go dast læ mærreduvvum.

§ 19. 1. Jos guttege lovetaga godda daihege illasta sabmelaǯai boccuid, galgga son — ærreb olles maksema vahaga oudast — vela sakkotallat gidda 40 kruvno ragjai, jos dat mæddadus oktasaš laga mielde i mieldesbuvte vela stuõreb vastadusa. Dat sæmma lekus celkkujuvvum, jos guttege ævtomielast daihege stuora fuolatesvuođast dakka, atte boccuk baldembačema bokte, bædnagiguim daihe guđege heivvimættos lakkai rafhetuttujuvvujek sin lovalaš orotagain, daihe gæččala daid vuõjetet dobbe erit.

2. Jos boccuk rafhetuttujuvvujek bædnagin lovalaš orotagain, šadda dat vahag, mi boccuidi læ dakkujuvvum, vaiko dat vela i lækge šaddam gudestge ævto-mielast daihe fuolatesvuođast, ovta burist maksujuvvut bædnaga æigadest.

3. Dain guovloin, mak juokkon læk juogaduvvum, galggek dam aige jagest, go 3-ad § mielde nubbe rikage sabmelaǯain læ loppe dobbe orrot, dalolaǯai bædnagak adnujuvvut jogo čadnagasast daihege læt čulkkijuvvum. — — — Bædnagak, main læ dat dappe, atte dak oagotallek boccuid vela dainge baikin, gost boccuin læ loppe orrot, daihe goddašek boccuid, galggek politia goččoma mielde bædnaga æigadest goddujuvvut, ja dat læ politia ašše, jos æigad dam i daga, daggaviđi oaǯǯot bædnaga goddujuvvut. — — —

§ 25. Go dam lagast sardnujuvvu sabmelaǯai boccui birra, de daggo bokte æi arvveduvvu duššefal sin, mutto maidai æraige boccuk, mak læk sin gæčost.

Dalolaǯak, gæin læk boccuk sabmelaǯai gæčost, adnek dai boccuidæsek harrai sæmma gædnegasvuođaid, mak dam

laga mielde læk dai sabmelažai alde, gæi boccuk læk ærai gæčost.

— — — — — — — — — — — — —

Addujuvvum Stokholma šloatast dam 2-be bæive juni manost 1883.

Min gieđa ja rika sæile vuölde.

OSKAR.

21.

Laka

muttom dilalašvuođai harrai, mak guskek bagjesamidi Finmarko amtast.

§ 6. Boccuk galggek dam rajest, go ovtajakkasažak læk, læt merkkujuvvum bælljemærkain, mi læ protokolli čallujuvvum, nuftgo dast vuöllelist mærreduvvu.

§ 7. Boccuk, mak læk bagjel ovtajakkasažak, ja mak læk jogo merkkujuvvukættai daihege merkkujuvvum daggar mærkain, man æigad i dittujuvvu, lokkujuvvujek æigadkættajen, ja daiguim mænnoduvvu dai mærredemi mielde, mak læk addujuvvum gavdnujuvvum omi harrai, jos dak soppek dasa, ja vuttivaldededin daid æra njuolggadusaid aimokuššama, albma addema ja duökkenes erit bigjama harrai, mak mærreduvvujek gonagasast daihe dast, gæsa son dasa famo adda.

§ 8. Dat, gutte sitta boacomærka protokolli čallet, galgga dam gielde lensmannai njalmalažat daihe čallaga bokte dam dieđetet ja oktanaga dieđetemines čielggaset čilggit dam mærka ja muittalet dieđetægje olles nama ja sidabaike. Oktan dieđetemin galgga čuovvot:

1) dam mærka govva daihe vajatas nana baperest oktan guvtin liggegovain daihe ligge-vajatasain ja

2) vitta kruvno makson protokolla čallema ja dam čallema diedetume oudast.

Dat, gutte protokolla čalla, galgga nuft farga go væjolaš læ, diedetægjai addet daihe saddit čallujuvvum duodaštusa diedetæme vuöstaivalddema birra ja vuöstaivalddembæive birra. Dam duodaštusčallagi galgga darvvijuvvut okta dain sisa addujuvvum mærkain.

§ 9. Mærkak, mak læk dai protokolli juo čallujuvvum daihe adnujuvvum mærkaiguim nuft ovtalagačak, atte boastot valddem farga matta šaddat, æi galga protokolli čallujuvvut, muđoi go jos æigadak orruk nuft gukkalagai gutteg guoimestæsek, atte dai baiki dilalašvuođai mielde i læk ballamest, atte sin boccuk mattek sækkanet okti. Dak mærredæmek, mak daggo dafhost darbašuvvujek, addujuvvujek gonagasast daihe dast, gæsa son dasa famo adda.

— — — — — —

Addujuvvum Rosendala šloatast dam 23-ad bæive juni manost dam jage 1888.

OSKAR.

Glossar.

Die wörter mit *uö* werden unter den wörtern mit *uo* aufgenommen.

Wenn von einem nomen zwei formen neben einander stehen, ist die erste die form des nominativs, die zweite die des genetivs, z. b.: *sabme, same;* bei verben ist die erste form der infinitiv, die zweite die 1 p. sing. præs.: *lokkat, logam;* wenn bei verben noch eine form zugefügt wird, ist sie die form der 1 p. sing. præt.: *buollat, buollam, buollajim.* Wenn die attributive form eines adjektivs nicht besonders aufgenommen wird, ist sie mit dem nominativ identisch.

Bei zusammensetzungen werden die etyma der einzelnen glieder nur dann mitgeteilt, wenn diese glieder sonst nicht als selbständige wörter im wörterbuche zu finden sind.

A.

addaldak, -ldaga gabe.

addet, addam geben; ist ***nicht*** dasselbe wort wie f. *antaa,* denn das *a* ist kurz *(âddet)* und geht also auf einen palatalen vokal zurück.

addut, addum, addujim gegeben werden.
adnet, anam haben; benutzen.
adnot, anom (um etwas) bitten; f. *anoa.*
adnut, i adnu gebraucht werden.
ađa, ađđama mark; markknochen; f. *ydin.*
agja, agja grossvater; alter mann, »kerl»; f. *äijä.*
agjanet aufgehalten, gehindert werden *(agje, aje* hindernis).
agjaš, agjača lieber grossvater; lieber, alter mann.
agjet, ajam treiben; f. *ajaa.*
agŋo-badde, -badde an der ruderdulle *(agŋo)* befestigtes weidenband, welches das ruder festhält *(agŋo, aŋo;* aus irgend einer form des dem an. *hár* id. zu grunde liegenden wortes).
agalaš, -laʒa ewig; f. *ijällinen (akke, age* zeit; f. *ikä).*
agalašvuotta, -vuođa ewigkeit; f. *ijällisyys.*
ai enklit. auch.
aibas ganz, ganz und gar; f. *aivan.*
aibme-njudne, -njune nadelspitze; f. *äimä.*
aibmo, aimo luft; welt; < urn. **haima-,* an. *heimr* welt.
aidde, aide zaun; f. *aita.*
aiddot, aidom umzäunen.
aidno einzig; über f. *ainoa* aus got. *ainaha* id.
aido adv. eben; f. *aito.*
aigaš, aigača diminutiv als koseform von *aigge* zeit.
aigeld bei zeiten.
aigga schon lange.
aigge, aige zeit; *gask-ija aige* zur mitternacht; über (?) f. *aika* aus (?) urn. **aiwa-,* got. *aiws* zeit.
aiggot, aigom beabsichtigen; im begriffe sein etwas zu thun; f. *aikoa.*
Aile, Aile nomen proprium.
aimoidi šaddat (illat. pl.) bleiben, zurück bleiben.
aimokuššat, -kušam aufheben, aufbewahren.
ain noch; f. *aina* (lit.).
ainas adv. gewiss; f. *aina.*
airas, airrasa bote, gesandter; über f. *aire, airut* aus got. *airus* id.
aitte, aite vorratshaus; f. *aitta.*
aittet, aitam droben.
aiccat, aicam gewahr werden; f. *aistia.*

akka, aka weib; f. *akka.*

akked, gen. *akkeda,* attr. *akkedis* langweilig; f. *ikävä.*

akko, ako grossmutter, altes weib.

Akkolag-njargga, -njarga ortsname (Kirkenes, Sydvaranger; *njargga* landspitze); f. *Akkulanniemi.*

akšo, avšo axt; < urn. **aksiō,* an. *ǫx* id.

ala auf (wohin?; wo? *alde)*; f. *yli-.*

alas nackt; f. *alaston.*

Alategjo, Alatejo Alten (kirchspiel in Finnmarken); f. *Alattio.*

albma addet veröffentlichen, bekannt machen; f. *ilmi.*

albma-olmuš, -olbmu wirklicher mensch (im gegensatz zu gespenstern); f. *ilmi* indecl.

albme, alme himmel; unwetter; f. *ilma.*

albmoset adv. offenbar.

alde auf (wo?; wohin? *ala)*; f. *yltä.*

aldoš, aldoča kleine renntierkuh *(alddo, aldo* renntierkuh; vgl. mordw. *äldä, elde* stute).

aldsim, aldsid, aldsis etc. mir, dir, sich etc. selbst (refl.; vgl. *alde,* mit poss. suff. *aldam* etc. auf, bei mir; dann fing man an das *ald--* als ein pron. aufzufassen und declinierte es: illat. sg. *aldsim* etc.).

ale 2 p. sg. imper. I vom negierenden verbum.

alelassi immer.

algget, algam anfangen; f. *alkaa.*

alggo, algo anfang; f. *alku.*

alggo-orrom, -orroma der anfang des aufenthaltes.

allagvuotta, -vuoda hoheit; f. *ylevyys (allag, allaga* hoch; f. *ylevä).*

allan, allana elle; < urn. **alinō* oder an. *alen* (neben *aln)* id.

alma gewiss; vor abessiv: ohne; f. *ilman.*

almake, almaken jedoch.

almalaš, -laǯa himmlisch.

almest iness. und elat. sg. von *albme* himmel; unwetter.

almos, albmosa offenbar.

almug, allmuga volk; < an. *almúge* id.

alo immer.

altar, altara altar; < norw. *altar* id.

altar-litte, -litte altargerät.

amadagjo, -dajo angesicht.

amam, amad, amas etc. damit ich, du, er etc. nicht.

amas, abmasa fremd; f. *ihme.*

ammat-olmai, -olbma beamter *(ammat, ammata* amt; über f. *ammatti* aus irgend einer form des dem an. *embætte* id. zu grunde liegenden wortes).

amta, amta regierungsbezirk; < norw. *amt* id.

amtman(ne) amtmann, chef eines regierungsbezirks (amt); < norw. *amtmand.*

Anar-javrre, -javre der Enaresee; f. *Inari.*

andagassi addet vergeben; f. *antaa anteeksi.*

anestuvvat, -stuvam begehren *(adnet).*

angaštet sich sehnen (vgl. *anger* eifrig; f. *ankara).*

ani 3 p. sg. præt. von *adnet* haben.

ankor, ankora anker; *ankora luoittet* anker werfen; über f. *ankkuri* aus einer sonst unbekannten aschw. form. mit *o* (vgl. angelsachs. *ancor;* < lat. *ancora),* vgl. aschw. *ankare* id.

anotet (inständig) bitten.

ansašet verdienen; f. *ansaita.*

apetuvvat, -tuvam entkräftet werden.

appe, ape kraft; f. *aappa.*

appe, ave meer; f. *aapa.*

arbbe, arbe erbschaft; < urn. acc. sg. **arba,* an. *arfr* id.

arbbit, arbbim erben; aus *arbbe* abgeleitet oder < urn. **arbi-,* an. *erfa* id.

arbmo, armo gnade; über f. *armo* aus urn. **armō,* an. *arma* not, elend.

arbmogas, -gasa gnädig.

arkalmastet, -stam bemitleiden.

arkke, gen. *arke,* attr. *arkes* erbärmlich, bemitleidenswert.

arrad adv. früh; attr. adj. *arra* < urn. (**aira-* >) **āra-,* an. *árr* id.

arvad in grosser menge.

arvoket adv. froh.

arvoktuvvagoattet, -goađam anfangen verstimmt zu werden.

arvotæbme, gen. *-tæme,* attr. *-tes* wertlos; f. *arvoton.*

arvvadus-addem besichtigung; f. *arvaus.*

arvvalet denken, meinen; *arv-*

valuvvum haman der projectierte hafen; f. *arvella.*

arvvališgoattet, -goadam anfangen zu denken.

arvvalus, -lusa rat, meinung, beschluss; f. *arvelus.*

arvvedattet; a-datte læ man kann verstehen.

arvvedet meinen, verstehen; f. *arvata.*

arvvegoattet anfangen zu regnen.

arvvet, i arve regnen.

arvvo, arvo wert; *mila arvvo* ungefähr eine meile; f. *arvo.*

asatet anordnen; f. *asettaa.*

asatus, -tusa anordnung; f. *asetus.*

assam-sagje, -saje wohnungsort.

assat, asam (mit iness.) wohnen, sich aufhalten; (mit illat.) sich niederlassen; f. *asua.*

asso, asso heureiter; < urn. **hasiō,* norw. *hesja* id.

ašalaš, -laʒa schuldig.

aššе, aše sache, ursache; f. *asia.*

aššе-golok pl. gerichtskosten *(gollo* unkosten; f. *kulu).*

at und *atte* dass, damit; über f. *että* aus urn. **et,* aschwed. *æt* id.

atestuttet, -stutam bedrängen *(ates, attasa* eng; f. *ahdas).*

ačče, аče vater; f. *ati, ätti,* ehstn. *att.*

audogas, -gasa selig; über f. *autuas* aus urn. **auduʒaz,* an. *audogr* »reich», vgl. got. *audags* »selig».

ave gen. und acc. sg. von *appe* meer.

avisa zeitung; < norw. *avis* id.

avkalaš, -laʒa nützlich.

avkke, avke nutzen; < urn. **aukā,* an. *auke* ertrag, ausbeute, zunahme.

avkotet nützen.

avšo gen. und acc. sg. von *akšo* axt.

avvodet sich freuen *(avvo, avo* freude; f. *auvo).*

B.

badde, badde band, schnur, strick; < urn. **banda,* an. *band* id.

badne, bane zahn; f. *pii.*

badne-oaʒʒe, -oaʒe zahnfleisch *(oaʒʒe* fleisch).

badnet, banam spinnen; f. *punoa.*

bađe gen. und acc. sg. von *batte* eiserner topf.

bagjanet sich erheben.

bagje- ober-, oben befindlich; f. *pää* in *päällä, päältä, päälle* (aber f. *pää* »kopf» möglicherweise = lapp. *bagge* halfter).

bagjel über (etwas) hin; über (von zeit).

bagjelasas auf sich, über sich (vgl. *bagjeli).*

bagjel-gæččat, -gæčam verachten.

bagjeli über (wohin?; wo? *bagjelist).*

bagjelidi höher (wohin?; wo? *bagjelist).*

bagjelist höher (wo?; wohin? *bagjelidi).*

bagje-olbma-guovto die beiden lappen *(guovto* nur im nom. sg. sammlung von zwei).

bagje-olmai, -olbma lappe, der im hochgebirge nomadisiert.

bagje-sabme, -same id.

bagje-sida, -sida lager von nomadisierenden lappen.

baha, gen. *baha,* attr. *bahas* schlimm, böse; f. *paha.*

bahabut adv. schlimmer.

bahakas, -kasa der teufel.

baha-lakkai kaum.

baidde, baide hemd; über f. *paita* aus got. *paida* rock.

baikkat, baikam scheissen *(baikka, baika* dreck; f. *paska).*

baikke, baike stelle; f. *paikka.*

baikke-ised, -iseda der besitzer der stelle *(ised* hausherr; f. *isäntä).*

baittet, baitam leuchten, scheinen; f. *paistaa.*

baittet, baitam zu etwas bewegen, vermögen.

bajas hinauf.

bajas-rakadet aufbauen.

bajeld adv. oben.

bajemuš, -muža höchst.

bakas, gen. *bakkasa,* attr. *bakka* heiss; f. *paahtaa.*

baken, bakena heide; f. *pakana* (slav).

bakkanet heiss werden.

bakkom, bakkoma gebot *(bakkot* befehlen, vgl. Lulelapp. *pūəku* wort, f. *pakisen;* oder f. *pakko).*

bakte, bavte felsen.

balatet fürchten.

baldast neben (wo?; wohin? *balddi);* f. *paltta.*

balddem-bačem, -bačema schreckschuss *(balddet, baldam* tr. erschrecken).

balddi neben (wohin?; wo? *baldast, balddan).*

baldes, baldda heiligbutt; f. *pallas.*

balges, balgga pfad, fussweg; f. *palas.*

bali (gen. pl. von *balle* mal, zeit); *dallan b.* sogleich.

balkestet werfen.

balkka, balka lohn; f. *palkka.*

ballastaddat, -staddam erschrecken (intr.; von vielen subjekten).

ballat, balam fürchten; f. *peljätä.*

ballat, ballam, ballajim intr. erschrecken (inchoat. von *ballat, balam).*

ballo, balo furcht.

balvvalet dienen; f. *palvella.*

balvvalus, -lusa dienst; f. *palvelus.*

balvvalægje, -lægje diener.

banidesguim comit. pl. mit poss. suff. für 3 p. sg. von *badne* zahn.

baper, bapera papier; < norw. *papir* id.

bappa, bapa priester; f. *pappi* (slav.).

barast (iness. und elat. sg.; vgl. *barri)* bei; von; f. *parissa, parista.*

bardde-ruovdde, -ruovde eiserner beschlag am vordersteven *(bardde, barde* der äusserste teil des stevens; < urn. **barđa,* an. *bard* id.).

bardne, barne sohn, knabe; < urn. **barna,* an. *barn* kind.

barggagoattet, -goađam anfangen zu arbeiten.

barggam-loppe, -love erlaubnis arbeiten zu dürfen.

barggat, bargam arbeiten; *bargai hæggasis vuölgget* beeilte sich wegzufahren um sein leben zu retten; f. *pyrkiä.*

barggo, bargo arbeit; f. *pyrky.*

barnaš, barnača kleiner, lieber sohn, knabe.

barnes gen. und acc. sg. mit poss. suff. für 3 p. sg. von *bardne* sohn, knabe.

barri (illat. sg.; vgl. *barast)* zu, in beschäftigung mit, in vereinigung mit; f. *pariin.*

bartte, barte verlegenheit.

baske, gen. *baske,* attr. *baskes* eng.

basotet heiligen.

bassalet waschen; f. *pesellä.*

bassat, basam waschen; f. *pestä.*

basse, base heilig; f. *pyhä.*

bassem-muorra, -muora bratspiess.

basset, basam braten.

bastel, gen. *bastela*, attr. *bastelis* scharf (*bastet* scharf sein; *nibbe i baste dam murri* das messer ist nicht so scharf, dass man damit dieses holz schneiden kann; f. *pistää, pystyä*).

basun, basuna posaune; < norw. *basun* id.

bat jedoch.

batte, bađe eiserner topf; f. *pata*.

baccet, bacam bleiben; f. *pysyä*.

bačališgoattet, -goađam anfangen zu schiessen.

bačegoattet, -goađam anfangen zu schiessen.

bačem-biergas, -bierggasa schiessgerät.

bačet, bačam schiessen.

Baččavai-dædno, -dæno flussname (Pasvik-elven).

bačut, bačum, bačujim geschossen werden.

bavčas, bakčasa schmerz.

be verstärkende (?) partikel; f. *-pa* (lit.).

beđđut, beđđum, beđđujim durch einen stich oder schnitt durchbohrt werden (*bæđđat, bæđam* [eine beule etc.] durchbohren).

berrit, berrim müssen, sollen; < norw., schwed. 3 p. sg. præs. *bör* id.

bestiga 3 p. dual. præt. von *bæstet* los lassen, befreien, retten.

besudak, besudaga weidenband.

bidno?, bino pein; < an. *pína*, cas. obl. *píno* id.

biđi 3 p. sg. præt. von *bittet* einem (elat.) die stange halten, gewachsen sein.

bielmat, bielmam nähren.

biegga, biegga wind.

bieggagoattet anfangen zu blasen (vom wind).

biekke, bieke stück; f. *pätkä*.

biekkot, biegom jammern, wimmern; f. *pähkätä*.

biello, biello glocke; < urn. **ƀellō*, an. *bialla* id.

biergas, bierggasa womit man auskommen, sich behelfen kann, gerät.

bierggo, biergo fleisch; < urn. **ƀerʒō*, an. *biarg* hülfe; etwas womit man das leben erhalten kann.

bierggo-čoavjin mit fleischma-

gen, d. h. mit fleischerfülltem magen *(čoavgje)*.

Bietar, *Biettara* Peter.

bigjalet (eilig) setzen, legen.

bigjat, *bijam* setzen, legen (im allgem.: placieren); *vœllat bijai* legte sich.

bigjut, *bigjum*, *bigjujim* gelegt, gesetzt werden.

bikka-badde, *-badde* pechdraht; *bikka*, *bikka* pech, < norw. *bik* id.

bikkačak nom. pl. dimin. als koseform von *bikka*, *bikka* pech.

biktasid acc. pl. von *bivtas* kleidungsstück, pl. kleider.

bilkkedet verschmähen; f. *pilkata*.

billestet verderben; f. *pillata*.

birggit, *birggim* auskommen, sich behelfen; < urn. **berʒ-*, an. *biarga* helfen.

birra um, umher, herum, von; f. *piiri*.

birralm-bœivve, *-bœive* tag (von 24 stunden).

birrasin (iness. und elat. plnr.) umher; *dainanaga b.* eben da umher.

birru, *biru* der teufel; f. *piru*.

bisidet stehen bleiben, mit etwas aufhören.

bissanet bleiben, stehen bleiben.

bisso, *bisso* flinte; über (?) f. *pyssy* aus an. *byssa*, cas. obl. *-u* dose (wohl auch: feuerwaffe, wie aschwed. *byssa)*.

bisso-olbma-guövtes, *-guöktasa* die zwei mit flinten versehenen männer.

bissot, *bisom* bleiben, verbleiben; f. *pysyä*.

bistet, *bistam* dauern; f. *pistää* (Lönnrot *e)*.

bistevaš, *-vaʒa* dauerhaft, beständig; f. *pistäväinen*.

biškot, *biškom* schreien.

bitta, *bitta* stück; < norw. *bit* id.

bittet, *biđam* halten; einem (elat.) die stange halten, gewachsen sein; f. *pitää*.

bivddalet eilen.

bivddet, *bivdam* nachstreben, jagen, fischen; f. *pyytää*.

bivddo-rœiddo, *-rœido* fanggerät; *rœiddo* gerät, < an. *reiđa*, cas. obl. *-o* womit man einen bedient oder bewirtet.

bivtas, *biktasa* kleidungsstück, pl. kleider *(biktet*, *bivtam*

warm halten; *bivvat, bivam* warm sein, nicht frieren).

bivtastet kleiden.

boadnja, boadnja mann, ehegatte.

boadnjaš, boadnjača der mann mit seinem weibe.

boalddamuš, -muša brennholz.

boalddet, boaldam brennen (tr.); f. *polttaa.*

boares, boarrasa alt.

boares-lagaš, -lagača ziemlich alt.

boastot adv. unrichtig; *b. valddet* hier: verwechseln.

boaššo, boaššo der hinterste teil des lappischen zeltes, jenseits des feuers (von der thür aus gerechnet), wo das küchengeschirr seinen platz hat; f. *pohja.*

boaššo-bællje, -bælje die hinterste von den zeltstangen *(bællje* zeltstange; f. *pieli).*

boaššo-bærbmed, -bærbmeda im *boaššo* liegender *bærbmed,* d. h. holzklotz, den man neben das feuer legt nm die anf dem boden liegenden felle etc. vom feuer zu schützen *(bærbmed;* f. *päärme).*

boattelastet schnell etwas näher kommen.

boattet, boadam kommen; f. *puuttua* (I; Lönnrot).

boatkanet entzweireissen (intr.).

boaco, boccu (zahmes) renntier; tscherem. *pĭče, puča, pŭše* renntier; sürj. *pež* junges, ungehörntes renntier; wotj. *pužei* renntier; ostj. *peš, pēsi,* wogul. *pāši, pasig* renntierkalb.

boaco-aitardægje, -rdægje renntierhüter *(aitardet* hüten, warten).

boaco-balges, -balgga renntierweg, weg für die renntierherden der lappen.

boaco-dille, -dile renntierzucht.

boaco-guođotak, -taga weideplatz für renntiere.

boaco-gæččam, -gæččama das hüten der renntiere.

boaco-lokko, -logo anzahl der renntiere *(lokko* anzahl; f. *luku).*

boaco-salmelaš, -laǯa nomadisierender lappe.

bodda, bodda weile, kurze zeit.

bodnebuidi (illat. pl. vom compar. von *bodne, bodne* boden) tiefer dem boden zu; *bod-*

ne < urn. acc. sg. **botna*, an. *botn* id.

bodnjagoattet, -goadam anfangen zu drehen.

bodnjat, bonjam drehen; f. *punoa*.

boði 3 p. sg. præt. von *boattet* kommen.

bogstavaš, -vača kleiner buchstabe; norw. *bogstav* buchstabe.

bokte mittels, durch; via; bei.

boldi 3 p. sg. præt. von *boalddet* brennen (tr.).

bolddut, bolddum, bolddujim gebrannt werden.

bora 2 p. sg. imperat. I von *borrat* essen, fressen, beissen.

boradet essen.

borakœttaivuotta, -vuoda fasten.

borgga, borga schneegestöber; f. *purku, pyrky*.

borggut, borggum, borggujim überschneit werden, verschneien; f. *purkua*.

borjas, borjasa segel; f. *purje* (lit.).

borralastet, -stam (in aller eile ein wenig) essen.

borram-sagje, -saje stelle, wo man isst.

borramuš, -muša speise.

borrat, boram essen, fressen, beissen; f. *purra*.

Bossogoppe, Bossogove ortsname (Bossekop in Alten; *bosso* blaser, d. i. walfisch; *goppe* höhlung, vertiefung in der erde, runder meerbusen; f. *kuve*).

bossot, bosom blasen; *masa vuoja bosso:* wenn die lappen fleisch kochen, sammeln sie die oben auf der suppe fliessenden fettkugeln in einer hölzernen kelle und praktisieren dann die quintessenz des fettes mittels *blasen* aus der kelle in eine bratpfanne; dieses fett wird als sauce gebraucht; f. *puhua*.

bottanet schwellen (*botte* geschwür).

bottet 2 p. pl. imper. I von *boattet* kommen.

bocce, bocce rohr; f. *putki*.

boccuid acc. pl. von *boaco* renntier.

boccu-juölgge, -juölge renntierbein.

bovddit, bovddim einladen; vgl. norw. *boda, bjoda* id.

bruggo, bruggo schiffsbrücke; < an. *bryggia*, cas. obl. *-io* id.

buidid acc. pl. von *buoidde* fett; *i mikkege b.* kein fett (part. pl.).

buktet, buvtam holen; können, vermögen.

bulʒʒodet machen, dass etwas mit eis überzogen wird.

buođđot, buođom verschliessen; f. *padota.*

buoida, buoiddaga hermelin.

buoidde, buoide fett; über f. **paita* aus urn. nom. acc. sg. neutr. ohne *-t *faita,* an. *feitr* adj. fett.

buoid(de)-bitta, -bitta fettstück.

buoidde-stukka, -stukka fettstück.

buok all, ganz.

buok-lagaš, -lagača allerlei.

buokrakkan alles.

buolaš, buollaša strenge kälte; f. *palella, paleltua.*

buollam part. præt. von *buollat* anfangen zu brennen (intr.).

buöllam part. præt. von *buöllet* brennen (intr.).

buollat, buollam, buollajim anfangen zu brennen (intr.).

buollatet zünden.

buöllegoattet, -goađam anfangen zu brennen (intr.).

buöllet, buölam brennen (intr.); f. *palaa.*

buorastattet, -statam grüssen *(burist, buörre).*

buörebuš, -buʒa ein wenig besser.

buöredatolašvuotta, -vuođa wohlwollen.

buöremusat am besten.

buörre, gen. *buöre,* attr. *buörre* gut; f. *paras.*

buoššodet verhärten *(buösše, buöše* böse; f. *paha).*

buöccagoattet, -goađam anfangen krank zu werden.

buoccat, buocam krank sein; f. *potea.*

burddo, burdo eine nicht ganz kurze zeit.

burist adv. gut; guten tag!

burist-sivdnedet segnen *(sivdnedet* id.; über f. *siunata* aus aschwed. *signa* id.).

buttes, buttasa rein; f. *puhdas.*

bursak pl. hosen; < norw. *bukser* id.

buvti 3 p. sg. præt. von *buktet* holen; können, vermögen.

bædnaga gen. und acc. sg. von *bæna* hund.

bædnagaš, -gača kleiner hund.

bæge adv. kriechend *(bækket, bægam* kriechen).

bæivadak, -daga sonnenschein.

bæivaš, bæivača sonne.

bæives, bæivvasa tagereise.

bæivve, bæive tag; sonne; f. *päivä.*

bæivve-girje, -girje tagebuch *(girje* buch; f. *kirja).*

bælde auf der seite von.

bælddo, bældo acker; über f. *pelto* aus irgend einer form des dem aschwed. *fiælder* (etwa:) »mark» zu grunde liegenden wortes.

bælkket, bælkam schelten; mordw. *pälkstams, peľkstams* streiten; tscherem. *peleštem* reden; wogul. *palimtam* sagen, melden, verkündigen; magy. *felelni* antworten.

bælle, bæle seite; iness. und elat. *bælest* als postp. bei, von; f. *puoli.*

bællje, bælje ohr; mordw. *pilä, pile,* tscherem. *pilikš, peleš, pilš,* sürj., wotj. *peľ,* ostj. *pal, pał, peł, pet,* wog. *päľ, peľ, pał, päil,* magy. *fül* id.

bællje-madda, -maddaga die wurzel des ohres.

bællje-mokke, -mokke oberster, krummer teil der vier grössten zeltstangen *(bællje, bælje,* f. *pieli; mokke* krümmung, f. *mutka).*

bællje-mærkka, -mærka marke des besitzers im ohre eines renntieres.

bæl-njæljad, -njæljada viertehalb *(njæljad* vierte; f. *neljäs).*

bæl'-nub' anderthalb.

bæna, bædnaga hund; f. *penikka.*

bæral, bærrala perle; < norw. *perla* id.

bærehakki adv. ununterbrochen; f. *perin.*

bærgalak, -laga der teufel; f. *perkele* (lit.).

bæska, bæska pelz; f. *peski.*

bæssaš-ided, -idđeda der ostermorgen.

bæssat, bæsam entkommen, los kommen; gelegenheit zu etwas erhalten; irgend wohin gelangen; f. *päästä.*

bæssačak plur. ostern; f. *pääsiäinen.*

bæstačam mein lieber erlöser *(bæste* part. præs. von *bæstet).*

bæstet, bæstam los lassen, be-

freien, retten, erlösen; f. *pääs-tää.*

bætatallat, -talam betrogen werden *(bættet, bætam* betrügen; f. *pettää*).

bæcek, bæcceka fischschwanz.

bæcce, bæce kiefer; f. *petäjä.*

bæcce-oakse, -oavse kiefernast *(oakse* ast; f. *oksa).*

bævdde, bævde tisch; < urn. **beuđa,* an. *bíód* id.

D.

dabba, dabba der (von beiden).

dabbe hier; von hier.

dabbelida näher hieher.

daddege jedoch.

đademielde go wie.

dagga eben der.

daggar, daggara solcher.

daggarvuotta, -vuođa etwas dergleichen.

daggavidi sogleich.

daggo bokte hiermit; *daggo dafhost* in dieser beziehung.

dagjat, dajam sagen; f. *tijottaa.*

dagjit, dagjim zerrupfen.

dagam 1 p. sg. præs. von *dakkat* machen.

daid acc. pl. von *dat* der, dieser.

daiddet, daidam mit infin. dürfte; f. *taitaa.*

daiguim comit. pl. von *dat* der, dieser.

daihe oder; f. *tahi, taikka.*

daihe-daihege entweder — oder; f. *taikka — taikka.*

daina comit. sg. von *dat* der, dieser; *daina go* weil.

dainanaga iness. und elat. pl. von *dataga* eben der.

dajai 3 p. sg. præt. von *dagjat* sagen.

dak nom. pl. von *dat* der, dieser.

dakkat, dagam machen; *dagai muota-alme* es machte, d. h. es wurde schneewetter; f. *tehdä.*

dakko, dago werk; f. *teko.*

dakkut, dakkum, dakkujim gemacht werden.

dakte, davte knochen.

dal = *dalle* damals, jetzt.

dalkas, dalkkasa arznei.
dalkke, dalke wetter.
dalkke-čærdda, -čærda witterungsverhältnisse.
dalla, dala thaler; < norw. *daler* id.
dallan und
dallanaga sogleich; *dallan bali* id.
dalle damals, jetzt; f. *silloin.*
dallo, dalo bauernhof; f. *talo.*
dallo-doallam-biergas, -bierggasa hausgerät.
dalolaš, -laʒa besitzer eines bauernhofes; f. *talollinen.*
dalvve, dalve winter; f. *talvi.*
dalvve-orrom, -orroma winteraufenthalt.
dam gen. und acc. sg. von *dat* der, dieser.
damditi (= dam diti) daher.
danen essiv sg. von *dat* der, dieser.
danska dänisch; < norw. *dansk* id.
dapatus, -tusa ereignis; f. *tapaus.*
dapatuvvat, -tuvam geschehen; f. *tapahtua.*
dappat, dapam zuschliessen; f. *typpiä.*
dappe, dave sitte; f. *tapa* (lit.).
darbaš, darbbaša bedürfnis; über f. *tarve* aus irgend einer form des dem got. *þarba,* an. *þarf* id. zu grunde liegenden wortes.
darbašet brauchen, nötig haben; f. *tarvita.*
darbašlaš, -laʒa notwendig; f. *tarpeellinen.*
darbašvuotta, -vuođa bedarf.
darkkelvuotta, -vuođa genauigkeit; f. *tarkka.*
darro, daro norwegisch; norweger.
Darro-rika, -rika Norwegen.
darvvanet an etw. haften bleiben.
darvvitet hangen machen; f. *tarttua?*
das' = *dasa* hieher.
dasa illat. sg. von *dat* der, dieser; hieher.
dasanaga auf der stelle.
dassa,
dassa go und
dassači go bis dass.
dast iness. und elat. sg. von *dat* der, dieser; hier, von hier.
dastgo weil.
dastmaŋŋel hienach.
dasto alsdann, dann.

dat, dam der, dieser; *dăt* = f. *se, dāt* = f. *tämä*.

datto, dato wille; f. *tahto*.

dattot, datom wollen; f. *tahtoa*.

dača, dača norweger; Norwegen.

davalaš, -laž̧a gewöhnlich; f. *tavallinen*.

davas gen norden (eig. hinaus auf die see; *davve-* in zsmnsetz. nord-; f. *syvä*).

davdda, davda krankheit; über f. *tauti* aus irgend einer form des dem an. *daude* »der tod» zu grunde liegenden wortes.

davggo, davgo mühe.

davja oft; f. *taajaan*.

davtaš, davtača kleiner knochen.

davtid acc. plur. von *dakte* knochen.

davve-gæčče, -gæče nordende.

davver, davvera gut, schatz; f. *tavara* (slav.).

de so, dann; oft unübersetzbar.

dego wie.

deiki hieher.

di nom. pl. von *don* du.

dibma adv. voriges jahr.

dibmo, dimo stunde; uhr; aus irgend einer form von dem grundworte des an. *tíme* id.

diđi 3 p. sg. præt. von *diettet* wissen.

diedetet kund geben.

diette part. præs. von *diettet* wissen.

diettelas bekannt, natürlich, selbstverständlich.

diettet, diedam wissen; f. *tietää*.

diettevassi addet kund geben; f. *tiettäväksi antaa*.

dietto, diedo das wissen, nachricht; f. *tieto*.

dieva; golma čorma dieva acc. sg. drei handvoll (nom. *dievva*).

dievas, gen. *dievvasa*, attr. *dievva* und *dievas* voll; f. *täysi*.

dievva, dieva hügel; f. *tieva*.

digjidi illat. pl. von *don* du.

dikšo, divšo pflege.

dikšot, divšom pflegen.

diktet, divtam lassen.

dilalašvuotta, -vuoda verhältnis.

dille, dile gelegenheit; zustand; über f. *tila* aus got. *til* opportunitas.

din gen. und acc. pl. von *don* du.

dinga, dinga ding; < norw. *ting* id.

dinggot, dingom dingen, bedingen; < norw. *tinga* id.
diti wegen; f. *tähden.*
dittim 1 p. sg. præt. von *diettet* wissen.
divodet (während einer längeren zeit) ausbessern.
divšodet pflegen.
divte 2 p. sg. imper. I von *diktet* lassen.
divvot, divom ausbessern; vgl. an. *tióa* ausreichen, helfen.
do dokko dorthin.
doagjet, doajam brechen; f. *taittaa.*
doai nom. dual. von *don* du.
doaibma, doaima betriebsamkeit; f. *toimi.*
doaimatet besorgen; f. *toimittaa.*
doaiva, doaivvaga hoffnung; f. *toive.*
doaivvot, doaivom hoffen, meinen, glauben; f. *toivoa.*
doalatet festhalten, erhalten.
doallat, doalam halten.
doalvvot, doalvom führen; f. *talua.*
doares-bæle (gen. sg.) abseits gelegen, entfernt (*doares, doarrasa* quer über oder abseits liegend; vgl. mokschamordw. *turks, turkska* in die quere, querüber; ersa-mordw. *troks* hindurch, quer durch; tscherem. *tora* latus, latitudo, *tóreš* in transversum).
doarradallat, -dalam verfolgen.
doarredet verfolgen; f. *torata.*
doarro, doaro streit, krieg; f. *toru.*
doarrot, doarom streiten; f. *torua.*
doavter, doaktara arzt; < norw. *dokter* id.
dobbe dort; von dort.
dodno gen. und acc. dual. von *don* du.
doggo dort.
doi gen. pl. von *dot* jener.
doiddet, doidam spülen.
dok nom. pl. von *dot* jener.
dokkit, dokkim taugen; < urn **duʒ-* oder an. *duga* id.
dokko dorthin.
dolla, dola feuer; f. *tuli.*
dolla-gaddest iness. am feuer.
doluš, doluča ehemalig, alt; *doluš aige, aigest* in alten zeiten; f. *tuolloinen.*
dolvodet wegführen.
dolvvuk 3 p. pl. præs. von *doalvvot* führen.
dom gen. und acc. sg. von *dot* jener.
don, du du; f. *sinä.*

doppistastet, -stam dimin. von *doppistet*, dimin. von

doppit, doppim ergreifen; f. *tavata??*

dorkka, dorka pelz mit den haaren nach innen; f. *turkki.*

dorkotesvuotta, -vuođa erschöpfung.

dorvotuttet, -tutam verzagen machen *(dorvvo, dorvo* zuversicht; f. *turva).*

dot, dom jener.

doule in alten tagen.

dovdastet bekennen; f. *tunnustaa.*

dovddat, dovdam kennen, fühlen, verstehen; f. *tuntea.*

dovddo, dovdo gefühl; f. *tunto.*

dovddujuvvut pass. von *dovddat* kennen, fühlen, verstehen.

dovddut, dovddum, dovddujim gekannt, gefühlt werden; f. *tuntua.*

dovdos, dovddosa bekannt *(dovddosin* elat. pl.).

dronnig, dronniga königin; < norw. *dronning* id.

du gen. und acc. sg. von *don* du.

dubmit, dubmim urteilen; < urn **đūmi-*, an. *dǫma* id.

dudnji illat. sg. von *don* du.

duđak 2 p. sg. præs. von *duttat* vergnügt sein.

duhat tausend; f. *tuhat* (lit.).

duksa, duvsa vorrat von lebensmitteln.

dulbmujuvvut pass. von *duolbmat* niedertreten.

dulvvagoattet anfangen zu steigen, schwellen (von flüssen, seen; *dulvvat*, f. *tulvia).*

duobba dabba dieser und jener, alle beide.

duobmar, duobmara richter; < an. *dómare.*

duobmo, duomo urteil; gericht.

duoddar, duoddara hochgebirge; f. *tunturi.*

duođai wahrlich *(duotta).*

duođaštus, -štusa beweis, attest; f. *todistus.*

duoid acc. pl. von *duot* jener.

duökkai hinter (wohin?; wo? *duökken).*

duökken hinter (wo?; wohin? *duökkai);* in verwahr (bei einem sein); resp.: von der hinterseite her, aus dem verwahre; *duökkenes* aus seinem verwahre; f. *takana.*

duolbas, gen. und attr. *duolbba* platt.

duollmat, duolmam niedertreten; f. *tallata.*

duolddat, duoldam kochen (intr.).

duöllje, duölje fell; f. *talja.*

duom gen. und acc. sg. von *duot* jener.

duostat, duostam wagen; f. *tohtia.*

duot, duom jener; f. *tuo.*

duotta, duođa wahr; f. *tosi.*

duottavuotta, -vuođa wahrheit; f. *totuus.*

duotka, duotka name eines darmes; f. *totku.*

duovda, duovddaga gegend; f. *tanner.*

dust iness. und elat. sg. von *don* du.

duššadet vernichten; f. *tyhjätä.*

duššalašvuotta, -vuođa nichtigkeit.

duššas adv. vergebens, nutzlos.

dušše, dušše subst. nichts; adv. nur; f. *tyhjä* (lit.).

dušše-fal nur.

duttamættom, gen. *-mættoma,* attr. *-mættos* unzufrieden; f. *ty(y)tymätön.*

duttamættomvuotta, -vuođa unzufriedenheit; f. *ty(y)tymättömyys.*

duttat, duđam vergnügt sein; f. *ty(y)tyä.*

dutki illat. sg. von *duotka* name eines darmes.

duvsa gen. und acc. sg. von *duksa* vorrat von lebensmitteln.

dæddet, dæddam drücken.

dædno, dæno fluss (einst wohl nur name des Tana-flusses); f. *Teno-joki* der Tana-fluss.

dædno-raige den fluss entlang.

dædno-vanas, -vadnasa flusskahn.

dæivvat, dæivam treffen.

dæno gen. und acc. sg. von *dædno* fluss.

Dæno-njallme, -njalme die mündung des Tana-flusses.

dærlme, dærme hohes ufer; f. *terma.*

dærvas, dærvvasa gesund; f. *terve.*

dærvatet grüssen; f. *tervehtää.*

dærvvuođak pl. gruss; f. *terveys.*

dæčalages, -laggasa eidechse; f. *sisilisko.*

dævddet, dævdam füllen; beweisen; f. *täyttää.*

E.

eisegen und *eisegerakkan* mit negat. gar nicht; f. *(ei) ensinkään.*

Enodak, -daga Enontekis (kirchspiel in Lappland); f. *Enontekiö.*

Enodak-noaidde, -noaide der zauberer aus Enontekis.

epet 2 p. plur. præs. vom negierenden verbum.

erinoamaš, -mača merkwürdig, sonderlich; f. *erinomainen.*

erinoamačet insbesondere.

erit adv. weg; f. *eri.*

erit-bigjat, -bijam wegsetzen, weglassen.

erit-valddut, -valddum, -valddujim weggenommen werden.

evre, evre öre (münze); über f. *äyri* aus irgend einer form des dem aschwed. *ørir* id. zu grunde liegenden wortes.

F.

falmo, famo kraft.

faddar, faddara taufpate; < norw. *fadder* id.

fagge, fagge hölzerner haken, mit welchem man den über dem feuer hängenden topf vom feuer hält um das überkochen zu verhindern; f. *vanka.*

fakta, favta wache; < norw. *vakt* id.

faktit, faktim bewachen, auflauern; < norw. *vakta* id. (oder aus *fakta* abgeleitet).

fal nur.

fales attr. von *falle* schnell.

fales, falla oder *fallasa* walfisch; < urn. **hwalaz,* an. *hvalr* id.

fales-bivddem-skippa walfischfangschiff.

fallat, falam anbieten; < an. *fala* kaufen wollen.

falle, gen. *fale,* attr. *fales* schnell; f. *vilettää, väleä.*

fallit, fallim aufspringen.

famoides gen. und acc. pl. mit

poss. suff. für 3 p. sg. von *fabmo* kraft.

famotæbme, gen. *-tæme*, attr. *-tes* kraftlos.

fangga, *fanga* gefangener; *fanggan valddet* gefangen nehmen; < an. oder norw. *fange* id.

farffo-badde, *-badde* mit einer öse versehener strick (*farffo*, *farfo* öse).

farffo-raigge, *-raige* ösenloch.

farga bald; f. *virkeä*.

farisealaš, *-laǯa* pharisäer.

farlantit verstümmeln.

farrit, *farrim* reisen; < an. oder norw. *fara* id.

farro, *faro* gesellschaft; < urn. **farō*, an. *fǫr* reise.

fast und

fastain wieder; f. *vasta*.

faste, gen. *faste*, attr. *fastes* hässlich.

fastes-lagan etwas hässlich, schlecht.

fattit, *fattim* ergreifen; erreichen; < norw. *fata*, *fatte* id.

fatme, *fatme* umarmung; < urn. acc. sg. **faðma*, an. *faðmr* beide arme, busen.

ferttit, *ferttim* müssen; < urn. **werð-*, an. *verða* werden, mit inf. müssen.

fidnig, *fidniga* beute; < an. *vinningr* gewinn, vorteil.

fidnit, *fidnim* erwerben; < urn. **winn-* oder an. *vinna* gewinnen, erwerben.

fidno, *fidno* amt; angelegenheit; < urn. **winnō*, an. *vinna* arbeit.

fiervva, *fierva* derjenige teil des meeresufers, der bei ebbe trocken, bei flut unter dem wasser ist; < urn. **ferwō*, an. *fiara* strandwasser.

fikun, *fikuna* feige; < norw. *fiken*, schwed. *fikon* id.

fillit, *fillim* betrügen, verleiten; < an. oder norw. *villa* id.

fillitallat, *-talam* betrogen werden; *f-talai lussi* wurde vom lachse betrogen (mit dem agenten im illativ).

Finmarko Finnmarken; < urn. **Finnamarkō* (?), an. *Finnmǫrk* id. mit association nach norw. *Finnmarken* oder < norw. *finn* lappländer + lapp. *-marko* < urn. **markō*, an. *mǫrk* wald, wildnis.

flavgga, *flavga* flagge; aus ir-

gend einer form von norw. *flagg* id.

formanskap (norw.; etwa:) die behörden.

fuoddo, fuodo wildes tier.

fuoikket, fuoikam wehklagen; f. *vaikata.*

fuolalašvuotta, -vuoda sorgfalt; f. *huolellisuus.*

fuolatesvuotta, -vuoda nachlässigkeit; f. *huolettomuus.*

fuolla, fuola fürsorge; f. *huoli.*

fuollat, fuolam sich kümmern; f. *huolia.*

fuomašet merken; f. *huomaita.*

furrudak, -daga hurerei *(fuorra, fuora* hure; über f. *huora* aus aschwed. *hora* id.).

furrušet huren.

færkkot, færkom hauen.

fæsker, fæskara vorstube.

G.

galmagid acc. pl. von *gama* schuh.

gadde, gadde ufer; *dollagaddest* am feuer.

gadde-gæčče, -gæče dasjenige ende (einer brücke), das am ufer ist.

gaddet, gaddam meinen, glauben.

gadotus, -tusa verdammnis; f. *kadotus.*

gazza-halsse, -halse die öffnung zwischen den klauen *(gazza, gaza* klaue; f. *kynsi).*

gazze, gaze gesellschaft, hausvolk; über f. *kansa* aus got. *hansa* schaar, menge.

gagga, gagga fässchen; < norw. *kagge* id.

gagjot, gajom retten.

gaiddalabbust mehr beiseite *(gaiddat, gaidam* abweichen, sich entfernen; f. *kaitua).*

gaik-buöremus allerbest; f. *kaikkein paras.*

gaiketet (einmal) reissen.

gaikkot, gaikom reissen; f. *kiskoa.*

gaikodet zerreissen (tr.).

gaiten alles; f. *kaikki-tyyni.*

gakte, gavte rock.

gal = *galle* gewiss.

galbma attr. von *galmas* kalt.

gallmot, gallmom, gallmojim frieren, erfrieren.

gallmotet frieren machen, lassen.

galddo, galdo brunnen, quelle; über (?) f. *kaltio* ans urn. **kaldiō*, an. *kelda* quelle.

galggat, galgam lösen, in ordnung bringen; *mokkes galggat* seine notdurft verrichten.

galggat, galgam umschreibt futurum; vgl. tscherem. *küleš, kiłeš, kełeš*, sürj. *kolö*, wotj. *kulä*, magy. *kell* es ist nötig.

galggo, galgo altes weib.

gallad, gallada welcher der reihe nach?; einige.

gallanaddat, -naddam satt werden (von mehreren subjekten).

gallas, gallasa satt; *gallasi borrat* sich satt essen; f. *kylläs*.

galle wie viel?; *i galle olmuš* nicht mancher mensch.

galle gewiss; genug; f. *kyllä*.

galletet sättigen; f. *kyllittää*.

gallje, gen. *galje*, attr. *galjes* weit; vgl. mokschamordw. *keli* gross, breit; ersamordw. *kele* breite.

galmas, gen. *gallmasa*, attr. *gallma* kalt; f. *kylmä*.

galmotallat, -talam einfrieren (von vielen subjekten).

galsok-juölgge, -juölge mit aus renntierfell verfertigten gamaschen bekleidetes bein; *galsok, galssoka* eine solche gamasche, f. *kalsu*.

galvvo, galvo gew. in pl. geräte, sachen; f. *kalu*.

gama, gabmaga schuh; f. *kenkä*.

gammar, gammara kammer; < norw. *kammer* id.

gapper, gappera mütze; f. *kypärä* (lit.).

garas, gen. *garrasa*, attr. *garra* hart; f. *kire, kireä*.

Garas-jok, -joga ein kirchspiel in Finnmarken.

garbbaš, garbbača kleiner *garbes*.

garbes, garbba kleiner kahn mit zwei paar rudern; f. *karvas* (lit.)

garžže, gen. *garže*, attr. *garžes* schmal.

garggit, garggim auflösen, auslaufen lassen; f. *keritä*.

gargidet anfangen umherzustreifen.

garja, garja krähe.

garrat, garam hart werden, erstarren.

garrat, garam einschnüren; f. *kääriä.*

garravaimolaš, -laʒa harther-zig.

garre, gare schüssel; < urn. **kaRa,* an. *ker* id.

garristet ein wenig, in aller hast schnappen.

garrodet fluchen; f. *kirota.*

garssat, garsam roden; f. *karsia.*

garvotet bekleiden *(garvvo,* gew in pl. *garvok* kleider; < urn. **ʒarwīn-,* an. *gerue* id.).

garvvodet (kleider) anziehen.

gaseb compar. von *gassag* dick.

gaska zwischenraum; zeit, weile; mittel-; f. *keski.*

gaska-bæiv-males, -mallasa mittagsmahl.

gaska-bæivve, -bæive mittag; f. *keskipäivä.*

gaska-goatte-muorra, -muora eine von den mittleren zeltstangen.

gaskalamus mittlerer.

gaskalas, -lasa distel *(gasket).*

gaska-maďest in der mitte; *gaska-mattai* bis zur mitte.

gaskast zwischen, unter (wo?; wohin? *gaski)*; f. *keskessä, keskestä.*

gaskat entzwei.

gasket, gaskam beissen.

gaski zwischen, unter (wohin?; wo? *gaskast)*; f. *keskeen.*

gask-igja, -ija mitternacht; f. *keskiyö.*

gaskija-aigge, -aige die zeit um mitternacht.

gǎssag, gen. *gassaga,* attr. *gassa,* compar. *gaseb* dick; f. *kasea.*

gastadet nässen; f. *kastaa.*

gastašet taufen (eigentlich nur: zu hause taufen; in der kirche taufen: *ristašet).*

gattit, gattim hüten; < urn. **ʒāhti-,* an. *gǽta* id.

gaččat, gačam fallen.

gavar, gavvara schiffszwieback: < norw. *kavring* id.

gavdnat, gavnam finden.

gavdne, gavne hausgerät, plur. bettzeug; < urn. **ʒaʒna,* an. *gagn* hausgerät.

gavdnut, gavdnum, gavdnujim sich befinden.

gavnadet sich treffen.

gavotet auf den rücken legen: wenden, so dass die öffnung nach oben gekehrt wird *(gavo vanas* auf dem kiele stehender kahn).

gavpašet handeln; f. *kaupita.*

gavppe, gavpe handel; über f. *kauppa* aus urn. **kaupa*, an. *kaup* id.

gavppe-olmai, -ollma kaufmann.

gavpug, gavpuga stadt; über f. *kaupunki* aus urn. acc. sg. **kaupunga*, aschwed. *køpunger* id.

gavte gen. und acc. sg. von *gakte* rock.

gavcad, gavcada der achte; f. *kahdeksas*.

gavvel, gen. *gavvela*, attr. *gavvelis* hinterlistig; f. *kavala*.

gavvelvuotta, -vuoda listigkeit; f. *kavaluus*.

-ge enklit. auch; f. *-kin*.

-ge nach negation: auch nicht, und; *i datge* auch der nicht; *časki ige dæivvam* schlug und traf nicht; f. *-ka, -kaan*.

geres, gerresa offener lappenschlitten.

geres-ratte, -rate weg, wo mit einem lappenschlitten gefahren ist.

getkid acc. pl. von *gætke* vielfrass.

gi, gæn wer, welcher; f. *ken*.

gidda adv. fest; bis zu; f. *kiinni*.

giddagas, -gasa kerker.

giđđa-bælle, -bæle die frühlingsseite, d. h. der letzte teil des winters (*giđđa, giđa* frühling).

giđđag im frühling.

giedde, giedde wiese; f. *kenttä*.

ǵieđaguššat, -gušam behandeln (*gietta*).

gieđas gen. und acc. sg. mit poss. suff. für 3 p. sg. von *gietta* hand, arm.

gieger-madda, -maddaga die wurzel der luftröhre (*gieger, giekkera* die luftröhre).

gielastallat, -stalam lügen, belügen; f. *kielastella*.

gieldda, gielda kirchspiel; < norw. *gjeld* id.

gielddet, gieldam verweigern, abschlagen; f. *kieltää*.

gieldos, gielddosa verbot.

gielestet lügen; f. *kielastaa* (*gieles, giellasa* lüge; f. *kielas*).

gielkaš, gielkaža kleiner schlitten.

gielkka, gielka schlitten; < norw. *kjelke* id.

gielkka-gæsse-viđas, -vittasa die fünf männer welche die schlitten zogen.

gielkka-latto, -latto schlittenspur.

giella, giela sprache; f. *kieli*.

giella, giela schlinge; f. *kieli (ruoskan k.)*; ehstn. *kēl'* zunge, saite, schnur, schlinge; (dasselbe wort wie *giella* »sprache»?).

gietta, gieđa hand, arm; f. *käsi.*

gietta-bælle, -bæle die eine hand.

gietta-šivet, -šiveta haustier; *šivet* tier, über (?) karel. *žiivatta* aus russ. **животное**, **животина** *(živótnoje, životína)* id.

gietka, gietkama wiege; f. *kätkyt.*

gietka-manna, -mana wiegenkind.

gievdne, gievne kessel.

gievrra, gen. *gievra,* attr. *gievras* stark; ehstn. *käbras* stark, heftig.

gievrravuotta, -vuođa stärke.

giksašuttet, -šutam peinigen.

gikse, givse pein, plage; f. *kiusa.*

giktet, givtam verlocken; f. *kiihtää.*

gilggabælle, -bæle die eine seite *(gilgga, gilga* seite; f. *kylki).*

gillamuš, -muša leiden.

gillat, gillam, gillajim dulden.

gilli illat. sg. von *giella* sprache.

gilvotallat, -talam wetteifern; f. *kilvotella.*

gilvvet, gilvam säen; f. *kylvää.*

gilvvoi adv. illat. sg. um die wette.

gintal-juölgge, -juölge leuchter; *gintal, gintala* »kerze» über f. *kynttilä* aus aschwed. *kyndil* id.

girddet, girdam fliegen; f. *kiertää.*

girjai, attr. *girjas* bunt *(girje, girje* verzierung; buch, brief; f. *kirja).*

girjotallat, -talam (viele gegenstände) bunt machen; f. *kirjotella.*

girkko, girko kirche; über f. *kirkko* aus aschwed. *kirkia, kyrkia,* cas. obl. *-o* id.

girkko-aidde, -aide der zaun um den friedhof.

girkko-ræisso, -ræiso reise zur kirche *(ræisso* reise; < an. *reisa,* cas. obl. *-o* id.).

girkko-ædnam, -ædnama friedhof.

gis enklit. dagegen.

gittalet (viel) danken; *dagai gittalægjen* that, als ob er danke; f. *kiitellä.*

gittet, gitam danken; f. *kiittää.*

givnin comit. sg. von *gievdne* kessel.

givsadus, -dusa peinigung; f. *kiusaus.*

givsedet plagen; f. *kiusata.*

givsedišgoattet, -goađam anfangen zu plagen.

givsi gen. pl. von *gikse* pein, plage.

go wenn, als; f. *kuin.*

-go enklitische fragepartikel; f. *-ko.*

goabba, goabba welcher (von beiden); f. *kumpi.*

goabbag guovllosis jeder (von zweien) nach seiner seite *(guovllo* gegend); *okta goabbag bælest* einer von jeder seite; f. *kumpiki.*

goabbaši´ bælde auf beiden seiten; *goabbašin rikain* in den beiden reichen.

goađašet sich einlogieren *(goatte).*

goaivvot, goaivom graben; f. *kaivaa.*

goalkotet anklopfen, lauten machen; f. *kolkuttaa.*

goallostallat, -stalam (renntiere) nach einander reihen; f. *kollostella.*

goallot, goalom frieren *(goalom* es friert mich); f. *kolu.*

goalmad, goalmada dritte; f. *kolmas.*

goargŋot, goarŋom emporklettern.

goarrot, goarom nähen; f. *kuroa.*

goas wenn, als, wann; f. *koska.*

goaskem, goaskema adler; f. *kotka.*

goassege mit neg. niemals; f. *(ei) koskaan.*

goastadet können, vermögen.

goastat, goastam (irgend wohin) kommen, gelangen können.

goatte, goađe zelt, haus; f. *kota.*

goatte-loaiddo, -loaido der teil des zeltes an der rechten und linken seite des feuers, wo die einwohner sitzen und liegen *(loaiddo* id.).

goatte-muorra, -muora zeltstange.

goatte-sagje, -saje zeltplatz.

goatte-čiekka, -čiega ecke eines hauses, einer zelt.

goaccalastet, -lastam (im laufe) widerstand leisten, bremsen *(goaccat, goacam* id.).

goavet adv. hart, grausam.

goavve, gen. *goave,* attr. *goavve* od. *goaves* hart, streng; f. *kova.*

goavvevuotta, -vuoda härte, strenge; f. *kovuus.*

goddašet (mehrere tiere) töten.

goddatallat, -talam getötet werden (mit dem agens im illativ).

godde, godde wildes renntier.

godde-bivddem, -bivddema jagd auf wilde renntiere *(godde)*; hier: jagd im allgem.

goddegoattet, -goađam anfangen zu töten.

godde-sarves, -sarvva wilder renntierstier *(sarves* renntierstier; f. *hirvas,* lit.?).

goddet, goddam töten; vgl. mordw. *kundams* fangen, festnehmen, jagen.

goddetet; oaives g. seinen kopf lausen lassen.

goddut, goddum, goddujim getötet werden.

gođđat, gođam laichen; über f. *kutea* aus irgend einer form des dem an. *gióta hrognom* »den rogen ausgiessen, laichen» zu grunde liegenden wortes.

goggo wo.

goikes, gen. *goikkasa,* attr. *goikke* dürr, trocken; f. *kuiva.*

goikkadet trocknen; f. *kuivata.*

goikkat, goikam trocknen (intr.); dürsten; f. *kuivua.*

goikko, goiko durst.

goit jedoch; f. *kuitenkin.*

goivvujuvvut, -juvvum pass. von *goaivvot* graben.

gokčat, govčam überdecken.

golatet bekosten, verschwenden; f. *kuluttaa.*

golatus, -tusa unkosten; f. *kulutus.*

golbma, golma drei; f. *kolme.*

golgatet vergiessen *(golggat* fliessen; f. *kulkea).*

gollat, golam vergehen; f. *kulua.*

golle, golle gold; < urn. **gulla?,* an. *gull* id.

golle-badde, -badde goldenes band, goldene kette.

golle-boagan, -boakkana goldener gürtel *(boagan* gürtel).

gollu 3 p. pl. præt. von *goallot* frieren.

golma gen. sg. von *golbma* drei.

golmas, golbmasa sammlung von dreien, drei.

gonagas, -gasa könig; über f. *kuningas* aus urn. **kuningaz* (an. *konungr*) id.

gonagas-amat, -ammata die königswürde.

gonagas-kassa, -kassa wörtlich: die königskasse, hier wohl: die staatskasse.

gonagas-rika, -rika königreich.

gongatet streben.

goppat, govam aushöhlen; f. *kuve, kupera.*

gordne, gorne korn; < urn. **korna,* an. *korn* id.

gosa wohin; f. *kuhun.*

gosage = *gosa* wohin + *-ge:* ein (stück) auf jede stelle (vergraben).

gosi beinahe.

gost wo, woher; f. *kusta.*

gocastet aufhängen; vgl. tscherem. *kečem* pendere.

gočotallat, -talam pass. von

goččot, gočom nennen; befehlen; f. *kutsua.*

govdag, gen. *govddaga,* attr. *govdda* breit; tscherem. *kumda, komda, kumdá* id.

govtolaš, -laǯa billig; f. *kohtuullinen.*

govčai 3 p. sg. præt. von *gokčat* überdecken.

govva, gova bild; über f. *kuva* aus got. **skuuua* < *skuggwa* spiegel.

guddi 3 p. sg. præt. von *guöddet* tragen.

guddu gen. sg. von *guoddo* umgefallener baumstamm.

guddut, guddum, guddujim getragen werden *(guöddet).*

gudne, gudne ehre; f. *kunnia.*

gudne-porta, -porta ehrenpforte.

gudnijattet, -jatam ehren; f. *kunnioittaa.*

guđa gen. von *gutta* sechs.

guđas, guttasa subst. sammlung von sechs, sechs.

guđege gen. und. acc. sg. von *guttege* mit neg. kein.

guđek nom. pl. von *gutte* welcher.

guđi 3 p. sg. præt. von *guöddet* verlassen, bleiben lassen.

gugjor, gugjora forelle; f. *kujeri.*

guim mit; f. *kaima* (lit.?).

gukka lange.

gukka-lagai adv. weit.

gukkas weit (hin); f. *kauas.*

gukkas-oaidne, -oaidne fernsehend.

gukkašiš-goattet, -goađam anfangen etwas (hier: die zeit) für zu lang zu halten; f. *kauaksua.*

gukke, gen. *gukke,* attr. *gukkes* lang; f. *kauka.*

gukkebui illat. sg. vom compar. weiter (hin).

gukken weit, aus der ferne; f. *kaukana.*

gukko, gukko länge; *bruggo læi 120 allana g.* die brücke war 120 ellen lang.

gul (aus imper. *gula!* verkürzt) höre, hör' mal!

gulid acc. pl. von *guölle* fisch; *mi gulid?* was für ein fisch? (part. pl.)

gullat, gulam hören; fühlen; f. *kuulla.*

gullut, gullum, gullujim gehört werden; f. *kuulua.*

gulolašvuotta, -vuođa gehorsam.

gumpe, gumpe wolf; f. *kamppi.*

gumpe-rieppo, -rievo der arme wolf *(rieppo* »armer teufel»; f. *riepu).*

guöddeldet (längere zeit) tragen.

guöddet, guöddam tragen; f. *kantaa.*

guoddo, guddu umgefallener baumstamm; f. *kanto.*

guöđđet, guöđam verlassen, bleiben lassen; mordw. *kadams,* tscherem. *kodem,* sürj. *koľny,* magy. *hagyni,* etc. id.

guođotak, -taga weideplatz *(guottot).*

guođotam-aigge, -aige die zeit des weidens.

guođotam-loppe, -love weiderecht.

guođotet auf die weide führen.

guoibme, guoime gefährte; f. *kaima* (lit.?).

guoikka, guoika stromschnelle; f. *koski.*

guoimes gen. und acc. sg. mit poss. suff. für 3 p. sg. von *guoibme* gefährte.

guöktasa gen. und acc. sg. von *guövtes* subst. zwei, sammlung von zweien.

guökte, guövte zwei; f. *kaksi.*

guöktelaš, -laʒa heuchler.

guolaš, guolača kleiner fisch.

guolddo, guoldo schneegestöber; *guoldo dagai* es machte, d. h. wurde schneegestöber.

guolgga, guolga haar.

guölle, guöle fisch; f. *kala.*

guomo-čoavgje, -čoavje magen (eines tieres) mit seinem inhalt *(guomo, gubmu* inhalt des magens eines tieres; f. *komu* 7, Lönnrot?).

guorban, guorbbana das versengte renntier.

guorbbadet versengen; f. *korventaa.*

guorra, guora rand; iness. sg. *guorast* neben (wo?); elat. sg. *guorast* von der seite weg;

illat. sg. *gurri* neben (wohin?); f. *kuri*.

guorrat, guoram die spuren eines menschen oder tieres verfolgen.

guoskat, guoskam berühren; betreffen; f. *koskea*.

guossa-giera, -gierraga gipfel einer fichte *(guossa, guosa* fichte, f. *kuusi; giera* f. *kiire* scheitel).

guösse, guösse gast.

guottot, i guođo weiden; tscherem. *kütem, kitem* pascere gregem.

guoccagattet, -gatam faulen machen *(guocca, guoccaga* faul).

Guovdda-gæidno, -gæino kirchspiel in Finnmarken; f. *Koutokeino*.

guovdde, guovde schlange; f. *kyy?*

guovdo gegen; *g. boattet* begegnen.

guovllo, guovlo gegend; illat. sg. *guvllui* als postp. nach — zu; *gutteg guovllosis* jeder nach seiner seite.

guövtes, guöktasa subst. zwei, sammlung von zweien.

guovčča, guovča bär; f. *kouki, kouko*.

guovčča-njuolla, -njuola »der pfeil des bären».

gurggalet ausschütten.

gurgotet (ein seil u. dgl.) auslaufen lassen.

guro attr. adj. link; f. *kura-(käsi)*.

gurri illat. sg. von *guorra* rand; neben (wohin?; wo? *guorast)*.

gussa, gusa kuh; < urn. **kūz*, an. *kýr* id.

gussid acc. pl. von *guösse* gast.

gusto wie man sieht, wie ich sehe, sehe ich.

gutta, guđa sechs; f. *kuusi*.

gutte, guđe welcher; f. *kuka*.

gutteg guovllosis jeder nach seiner seite *(guovllo, guovlo* gegend); *ješ gutteg* ein jeder.

guttege, guđege irgend ein; jeder (distrib.); mit neg. kein; f. *kukaan*.

guttemuš, -muʒa welcher (von mehreren); karel. *kudamaňe*.

guvlaruššat, -rušam zaubern.

guvlarvuotta, -vuođa zaubereigenschaft, d. h. tüchtigkeit als zauberer.

guvllui illat. sg. von *guovllo* gegend; als postp. nach — zu.

gædnegas, -gasa verpflichtet.

gædnegasvuotta, -vuoda verpflichtung.

gæđge, gædge stein.

gæđge-urra, -ura steinhaufe *(urra* id.; < norw. *ur* »sehr steiniger boden»?).

gæid acc. pl. von *gi* wer.

gæidno, gæino weg; f. *keino.*

gælbotæbme, gen. *-tæme,* attr. *-tes* wertlos, unnütz; f. *kelvoton.*

gæn gen. und acc. sg. von *gi* wer, welcher.

gæpedet erleichtern *(gæppad* leicht); f. *keventää.*

gærdde, gærde mal; *nubbe gærde* ein andermal; f. *kerta* (lit.).

gærgganet mit etwas fertig werden, zeit zu etwas haben.

gærggat, gærgam mit etwas (elat.) fertig werden *(gærggad* hurtig, flink; f. *kerkeä).*

gærgos, gærggosa fertig.

gærmaš, gærbmaša schlange; f. *käärme* (lit.).

gærreg, gærrega altes weib; < norw. *kjerring* id.

gæssegoattet, -goađam anfangen zu ziehen.

gæsse-orotak, -taga ort, wo die lappen im sommer hausen *(gæsse, gæse* sommer; f. *kesä).*

gæsset, gæsam ziehen.

gæstag; ješ g. iness. und elat. sg. von *ješ giag* ein jeder (distrib.).

gæstak pl. gastmahl; < norw. *gjestebod* id.

gætke, gætke vielfrass.

gæča 2 p. sg. imper. I von *gæččat* besehen.

gæčadet (auf etwas) sehen.

gæčastet einen blick auf etwas werfen; f. *katsahtaa.*

gæčeld; dam g. von der zeit an; *olmušlaš allagvuođa g.* infolge menschlicher hoheit *(gæčče).*

gæččalet versuchen.

gæččalus, -lusa versuchung.

gæččat, gæčam besehen; f. *katsoa, kaitsea.*

gæčče, gæče ende, spitze; iness. *gæčest* als postp.: nach dem verlauf von.

gæččo, gæčo pflege, aufsicht.

gævvat, i gæva impers. gehen; f. *käydä.*

H.

habme, hame aussehen; vgl. an. *hamr* id.

hadde, hadde preis; f. *hinta.*

hagjoset sich zerstreuen; f. *hajota.*

haites, haittasa heiss; < urn. **haitaz,* an. *heitr* id.

haka, haka kanone; < altdän. *hagebosse,* aschwed. *hakebyssa* grösseres, auf einem haken (lafette) liegendes gewehr.

hakset, havsam riechen, wittern; vgl. tscherem. *üpš* odor; sürj. *is* geruch, gestank; ostj. *ēbīl* geruch, geschmack; wogul. *ät* geruch.

halddo, haldo macht, gewalt *(halddit* halten; < urn. **hald-,* an. *halda* id.).

halidus, -dusa verlangen *(hallo, halo* lust, verlangen; f. *halu* id.).

haliduvvat, -duvam verlangen, sich sehnen.

haman, hamana hafen; über f. *hamina* aus schwed. *hamn* id.

hamin comit. sg. von *habme* aussehen.

happetet zeit zu etwas haben; f. *hippa.*

hares, harrasa schnell; f. *hereä.*

harrai (illat. sg.) betreffs; f. *haara.*

harre, harre asch (Thymallus vulgaris); < urn. acc. sg. **harra?,* schwed., norw. *harr* id.

harves, harvva wenig; f. *harva.*

hastegoattet, -goađam anfangen aufzufordern.

hastet, hastam auffordern; f. *haastaa.*

havddadet begraben; f. *haudata.*

havdde, havde grab; f. *hauta.*

havgga, havga hecht; f. *hauki.*

havsam 1 p. sg. præs. von *hakset* riechen, wittern.

havvadet verwunden; f. *haavata.*

havve, have mal; *ovta have* einmal; f. *yhtä haavaa.*

havve-dalkastægje, -stægje der wunden zu heilen versteht *(havve, have* wunde; f. *haava).*

heitiča; ik h. 2 p. sg. potent. neg. von *hæittet* aufhören.

heivvetallat, -talam drohen.

heivvimættom, gen. *-mættoma*, attr. *-mættos* ungebührlich (*heivvit* passen, gebühren; < an. *hǿfa* oder norw. *høva* id.).

helvet, *helveta* hölle; < norw. *helvete* id.

hergid acc. pl. von *hærgge* renntierochs.

hilggot, *hilgom* verstossen; f. *hylky*.

hiljanet adv. langsam; f. *hiljainen*.

hilla, *hila* glühende kohle; f. *hiili*.

hilla-aššo, *-ašo* haufen von glühenden kohlen (*aššo* id.; < urn. **asiō*, norw. *esja* id.; aschwed. *æsia* esse).

hirbmad, *hirbmada* und

hirbmos, *hirbmosa* entsetzlich; f. *hirmuinen*.

hirssa, *hirsa* balken; f. *hirsi* (slav.).

hivvudak, *-daga* menge.

hoapotet beschleunigen; f. *hoputtaa*.

hoappo, *hoapo* eile; *hoapost* iness.-elat. sg. als adv. schnell, geschwind; f. *hoppu*.

hoavdda, *hoavda* obrigkeit; < norw. *hovud*, in zusammensetz. auch *hovde-* kopf, oberhaupt.

hoavrestet eigensinnig allerlei dumme streiche machen; f. *hourahtaa*.

hoigadet (einmal) stossen.

hoiggat, *hoigam* stossen, stecken.

hui sehr; f. *hui*.

huikkogoattet, *-goađam* anfangen zu schreien (*huikkot*, *huikom* schreien; f. *huikua*).

huksit, *huksim* bauen; < an. *húsa* oder norw. *husa* id.

hutkai, attr. *hutkas* erfinderisch (*hutke* erfindung, rat).

hæđalaš, *-laǯa* notleidend; f. *hädällinen*.

hæđastuvvat, *-stuvam* in not geraten; f. *hädästyä*.

hægga, *hægga* leben; f. *henki*.

hægga-hætte, *-hæđe* lebensgefahr.

hægjo, gen. *hæjo*, attr. *hæjos* schwach, schlecht; f. *häjy*.

hæittet, *hæitam* aufhören; über f. *heittää* aus urn. **haihtian?*, an. *hætta* id.

hæjosmet schwächer werden.

hængastet aufhängen; < norw. *hengja* id.

hænggat, *hænggam*, *hænggajim* hangen; < norw. *hengja* id.

hæpan; voi h. pfui! *(hæppanet* sich schämen; f. *hävetä,* ehstn. *häbenema).*

hærdotuvvat, -tuvam entmutigt werden *(hærddo, hærdo* mut; vgl. an. *herða hugenn* mnt fassen).

hærgaš, hærgača kleiner renntierochs.

hærgge, hærge renntierochs; f. *härkä* (lit.?).

hærra, hærra herr; < an. *herra* id.

hærra-liedna, -liena län (regierungsbezirk), norw. amt *(liedna* id.; < norw. *len* id.).

hærvasvuotta, -vuođa herrlichkeit *(hærvva,* gewöhnl. im pl. *hærvak* schmuck).

hærvatet schmücken, zieren.

hæsta, hæsta pferd; < norw. *hest* id.

hætte, hæđe not; f. *hätä.*

hævoš, heppuša pferd: f. *hevonen.*

I.

i 3 p. sg. præs. vom negierenden verbum.

ibmaša gen. und acc. sg. von *imaš* wunder.

Ibmel, Ibmela Gott; f. *Jumala.*

Ibmel-balvvalus, -lusa gottesdienst.

iđed, iđđeda morgen; f. *itä.*

idi 3 p. sg. præt. von *ittet* zum vorschein kommen.

ige 3 p. sg. præs. vom negierenden verbum mit der kopulativen partikel *-ge:* und nicht.

igja, ija nacht; f. *yö.*

igo 3 p. sg. præs. vom negierenden verbum mit der enklitischen fragepartikel.

ik 2 p. sg. præs. vom negierenden verbum.

ikgo 2 p. sg. præs. vom negierenden verbum mit der enklitischen fragepartikel.

ikko des nachts.

illa kaum; < norw. *illa* adv. schlecht.

illastet misshandeln; vgl. norw. *ill* adj. böse.

illodet sich freuen *(illo, ilo* freude; f. *ilo).*

ilolaš, -laža fröhlich; f. *ilollinen.*

im 1 p. sg. præs. vom negierenden verbum.

imaš, ibmaša wunder; f. *ihme.*

imgo 1 p. sg. præs. vom negierenden verbum mit der enklitischen fragepartikel.

irgastallat, -stalam um ein mädchen werben *(irgge, irge* bräutigam, freier; f. *yrkä).*

issuras schrecklich.

ittaš, ittača morgig, morgend.

itten morgen.

ittet, iđam zum vorschein kommen; f. *itää.*

J.

j. a. d. = *ja ain daggarid* und so weiter.

ja und; < urn. *iah* id.

jabme, gen. *jabme,* attr. *jabma* adj. und subst. verstorben; leichnam.

jabmem-duobmo, -duomo todesurteil.

jabmet, jamam sterben; f. *jaamehtua;* ersamordw. *jomams* vergehen, zu grunde gehen; tscherem. *jomam, jamam* perire, perdi.

jakke, jage jahr; f. *ikä.*

jakko, jako glaube *(jakket, jakam* glauben).

jakkudak, -daga jahrgang.

jaldašet langsam gehen.

jalggad, gen. *jalggada,* attr. *jalggis* eben.

jalla, gen. *jalla,* attr. *jallas* dumm; ehstn. *jõle,* gen. *jõleda* id.

jallašišgoattet, -goađam anfangen für dumm zu halten.

jami 3 p. sg. præt. von *jabmet* sterben.

jaskodet ruhig werden *(jaska* adv. still, ruhig; f. *jaskia).*

javkkat, javkam weg sein, verschwinden.

javrre, javre see; f. *järvi.*

javrre-gadde, -gadde ufer eines sees.

jeđđit, jeđđim trösten.

ješ, pl. *ječa* selbst; *ješ gutteg* ein jeder; f. *itse.*

ječa, gen. *ječa* oder *ječčasa,* attr. *ječa* ander, ein anderer.

ječčam, ječad, ječas etc. mich,

dich, sich selbst; mein, dein, sein eigen.

jiedna, jiena laut, stimme; f. *ääni.*

jiednadallat, -dalam äussern; f. *äännellä.*

jiegŋa, jieŋa eis; f. *jää.*

jiegŋa-ravdda, -ravda der eisrand *(ravdda* rand).

jiegŋodet machen, dass etwas mit eis überzogen wird.

jiena gen. und acc. sg. von *jiedna* laut, stimme.

jienaš, jienača kleiner laut.

jierbme, jierme verstand; f. *järki.*

jiermalaš, -laža verständig; f. *järjellinen.*

jo schon; f. *jo* (lit.?).

joavddat, joavdam ankommen; f. *joutua.*

jogo ob?; *jogo — daihe* entweder — oder; f. *joko.*

jokka, joga fluss, bach; f. *joki.*

jokka-gadde, -gadde ufer eines flusses.

jokka-giera, -gierraga flnssquelle *(giera* gipfel; flussquelle; f. *kiire* scheitel).

jorgetet plötzlich umkehren.

jorggalet umkehren.

jorggot adv. verkehrt, verdreht, so dass die innere seite nach aussen gekehrt ist; vgl. tscherem. *jirge* orbis, circuitus, vicinia, *jirgeške* rotundus.

jos wenn; f. *jos.*

josgo und an dessen statt, obgleich; f. *josko.*

josjuoge obgleich.

jottalet hin und her gehen, wandern; f. *jutailla.*

jottat, jottam, jottajim anfangen zu reisen, umziehen; f. *jutajaa.*

jottel, gen. *jottela,* attr. *jottelis* schnell.

jottelet adv. schnell.

jottet, jođam mit seiner herde von einem ort zu einem anderen ziehen (von den nomaden); gehen, wandern; f. *judata.*

jukkat, jugam trinken; f. *juoda.*

juksat, juvsam einholen; f. *juosta?*

julgidamguim comit. pl. mit poss. suff. für 1 p. sg. von *juölgge* fuss, bein.

juo = *jo* schon.

juoga etwas; f. *joku.*

juogadet teilen.

juoiggat, juoigam in lappischer weise singen; f. *joikua.*

juökke, juökke jeder; f. *joka.*

juökkebæivalaš, -laža täglich.

juökkehaš, -haža ein jeder; f. *jokahinen.*

juökkelagaš, -lagača allerlei.

juökket, juogam teilen; f. *jakaa.*

juokko, juogo abteilung; hier: distrikt; f. *jako.*

juokko-juogadæbme, -dæme einteilung in distrikte.

juölgge, juölge fuss, bein; f. *jalka.*

juölgge-suorbma, -suorma zehe (*suorbma* finger, zehe; f. *sormi*).

juölgoštet zu fusse gehen; f. *jalostella.*

juovlak plur. weihnachten; über f. *joulu* aus urn. nom. pl. **jiōlu*, an. *iól* id.

juovlla-girkko; juovlla-girkkoi vulgi er fuhr nach der weihnachtskirche, d. h. zum weihnachtsfest.

jura eben; f. *juuri.*

jurda, jurddaga gedanke.

jurdašet denken.

jurdašišgoattet, -goađam anfangen zu denken.

jurddelet (einmal) denken.

jurra, jura gelärm; f. *jurata.*

juvsai 3 p. sg. præt. von *juksat* einholen.

jægadet gehorchen.

jærralet (schnell) fragen.

jærrat, jæram fragen.

K.

kapittal, -ttala kapitel; < norw. *kapitel* id.

kaptein, kapteina kapitän; < norw. *kaptein* id.

kikar, kikara fernglas; < norw. *kikar* id.

knalla, knala zündhütchen; < norw. *knaldhatt* id.

koakka koch; < norw. *kokk* id.

kompas, kompasa kompass; < norw. *kompas* id.

kristalaš, -laža christ; f. *kristillinen.*

kristalašvuotta, -vuoda christentum; f. *kristillisyys.*

kruvdno, kruvno krone; < an. *krúna*, cas. obl. *-o* id.

kæisar, kæisara kaiser; < norw. *keisar* id.

L.

labmot, lamom verzaubern; f. *lumoa.*

ladda-doarvve, -doarve ladung (zu einer flinte; *ladda* id. < norw. *lad* id.; *doarvve* so viel als man zu irgend einem zwecke bedarf, portion).

ladde, ladde Schweden, der nördlichste teil Finnlands; bauer (und dann überhaupt norweger); über (?) f. *Lanta* aus urn. **landa,* an. *land* land.

ladne, ladne festung, schloss; f. *linna.*

ladnja, lanja kleine birke; *bastelis l.* dorngestrüpp; ehstn. *läź* oder *läń,* gen. *läne* dichter laubwald auf feuchtem boden.

ladnja, lanja laune.

lađđe, lađđe tuch.

lađđo, lađo scheune; < urn. **hlađō,* an. *hlađa* id.

lagedet einrichten; < norw. *laga* id.

lagjit, lagjim mähen; < urn. **slāh-,* an. *slá* schlagen; mähen.

lagjitak, -taga wiesengrund.

lagjo, lajo blei; über (?) f. *lyijy* aus urn. **blīwa,* an. *blý* id.

lagadet näher bringen; f. *likentää.*

lagalaš, -laǯa gesetzlich; f. *laillinen.*

lagamuš, -muǯa nächste.

lagin comit. sg. von *lakke* weise; *daina lagin* auf diese weise.

laibbe, laibe brot; über (?) f. *leipä* aus urn. acc. sg. **hlaiba,* an. *hleifr* id.

laibbot, laibom brot backen; vgl. f. *leipoa.*

laiggat, laigam losreissen (intr.); f. *laikkoa.*

laigge, laige faden; f. *lanka.*

laitas, laittasa langweilig; ? < urn. **laiđaz,* an. *leiđr* verhasst.

laka, laga gesetz; über f. *laki* aus schwed. *lag* id.

lakka nahe; f. *liki.*

lakkanet näher kommen; f. *likenen.*

lakkasaš, -saǯa auf dieselbe weise beschaffen.

lakkasest in, von der nähe.

lakke, lage weise; *daina lagin,*

dam lakkai auf diese weise; < urn. **laʒa*, an. *lag* id.

lakke, lakke hälfte.

lapadet (mehrere gegenstände) verlieren.

lapatallat, -talam verloren gehen; hier wird gemeint: einander verlieren.

lappad vorbei; vgl. f. *lappio* seite.

lappet, lapam verlieren.

lapput, lappum, lappujim verloren gehen.

lasetet hinzufügen *(lasse, lase* zusatz; f. *lisä).*

lassanet zunehmen; f. *lisetä.*

lasta-muorra, -muora laubbaum *(lasta* laub; f. *lehti).*

latto, latto spur nach schneeschuhen oder schlitten; f. *latu.*

latto, latto glied; vgl. urn. acc. sg. **lidu*, an. *lidr* id.

laččalastet, -stam dimin. von *laččalet* (in aller eile) das bett machen.

laččet, lačam das bett machen; (den tisch) decken.

laččut, laččum, laččujim gedeckt werden (von einem tische).

lavkka, lavka sack, ranzen; f. *laukku.*

lavkkit, lavkkim steigen, f. *laukata.*

lavllot, lavlom singen; f. *laulaa.*

lavvit, lavvim pflegen.

legje 3 p. pl. præt. und

lekus 3 p. sg. imper. von *læt* sein.

lensman-baikke, -baike ort, wo der lensmand wohnt.

lensmanne, -manne lensmand (polizeibeamter auf dem lande).

lepet 2 p. pl. præs. von *læt* sein.

lieggadet wärmen *(lieggas* warm).

liegganet warm werden; auftauen.

lifče 3 p. plur. cond. von *læt* sein.

ligge- was übrig, zu viel, in reserve ist; f. *liika.*

ligge-čalmaš, -čalmača überflüssiges kleines auge, kleines auge, das du nicht brauchst.

lika adv. eben; < norw. *lika* id.

likkadet und

likkaset sich bewegen; f. *liikkua.*

likkatet bewegen; f. *liikuttaa.*

likkosturvat, -stuvam gelingen *(likko, likko* glück; < an. *lykka*, cas. obl. *-o* id.).

lilia, lilia lilie; < norw. *lilja* id.

litte, litte gefäss.

litto-aigge, -aige verabredete zeit; f. *liitto.*

loanas als anleihe, auf borg; < norw. *til laans (aa = ō)* id.

loapatet beendigen; f. *lopettaa.*

loappo, loapo ende; f. *loppu.*

loddaš, loddača kleiner vogel.

lodde, lodde vogel; f. *lintu.*

lodde-batte, -bađe ein topf voll vögel.

logje, gen. *loje,* attr. *lojes* mild.

lokkat, logam lesen; zählen; meinen; f. *lukea.*

lollo, lolo neid, eifersucht; f. *luulo.*

lomma-dibmo, -dimo taschenuhr *(lomma, lomma* tasche; < norw. *lumma* id.).

lonotallat, -talam (mehrere dinge) tauschen *(lodnot, lonom* tauschen).

lonotet tauschen.

loppadus, -dusa versprechen; f. *lupaus.*

loppe, love erlaubnis, versprechen; über f. *lupa* aus (?) urn. **loba,* an. *lof* id.

loppedet versprechen; f. *luvata.*

lossad, gen. *lossada,* attr. *lossis,* compar. *loseb* schwer.

lovalaš, -lažza erlaubt; f. *luvallinen.*

love gen. und acc. sg. von *loppe* erlaubnis, versprechen.

luđit, luđim (eine flinte u. dgl.) laden.

luiti 3 p. sg. præt. von *luoittet* loslassen, lassen.

luittut, luittum, luittujim gelassen werden.

lunddui illat. sg. von *luonddo* natur.

luöbmanid acc. pl. von *luöme* multbeere.

luodda, luoda spur; vgl. urn. **slōđō,* an. *slóð* id.

luoddanet bersten.

luodda-raige die spuren entlang.

luoikatallat, -talam leihen wollen.

luoikkat, luoikam leihen.

luoittet, luoitam loslassen, lassen; f. *laskea?*

luokko, luogo abgemähtes, auf dem boden liegendes heu; ess. sg. *luokkon* als adv. reichlich; f. *luoko.*

luöme, luöbmana multbeere (Rubus Chamæmorus).

luöme-jakke, -jage multbeerenjahr.

luöme-jægge, -jægge mit multbeeren bewachsenes moor *(jægge* moor, sumpf; f. *jänkä).*

luonddo, luondo natur; f. *luonto.*

luonddo-gappalak, -laga tier *(gappalak* stück; f. *kappale,* lit.).

luossa, luosa lachs; f. *lohi* (lit.).

luostet, luostam schiessen.

luottet, luotam vertrauen; f. *luottaa.*

luovos, luovvosa los, frei; f. *löysä.*

lusa nach, zu; f. *luoksi.*

lussi illat. sg. von *luossa* lachs.

luti 3 p. sg. præt. von *luottet* vertrauen.

lutte bei; von; f. *luota.*

læ 3 p. sg. præs. von *læt* sein.

læʒa; im læʒa 1 p. sg. potent. neg. von *læt* sein.

læge 2 p. sg. imper. I.

læi 3 p. sg. præt.,

læk 3 p. pl. præs. und

læk die form von *læt,* sein, welche im præs. nach dem negierenden verbum gebraucht wird: *æi læk* sie sind nicht.

lækgo 3 p. pl. præs. von *læt* sein, mit der enklitischen fragepartikel; *lækgo dust* hast du?

lække = *læk-ge; igo lække?* ist es gar nicht?

læm 1 p. sg. præs.,

læm part. præt.,

læmaš 3 p. præt. und part. præt.,

læppe 2 p. dual. præs.,

læš 3 p. sg. potent. von

læt, læm sein; f. *lie-nen.*

læva 3 p. dual. præs. von *læt* sein.

lævgga, lævga flagge, wimpel.

M.

Madavarjak ortsname.

madda, maddaga wurzel von etwas; *maddagest, -gi* mit gen. oder als zweites glied einer zusammensetzung: an, resp. nach dem fusse (eines baumes).

maddar-vanhemak pl. voreltern.

maddas-guvllui gen süden.

madde, madde süden; f. *maa, mantu.*

mađe; dam m. so viel; f. *mitta?*

mađe-mielde — dađe-mielde je nachdem — (so); f. *mitä — sitä.*

mađotæmet adv. unmöglich; *suttai m.* er wurde ganz ausser sich; f. *mahdoton.*

maggar, maggara wie beschaffen; *maggar son mon ječčam jalmen dagam?* wie wäre es denn, wenn ich mich tot stellen würde?

mai wohl, gewiss, dennoch.

maid acc. pl. von *mi* wer, was; *occama diti maid* um etwas zu suchen.

maid,

maida und

maidai auch.

maidege acc. pl. von *mige* irgend wer, was; mit neg. nichts.

mailbme, mailme welt; f. *mailma.*

mailmalažat adv. weltlich; f. *mailmallinen.*

main iness. nnd elat. pl. und

mak nom. pl. von *mi* wer, was.

makset, mavsam zahlen; f. *maksaa.*

makso, mavso bezahlung; f. *makso.*

males, mallasa mahlzeit, gekochte speise (so viel als zu einer mahlzeit gekocht wird); < urn. **mālas-(?),* an. *mál* id.

malestastet, -stam dimin. von

malestet die mahlzeit (durch kochen) zubereiten.

man gen. und acc. sg. von *mi* wer, was; auch adv. vor adjektiven: wie.

mana 2 p. sg. imperat. I von *mannat* gehen, reisen.

manas gen. nnd acc. sg. mit poss. suff. für 3 p. sg. von *manna* kind.

manenge essiv sg. von *mige* mit neg. nichts.

mangga, gen. *manga,* attr. *mangga* manche; < an. *mangr* oder norw. *mang(-ein)* id.

mangi manchmal.

manna, mana kind; vgl. ostj. *mońa, mańa, mońi* jüngerer bruder; wogul. *mań* klein, jung.

manna-ristašam-aige zur zeit der kindertaufe.

mannat, manam gehen, reisen; *lækgo guössek mannam dabbe?* sind gäste hier gewesen?; f. *mennä.*

manne warum.

manno, mano mond; monat; < nrn. **mānō,* an. *máne* id.

maŋeb nächst.

maŋemuʒʒi zuletzt.

maŋemusta zuletzt.

maŋemuš letzt.

maŋest hinter (wo?; wohin? *maŋŋai);* nach.

maŋŋa- hinter-; vgl. (f. *myöhä);* mokschamordw. *meki,* ersamordw. *mekev* wieder, znrück; tscherem. *möngö, mönge* retrorsum; magy. *mög, meg* hinterseite.

maŋŋa-bælle, -bæle rückseite.

maŋŋa-gæčče, -gæče der spätere teil.

maŋŋai hinter (wohin?; wo? *maŋest).*

maŋŋalagai nach einander.

maŋŋanet sich verspäten.

maŋŋačassi znletzt.

maŋŋe- = *maŋŋa-* hinter-.

maŋŋed spät.

maŋŋel nach, nachher; *m. go* nachdem.

maŋŋelaš go ein wenig nachdem.

maŋŋelist nachher.

markke-bælle, -bæle ein halbes pfund *(markke, marke* pfund; über (?) f. *markka* aus urn. **mark-,* an. *mark* id.).

masa illat. sg. von *mi* wer, was; als adv. beinahe.

masset, massam verlieren; < nrn. **miss-,* an. *missa* id.

mattajægje, -jægje schüler *(mattat, mattam, mattajim* lernen, eigentl.: anfangen zn können).

mattet, matam können; f. *mahtaa.*

matkaiduvvat, -duvam anfangen zu reisen, wandern.

matkalaš, -laʒa reisender; f. *matkalainen.*

matkašet reisen; f. *matkata.*

matke, matke reise; *manai matkasis* ging weg; f. *matka.*

matke-lakkai adv. reisefertig.

matkuštet reisen; f. *matkustaa.*

maccat, macam zurückkehren.

merri illat. sg. von *mærra* meer.

mi, man wer, was; f. *mikä.*

miedetet einwilligen (*miette-* adj. nachgiebig, günstig; f. *myötä).*

miekke, mieke schwert; über f. *miekka* aus got. *mekeis* id.

mielde nach, entlang, zusammen mit.

miella, miela sinn; f. *mieli.*

miella-ævtost adv. absichtlich, aus freier wahl *(ækto, ævto* freie wahl; f. *ehto)* = *ævto-mielast.*

mietta längs, entlang; f. *myöten.*

mige, mange irgend wer, was; mit neg. nichts; f. *mikään.*

mikke, mange etwas.

mikkege, mange mit neg. nichts; f. *mikään.*

mila, mila meile; < norw. *mil* id.

milli illat. sg. von *miella* sinn.

min gen. und acc. pl. von *mon* ich.

mittedet messen; f. *mitata.*

mitto, mitto mass.

moadde, moadde einige; f. *monta.*

moarre, moare zorn.

moarsse, moarse braut; f. *morsian* (lit.).

moft wie.

moivve, moive mischmasch, wirrwarr.

mokke, mokke angelegenheit; *mokkes galggat* seine notdurft verrichten; f. *mutka.*

moktege mit neg. auf keine weise.

molssot, molsom tauschen.

mon, mu ich; f. *minä.*

monge = *mon* ich + *-ge* auch.

monnost iness. und elat. dual. von *mon* ich.

moraš, morraša trauer, betrübnis; f. *mure.*

morašlaš, -laʒa traurig; f. *murheellinen.*

moraštet sorgen; f. *murehtia.*

muddo (art, grad, mass); illat. *dam muddoi* auf diese weise, so; < urn. **mundō*, an. *mynd* id.

muddosaš so beschaffen, gross wie (der vorherstehende genitiv).

muđoi andernfalls; f. *muutoin.*

muge = *mu* gen. sg. von *mon* ich + *-ge* auch.

muina comit. sg. von *mon* ich.

muitašet sich erinnern.

muittalet erzählen; f. *muistelen.*

muittalus, -lusa erzählung; f. *muistelus.*

muittat, muittam, muittajim (inchoat.) sich erinnern.

muittet, muitam sich erinnern; f. *muistaa.*

muitto, muito gedächtnis, andenken; f. *muisto.*

munji illat. sg. und

muo acc. sg. von *mon* ich.

muoraš, muorača kleiner baum.

muorra, muora baum; vgl. sürj. *mîr* klotz, baumstock; wogul. *mūr* kurzes, rundes stück holz.

muorra-vædde, -vædde feine baumwurzel.

muota, muottaga schnee.

muota-albme, -alme schneewetter.

muotto, muođo gewöhnl. im plur. gesicht; über (?) f. *muoto* aus urn. nom. plur. **mōtō, *mōtu,* an. *mót* bild, aussehen, beschaffenheit.

muöcce, muöce motte; < urn. **moþþā,* an. *motte* id.

mut und

mutto aber; f. *mutta.*

muttom ein, irgend ein; f. *muutoma.*

muttomin einmal, einst.

mucet-nulppo, -nulpo ganz schwarzes, hornloses renntier *(nulppo* hornlos).

mæddadus, -dusa fehler, versehen *(mæddet, mæddam* fehlen).

mæddel an etwas vorüber.

mæđem, mæđđema rogen; f. *mäti.*

mælgad, mælgada ziemlich; ziemlich lang; f. *melkeä.*

mænnodet sich betragen *(mænno, mæno* verfahren, betragen; f. *meno).*

mærkka, mærka zeichen; über (?) f. *merkki* aus an. *merke,* aschwed. *mærki* id.

mærkkot, mærkom (mehrere gegenstände) merken, zeichnen.

mærra, mæra meer; f. *meri.*

mærra-saltte, -salte (meersalz, d. h.:) meerwasser.

mærre, mære mass; bestimmung; bestimmte zeit; f. *määrä* (slav.).

mærredet bestimmen; f. *määrätä.*

mæcce, mæce wald; f. *metsä.*

N.

na nun.

nabbo also.

naft auf diese, die folgende weise.

naggit, naggim nötigen.

nagadet können, vermögen, kraft zu etwas haben.

nagai 3 p. sg. præt. von *nakkat* können, vermögen.

nager, nakkara schlaf.

nager-čalmiguim mit schläfrigen augen.

naittalet sich verheiraten *(naittet, naitam* verheiraten; f. *naittaa).*

nakkat, nagam können, vermögen.

nakketet stecken; f. *nakata.*

nallo, nalo nadel; < urn. **nālō,* an. *nál* id.

namalassi nämlich.

namatet nennen; f. *nimittää.*

namma, nama name; f. *nimi.*

namma-bogstava, -stava namenszug.

nannodet bestärken, bekräftigen.

nahos, gen. *nannosa,* attr. *nana* fest.

naste, naste stern; sternförmige verzierung auf gürteln; f. *nasta.*

navdašet geniessen; über f. *nautita* aus urn. **nauti-,* an. *neyta* id.

navdde, navde raubtier; über f. *nauta* aus urn. **nauta,* an. *naut* rindvieh.

navrotet einen zum besten haben *(navrrot, navrom* lachen; f. *nauraa).*

nelgguk 3 p. pl. præs. von *nælggot* hungern.

nibbe, nibe messer; < urn. acc. sg. **knīþa,* an. *knífr* id.

niegadet träumen; f. *nähdä.*

nieidda, nieida mädchen, tochter; f. *neiti.*

nierra, niera wange.

nierra-bælle, -bæle die eine wange.

nieste, nieste reisekost, mundvorrat; < urn. **nesta,* an. *nest* id.

nirrat, niram sich drängen.

nirvo-narvotallat, -talam grinsen.

niske, niske nacken; f. *niska.*

niso, nissona weib, frau.

nivsak, nivsaka zunder; < urn.

acc. sg. **fnioska* oder **hnioska*, an. *fnióskr*, *hnióskr* id.

njaberdet sich schleichen.

njaddet, *njaddam* von etwas schmecken, riechen.

njagatet unvermerkt hineinbringen.

njakka, *njaga* quappe.

njakkat, *njagam* schleichen; f. *naakkia*.

njallme, *njalme* mund, öffnung; tscherem. *jilme*, *jilmä*, ostj. *ńālim*, *ńāłem*, *ńādem*, *ńādam*, wogul. *ńelm*, *ńilm*, *nilm*, *nilem*, magy. *nyelv* zunge.

njalla, *njala* polarfuchs; f. *naali*.

njalla-bierggo, *-biergo* polarfuchsfleisch.

njalmalaǯat adv. mündlich.

Njannja, *Njanja* nomen proprium; f. *Ninni*.

njavkadet streicheln.

njeigga gegen.

njivlle-čuomas, *-čuobmasa* schleimige schuppe (*njivlle*, *njivle* schleim; f. *nila*, *nilja*; *čuomas* schuppe; f. *suomus*).

njivčodet schnell laufen.

njoallot, *njoalom* lecken; f. *nuolla*.

Njoammel-guoikka, *-guoika* der »Hasenfall» in Sydvaranger (*njoammel* hase; mordw. *numîl*, *numolo*, magy. *nyúl* id.).

njoammot, *njoamom* kriechen.

njoammot, *njoamom* fassen, ergreifen.

njoamostet (ein wenig) kriechen.

njoacce, gen. *njoace*, attr. *njoaces* träge.

njolgastet traben (*njolgge*, *njolge* trab; f. *nulkka*).

njudne, *njune* nase, schnautze; f. *nenä*.

njuikkit, *njuikkim* springen (einmal).

njuikodet umherhüpfen.

njulččit, *njulččim* springen.

njunetæbme, gen. *-tæme*, attr. *-tes* der keine nase, spitze hat; *njunetes geres* schlitten, der keine spitze hat; wird unter den lappen als totensarg gebraucht.

njuolastet mit pfeil schiessen.

njuolggadus, *-dusa* regel (*njuolgga* adv. gerade).

njuolla, *njuola* pfeil; f. *nuoli*.

njuorasvuotta, *-vuoła* barmherzigkeit, zärtlichkeit (*njuoras*, *njuorrasa* weich, sanft, zart, mitleidig; f. *norea*).

njuorjo, njuorjo robbe; f. *norsu* (russ. моржъ *morž* »wallross»?).

njuorjo-nakke, -nake robbenfell *(nakke* fell; f. *nahka).*

njuovadet (in aller ruhe) schlachten.

njuovvat, njuovam schlachten, schinden; ostj. *ńāχs-, ńāgas-* abschälen; wogul. *ńuj-*, magy. *nyúzni* schinden.

njæljes, njælljasa subst. vier, sammlung von vier.

njællje, njælje vier; f. *neljä.*

no nun; f. *no.*

noaidastallam-vierro, -viero zaubersitte.

noaidde, noaide zauberer; f. *noita.*

noaidde-dappe, -dave zaubersitte.

noaidde-goansta, -goansta zauberkunst *(goansta* kunst; über f. *konsti*, aus schwed. *konst* id.).

noaides-olmai, -olbma zauberer.

nokkat, nogam enden, ende nehmen.

nokkat, nokkam einschlafen; f. *nukkua.*

nokkavašvuotta, -vuođa vergänglichkeit.

Norga, Norga Norwegen; < norw. *Norge* id.

nosket, noskam knurren.

nu so.

nub' = *nubbe.*

nubbastus, -stusa veränderung.

nubbastuttet, -stutam verändern.

nubbe, gen. *nubbe,* attr. *nubbe* zweiter; f. *muu.*

nuft so.

nuftgo wie.

nuftlakkai auf diese weise.

nuolastet (in aller eile die kleider) ausziehen *(nuollat, nuolam* id.; vgl. f. *nylkeä).*

nuorra, gen. *nuora,* attr. *nuorra* jung; f. *nuori.*

nuorravuotta, -vuođa jugend; f. *nuoruus.*

nuortta, nuorta norden; < urn. **nordra,* an. *nordr* id.

nuöske, gen. *nuöske,* attr. *nuöskes* schmutzig.

nuvta ohne, ohne weiteres, schlechthin.

nælggadet eine kleine zwischenmahlzeit essen.

nælgge, nælge hunger; f. *nälkä.*

nælgge-hætte, -hæđe hungersnot.

nælggot, nælgom hungern; f. *nälkyä.*

næskegoattet, -goađam anfangen (felle) zu bereiten, schaben.

næskem-luovdde, -luovde gerberbrett *(luovdde* brett; f. *lauta,* lit.?).

næsket, næskam (felle) bereiten, schaben.

nævrre, gen. *nævre,* attr. *nævres* schlecht; f. *nöyrä.*

nævvo, nævo werkzeug, gerät; f. *neuvo.*

O.

oabme, oame ding; f. *oma.*

oabme-goatte, -goađe viehstall.

oađđat, oađđam, oađđajim einschlafen.

oađđem-sagje, -saje schlafstelle.

oađđet, oađam schlafen; mordw. *udîms, udoms* schlafen; tscherem. *omo, om* schlaf; sürj. *uźny,* ostj. *ād-,* wogul. *ǫj-,* magy. *alunni* schlafen.

oažžašuvvat, -šuvam zu haben sein.

oažžot, oažom erhalten; dürfen.

oažotet bekommen machen.

oaffaruššat, -rušam opfern *(oaffar, oaffara* opfer; < norw. *offer* id.).

oaggot, oaggom angeln; f. *onkia.*

oagotallat, -talam verfolgen, jagen.

oaidnegoattet, -goađam anfangen zu sehen.

oaidnet, oainam sehen; mordw. *vanams* sehen, schauen; tscherem. *onžem* intueri, spectare; ostj. *vant-* sehen, ansehen.

oaidno, oaino gesicht; anblick.

oaivamuš, -muša oberst, häuptling.

oaivel, oaivvela meinung; f. *oivaltaa.*

oaivve, oaive kopf; f. *oiva.*

oaivve-bavčas, -bakčasa kopfschmerzen.

oalgge, oalge achsel, schulter; f. *olka.*

oalle kolossal; vgl. f. *olleti.*

oalol-dakte, -davte kinnlade;

mordw. *ul, ulo,* tscherem. *oñlaš,* wotj. *anglen,* ostj. *añîn, āñen,* wogul. *uľiš, uoliš,* magy. *áll* id.

oanekassi eine kleine weile *(oadna* kurz; f. *one).*

oapatet belehren; f. *opettaa.*

oapatišgoattet, -goađam anfangen zu belehren.

oapes, oappasa bekannt; wegweiser; f. *opas.*

oappo, oapo lehre; f. *oppu.*

oarre, oarre eichhörnchen; f. *orava.*

oasestet handeln; part. præs. *oasestægje* kaufmann *(oases, oassasa* ware).

oasse, oase teil; f. *osa.*

obba, obba ganz; adv. gar; f. *umpi.*

obbanassi im ganzen.

obmudak, -daga eigentum.

odna bæive heute.

odnaš, odnača heutig.

odne heute.

ođas, gen. *ođđasa,* attr. *ođđa* neu; f. *uusi.*

oʒʒom part. præt. von *oaʒʒot* erhalten.

oʒʒudet verschaffen.

oʒʒusuvvut, -suvvum erhalten werden.

oggum 1 p. sg. præt. von *oaggot* angeln.

oidnusest in sicht, sodass man den gegenstand sehen kann (wo?; wohin? *oidnusi);* iness., resp. elat. sg. von *oainos* aussicht.

oidnut, oidnum, oidnujim gesehen werden.

oiniga 3 p. dual. præt. von *oaidnet* sehen.

oivi gen. pl. von *oaivve* kopf; *jorgeti vulus oivi* kehrte plötzlich um, sodass der kopf nach unten kam.

okta, ovta ein; f. *yksi.*

oktage, ovtage ein einziger, irgend ein; *i o.* keiner; f. *yksikään.*

oktan mit comit. zusammen mit.

oktanaga auf einmal; vor comit. zusammen mit.

oktarađalašvuotta, -vuođa einigkeit.

oktasaš, -saʒa allgemein; f. *yhtehinen.*

okti einmal.

oktiovtastattet, -statam vereinigen.

okto allein; *okto aldsis* für sich hin.

olatet erreichen; f. *ulottaa.*

olbmai illat. sg. von *olmai* mann.

olbmuk nom. pl. von *olmuš* mensch.

olggon dranssen; von aussen; f. *ulkona.*

olgiš, olgiča recht (dexter).

olgus hinaus; f. *ulos.*

ollašuttet, -šutam vervollkommnen, erfüllen.

ollašuvvut, -šuvvum vervollkommnet, erfüllt werden.

olles, ollasa ganz, vollkommen.

ollit, ollim gelangen.

ollo, ollo viel.

olmai, olbma mann.

olmuš, olbmu mensch.

olmuš-hivvudak, -daga eine menge von menschen.

olmušlaš, -laʒa menschlich.

omna, omna ofen; < norw. *omn* id.

oppet adv. unnnterbrochen; wiederum; < russ. опять *(opát)* id.

orotak, -taga aufenthaltsort.

orrostet stehen bleiben.

orrot, orom sein, bleiben, verweilen; f. *olla?*

oskaldallat, -ldalam pass. von *oskeldet* vertrauen, sich verlassen, anvertranen; f. *uskaltaa.*

oskolaš, -laža gläubig; f. *uskollinen.*

osko-viellja, -vielja glaubensbruder *(osko, osko* glauben; f. *usko).*

occalet (in aller eile) nachsuchen.

occat, ocam suchen; f. *etsiä.*

oudald entgegen; f. *edeltä.*

oudas voraus; f. *eteen.*

oudast vor, für, voran; f. *edestä.*

oudast-olmai, -olbma vorstand.

oudda- vor-; f. *esi, ensi.*

ouddal vor; *ouddal go* ehe, bevor.

ouddalaš ein wenig vor.

ouddalist vorher.

ouddanet fortschreiten, sich vermehren; f. *etenen.*

ouddi vor (wohin?; wo? *oudast);* f. *eteen.*

oudeb, oudebu früher, vorig; f. *edempä-nä.*

oudemus, -musa der vorderste; f. *edimpänä.*

oudemusta znerst.

oudiš, oudiča vorig; f. *entinen.*

ovdušet sich verwundern; f. *oudoksua.*

ovta adv. eben so (gen. sg. von *okta* ein).

ovtajakkasaš, -saža einjährig.

ovtak nom. pl. von *okta* ein; *læk ovtak (čalmek)* ich habe nur ein paar (augen).

ovtakge nom. pl. von *oktage* ein einziger, irgend ein.

ovtalagaš, -lagača adj. gleich.

ovta-nub-logad, -logada der elfte.

ovtastattet, -statam vereinigen; f. *yhdistää.*

ovtast-vastedæbme gemeinsame verantwortlichkeit.

P.

politia polizei; < norw. *politi* id.

prentit, prentim drucken; < norw. *prenta* id.

profeta, profeta prophet; < norw. *profet* id.

profetastallat, -stalam weissagen.

R.

radna, radna nachbar, nachbarin; < an. *granne* id.

rađđe, rađe rat; *i læm Stalost æra rađđe* es blieb dem Stalo nichts anderes übrig; < urn. **rāđa,* an. *ráđ* id.

rađđedet sich beraten.

rađđim-vuökke, -vuöge regierungsart *(vuökke* art, beschaffenheit).

rađđit, rađđim herrschen, regieren; aus *rađđe* abgeleitet oder < urn. **rāđ-,* an. *ráđa* id.

rafhalaš, -laža friedsam; f. *rauhallinen.*

rafhe, rafhe frieden (besonders: für raubtiere); f. *rauha.*

rafhetuttet, -tutam beunruhigen.

ragje, raje grenze; illat. sg. *ragjai* als postp. bis zu; iness. und elat. sg. *rajest* als postp.

bis an; von — an; f. *raja* (slav.).

ragje-girkko, -girko die grenzkirche, die an der reichsgrenze gelegene kirche.

raiddo, raido reihe von nach einander gebundenen renntieren mit schlitten; f. *raito.*

-raige (acc. sg. von *raigge* loch) in zusammensetzungen: durch (eine öffnung), (einen weg) entlang.

raiggat, raigam ein loch in etwas machen; f. *reikiä.*

raigge, raige loch; f. *reikä.*

rakadet zubereiten, herrichten; f. *rakentaa.*

rakadus, -dusa anordnung; f. *rakennus.*

rakaš, rakača kleiner hund.

rakes, rakkasa lieb; f. *rakas.*

rakesvuotta, -vuođa liebe; f. *rakkaus.*

rakestet lieben; f. *rakastaa.*

rakka, raka kleiner hund; < norw. *rakke* hund.

rakkanet sich bereiten.

rakkanišgoattet, -goađam anfangen sich zu bereiten.

rappat, ravam öffnen; f. *repiä.*

rappogoattet, -goađam anfangen zu graben, scharren *(rappot, ravom* graben, scharren, vgl. an. *skrapa* schaben).

rasse, rase gras; < urn. **ʒrasa,* an. *gras* id.

rasta über; entzwei; f. *risti* (slav.).

raššo-arvve, -arve platzregen *(raššo, rašo* platzregen; *arvve* regen).

ratte, rate weg, wo mit einem lappenschlitten gefahren ist, spur nach einem lappenschlitten; f. *rata.*

raččat, račam mit grosser mühe streben; f. *raataa?*

ravas, rappasa offen.

ravastet öffnen.

ravddo, ravdo rotforelle; f. *rautu;* vgl. urn. **rauđaz,* an *rauđr* rot.

ravkkalet auffordern.

ravkkat, ravkam verlangen.

ravvit, ravvim befehlen.

rekinuššat, -nušam ausrechnen; über f. *räkinöitä* aus schwed. *räkna* id.

riddalet zanken; f. *riidellä.*

rīddo, rīddo streit; < urn. **strīđō* (?), aschwed. *striþ* fem. id. (aber an. *stríð* neutr. <

**strīđa;* dann < urn. nom. pl. **strīđu* ??).

riddo, riddo ufer; < urn. **strindō,* an. *strind* seite.

riebmat, riemam anfangen.

riekta adv. richtig; comp. *riektabut;* aus irgend einer form von urn. **rehtaz,* an. *réttr* adj. id.

riekte, rievte recht; gericht; aus irgend einer form (neutr. sg. *-a* ?) von urn. **rehtaz,* an. *réttr* richtig.

rieppo-galles, -gallasa der fuchs *(rieppo, rievo,* f. *repo; galles* alter mann, < urn. **karlaz,* an. *karl* mann).

rievan, rievana fuchs.

rievddadet verändern *(rievddat, rievdam* sich verändern; < urn. **brezđ-,* an. *bregđa* verändern).

rievedet rauben; über f. *ryövätä* aus schwed. *röfva* id.

rigges, gen. *riggasa* oder *rigga* reich; über f. *rikas* aus urn. **rīkaz* (?), an. *ríkr* mächtig, reich.

rīka, rika reich, gegend; über (?) f. *riiki* aus an. *ríke* oder norw. *rike* reich.

rikkos, rikkosa verbrechen; f. *rikos.*

rikkot, rikkom brechen; f. *rikkoa.*

Rima-galles, -gallasa nomen proprium *(galles* alter mann; < urn. **karlaz,* an. *karl* mann).

rippa, riva splitter, schmutz; f. *ripo.*

rippaset geschleudert werden.

rippastet schnell reissen, stossen *(rippat, rivam* mit gewalt nehmen; f. *riipiä,* vgl. urn. **rīb-,* an. *rífa* reiben).

rista, rista kreuz; taufe in der kirche; *manna læ risti* (illat. sg.) das kind ist in die kirche mitgebracht um getauft zu werden; f. *risti* (slav.).

ristašet taufen; f. *ristitä.*

rist-ačče, -ače pate; f. *risti(-isä).*

rišša-sagge, -sagge schwefelhölzchen *(rišša, riša* schwefel, vgl. f. *rikki; sagge* pflock).

roakkaset stecken bleiben *(roakke, roake* haken; vgl. an. *krókr* id.).

roankke-čelčim, -čelčima krummer, kleiner finger *(roankke, roanke* krümmung, krummer gegenstand; vgl. f. *ronkka).*

roggalastet, -stam dimin. von *roggalet* (in aller eile) graben, schöpfen.

roggastet (einmal) graben, schöpfen.

roggat, roggam graben, schöpfen; f. *ronkkia.*

rogge, rogge grube, höhle.

rokkadallagoattet, -goađam anfangen zu beten.

rokkadallat, -dalam beten; f. *rukoella.*

rudnok, rudnoka kleiner dorsch.

ruđain comit. sg., iness. und elat. plur. von *rutta* geld.

rumaš, rubmaša körper; f. *ruumis.*

ruoinas, gen. *ruoidnasa,* attr. *ruoidna* sehr mager; f. *raihnas.*

ruoksad, gen. *ruoksada,* attr. *ruksis* rot.

ruoktod zurück.

Ruossa-sulluk plur. die Kreuzinseln (ortsname; *ruossa, ruosa* kreuz, < an. *kross* id.).

ruosta, ruosta rost; über (?) f. *ruoste* aus irgend einer form des grundwortes zu schwed. *rost,* norw. *rust* id.

Ruošša, Ruošša russe; Russland; f. *Ruotsi.*

Ruošša-čuđđe, -čuđe das russische *Čuđđe*-volk, räubervolk.

Ruošša-ædnam, -ædnama Russland.

ruotastet weglaufen.

ruottat, ruotam laufen; f. *ruttoa.*

Ruotta, Ruota Schweden, schwede; f. *Ruotsi.*

Ruotta-rika, -rika Schweden.

ruovdde, ruovde eisen; über f. *rauta* aus urn. **rauđū,* an. *rauđe* sumpferz.

ruovdde-diette, -diette eisenkundig (der von eisen nicht verletzt werden kann).

Ruovdde-vuodna, -vuona der Jarfjord in Sydvaranger.

ruskit, ruskim dreschen; < norw. *tresk* id.

ruta, ruta schiesspulver; < norw. *krut* id.

rutta, ruđa geld.

rutta-bitta, -bitta ein bischen geld.

rutta-hallo, -halo geldsucht (*hallo* lust, verlangen; f. *halu*).

ruvestet hineinsaugen.

ræbba, ræbba die krabbe; vgl. norw. *krabbe* id.

rængga, rænga knecht; < norw. *dreng* id.

ræppen, ræppena rauchloch in

der spitze des lappischen zeltes; f. *räppänä.*

ræppen-raigge, -raige id.

rætka, rætka wachholder.

rævdne, rævne rand; f. *reuna.*

S.

sabme, same lappländer; f. *Suomi.*

sabmelaš, -laǯa lappländer; lappisch.

saddit, saddim senden; < urn. **sandi-*, an. *senda* id.

saddo, saddo sand; dimin. (?) von **sadde* < urn. acc. sg. **sanda*, an. *sandr* id.

Saddo-varre, -vare name eines berges.

sadnadallat, -dalam (mit wortwechsel) streiten; f. *sanaella.*

sadne, sane wort, botschaft; f. *sana.*

sadne-lasko, -lasko sprichwort; f. *sananlasku.*

sagga sehr; f. *sangen.*

saggarakkan sehr, tüchtig.

sagje, saje stelle; f. *sija.*

saga gen. und acc. sg. von *sakka* gerücht, neuigkeit.

sahha, saha säge; über f. *saha* aus irgend einer form des dem an. *sag* id. zu grunde liegenden wortes.

saitte, saite spiess; f. *saitta.*

saitte-soabbe, -soabbe mit einem spiess versehener stab.

saivva, saiva süsswasser; vgl. urn. acc. sg. **saiwa*, an. *sǽr* see.

saivva-čacce, -čace süsswasser.

sajest iness. und elat. sg. von *sagje* stelle.

sakka, saga gerücht, rede, neuigkeit; < an. *saga* id.

sakko, sako geldstrafe; < urn. **sakō*, an. *sak* id.

sakkotallat, -talam zur geldstrafe verurteilt werden.

salaš, sallaša beute; f. *saalis.*

salbma, salma gesang; < norw. *salme* id.

salbma-værssa, -værsa gesangvers (*værssa* vers; < norw. *vers* id.).

saltte, salte salz; < urn. **salta*, an. *salt* id.

salttit, salttim salzen.

salvvet, salvam ergreifen; f. *salvaa.*

same-nieidda, -nieida lappenmädchen.

Same-ædnam, -ædnama Lappland, Finnmarken.

sami gen. pl. von *sabme* lappländer.

samojedar, -dara samojede.

sapan, sapana maus.

sardnedet predigen; f. *saarnata.*

sardnedišgoattet, -goađam anfangen zu predigen.

sardnot, sarnom sagen, reden.

sarje, sarje wunde; < urn. **saira,* an. *sár* id.

sarnotet überreden.

sattet, satam können, vermögen; (einen zu etwas) bringen; f. *saattaa.*

savatattet, i savatate wünschenswert sein *(savvat, savam* wünschen; f. *suoda).*

savcca, savca schaf; < urn. **sauđiz,* an. *sauđr* id.

savcca-biktasak pl. schafskleider.

sevnjudet finster werden *(sævdnjad).*

sida, sida lager eines nomadisierenden lappen; dorf.

sida-baikke, -baike wohnungsort (eines nomaden).

sido, sido seite; < urn. **sīđō,* an. *síđa* id.

sieđga, sieđga weide.

siello, sielo seele; über f. *sielu* aus irgend einer form des dem an. *sál* id. zu grunde liegenden wortes.

sierra besondere.

sierranassi adv. beiseite, gesondert.

sigjidi illat. plur. von *son* er, sie.

sikke — ja sowohl — als; f. *sekä — että,* bei Sorolainen *sekä — ja.*

silbba, silba silber; < urn. **silbra,* an. *silfr* id.

silbba-avve, -ave silberner gürtel *(avve* gürtel).

sin gen. und acc. pl. von *son* er, sie.

sirddet, sirdam umziehen; f. *siirtää.*

sisa in (wohin?; wo? *siste);* hinein; f. *sisä.*

siskaldasast iness. inwendig.

siskelušak pl. eingeweide.

sist iness. und elat. plur. von *son* er, sie.

sist oder *siste* in (wo?; wohin? *sisa)*.

sittagoattet, -goađam anfangen zu wollen.

sittat, siđam wollen; vgl. ostj. *ʃi-, ʃit-* verlangen, begehren, wollen.

sivalaš, -laža schuldig; f. *syyllinen*.

sivdnadus, -dusa schöpfung *(sivdnedet* schöpfen; über f. *siunata* »segnen; durch beschwörungen hervorbringen, schöpfen» aus aschw. *signa* segnen).

sivvo must soaigga es schauert mich; vgl. f. *syyhy*.

skamaskuddat, -skuddam schüchtern sein *(skabmo, skamo* scham; < urn. **skamō?*, an. *skamm* id.).

skappo, skapo schachtel.

Skat (norw.) steuer.

skavčča, skavča bart; < urn. **skazia*, an. *skegg* id.

skerteg-njudne, -njune das ende des topfhakens *(skerteg* topfhaken, < an. *skerđing* id.).

skillat, skilam klingen, klappern; f. *kilistä*.

skillig-bælle, -bæle halber schilling, heller *(skillig* schilling, < norw. *skilling* id.).

skippa, skipa schiff; < norw. *skip* id.

skippa-kaptein, -kapteina schiffskapitän.

skippar, skippara gefährte; < an. *skipare* zu der mannschaft eines schiffes gehörende person, einer der sich auf demselben schiffe befindet.

skurbek, skurbeka skorbut; < norw. *skyrbjug* id.

skuvlla-laka, -laga schulgesetz *(skuvlla, skuvla* schule; < norw. *skule* id.).

skuvlla-stoppo, -stovo schulgebäude.

skælbma, skælma schelm; < norw. *skjelm* id.

smaves, gen. *smavvasa* und *smavva*, attr. *smavva* klein; aus irgend einer form des dem an. *smár* id. zu grunde liegenden wortes.

snjiraidet zischen; f. *nirajaa*.

snjiraidišgoattet, -goađam anfangen zu zischen.

snjiretet zischen.

soabbe, soabbe stab; f. *sompa*.

soađes-sælgaš, -sælgača mit

scharfen flossen versehener, kleiner rücken *(soađes, soađđasa* splitter).

soađgat, soađgam kneten; f. *sotkea.*

soagje, soaje flügel; f. *hiha* (?), *hija* (vielleicht ursprünglich zwei verschiedene wörter, vgl. sürj. *soi* oberarm, aber *sos* ärmel).

soai nom. dual. von *son* er, sie.

soaigget; sivvo must soaigga es schauert mich; *æi soaige vara golgatæmest* sie machen sich aus blutvergiessen kein gewissen.

soaigos, soiggusa schrecklich.

soakke, soage birke.

soakke-maddagi nach einer birke, vgl. *maddagest, -gi.*

soaltta, soalta soldat; vgl. f. *solttu.*

soames, soabmasa irgend ein; pl. einige; < urn. **somaz,* aschw. *somber* id.

soappamættom, gen. *-mættoma,* attr. *-mættos* uneinig; f. *sopimaton.*

soappamættomvuotta, -vuođa uneinigkeit; f. *sopimattomuus.*

soappat, soavam passen, übereinstimmen; f. *sopia.*

soarvve, soarve dürre kiefer.

soatte-skippa, -skipa kriegsschiff *(soatte, soađe* krieg; f. *sota).*

soatte-vækka, -væga kriegsleute, armee.

soavad, soavada vergleich, aussöhnung; f. *sovinto.*

soavalaš, -laǯa versöhnlich.

soavatet versöhnen; f. *sovittaa.*

sobbin comit. sg. von *soabbe* stab.

sodnabæivve-æked, -ækkeda sonntagabend *(sodnabæivve* sonntag, über f. *sunnun[tai]* aus urn. **sunnūn-đaǯaz,* an. *sunnudagr* id.).

sodnost iness. und elat. dual. von *son* er, sie.

sojid acc. pl. von *soagje* flügel.

sokka, soga geschlecht; f. *suku.*

son, su er, sie (sing.); f. *hän.*

son adv. denn.

soppat, sovam das fleisch von den knochen abschaben.

sorbmit, sorbmim umbringen *(sorbme, sorme* gewaltsamer tod, verderben; f. *surma).*

sorvid acc. pl. von *soarvve* dürre kiefer.

spaikastet éinmal schlagen.

spaikkot, spaikom schlagen.

spalčas, spalččasa haarlos; f. *paljas.*

speisig-rutta, -ruđa speciestaler; < norw. *speisi* id.

spidne, spine schwein; < urn. **swīna,* an. *svín* id.

Spiečče, Spiečče nomen proprium.

spikar, spikara nagel; < norw. *spikar* (sing.) id.

spiri, spiri tier; über (??) karel. *zvieŕi* ans russ. звѣрь *(zvěŕ)* id.

spægjat, spæjam rauben; über f. *peijata* ans (?) schwed. *speja* spähen, oder *preja* prellen.

stainak-nierro,-niero gelte renntierkuh, die der übrigen herde nicht folgen will; ein solches renntier soll nach der tradition das schnellste von allen sein.

Stallo, Stalo Stalo (ein menschenfressender riese in den lappischen sagen); f. *Taalo.*

Stallo-varre, -vare der Staloberg, der berg, wo sich die Stalos anfhielten.

Stangnæs (norw.) ortsname.

stemmit, stemmim votieren; < norw. *stemme.*

stivrrit, stivrrim stenern, regieren; < urn. **stiuri-,* an. *stýra* id.

stokke, stokke faule birke; f. *tykkä?*

stokkot, i stokko verfaulen (von bäumen).

stoppo, stovo stube; über (?) f. *tupa* aus (?) urn. **stuþō,* aschw. *stuva* id. (oder über f. aus dem lit. oder slav.?).

stukka, stukka stück; < norw. *stykke* id.

stuöredastet ein wenig grösser machen.

stuores, gen. *stuorra,* attr. *stuora,* comp. *stuöreb* gross; < urn. **stōraz,* an. *stórr* id.

stuorra-digge, -digge parlament *(digge* gericht, thing; < urn. **þinga,* an. *þing* id.); norw. *stortinget.*

stærddot, stærdom steif werden (auch *stirddot)*; < an. *stirðr* steif.

su gen. und acc. sg. von *son* er, sie.

suddes, suddasa offen (von flüssen, seen); *suddat* schmelzen (von eis und schnee), vgl. f. *sunta.*

suddo, suddo sünde; < urn. **sundiō*, an. *synd* id.

suddogas, -gasa sünder; vgl. an. *syndugr* sündig.

sudnji illat. sg. von *son* er, sie.

sugja, suja ursache; f. *syy*.

suga adv. rudernd.

suina comit. sg. von *son* er, sie.

sukkat, sugam rudern.

sukker, sukkera zucker; < norw. *sukker* id.

sundde, sunde vogt; f. *suntia* (slav.).

suodna-gæsatak, -taga krampf *(suodna, suona* sehne, f. *suoni; gæsset)*.

suokkan, suokkana kirchspiel; < an. *sókn* id.

suola, suollaga dieb.

suoladet stehlen; f. *salata*.

suöle adv. heimlich; f. *sala*.

suolo, sullu insel; f. *salo* (lit.).

suo-muorra, -muora querbalken im rauchloche, von welchem der topf hinabhängt *(suovva)*.

suonak, suonaka seil, schnur aus sehnen.

Suoppa-njargga, -njarga ortsname *(suoppa, suopa* renntierkuh, die ihr kalb verlässt: *njargga* landspitze).

suoppot, suopom wegwerfen.

suovva, suova rauch; f. *savu*.

suovvat, suovam vergönnen; f. *suoda*.

suppe, suve espe; f. *haapa*.

surggadlaš, -laža traurig *(surggad, surggada* id.; f. *surkea)*.

sust iness. und elat. sg. von *son* er, sie.

suttadet zornig werden.

suttat, suttam, suttajim zornig werden; f. *suuttua*.

suttetet (plötzlich) zornig werden.

suvddet, suvdam über wasser transportieren; f. *soutaa*.

suve gen. und acc. sg. von *suppe* espe.

suvlle, suvle zukost; < urn. **suōla*, an. *sufl* id.

suvčagaddat, -gaddam verfrieren.

suvčaget verfrieren; f. *hyyhā*.

sæibbe, sæibe schweif.

sæibbe-gæččе, -gæče das ende des schweifes.

sæilla, sæila sigill; < norw. *segl* id.

sækka, sæka sack; < norw. *sekk* id.

sækkanet sich mischen *(sække, sæge* verwirrung; f. *seka).*

sælgaš, sælgača kleiner rücken.

sælggat, sælgam fertig werden etwas zu thun; f. *seljetä.*

sælgge, sælge rücken; f. *selkä.*

sæmma, sæmma derselbe; aus irgend einer mit urn. **samaz,* an. *samr* id. verwandten form.

sængga, sænga bett; < norw. *seng* id.

særvve, særve gesellschaft; f. *seura* (lit.).

særvvegodde, -godde gemeinde; f. *seurakunta.*

sæstet, sæstam sparen; f. *säästää.*

sævdnjad, gen. *sævdnjada,* attr. *sevdnjis* finster; vgl. f. *hämärä.*

sævdnjadas, -dasa finsternis.

sævdnjadvuotta, -vuoda finsternis.

Š.

šaddadet früchte tragen.

šaddat, šaddam wachsen, werden, dazu kommen (etwas zu thun); f. *syntyä.*

šaddo, šaddo wuchs; frucht; f. *synty.*

šaddotæbme, gen. *-tæme,* attr. *-tes* unfruchtbar.

šat und

šatain weiter; f. *sitte.*

šiettat, šietam übereinkommen; platz haben; f. *sietää.*

šilljo, siljo offener platz um das lager der lappen; in Matth. 6: 2 wird unter *š.* »marktplatz» verstanden; f. *sileä.*

šittet, šitam leugnen.

šlagja, šlaja art; f. *laji.*

šloatta, šloata schloss; < norw. *slot* id.

šluvggalet rütteln.

šnaggatet (in irgend welche richtung) fahren.

šnjiškot, šnjiškom (bänder) weben.

šuddedet schreien; f. *huutaa?*

šuökket, šuokam seufzen; f. *huoata.*

šuvgetet wegstürzen.

šuvggalet stossen, sodass es saust.

T.

Tromsa, Tromsa die stadt Tromsö; f. *Tromssa.*

truvdno, truvno thron; < norw. *trone* id.

tuollar, tuollara zöllner; < an. **tollari* id.?, vgl. dänisch *tolder* id., f. *tullari.*

tuollo, tuolo zoll; < an. *tollr* id.

C.

cakketet anzünden; vgl. tscherem. *čuktem, čüktem* accendo.

ceggit, ceggim errichten *(cæggo* attr. adj. aufrecht stehend; f. *tönkeä).*

celki 3 p. sg. præt. von *cælkket* sagen.

ciellat, cielam bellen; f. *tölistä.*

cicaš, cicača kleines vöglein *(cicce, cice* id.; f. *titi).*

coggat, coggam stecken; *dola c.* holz auf das feuer legen; f. *tunkea, tönkiä, tönkkiä.*

cuobo, cubbu frosch.

cuoppa-ladnja, -lanja lager von fleisch (am fische).

cuvkkit, cuvkkim zerschlagen *(cuovkas mannat* in stücke fallen; f. *lyödä sukuksi?).*

cæggat, cæggam, cæggajim aufrecht stehen.

cælkket, cælkam sagen.

Č.

čabbes, gen. *čabbasa* oder *čabba,* attr. *čabba* schön; f. *hempeä.*

čadnagasast læt gebunden sein.

čadnat, čanam binden.

čađa durch; f. *sydän.*

čađatet durchgehen.

čagŋat, čaŋam hineingehen; f. *saada (jonnekin).*

čaitne, čaitne specht; f. *hähnä.*

čajetet zeigen.

čakča, čavča herbst; f. *syksy.*

Digitized by Google

čala, čaitaga schrift, etwas geschriebenes.

čalbme, čalme auge; f. *silmä.*

čallet, čalam schreiben; f. *salia?*

čallut, i čallu geschrieben werden.

čalmetuttet, -tutam verblinden.

čalmides acc. pl. mit poss. suff. für 3 p. sg. von *čalbme* auge.

čal'oappavaš, -važa schriftgelehrter.

čanadet (mehrere gegenstände) binden.

čaŋai 3 p. sg. præt. von *čaggat* hineingehen.

čappad, gen. *čappada,* attr. *čappis* schwarz; f. *häpeä.*

čappodet schwarz werden.

časkat, i časka erlöschen.

časkelet hin und her gehen um tiere aufzuspüren.

časket, časkam schlagen; abschneiden.

čacce, čace wasser; ehstn. *sada* regen, f. *sataa?*

čacce-galddo, -galdo wasser-brunnen, -quelle *(galddo* quelle; über [?] f. *kaltio* aus urn. **kalđiō,* an. *kelda* id.).

čacce-gæđgaš, -gæđgača kleiner stein, der im wasser liegt.

Čacce-suolo, -sullu die stadt Vadsö; f. *Vesisaari.*

čavgga adv. fest.

čavggit, čavggim ausspannen.

čavčag im herbste.

čelčim, čelčima kleiner finger.

čiekka, čiega ecke; versteckter schatz.

čiekkadet sich verbergen.

čiekkat, čiegam verbergen.

čielgas, gen. *čielggasa,* attr. *čielgga* klar; f. *selkeä.*

čielgasvuotta, -vuođa klarheit; f. *selkeys.*

čielggaset adv. klar, deutlich.

čierastallat, -stalam einen hügel hinunter auf schneeschuhen fahren (und zwar wiederholte male).

čierastet id. (aber nur momentan, einmal oder mit angebung des zieles).

čierrot, čierom weinen.

čieskalastet, -stam dimin. von *čieskalet* in aller eile spalten.

čieskat, čieskam (markknochen des markes wegen) spalten.

čiečas, čieččasa subst. sieben *(čieča* sieben; f. *seitsemän).*

čigŋa, čiŋa verzierung.

čikki illat. sg. von *čiekka* ecke.

čikkujuvvut pass. von *čiekkat* verbergen.

čikkusist im geheimen, versteckt.

čilggit, čilggim klar machen, erklären.

čiŋatet schmücken.

čivgga, čivga junge.

čoagget, čoaggam sammeln.

čoakkanet sich versammeln.

čoakke, čoake sammlung; illat. *čoakkai* zusammen.

čoalos, čollusa das darmgekröse *(čoalle, čoale* darm; f. *suoli).*

čoarbælle, -bæle schenkel, hinterkeule; f. *jorva.*

čoaskem, čoaskema kälte.

čoaskot, čoaskom kalt werden.

čoavddet, čoavdam auflösen.

čoavgje, čoavje magen, bauch.

čodda-madda, -maddaga die wurzel der speiseröhre *(čodda, čoddaga* speiseröhre, schlund; f. *suu).*

čoggit, čoggim sammeln.

čokkanet sich setzen.

čokkat, čokkam, čokkajim sitzen; f. *kyykkiä??*

čokkot, čogom kämmen; f. *suka.*

čorbma, čorma faust.

čormadet mit der faust schlagen.

čorro-čielgaš, -čielgača hoher rücken *(čorro, čoro* landrücken; *čielgge, čielge* rückgrat, rücken, landrücken; f. *selkä).*

čovdi 3 p. sg. præt. von *čoavddet* auflösen.

Čuđđe, Čuđe nomen proprium für ein in den märchen vorkommendes räubervolk; vgl. russ. Чудь die „Tschuden".

Čuđđe-aigge, -aige die räuberzeit.

Čuđđe-vækka, -væga räuberhaufe.

čulkkit, čulkkim einen hund mit *čulkko* versehen.

čulkko, čulko holzklotz, den man an den hals eines hundes bindet, so dass er die renntiere nicht jagen kann.

čuöđe gen. sg. von *čuötte* hundert.

čuoǯǯelet aufstehen.

čuoǯǯot, čuoǯom stehen; f. *seisoa.*

čuoggastagas, -stagača kleiner punkt.

čuoggot, čuoggom stechen; f. *sonkia?*

čuogjagoattet, -goađam anfangen zu klingen, lauten *(čuog-*

jat, čuojam klingen, lauten; f. *soida).*

čuoiggat, čuoigam auf schneeschuhen gehen; f. *hiihtää.*

čuojatet lauten machen, läuten; f. *soittaa.*

čuolastet (einmal) hauen.

čuollma, čuolma knoten; f. *solmu.*

čuollagoattet, -goađam anfangen zu schneiden, hauen.

čuollat, čuolam schneiden, hauen; f. *salia?*

Čuöŋja-sulluk pl. ortsname (die Gänseinseln); *čuöŋja* gans, f. *hanhi* (lit.).

čuoppat, čuopam schneiden, hauen.

čuorvvogoattet, -goađam anfangen zu schreien.

čuorvvot, čuorvom schreien, rufen.

čuötte, čuöđe hundert; f. *sata.*

čuoccet, čuocam stossen.

čuovgas, čuovggasa licht.

čuovggad, gen. *čuovggada,* attr. *čuvggis* licht, hell.

čuovggadas, -dasa subst. licht.

čuovgganet hell werden, dämmern.

čuovvot, čuovom folgen.

čurvvit, čurvvim (einmal) schreien.

čuvggit, čuvggim erleuchten.

čuvggitus, -tusa aufklärung.

čærdda, čærda art, beschaffenheit.

čæve, čæveta hals; f. *häväs.*

U.

uksa, uvsa thür; *uksa-raige olgus* zur thür hinaus; f. *uksi.*

uksa-raigge, -raige thüröffnung.

unne, gen. *unne,* attr. *unna* klein.

unokasvuotta, -vuođa missfallen.

uske-bællje, -bælje thürstange in einem lappenzelte *(uske* der platz an der thür im zelte, vgl. *uksa; bællje* zeltstange; f. *pieli).*

ustebla3at adv. freundlich.

ustebla3, -la3a freundlich; f.

ystävällinen (*usteb* freund, f. *ystävä*).

uccan wenig.

uccanašai ein wenig.

uccanaš, -naša ein wenig.

ucce, gen. *ucce*, attr. *ucca* klein.

uvsa gen. und acc. sg. von *uksa* thür.

V.

vaddes, vaddasa schwierig; < urn. **wandaz*, an. *vandr* id.

vaddolašvuotta, -vuoda gefahr (*vaddo, vaddo* id.; < urn. **wandō*, an. *vande* id.).

vadnasak nom. pl. von *vanas* kahn.

vazzelet (schnell) gehen.

vazzet, vazam gehen.

vaze adv. von *vazzet* gehen: gehend.

vagjegvuotta, -vuoda mangel (*vagjeg, vagjega* id.; f. *vajaa, vajava*).

vagjolet wandern; f. *vaeltaa*.

vagjolišgoattet, -goadam anfangen zu wandern.

vahag, vahaga schaden; f. *vahinko*.

vai konj. damit; oder (disjunkt.); f. *vai*.

vaibbadet ermüden.

vaibbat, vaibam sehr müde werden; f. *vaipua*.

vaibmo, vaimo herz; f. *vaimo*.

vaibmolades, -laddasa barmherzig.

vaibmoladesvuotta, -vuoda barmherzigkeit.

vaibmo-morššе, -morše das um das herz sitzende fett (*morše* id.).

vaiddet, vaidam klagen; f. *vaidella*.

vaiko obgleich; f. *vaikka*.

vaillot, i vailo mangeln.

vaivalaš, -laža mühsam; f. *vaivaloinen*.

vaivalašvuotta, -vuoda mühe, mühsamkeit; f. *vaivaloisuus*.

vaivaš, vaivaša arm; f. *vaivainen*.

vaivvadus, -dusa plage; f. *vaivaus*.

vaivre, vaive mühe, plage; über f. *vaiva* aus got. **waiwa*, an. *vá* weh, unglück.

vaivvedet peinigen, plagen; f. *vaivata.*

vajaldattet, -ldatam vergessen.

vajatas, -tasa etwas geschnittenes, ausgeschnittenes bild *(vagjat, vajam* schneiden, zuschneiden).

vajoldet umherschlendern *(vagjolet).*

vakka, vaka wade.

vakko, vakko woche; über (?) f. *viikko* aus urn. **wikō,* an. *vika* id.

vala, vala wahl; < norw. *val* id.

valdde, valde macht; < urn. **walđa,* an. *vald* id.

valddegodde, -godde reich; f. *valtakunta.*

valddet, valdam nehmen.

valdestet ein wenig nehmen.

vallje, valje überfluss, vollauf von etwas; f. *vilja.*

valljit, valljim wählen; < urn. **wali-,* an. *velja* id.

vanas, vadnasa kahn; f. *vene.*

vanas-lakke, -lakke die hälfte des kahnes.

vanhemak pl. eltern; f. *vanhemmat.*

vanhurskes, -rskasa gerecht; f. *vanhurskas.*

vanhurskesmættom, gen. *-mættoma,* attr. *-mættos* ungerecht.

vanhurskesvuotta, -vuođa gerechtigkeit; f. *vanhurskaus.*

vara valddet beobachten; f. *ottaa vaari(in).*

varai alde vorsichtig, auf seiner hut; f. *vaari.*

varalaš, -laǯa gefährlich; f. *vaarallinen.*

varas wegen; f. *varten.*

varaš, varača kleiner berg.

vare! utinam!

vare gen. und acc. sg. von *varre* berg.

varekaš, -kaǯa kleiner, zweijähriger renntierochs.

Vargak plur. die stadt *Vardö* in Finnmarken.

Varjag-vuodna, -vuona der Varangerfjord.

Varjag-vuon-batta, -bađa der innerste teil des Varangerfjords.

varjalet bewahren, schützen; f. *varjella.*

varmes Gott behüte!

varnotæbme, gen. *-tæme,* attr. *-tes* elend.

varotet acht haben, achten; f. *varottaa.*

varra, vara blut; f. *veri.*
varre, vare berg; f. *vaara.*
vasset, vasam vergehen.
vastadus, -dusa antwort; verantwortung; f. *vastaus.*
vastedet antworten; f. *vastata.*
vašalaš, -lažа feind; f. *vihollinen.*
vašalašvuotta, -vuođa feindschaft; f. *vihollisuus.*
vašotet hassen; f. *vihottaa.*
vašše, vaše hass; f. *viha.*
veddid acc. pl. von *vædde* wurzelfiber.
veha ein wenig; f. *vähä.*
vekid acc. pl. von *vække* hilfe.
vel u. *vela* noch; f. *vielä* (lit.).
vevsin com. sg. von *vække* flosse.
viddasabbut adv. weiter *(viddes, viddasa* weit; < urn. **wīđaz,* an. *víđr* id.).
viddodak, -daga weite, umfang.
viddot, viddom, viddojim sich erweitern.
vidne-muörje, -muörje traube *(vidne, vine* wein, branntwein, < urn. **wīna,* an. *vín* wein; *muörje* beere, f. *marja).*
viđa gen. von *vitta* fünf.
viđad, viđada fünfte; f. *viides.*
viđas, vittasa subst. fünf, sammlung von fünf.
vieđka, vieđka hohlaxt.
vieššat, viešam holen.
viegatet nachlaufen, verfolgen.
viekkalet anfangen zu laufen.
viekkat, viegam laufen.
vielggad, gen. *vielggada,* attr. *vilggis* weiss; f. *valkea.*
vieljaš, vieljača lieber bruder.
vieljaš-ollmui avkke eig. der nutzen der brudermenschen, d. i.: der brudervölker heil (»Brödrafolkens väl», der wahlspruch könig Oscars II. von Schweden und Norwegen).
viellja, vielja bruder; f. *veli.*
vierro, viero brauch, sitte; f. und karel. *viero* (slav.).
viesso, vieso haus, wohnung *(viessot* wohnen, vgl. [?] an. *vesa* sein, oder f. *asua).*
viggadišgoattet, -goađam anfangen zu streben, sich bereit zu machen.
viggat, viggam streben, wollen.
vilggis attr. von *vielggad* weiss.
vilgodet weiss werden.
vimag endlich, schliesslich; f. *viimein.*
virgge, virge amt; f. *virka.*

visses, vissasa gewiss, sicher; < urn. **wissaz*, an. *viss* id.

vistaš, vistača kleine wohnung.

viste, viste wohnung; < norw. *vist* id.

viste-suögje, -suöje eine schützende wohnung *(suögje* schutz; f. *suoja).*

visu-visut adv. ganz, rumpf und stumpf; f. *visu.*

viššal, gen. *viššala*, attr. *viššales* fleissig; f. *viitseliä.*

viššat, višam sich kümmern, es über sich bringen; f. *viitsiä.*

viššo, višo lust, fleiss.

vitta, vida fünf; f. *viisi.*

vitta-log duhat 50,000 *(loge* zehn; tscherem. *luo, lu*, wogul. *lau* id.).

vitkat, vitkam bei einem begräbnis erde auf den sarg werfen; f. *viskata.*

voi ach!; f. *voi.*

vuigistaga adv. gerade *(vuoiggad* adj. gerade; f. *oikea).*

vuimin comit. sg. von *vuoibme* kraft.

vuittujuvvut, -juvvum pass. von *vuoittet* gewinnen.

vuji 3 p. sg. præt. von *vuögjet* fahren.

vulgi 3 p. sg. præt. von *vuölgget* (von einer stelle) gehen.

vulus hinunter; f. *alas.*

vuluš, vuluča der unter etwas ist.

vuobersaš, -rsaš̌a kleiner, dreijähriger renntierochs; f. *vuorsa.*

vuodda, vuoddaga schuhband; f. *vanne, vyö.*

vuodna, vuona fjord; f. *vuono.*

vuođđodet gründen *(vuođđo, vuođo* grund, boden).

vuogja, vuoja fett, butter; f. *voi.*

vuogjalet anfangen zu schwimmen.

vuogja-litte, -litte schüssel zum aufbewahren von fett.

vuogja-njalmaš-buoida, -buoiddaga ein hermelin mit fettbeschmiertem munde.

vuogjat, vuojam schwimmen; f. *uida*, ehstn. *ujuma.*

vuögjat, vuögjam, vuögjajim anfangen zu fahren.

vuögjelet fahren; f. *ajella.*

vuögjem-hærgge, -hærge zum fahren eingeübter renntierochs.

vuögjet, vuöjam fahren; f. *ajaa.*

vuogas, vuokkasa passend, dien-

lich *(vuökke, vuöge* art, beschaffenheit).

vuoibme, vuoime kraft; f. *voima.*

vuoiddat, vuoidam schmieren, salben; f. *voitaa.*

vuoigŋa, vuoiŋa geist; mordw. *vaimä* atemzug.

vuoiŋadus, -dusa ruhe.

vuoiŋasga gen. und acc. sg. mit poss. suff. für 3 p. dual. von *vuoigŋa* geist.

vuoiŋastattet ruhen lassen.

vuoitatallat, -talam pass. von *vuoittet* gewinnen (mit dem agens im illat.).

vuoittalet (mehrere objecte) gewinnen, überwinden.

vuoittet, vuoitam gewinnen, überwinden; f. *voittaa.*

vuoitto, vuoito sieg; f. *voitto.*

vuoivas, vuoivvasa leber.

vuoja gen. und acc. sg. von *vuogja* fett, butter.

vuojai 3 p. sg. præt. von *vuogjat* schwimmen.

vuöjan, vuöjana zum fahren eingeübtes tier.

vuöjetet treiben; f. *ajattaa.*

vuokta-čabbes haar-schön (übersetzung des norw. hårfager; *vuokta, vuovta* haar, f. *hapsi).*

vuokta-čalbme, -čalme (ein einziges) haar.

vuölde unter (wo?; wohin? *vuöllai);* f. *alta.*

vuölebuš, -buʒa etwas weiter nach unten gelegen; unterthan; f. *alempi.*

vuöledet erniedrigen; f. *alentaa.*

vuölgget, vuölgam (von einer stelle) gehen, fahren; f. *alkaa.*

vuöllai unter (wohin?; wo? *vuölde);* f. *alas.*

vuölle- unter-, unten belegen; f. *ala.*

vuöllegaš, gen. *-gaʒa,* attr. *-gis,* comp. *-gab* niedrig.

vuöllelist unten.

vuoras, vuorrasa sehr alt.

vuorddet, vuordam warten; über f. **vartaa* (vgl. *varrota)* aus urn. **warđ-,* an. *varđa* id.?

vuordnot, vuornom schwören; f. *vannoa.*

Vuorjam, Vuorjama der Jakobsfluss in Sydvaranger.

Vuorje-njalbme, -njalme ortsname.

vuornes, vuordnasa eid.

vuosarg-iđed, -iđđeda montagmorgen *(vuosargga, vuosarga*

montag = *vuostas argga; argga* wochentag, werkeltag, f. *arki).*

vuosko, vuskuna barsch; f. *ahven.*

vuost zuerst; f. *vasta.*

vuöstai gegen; f. *vastaan.*

vuöstailastet widerstreben.

vuöstai-valddet, -valdam empfangen.

vuostas, vuostasa der erste.

vuostačin zuerst.

vuöstehagolaš, -laʒa widerspenstig *(vuöstehakko, -hago* widerstand; f. *vastahaka).*

Vuöste-jokka-goppe, -gove ortsname *(goppe* bucht; f. *kuve).*

vuöstemuš, -muʒa allererst.

vuošadet (während einer längeren zeit, in aller ruhe) kochen.

vuoššat, vuošam kochen, tr.; vgl. mordw. *uštoms,* wotj. *estyny* heizen, wogul. *islt-* wärmen.

vuotta-raippe, -raipe riemen, mit welchem das renntier den schlitten zieht; *raippe* seil, < urn. **raipa,* an. *reip* id.

vuottet, vuotam spüren; f. *vuottaa.*

vuövdde, vuövde wald; f. *outa.*

vuövddet, vuövdam verkaufen; f. *antaa.*

vuskuna gen. und acc. sg. von *vuosko* barsch.

vuti 3 p. sg. præt. von *vuottet* spüren.

vutti-valddet, -valdam beobachten.

vuttut, vuttum, vuttujim gespürt werden; f. *vuottua.*

vædde, vædde wurzelfiber.

vægjemættom, gen. *-mættoma,* attr. *-mættos* unmöglich.

vægjet, væjam können; f. *voida.*

vægalaš, -laʒa mächtig, stark; f. *väellinen.*

vægaluvvut, -tuvvum seine kraft verlieren.

væidales mannat ohne hirten umherstreifen (von der herde).

væjolaš, -laʒa möglich.

væketet helfen.

væketišgoattet, -goaďam anfangen zu helfen.

vækka, væga haufe; f. *väki.*

vække, væke hilfe.

vækkosi aus allen kräften.

vækse, vævse flosse.

vælgge, vælge schuld; f. *velka.*

vælgolaš, -laʒa schuldig; f. *velvollinen.*

vællat, vællam, vællajim liegen.

vælloт adv. liegend.

vælotallat, -talam (in aller ruhe) liegen.

værddedet vergleichen; f. *verrata.*

værjo, værjo waffe; < an. *veria,* cas. obl. *-io* schutz.

værjotet bewaffnen.

Værra, Væra die stadt Vadsö.

værranattet, -natam ärgern.

værre, være unrecht; unrichtig; f. *väärä.*

værre-valle, -vale meineid *(valle* eid; f. *vala).*

værrevuotta, -vuođa unrecht; f. *väärryys.*

værro, væro steuer; f. *vero.*

vævsek nom. pl. von *vækse* flosse.

Æ.

æba 3 p. dual. præs. vom negierenden verbum.

ædnag, ædnaga viel; f. *enä.*

ædnam, ædnama erde.

ædnam-ačče, -ače der landesvater.

ædnam-hærra, -hærra gouverneur (norw. amtmand).

ædnamlaš, -laʒa irdisch.

ædne, ædne mutter; wotisch *enne* id.

æigad, æigada besitzer; < an. *eigande* id.

æigadkættai der keinen besitzer hat.

æige 3 p. pl. præs. vom negierenden verbum + *-ge:* und auch nicht.

æigo 3 p. pl. præs. vom negierenden verbum mit der enklitischen fragepartikel.

æked, ækkeda abend; f. *ehtoo.*

ælasget wieder aufleben.

ælatus, -tusa unterhalt; f. *elatus.*

æletet ernähren; f. *elättää.*

æljotet eifrig streben *(ælljo, æljo* eifer; < an. *eljun* tüchtigkeit).

ællem-balges, -balgga der weg des lebens.

ællem-bæivve, -bæive lebenstag.

ællet, ælam leben; mit iness. einen ort besuchen; f. *elää.*

ællo, ælo herde, gut; f. *elo.*

æm 1 p. dual. præs. vom negierenden verbum.

æmbo mehr (aus **ænembo, æneb* kontrahiert).

æmed, æmeda hausmutter; f. *emäntä.*

ænaš der meiste.

æneb, ænebu mehr; f. *enempi.*

ænemus, -musa meist.

æra, æra und

æres, gen. *ærrasa,* attr. *æra* ander; f. *eri.*

ærranaddat, -naddam sich trennen (von mehreren subjecten).

ærranet sich trennen.

ærreb ausser.

ærrebgo denn als, wenn nicht.

ærro-girje, -girje scheidebrief; f. *erokirja.*

æska adv. erst; f. *äsken.*

æsta?, æstaga hindernis; f. *este.*

æstadet verhindern *(æstet, æstam* id.; f. *estää).*

ævto-mielast adv. absichtlich, aus freier wahl *(ækto, ævto* freie wahl; f. *ehto)* = *miella-ævtost.*

Digitized by Google

Einige abkürzungen.

an. = altnordisch.
aschw. = altschwedisch.
urn. = urnordisch.

Bemerkung.

Urn. ʒ hat denselben lautwert wie *g*. An. *ǫ* ist ein offener *o*-laut. An. *á*, *í* etc. = *ā*, *ī* etc. *þ* = *t*.

Berichtigung.

S. 90: *knalla* zündhütchen; < norw. *knall* id.

Digitized by Google

Philol 602

Apuneuvoja suomalais-ugrilaisten kielten opintoja varten. II.
Hülfsmittel für das studium der finnisch-ugrischen sprachen. II.

WOTJAKISCHE CHRESTOMATHIE

MIT

GLOSSAR

VON

YRJÖ WICHMANN.

HELSINGFORS,
DRUCKEREI DER FINNISCHEN LITTERATURGESELLSCHAFT,
1901.

Zu beziehen durch die Finnisch-Ugrische Gesellschaft.

Preis: 2 Fm.

Digitized by Google

Digitized by Google

APUNEUVOJA

SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN

OPINTOJA VARTEN.

HÜLFSMITTEL

FÜR

DAS STUDIUM

DER FINNISCH-UGRISCHEN SPRACHEN.

II. WOTJAKISCHE CHRESTOMATHIE MIT GLOSSAR.

Digitized by Google

WOTJAKISCHE CHRESTOMATHIE

MIT

GLOSSAR

VON

YRJÖ WICHMANN.

HELSINGFORS,
DRUCKEREI DER FINNISCHEN LITTERATURGESELLSCHAFT,
1901.

Digitized by Google

HARVARD COLLEGE
DEC 3 1938
LIBRARY
Duplicate money

Digitized by Google

Vorwort.

Die meisten texte der vorliegenden wotjakischen chrestomathie stammen aus den von mir herausgegebenen proben der wotjakischen volkslitteratur (Wotjakische sprachproben I u. II, Journal de la Société Finno-Ougrienne XI u. XIX), nur das jelabugasche opfergebet 2 und die ufaschen dialektproben — jedoch mit ausnahme der sprichwörter und der rätsel — sind nicht früher publiziert worden. Um dem leser einen einblick in die sonderentwicklung der wotjakischen mundarten zu gewähren, habe ich texte aus fünf verschiedenen dialekten genommen — jedoch nur aus solchen, die ich selbst untersucht habe, nämlich aus dem glasovschen, dem malmyžschen, dem jelabugaschen, dem malmyž-uržumschen und dem ufaschen dialekte. Zugleich sind die texte aus verschiedenen gebieten der volkslitteratur ausgewählt, damit sowohl der wortvorrat als der inhalt vielseitiger hervortrete. Dadurch erhält der leser auch einen begriff von der wotjakischen volksdichtung

Um besonders dem anfänger die auffassung der wortbildung zu erleichtern, sind im wörterbuche die etymologisch zu derselben wortfamilie gehörenden wörter unter eine und dieselbe nummer zusammengeführt. Es ist jedoch möglich, dass in einigen fällen wörter, die bei künftiger un-

tersuchung sich als verwandt zeigen werden, getrennt sind, und umgekehrt; eine eventuelle zusammengehörigkeit wird bisweilen durch einen hinweis angedeutet. — Im wörterbuche sind auch entsprechende oder vergleichbare syrjänische und finnische wörter aufgenommen worden, so weit sie zu erkennen waren; die meisten von diesen zusammenstellungen sind, wie der sachkundige leser leicht finden wird, schon früher gemacht worden, andere dagegen sind neu. Die syrjänischen wortentsprechungen habe ich vorzugsweise dem Ižma-dialekt entnommen, den ich aus eigenen untersuchungen kenne. Die bedeutung des syrjänischen wortes ist überhaupt nur dann angeführt worden, wenn sie mit derjenigen des entsprechenden wotjakischen wortes nicht identisch ist. Die entsprechenden finnischen wörter sind dagegen nicht übersetzt, weil sie den meisten lesern ohnehin bekannt sein dürften. Da dieses lesebuch in erster reihe bei vorlesungen und übungen als grundlage dienen will, und damit vom anfänger unter leitung eines lehrers benutzt wird, so habe ich es nicht gescheut auch solche etymologien anzuführen, die als unsicher betrachtet werden müssen; es bietet ja dem anfänger eine nützliche übung, wenn er beurteilen muss, inwieweit die gegebene etymologie als berechtigt angesehen werden darf. Bei lehnwörtern wird das betreffende originalwort oder eine diesem am nächsten stehende form aus der jetzigen sprache nur dann angeführt, wenn das lehnwort türkischen (tschuwassischen, tatarischen) oder russischen ursprungs ist. Dagegen sind die im wotjakischen vorkommenden älteren indo-europäischen (bes. indo-iranischen) lehnwörter in diesem lesebuche nicht angedeutet, weil ja die finnisch-ugrischen und indo-europäischen beziehungen bisjetzt noch nicht genügend aufgeklärt sind.

Digitized by Google

Inbetreff des lautwertes der angewandten transskriptionszeichen verweise ich auf meine abhandlung „Zur geschichte des vokalismus der ersten silbe im wotjakischen“ (Helsingfors 1897). Es sei jedoch bemerkt, dass ich hier — um einen näheren anschluss an den in den „Finnisch-ugrischen Forschungen“ I veröffentlichten transskriptionsvorschlag zu gewinnen — die zeichen *ę*, *ǫ* pro resp. *ę*, *ǫ* angewandt habe, sowie dass das zeichen *ʻ*, wo es vorkommt, die silbenscheide bezeichnet.

Helsingfors, august 1901.

Yrjö Wichmann.

Digitized by Google

Digitized by Google

Glasovscher dialekt.

kị rźanjos.

1. kinjos lịktiłłam? ďźėťš kunojos.
mar vịłłem lịktiłłam kunojos?
malị lịktiłłam kunojos?
šio·m-a šusa, juo·m-a šusa lịktiłłam?
makɛ kịnarịn ụań šektaško, šudiško.
jaleka! en ďźo·žgɛ! jalamɛ no gineịɛ!
ďžutes burdịnịz, aďami kužmịnịz.
šektaško, šudiško! en ďźo·žgɛ!

2. ulemɛ ďźėťš:
korka tịr kalịkɛ,
šịkịs tịr ukšoɛ,
kenos tịr juɛ,
lud tịr kabanɛ,
gid tịr životɛ,
prud tịr ťšorịgɛ,
bekťšɛ tịr vinaịɛ,
šałť šałť kiros-kalɛ,
kars kars bašmakɛ,
tugo vešo pẹjasɛ!
kị(tšɛ ginɛ plałaɛ, kịšetɛ!

3. gubeťšɛ pịri! ťop peịmịt.
korka pịri: tịl jugịt.
pedlo poti: kụaź jugịt.
šurɛ ụaški: tšẹž aďďźi.
tšatšaịɛ mịni: keťš aďďźi.
pužịmɛ tubi: ťšė(tšị šii.

4. tšatšaịɛ en mịn val! no pu kulɛ!
puzɛ no en ko·ra val! no korka estono!
korkazɛ no en e·stị val! no ńań kulɛ?

ńàńzɛ no en pi·žî val? no kẹt en no u·ža val! no sotek kụaź
šuma! ug šot!
kẹt no en šu·ma val! no užànî ma·lî ben kụaź ug šot!
kulɛ! kụaźlî iẹťši vošàškîškod.

5. è, gîdîkɛ, gîdîkɛ!
gîrînî no ud lî·ktî, turnànî, aràni no ud lî·ktî ug!
ma·kemɛ monɛ vuttid!
è, kî·źî karom? ma karom?
5. inmarlî vîldî oź kulɛ!
ẹ·i-kɛ ku·lîsal, o·lo okpol žugînî asmɛ jarasal, o·lo ụaźînî jarasal mînîm!
tabîrezɛ kin mînîm ụaźoz pumitam „soiɛ oź leštom“ šusa, „taiɛ taź leštom“ šusa!
gerîmɛ, tirmɛ, purtmɛ no ẹd ba·štî; proťš bodî jîlɛ keťtid, gîdîkɛ, musońkaiɛ, piiɛ!
gurte·-kɛ lîkti, kin meda mînam pumitam potoz?
10. kin valmɛ jutskoz, šudoz?
proťš bẹršam ažam potîšɛ evẹl ug ńi!
koť mar už bordî ogńîn kutskono ńi aslîm: ud ńi ju·rttî ug, piiɛ, tabîrezɛ!
pu ponna, turîn ponna, kutsaškînî tẹlîškînî no ogńîn mînono ug ńi tabîrezɛ.
è kẹtîiɛ, kẹtîiɛ, è lulîiɛ, lulîiɛ, mar ťšaklaško·dî ńi?
15. soiaz duńńeîn d'źèťš ulînî med kîldoz ńi, piiɛ!
so šana šuînî verànî no ug to·dîškî ńi!

---

kurîśkonjos.

1.

o·stɛ inmarɛ, kîldîśinɛ! ďźěťś tulîstɛ, gužemdɛ, śiźîldɛ î·stî miťem!

śiźîm kotreskaien odîg kîlîś îmîś sultîśkom pukśîśkom. ďźěťś buskeťen pètîr šudɛ vorɛ, gondîr šudɛ vorɛ, kereń šudɛ vorɛ, tepan šudɛ vorɛ, temo šudɛ vorɛ sultîśkom pukśîśkom. purga šudɛ vorɛ, bigra šudɛ vorɛ, vorťśa šudɛ vorɛ, kakśa šudɛ vorɛ sultîśkom pukśîśkom.

ju kîldîś-vordîś! tulîs urťśɛ valťśɛ poton dîrja, ludɛ usyùnî poton dîrja, juzɛ kiźon paťťkon dîrja kapťśizɛ, kužîmzɛ śot! gerberɛ leśtînî turtskînî poton dîrja, turnùnî maśtùnî poton dîrja, zurod śuron dîrja kapťśizɛ kužîmzɛ śot! śiźîl artɛ pîrez vuon dîrja, śurlo aźîn vandon dîrja, gidaz azbaraz pîrton dîrja, obińaz pîrton kuaśton dîrja śot miťem šuddɛ burdɛ!

kaban urtsî kaban med tutoz vîtoz, ťek tîlleś-puleś, ťek kiźîťileś med uťoz vordoz! ţşukna sulton dîrja, śemjaen obińɛ mînon dîrja, kutesen kuťtoiɛ śukkon dîrja, ťśuzgi paźgi azveś tîś med paťťkîśkoz! lopataien paťťkon dîrja tęllî pumit paťťkîsa meţşak med uśoz! tîśsɛ obińiś deďîen valton kîskon dîrja, śuśegaz ju kiśton tîron dîrja kalîklî śuldîrtîmon juś kaď kugaś med luoz!

juzɛ puńîen baśtem, puńî vistem! kobîien baśtem, kobî vistem! śulîsen baśtem, śulîs vistem! muţşkoien baśtem, muţşko vistem!

ju kîldîś-vordîślî, kîldîśinlî, pudo śotîś-voźmaślî, inmarlî, muś îstîś-kosîślî, kuaźlî, śabaś!

2.

o·stε inmarε kịldị̂šinε, kụaźε, voršudε ťšabja, voršudε ḍẓikja! tań mi lịktim ďźėťš buskeľen; odig kịlịn ịmịn veram kịlmị̂ val: makε šeďoz, soịε vuttịnị̂ tunnε nunalen (mi lịktim). zarńi gonjem, ťšukges šurjem, zarńi giźịjem oš-pi šotị̂škom. ńáńdε, inmarε, kịldị̂šinε, kụaźε, šot ukmịs vịźịịen, daskịk kuroịen! so šuddε burdε kurị̂škom, inmarε, kịldị̂šinε, kụaźε, voršudε ťšabja, voršudε ḍẓikja!

ďźėťš udị̂s dura·d-kε mịnim, ľuk urtsị̂ ľuk med lo, jušiš urtsị̂ jušiš med lo! jušiš urtsịťi kotị̂rskị̂sa ďźėťš ulošojosịn, ďźėťš koblajosịn tị̂rị̂mon verịmon med lo! so šud bur kurị̂škom, inmarε etc.!

ďźėťš iťịm durad vaịsa kaban urtsị̂ kaban med lo! ďźėťš obińdε tị̂rị̂sa, šunịten mịnị̂sa giľtrak kụaľtrak med kụašmoz! so šuddε burdε kurị̂škom, inmarε etc.!

ďźėťš ṭẓukna mịnị̂sa, šemja-vatagaịenị̂z tị̂pị̂ dubeťš kutị̂sa ťšiľkak med ušoz! vorok urtsị̂ vorok med lo! so šud bur kurị̂škom, inmarε etc.!

ṭẓukna ḍẓužam šundị̂ pala, tẹl-lopatazε kutị̂sa, tẹllị̂ pumit paľkị̂sa zarńien azvešen med piťštoz. so šud bur kurị̂škom, inmarε etc.!

iťịm vị̂laz mịnị̂sa beťšova-valen kị̂skano med lo! so šud bur kurị̂škom, inmarε etc.!

ďźėťš kenos dora·z-kε vuttiz, pudofkaịen vistem vožtem med lo! so šud bur kurị̂škom, inmarε etc.!

odig ľuketez vuzamon med lo, a odig ľuketez mịľịmon pukịmon bị̂tsa med lo!

inmarε, kịldị̂šinε, kụaźε, voršudε ťšabja, voršudε ḍẓikja! šot miľem azveštε, miľam tuštịmị̂, puńịmị̂,

ḍẓẹkmî, pukonmî no ďźusmî kravatmî no med luoz azveš! so šud bur kurîškom, inmare etc.!

inmare, kîldîšine, kuaźe! miłem zarńide, azveštε śot, miłam gidmî kuamî no keńermî zabormî no gid-kua kotîrîłî·mî no med luoz azveš! so šud bur kurîškom, inmare etc.!

ďźèłš gosudarlî, ałeksa·nder ałeksa·ndroviłšlî kazna tîrîmon med śotoz inmar, kîldîśin, kuaż ńâńzε, kapłši mîlîn kîdîn tîrono med lo kazna! so šud bur kurîškom, inmare etc.!

3.

śiźîl vuiz! ńulesànî potîškom. ńules-ńuńae! vožde en vai! pu·mîškît śed ďźiłšîen, tęďî kełśen, turen, śalaien!

ju-śur kuźati mînon vetlon śamen med pumîśko·mî mîiien uaten!

kîďokîśse mate vai, ńules-ńuńae, peśtere ponînî med kîldoz!

śoti·d-ke, tînîd no šeďoz.

4.

tań korka-kuźoε, šunît ńebît kiiad pîdad ba·śtî! kureg-puz bîłîm śotîśko, śui vîloż jîbîrtskîsa. kapłši kar natałalî ulînî taiaz duńńeîn! korkaśenîm mon tone pumîśko suren vinaien, ńâńen, slalenîm, ďźèłš aslam semjaenîm. ďźèłš ulonde śot natałalî, kapłši kar!

5.

kulem murtjoslî tukmaťš ťšęltîškom. aźlad med ušoz! ši·ε taiε, kulemńos! kîžε ťšerε en ka·rε, starikjos! pomenať karîškom tiľedîz. pudoiez no životez no aďamijossε no kîžε ťšerε en ka·rε! ďźèťš vo·źε! pomeŋka·-kε vuiz, pomenať karînî mînom šîden ńàńen. šiźîl ďźè·ťš-kε vetli·dî, tiľed no šotom viro, ma·r-kε kuaź vordoz, mar šeďoz, šotom!

(Sprichwörter.)

1. *kabanleš val ug kî·škaškî.*
2. *kîk gondîr odig guε ug te·rî.*
3. *kîllen lîez evęl.*
4. *kîl šaitan: ęaľlo viźleš vera.*
5. *kîšnodε uro·d-keno muso kar.*
6. *komaškem vozez ďžok ud ďžut ńi.*
7. *kęaldem šelepez valťšε ud kar ńi.*
8. *užatek kęaź ug šot.*
9. *vu aďďźîlîmtε ťšęž vu dorε lîktε no bertε.*

---

vožo-maďjos.

1. *aťšiz ug a·ďďźî, muketjoslî vozmatε. — šures.*
2. *aťšiz poťši-ginε, bîžîz zęk. — ďźîťši.*
3. *ďžît-aźε šiε, ťšukna ęskε. — obiń.*

4. *ďźěťś vallen pĭtiez ug a·ťškĭ. — pĭž.*

5. *gord bugor ńules jĭlĭki vetlɛ. — końĭ.*

6. *gord sogĭ ţšaţţša durĭn. — paleź.*

7. *gord šurĭ vĭlĭn tęďĭ ťšipijos. — piń.*

8. *guže·m-kɛ: gono, to·l-kɛ: goľik. — kĭź-pu.*

9. *ję pĭr ţšęžmer biźĭlɛ. — dera kuem.*

10. *jĭbĭrjäškɛ, jĭbĭrjäškɛ, gurtaz lĭktɛ. — kĭl.*

11. *jĭrzɛ vando, šulemzɛ kĭsko, otĭś vir vija jalam. — tĭlĭ.*

12. *kĭk poťśi punĭiez val-bĭž dorĭ·n-ik mĭnɛ mĭnɛ no ug u·jĭ. — aź koľosajos.*

13. *kĭk śika-vĭnjoslen vĭlaz lĭmĭ ug ku·ďďźa. — sĭ-kal-śur.*

14. *korka pĭrĭnĭ medɛ, medɛ, ug bĭ·gat pĭrĭnĭ. — ęs.*

15. *poťśi korkaiez ďžorgĭľiez tĭros. — muńťśĭ.*

16. *poťśi·-no purtiiez no šĭdez ťšeskĭt. — puš-moľi.*

17. *pu puţškĭn kort, kort puţškĭn turĭn, turĭn puţškĭn tĭl. — turupka.*

18. *ţšaţţša durĭn śęd birdĭ. — ľęm-pu.*

---

maď-kĭljos.

1.

kĭźĭ kĭšnojäškĭlem udmort-pi vumurt-nĭl vĭlɛ.

odig jegit pi vĭlem no solĭ dĭrĭz vuem pęraś baśtĭnĭ. uťťšam uťťšam no evęl šettem. muket gurtɛ vetlem: otĭś no evęl šettem. so·brɛ vetlem vu-durĭki no šuem: „koť ťšortleś no nĭlzɛ aďďźĭsa·l-kɛ, baśtĭsal pęraś soleś!“ soku vuĭś potem vumurt so aďami dorĭ no veram solĭ: „mĭnam nĭljosĭ ęań

kuiń, jun ťšebereś; kot-kudi·z-kɛ jara, soiɛ ba·śtị! mon tị̂nị̂d śoto". so piiez tupatskiz vumurten.

so·brɛ vuɛ soos pị̂ri·zị̂ tṣ̌oṭṣ̌ vumurtleś nị̂ljossɛ aďďźị̂nị̂. nị̂ljosị̂z pɛ jun ťšebereś! ťšeberzɛ bị̂rjem pijosmurt no so·brɛ gurtaz ogńaz koškem.

ajizlị̂ veram: „mon pęraś šetti! ja! ta·brɛ mị̂nom ńi śuanen pęraś vajị̂nị̂!" mị̂nilľam soos śuanen no vu-durɛ vuilľam. berog durị̂n vumurt pukɛ. śuańńos veraľlam: „tị̂nad varmajid šętem vị̂lem jun! ťšeber evęl! jị̂rśiez" pɛ „jun kuź no śęd. šętem!"

so·brɛ vuɛ pị̂rilľam vumurt bęrśị̂ pęraś ponna. ò·tị̂n śuan karilľam jun ďźėťś: śudem śektam soostị̂ vumurt; so·brɛ pęraśsɛ puktilľam roboiɛ no gurtaz bertilľam.

ulo ulo no pęraś gurtaz mị̂nị̂nị̂ medɛ ajizńɛ. so pęraśsɛ vataga mị̂nị̂nị̂ ogńaz uz leź no „mị̂no·d-kɛ, starikenị̂d tṣ̌oṭṣ̌ mị̂n!" śuilľam. so pęraśez no starikez no tṣ̌oṭṣ̌ vumurt dorị̂ pị̂rilľam no òtị̂śen evęl ńi potilľam.

2.

kị̂źị̂ vortskilľam vumurt, gondị̂r, tṣ̌aṭṭṣ̌amurt no korkamurt.

odig kị̂šnomurtlen vị̂lem daskị̂k pinalez. pinaljossɛ śudị̂nị̂ evęl bị̂gatem. odigzɛ vuɛ ponem, kị̂ktè·ťizɛ guridaiɛ, kuińmè·ťizɛ tṣ̌aṭṭṣ̌aiɛ, no ńuľè·ťizɛ gubeďśɛ. ta·bị̂rɛ kuaź so kị̂šnomurt dorị̂ lị̂ktem no juam: „kị̂·tsị̂ ton pinaljostɛ ponid? mon tị̂nị̂d daskị̂k pinal śoti no tàtị̂n to·ľko ťamị̂s pinal!" kị̂šnomurt „ug ve·ra!" śuem. kuaź śuem: „mon todiško u·d-keno ve·ra!" „ton aďďźi·d-ama?" juam kị̂šnomurt. kuaź śuem: „aďďźi mon kị̂·tsị̂ ponemdɛ! ton odigzɛ

ma·lî vuɛ ponid, kîktè·ťizɛ guridaiɛ, kuińmè·ťizɛ ţşaţţşaiɛ no ńuľè·ťizɛ gubeťśɛ nuid? ta·bîrɛ odigez vumurt med lo, kîktè·ťiez gondîr med lo, kuińmè·ťiez ţşaţţşamurt no ńuľè·ťiez korkamurt med lo!" kuaź oź šuem beraz koškem.

3.

ńulesńuńa mar kartaien utîtem no utem no.

kukɛ ńulesńuńa pîrem polom-śeloiɛ kabaka·zî vina juînî. uaľľo kosem vina leźînî stopkaiɛ. juem no šuem: „ma ta! îmmɛ no ei ko·ttî! leź tarɛ vinadɛ vedraiɛ!" kutem vedra-tîr vinaiez, juem odig stopkaiez śamîn. kabak-vozîś kutskem kîškànî: „kinɛ taź śektaśko? no-kîtîś evel aďďźemɛ îťşɛ juemez!" sotîśen šętskem: „ta" pɛ „ďźeťś aďami evel: mugorîz paśkît, aťśiz lapeg, dišez vilaz urod, šuk-šag ginɛ. ńulesńuńa!" pɛ šuɛ. „u·d-a po·t-a pedlo? makɛ aďďźîto tînîd!" šuem ńulesńuńa. a kabak-vozîśez kîškamenîz uaľľo eťîkuz evel potem. ńulesńuńa kîktè·ťizɛ eťem: „ton ogńad, mon ogńam, kinleś kîškaśkod?" tarɛ potem ńi kabak-vozîś; aďďźem so śursleś no tros kîťľo muźjem vîlîn lud-keťśjos i uańmîz uťśko ńulesńuńa vîlɛ. ńulesńuńa końdon śotem vina juem ponnaz. serɛ šuem: „mînîm tunnɛ vutskono permskoi guberńaɛ. ta keťśjostî utîti kartaien permskoi ţşaţţşamurtlî. tiń nuiśko ńi! a soleś mon uti kojikjossɛ". šultem no viťśak keťśjosîz sulţîľľam saldatjos śamen; śuloien ślaťś karem no keťśjos o·lo kî·tsî bîrîľľam.

kaľ, so·berɛ ze·m-ik trosges ńi uaľľaleś kajikjos taťîîn, a keťśjos iťśiges. końijostî utîtem kîtsîkɛ kaigorod pala.

4.

tʂaṭṭʂamurten šin-ponîšen.

odig murt mînem tʂaṭṭʂaiɛ pu korànî. koram koram no ḍʐît vuem ńi. ta·brɛ kęlono ńi kîtînke·-no. mînem mînem no tʂaṭṭʂaîš korka šettem. so korkaz kęlînî juaškem. kunokaiez leźem kęlînî.

so kunokalen odig-nɛ vîlem šinmîz zęk kîmîs šoraz. so murt kęlînî tubem polaťaz. kîllɛ kîllɛ no so·brɛ kîlskɛ no purt šerɛ kunoka. ta·brɛ so kunoka korkazɛ estînî kutskɛ. tšaklaškɛ ńi mînîš-murt:' „monɛ vandînî medɛ!" no pal-šin murtlî šuɛ: „en monɛ va·ndî! mon tînîd šin pono kîk. tînad šinmîd odig ginɛ no jun ug a·ďďźî. mo·n-kɛ poni šin, ko·ťmar aďďźod!"

so·brɛ so murt pal-šinez îstem gozî ponna, „šin ponîku goziien kerttînî" pɛ „kulɛ". so pal-šin murt vajem gozî no šin-ponîšez bińem soiɛ goziienîz „ęi-kɛ biń, šinmîd kîrîž" pɛ „luoz!" šusa. so·brɛ so šin-ponîš vajem suton-kortez pęšatîsa no šin šoraz suton-korten bîtʂkaltem.

ta·brɛ azbaraz potem no so pal-šin murt korkaz jun tšerekjàškɛ „šinmî" pɛ „nomîre·-no ug ńi a·ďďźî! pęjad ton monɛ! no azbarîš potînî ud bî·gat! vorotaiez pîtsàmîn no zaborez ḍʐužît!" šusa.

so šin-ponîš murt azbarîn kua-keťšsɛ aďďźɛ no „vandono!" šuɛ. kua-keťšsɛ vandem no kuɛ vîlaz dišam. so·brɛ kua-keťš muze·n-ik ęďďam bęksînî, kunoka ludɛ med leźoz šusa.

kua-keťšleš bęksemzɛ kîlîsa so kunoka potɛ korkaš „so kua·keťšez leźono" šusa „ludɛ". ta·brɛ vorotazɛ ušte no majaltskɛ keťšez bordî no gonez keťšlen. so kožam: „kua-

kęťšez leźi“ no aďamiiez leźiškem. so šin-ponîš murt šerekjasa koškem no šuem: „tò·žokeno mone leźid!“.

5.

kîldîšinlen muźjem vîlîn ulemez.

*ualťana arjosî kîldîšin uliz kalîk šorîn muźjem vîlîn taťšę kuala·n-ik. uťškînî no aďamileš pęrte·m-ik ęi val, ďžužîtez šana: kuź, purîš jîršien, kuź tęďî dišen, ďžužît pereš murt kaď. sap ďźęťš mîlîn-kîdîn šeremîn îm-duraz vetlîliz kîldîšin ludîki; soie užalťa·zî udmortjos tęďî dišen, kęťšeien so aťšiz val dišàmîn. jaratono mestajos val solen orťšîlînî keseg-mežajos; soku kalîk iťši val i ko·ťkudizlen kesegjosîz tuž zękeš val. trosè·ťi bîdes gurten ťšoťš ulîliz ťukîtek; soiin meža-visjos val kuźęš, paškîteš. meža vîlîki orťšîlîkuz kîldîšin umoiîn orťšîliz viťšak šepjostî; kuke aďďźîliz ušem šepjostî muźjem vîlîš zorleš tęlleš, šekîtenîz, ďžutîliz as kiienîz i tupatjàťťaz umoiîn sojostî. so·kem turtskon dîrjaz kîldîšinlen muźjem sap daltîtîliz juze i kalîk no sap ďźęťš mîlîn-kîdîn val. ko·ťmarzî tros val. ulîsa ulîsa udmortjos jîli·zî, kutski·zî tušmonjàškînî odig ogzîlî, kutski·zî mesta ťukînî, mežajos šulegomînî ęďja·zî arîš are. kîldîšin dugdiz vetlemîš no mežaîki. meža šuleg luiz, sap šeďîliz pîd ulaz šep. asleštîz udmortjos tęďî dišses o·źik voští·zî, kutski·zî busir nullînî. so·ku kîldîšin vožze vajiz no kalîklî, koškiz sojos šorîš. muźjem so tîrîšen ug da·ltît ńi, kalîk no ule ńi urod mîlîn-kîdîn.

6.

śika-vịnjos no sooslen šudzị.

odig aďamilen vịlem kịk piịez. so aďami pijosịzlị kịšno vajem. so·bịrɛ so pijoslen aịzị kulem no pijosịz ľukiśkiľľam. soos ulo ulo no śẹźị kiźịnị vuem. kiźiľľam no ńuńaezlen śẹźiez daltem a vịnịzlen evẹl daltem. sooslen śẹźịzị arànị vuem beraz soos araľľa·mzị.

kịktẹ̀·ti tulịsaz śẹźị kiźịnị noš vuem. tabịrezɛ vịnịz uịin mịnem ńuńaezlen mesta vịlaz voźmànị. so òtịn ẹžẹt ulem no o·lo kin otsị lịktem no kutskem śẹźị paźànị. vịnịz ńuńaezlen mesta šora·z-ik sultem bodiịen no so paźàś aďami vuem doraz. so vịnịz paźàś aďamilị kịškatem „bodiịen šukko!“ šusa. „en šu·kkị!“ so paźàś aďami šuem, „mon ńuńaedlen šudez“ šuem. so vịnịz „mịnamez ben kị·tịn šudɛ?“ juaz. so paźàś aďami „tiń òtịn pokťši kị·ez śerịn, kịpị urtsịn kẹlɛ!“ šuem. so·bịrɛ so vịnịz mịnem šudez dorị no solị šuem: „ma tàtịn kariśkod? mon tonɛ šukko!“ so šudez šuem: „ma·lị ben šukkod?“ so vịnịz šuem: „ben ma·lị ud pa·źàškị?“ solen šudez „tịnịd paźa·d-keno, uz da·ltị!“ šuem, „ton vuz-karịnị ku·tskị! so·bịrɛ tịnịd jalam pẹl lịktoz!“ šuem. so vịnịz ta·bịrɛ vuz-karịnị kutskem no jalam pẹl lịktem.

so śika-vịnjos ulo ulo no kịktẹ̀·ti tulịsaz noš śẹźị kiźịnị vuem. kiźiľľam no vịnịzlen śẹźiez daltem a ńuńaezlen ta·bịrɛ uz da·ltị. ịm-uśton vuem no ịm-uśtịnị śion leśtiľľam no vịnịz ńuńazɛ ịm-uśtịnị ẹtịnị mịnem. ńuńaez lịktem no śika-vịnjos śiśkịnị pukśiľľam. śiśkem berɛ ńuńaez ẹžẹt korkaz pukem no koškem. košak ulịś so aďďzem

kulem punî-šeiz. so punî-šeiz leźem vînîzlen kośakîkiz korkaz. vînîzlen polaťaz vîlem solen šudez. ta šudez šuem: „so zarńi!“ ta·bîre vînîz jun uzîrmem ńi.

7.

nîrošurjos.

šotèmîn nîlmurt vîlem nîrošurîš muket gurte, o·lo kî·tsî. ulîsa ulîsa lîktem mumizńe no ajizńe no gurtànî. pinalez vîlem solen poťši. ulem mumizńîn kunojasa no so·bre koškînî dîrîz vuem. ta·bre mumiz îstem soie buskeťaz: „mî·n-ka, nîlî, ve·tlî-ka otsî!“ no nîlîz mînem, pinalze keťtem mumiz dorî. so·bre nîlîz lîktem no mumizlî šuem: „mon, mumî, ta·bre koško ńi mušike dorî“. pinalez mutškoiaz vîlem ponèmîn.

mîne mîne no pinalez ug bę·rdî ug no vî·rźîlî. mutškoze baśte no oskalte pinalze: „ua·ń-a pinale evę·l-a? ug bę·rdî ug ta!“ ute no pinalez — vandèmîn, kulèmîn. „ok taie, mumijosî aijosî taie vandi·zî ug!“ oź šuem bere bęrdîsa bęrdîsa gurtaz koškem starikez dorî.

nîrošurjos aďamiiez u·g-ke va·ndo, ulemzî pe ug lu. aťšîzes bîro. so ponna aďamiiez vir potto.

skaska ta evęl, šuo, šońer vando, šuo.

8.

vedun no solen dîšetskîšez.

odig murt mînem vedunńe dîšetskînî vednaśkînî. sobre so vedun ęťe ńi šaitanez taź:

„o! šaitanɛ! lik ńi no ɥańzɛ robotńikjostɛ vai ńi tatsî dîšetînî odig murtez mîneštîm!“

likte ńi šaitan no vera dîšetskîś murtlî: „pu·kśî muzɛ no en tśe·rektskî kinkɛ makɛ kari·z-kɛ!“ so dîšetskîś murt vera: „mon ug tśe·rektskî!“ likto ńi so murtńɛ ęťemezja šaitanlen kîrnîž, kɥaka, keńďżâli no pęrtem-pęrtem kîiez-kaiez. likti·zî no kurťťšîlo ńi so murtez. so murt tśida, ug tśe·rektskî. sobrɛ sà·moi bęrîś lîktem gondîr no kurťťšem so murtez. soku so tśerektskem no paďiez ęz lu!

so murt ęi-kɛ tśe·rektskîsal, dîšîsal ńi vedunɛ. kudiz u·g-kɛ tśe·rektsko, kɥiń arsîśen poto ńi zęk vedunɛ. kudiz tśerektsko·-kɛ, kɥiń ar viśo dugdilîtek; kulo no kudiz.

Malmyžscher dialekt.

---

maťškon-kiljos.

1. *kitai dišen pirsa šodderemen potɛ. — ńiń-puppi.*
2. *kik bratja ogaďźɛ uťškɛ, ogzes ogzi ug a·ďďźo. — šin.*
3. *korka berin tordem iž. — ɥaťes.*
4. *korka bordin taka-šin. — ul.*
5. *korka sergin kuďša-pi kɥaťkketɛ. — žolop-vu vijam.*
6. *korka-šigin liz bugor. — didik.*
7. *ńiťez tšapkɛ, śursez ektɛ. — val-kuken val-bjž.*
8. *odig gur-suran kik gurez uťoz. — iskal-kil.*
9. *pereś kišno busiiez kotirtoz. — śurlo.*

10. sukjći pjdjem, vajo jjrjem. — tšag-vožon.
11. šie, šie, no tędj ęske. — vuko.
12. tšik vužertem puk-pukoz. — ję-gu.

---

vjžj-kjljos.

1.

aďami no vumurt.

aďami vuko-ize. so dorj potiz vumurt. vuko-kęez aďďžjsa jua: „maro ta?“ aďami šwe: „anajelen tšespjrijez“. „vu·za mjnjm!“ šwe vumurt. „jaraloz!“ „kę·ńa kurod?“ „odig šlapa ukšo.“ aďami šlapa-pjdesse paš karem. vumurt ponem ukšoze no tjrmjmte; noš ponem no tjrmjmte. noš anajezleš tšjrtj-veśse ponem: so·bere aďami vuko-kęez šotem. tšjrtiaz vuko-kęez ošsa koškem vumurt.

vumurt noš pjžez aďďžem. „ta maido?“ šwe. „anajelen šoržiškon-šuljsez“ šwe aďami. „vu·za mjnjm!“ „šw mańe·t-ke šotod, vuzalo.“ „šw mańet ęvęl. odig pudovka zarńi šoto!“ „jaraloz!“ noš tšjrtiaz ošem pjžez no koškem ažlan.

aďďžem vumurt busiiš usijez. „ta maido?“ šwe. „anajelen sjnaškon-sjnez“ šwe aďami. „vu·za mjnjm!“ šwe vumurt. „šwrs mańe·t-ke šotod, vuzalo.“ aďami vu:az šwrs mańeten usjze.

koškiz vumurt. šwres kwża teľeti punjškiz gondjren. vumurt kjškasa soleš tubiz kjze. gondjr so šęri·-ik tube. ušizj kiknazi·-ik kjziš no kulizj.

2.

aďami no gondjr.

urom kariškiľľam aďamiję̨n gondjren: keńeš kariľľam sojos valśɛ śarťšj kiźnj. aďami šuem: „mon baśto vjžjzɛ, ton, gondjr, jjlzɛ". gondjr soglaś luem. potem ďźěťš śartšj. aďami baśtem asljz vjžjzɛ, a gondjrlj śotem kuarzɛ. aďami śiɛ śarťšj, gondjr to·ľko tjškaśkɛ solj.

kaję̨ta araz aďami noš ę̨ťɛ gondjrez kiźnj. gondjr ta·berɛ „mon baśto" šuem „vjžjzɛ, tjnjd jjljz!" „jaraloz!" šuem aďami no kiźiľľam ťšabeję̨. ďźěťš potem ťšabeję̨. aďami aram ťšabeję̨zɛ no gondjrlj keľtem kuro-ďžjžjzɛ. vožjáškjsa uťškem gondjr aďamileś ťšabeję̨-ńáń śiemzɛ, a gondjrlen jarantem vjžijosjz gjnɛ. vožzɛ potsa veraz gondjr aďamilj: „ug u·romjáškî ńi ta·berɛ tonen!" šusa no koškem tę̨lɛ.

3.

ďźiťšj.

koškem ďźiťšj śures kuźa no šettem kuštem kut. vuem gurtɛ, kutskem pijosmurtlj teľmjrjnj: „kuźo, leź monɛ kę̨lnj!" kuźo vera solj: „intj ęvęl! ďźoskjt korka!" „oźi! uno·-a mjnjm intj kulɛ! mon aťšim lapťša vjlɛ vjdo, bjžmɛ lapťša ulɛ leźo." kuźo leźiz soję̨ɛ kę̨lnj.

ďźiťšj vera: „po·nɛ mjnjštjm kutmɛ aśtelen kureg pę̨ladj!" poniľľam. ďźiťšj ujin sultjsa ątem kutsɛ. tjukna sultem berɛ so jua asleśtjz kutsɛ. solj kuźo vera: „ďźiťšj urom, so jšem!" ďźiťšj „nu·iśkɛ, śo·tɛ mjnjm so ponna kuregdes!" šuɛ. baśtem kuregez.

vuem muket gurtɛ, teľmiŗiŋi kutskem, soleś kuregzɛ med puktozi šusa kuźojoslen ďźäźeg pęlazi. uiin ďźi,ťši ụatem kuregzɛ, kurem so ponna ďźäźegez.

vuem noš muket gurtɛ, teľmiŗem kuźoli, puktiŋi kossa ďźäźegzɛ taka puṭški. noš aldam, baštem ďźäźeg ponna takaiez.

koškem ešo odig gurtɛ. dugdem kęlni, teľmiŗɛ kuźoli soleś takazɛ ošjos pęli piŗtiŋi kossa. uiin ďźi,ťši luṭškam takazɛ no ṭšukna kurɛ „so ponna šo·tɛ“ šusa „oštes miŋim!“ sę·biŗɛ šotiľľam.

ụańze·-ik, kuregzɛ no ďźäźegzɛ no takazɛ no ošsɛ no vandem ďźi,ťši. siľzɛ ụatem no ošlen kuaz kuro tiŗem no puktem šures viłɛ. liktɛ gondiŗ kionen no ďźi,ťši vera sooslı: „miŋnɛ, lu·ṭškalɛ dęďi no sies! miŋomɛ vorttiłiŋi!“ soos luṭškaľľam dęďi no sies, kitkiľľam ošez, pukśiľľam ụańzi·-ik dęďiɛ, ďźi,ťši kutskem jamšik kariśkisa uľľani. keśäškɛ: „ek nu! ek nu! oš-pi kuro-mešok, dęďied murtle·n-a, siesed aslad ęvę·l-a? miŋ en siłl!“ oš-pi ug miŋ. ďźi,ťši ťšęľľšem dęďiištiz, keśäškiŋi kutskem: „ki·łɛ, viźtemjos!“ no a,ťšiz koškiz. gondiŗ kionen šum potizi ošez šini. nu keśäni ošez .... keśazi keśazi no aďďźiľľam so·berɛ odig giŋɛ kuro! ďźę,ťširatiľľam jiŗzes no jukiśkiľľam. so·berɛ bertiľľam dorazi.

Jelabugascher dialekt.

kjrźanjos.

1. piňåu gjnɛ daur ug odig daur,
dune·n-keno kuškod, ud šeˈttj.
dunen gjnɛ šettjnj sojosjz ug!
bazarɛ no puktem vuz övňu.
bazarɛ no puktem ug vu·z-kɛ luisåu,
duno gjnɛ dunjn baśtjsåu.

2. oj pu buko azveś kuľťšojo,
kjtkemlj bjdɛ „žjŋ“ šuoz.
azveś kaiťši andan bayo
ukojo no diśjosjz vandjnj.
burťšiň no puto puŋjz ukojo,
kerttemezlj bjdɛ ug ďžegatoz.
ta gurtjn odig motor njuu vań vjuem,
aďďźemezlj bjdɛ ug ďžegatoz.
ta gurtjn odig ljz deremen pi vjuem,
aďďźemezlj bjdɛ ug ďžegatoz.

3. iňmiś gudjri gudjrto·z-kɛ,
våu jjriś śermet žjŋgjrtoz.
ťšeber apaijez ťšup-karo·d-kɛ,
peľ-ugiez žjŋgjrtoz.

4. mi·-kɛ kjrďźalom, voljt kjrďźalom,
kaigujo murtjosjz bördjtom.
dusj·m-kɛ no kutodj, todjsa kuˈtelɛ,
en kuˈtelɛ aśtelj jjr-kjťlj!

5. oˈjdolɛ mjnomɛ ťšebermes aďďźjnj!
sotek šuldjrez ťšik övöl.
ťšebermes aďďźjnj mi mjnim;
šettim no leśa ťšebermes?

6. oˈjdo mjnom jumšànj
baďjanen ďžjŋiň sur ponna.
tuganen tugan kušlaškoz,
wijez gjnɛ njnåu aj karoz.
jumšan puškjn sur ťšeskjt,
åulak sergjn njuu muso.

7. töďj jštopka, töďj arakj
sjzlasa no juonez tuž śekjt.
jujnj no koso, jujnj koso,

jjr zönu kjskemez ug to·do.
kjrźànj no koso, kjrźànj koso,
ug to·do leśa baŋ voźdaśke-
mez.

8. *ta pośkj-pijosjd kj·tśj*
koško

leśtem gjnɛ karjosses kuštjsa?
ta vorgoroned kj·tśj košk ɛ
atai jurtsɛ kuštjsa?
töďj gjnɛ kamjoslen jjljosaz
turlj gjnɛ papajos tśirdjloz.
bjdzjm gjnɛ ekseilen aźjosaz
turlj gjnɛ vorgoron bergaloz.

---

vöśàśkon-kjljos.

1.

o·sto ińmarɛ, baďźjn ińmarɛ! ju-ńàń kiźem ponna vöśàśkom. uj-töuleś śil-töuleś uťsàuj·d-kɛ, ďźèťś šunjt ńebjt zorjostɛ śotsàuj·d-kɛ, ińmarɛ! kiźem ńàńmɛ kiśmatsàuj·d-kɛ, kuťto vözj kuťto puktjsàuj·d-kɛ, tśumoťo vözj tśumoťo puktjsàuj·d-kɛ, ińmarɛ! ińšjrɛ pjrjkj kaban vözj kaban puktjnj śotsàuj·d-kɛ! as śemjàjenjm ďźèśkjn śijnj jujnj śotsàuj·d-kɛ! ekseilj njuu-pi śotjmon, vjt tjrmon ińmar śotsàuj·z-kɛ!

mu-kjutśiń isus kristos vordiśkem ponna vöśàśkom, kuujsa uuďźjsa suutemez ponna.

śermetsɛ vöśàśkom šud ponna, ďźèťś vożon ponna.

šundj-mumiɛ! tjnjd śiń-peť śotem ponna vöśàśkom.

baďźjn voššud ińmarlj jubjrttiśkom jurtez uťem ponnaz. jurtɛ jerɛ dušmon pjremleś vo·źma, voššud ińmarɛ!

2.

o·sto ińmarɛ, ko·zma badzim ińmarɛ, ďźěťš bereketłɛ šot, ďźěťš kalik pirikj urod malpašjos giď šörti, busj šörti! užànj potikj pöidɛ-šurdɛ puŋiť kar, ťogon muzjemez ńebit kar, šiń-ażez pid-ażez ťugit kar, badzim ińmarɛ!

puktos vözj puktos pu·ktj, badzim ińmarɛ, ťšumoťo vözj ťšumoťo pu·ktj, daskik jilo kabanjostɛ šot, badzim iń-marɛ!

ďźěťš kitkon valjostɛ šot, ďźěťš kiskon iskaldɛ šot, badzim ińmarɛ, ďźěťš tšiškon iždɛ šot, badzim ińmarɛ!

viški pides vaño-buro kar, badzim ińmarɛ! kun bidzim ekseilj vit šotinj, ďźěťš ukšo sotinj ďźěťš ukšo šot, badzim ińmarɛ!

gidɛ pirtem pudomɛ giď-tir kar, badzim ińmarɛ, ludɛ pottikim lud-tir kar, badzim ińmarɛ! ber-gopleš, vuı-gopleš uť, badzim ińmarɛ! pudoielen sezjaltiškem gonez minda pudo šot, badzim ińmarɛ! puŋiť potiš, böriš keťâš dišmonleš uť, badzim ińmarɛ!

šumik pidesleš, ťšarka pidesleš uť, badzim ińmarɛ! ki orťťšemleš, kil orťťšemleš uť, badzim ińmarɛ!

ďźěťš šunit uidɛ šot, ďźěťš šunit zordɛ šot, badzim ińmarɛ! kiźem jumɛ kamiž kuroien, andan vižien, jur vižien pu·šjiti, badzim ińmarɛ! šurlo-nir terontem bur po·tti, kureg-puz tšuž kaď ki·šmati, badzim ińmarɛ!

(Sprichwörter.)

1. *koʿtʃ̌ᵒuen kuʿtʃ̌oiez uz bir.*
2. *šutem kion liuj-no šum pote.*
3. *širlen kargemez piseilj uz lu.*

---

maďiškon-kiljos.

1. *ataiez keškitoź piez iňme vuoz. — piʿtʃ̌ǎu ibem.*
2. *aʿtšim ug a·ďďźiškj, kalikjoslj vozmatiško. — iškem-jubo.*
3. *ďźiźᵒu tiros oź koškoz. — jö uuti tšorig koškem.*
4. *ďźèťš urisez kutinj ud di·štj. — kii.*
5. *guez šišmoz, juboiez kiťoz. — kuten pid.*
6. *korka jiljn pal sukri. — toleź.*
7. *korka kotirin ši teťbugo. — ďźui.*
8. *körin siťèš gozj. — vulj vetlon šures.*
9. *kurit kuźit iz viuin, korer jumǎu pu-šuumin. — iz viuišez: vina, pu-šuumišez: tšèʿtšj.*
10. *kuǎulj bide vᵒuon-purt. — tšuźiret.*
11. *limj vile kidis kiźǎťam. — gožjǎškem.*
12. *ošez ulep no kuez zoltiškem. — jö no vu.*
13. *piʿtši-gine bektšèiin kik-puno vina. — kukei.*
14. *surem polin tšiťǎš veš. — limilen tšiťǎšez.*
15. *šöd — no kuaka öval, šuro — no oš öval, muzjemez portte — no ug piť. — siť-böʿtšj.*
16. *šorjz til, kotriz vu. — samavar.*
17. *vu vilin til ďźua. — lampa.*

---

vjžj-kjljos.

1.

aďamien påues-murt.

vaškåua djrja tuž baďźjn uno ńuues vjuem. vań udmurtjos so ńuueskjn ńuueskasa vetlo vjuem. odig udmurt sjtšε ńuueskj mjnem no tjujsε kõunj pjrem. tjujsaz tjuu dorjn pukjkjz so dorj påues-murt pjrem. påues-murt so udmurtleś juam: „ton iźjkjd kj·źj iźiśkod?“ šuem. aďami „mjnam iźjkjm śińmj tšarka kaď luε“ šuem no påues-murtleś asleśtjz juam: „ton noš kj·źj iźiśkod?“ šuusa. påues-murt „mjnam jmiśtjm töďj šukj potε“ šuem. so·berε påues-murt juam aďamiues: „tjnad ńimjd kj·źj?“ šuusa. aďami „mjnam ńimj mimåua urom“ šuem. o·źj veraśkem berazj sojos iźnj vjdilľam.

påues-murtlen jmiśtjz šukj potnj kutiśkem berε aďami uśkem no soueś kizε tjujj ponemzε aďďźem. aďami „ta monε vinj turttε djr!“ šuusa as ińtijaz pukło ponsa, šodderemenjz šobjrtjsa keľtjsa atšiz östi uśkjsa uuem. påues-murt suutem no pöšatem tšińienjz doŋgànj kutiśkem pukłojez, aďami kožasa. sojε aďďźjsa aďami pjtšåuenjz jbem påues-murtez. påues-murtlen kö·ńa-kε virjz uśem, so·-mjnda påues-murt luem. so påues-murtjos va·ńmjz-ik juànj kutiśkiľlam „tonε kiń ta·źj kariz?“ šuusa. pervoj påues-murt „monε mimåua urom ta·źj kariz“ šuusa veram. muket påues-murtjos „mimåua užez kj·tiś šetto·d-na!“ šuusa uutoźazj aďami pegďźjsa koškem.

2.

ok-pou odig murt ńuueskj påueź biťšànj mjnem no påueś-puɛ diś-kuten tubjnj kutiśkem vjuem. diś-kuten tubjnj śugiś so diśse-kutsɛ vańze·-ik kujasa śjr-göľjk kariśkjsa tubem. göľjk kariśkjsa tubjkjz soueu vjuaz-tjraz ńörjos žugiśkjsa vjuze-tjrzɛ voś karemiś „mjnjm no inmar gon med śotoz våu!“ śusa kurem no jjr ťśukiń leźiśkem påueś-puiś. vaśkem beraz soueu asleśtjz diś-kutsɛ diśamez luijmtɛ ńi. vjuaztjraz gon potjnj kutiśkem. gon potem no aťśiz gondjr luem. so bordiś vań gondjrjos vordiśkiľam.

3.

vorgoron no njljosmurt.

odig murt pɛ mjnem val uťťśànj no juromem. juromjsa vetlon śainjz vuem odig piťśi korka. so korkan ulɛ vjlem odig pereś murt kjśnojenjz. sojoslen vjlem kuamjn njlzj. ta val-uťťśàś pjrem no so pereś murt „tjnjd mar kulɛ?“ pɛ śuɛ. val-uťťśàś „nomj·r-no kulɛ övöl“ pɛ śuɛ, „val uťťśan śain juromi no soin pjri“. „vot!“ pɛ śuɛ so pereś, „mjnam kuamjn njlj; sà·moj pokťśizɛ todmalo·d-a?“ pokťśi njljz veram ta val-uťťśàślj kjźj todmànj: „mi“ pɛ śuɛ, „vańmj·-ik gögörśiń kariśkom; so puśkiś todmànj kosoz tonɛ ataj“ pɛ śuɛ; „vot ton main todmalod: mi vańmj·-ik gögörśiń lui·m-kɛ, muketjz ťśj·stoj og-kad luozj; mjnam kjk kuiń tjliɛ ullań uśemjn luoz; so ullań uśem tjliozɛ vo·źmatj!“ pɛ śuɛ. kariśkiľam gögörśiń no vańzj·-ik og-kad pɛ no odigezlen kjk kuiń tjliez ullań uśemjn pɛ. jua pɛ ińi

ta pereś val-uťťšäśleś: „kudiz poktši nilij?“ šusa. ta val-uťťšäś „so ullań ušem tilioze tańi ta“ šuε. „nu todmad poktši nilmε!“ pε šuε so pereś.

„ta·berε tod vot maiε: minam kuamin nililen kuamin žoktemez luoz; so žoktem puškiś poktši nilileś žoktemzε to·dma!“ poktši nilij no·šik valektem val-uťťšäśez kiźij todmànij: „minam apaijosilen žoktemzij vańzile·n-ik og-kaď luoz; mon kik kuiń šortsε sirk keťto; so sirk-šorto žoktemez vo·źmatij!“ pε šuε. völdem pereś ta aźε kuamin žoktemez no juam: „kudiz poktši nililen žoktemez?“ ta val-uťťšäś vożmatem so sirk-šorto žoktemez. „todid!“ pε šuε so pereś.

„vot ta·berε mar u·ža!“ pε šuε; „minam kuamin kabanε; soiε ťšik odig kurozε no virźilitek juzε kensij nu·ldij!“ pε šuε. ta val-uťťšäś veram poktši nilizlij no „so šug övöl, kapťši!“ pε šuε, potem korkaźε no šultem: tilo-burdojos ťukaškizij pε tuž uno no sokij-ik nuldisa bittizij pε juez ťšik odig kurozε no virźilitek.

söbörε odig uij kotir kosem kuamin valez eńeràni. ta no·šik veram poktši nilizlij no so nil „ta tuž šug“ pε šuε, „odig naťšar valez e·ńera no ašmeiěś koškom pegżom!“ pε šuε. eńeram odig naťšar valez no koškiťťam. ta pereś šödem koškemzes no leżem niljossε uisa. ta pereślen niljosiz pegźišjos dorj vuijkij pegźišjos odig surim keńer kariškiťťam. ujišjos so odig surim keńerez aďďźiťťam no veś uisa·-ik koškiťťam aźlańε. minitťam miniťťam aďďźiťťamtε no beren berjktiškisa veś vorttisa·-ik bertiťťam. bertem berazij ataizij juam: „aďďźidij-a?“ „öm“ pε šuo niljosiz, „odig surim keńerez gine aďďźim“. „so sà·moi val!“ pε šuε ataizij, „mi-nelε, ťšä·ťak u·jelε!“

no·šik koškiťťam niljosiz val viisa. pegźišjos dorj vuijkizij pegźišjos no·šik odig ťšerk leštiťťam, aśseies popen popkišno kariškiťťam no pε vöšäškisa ulo. ta ujišjos no·šik

adďźiłłam tśerken popez no pop-kjšnojez no koškiłłam veś ujsa·-ik. mjniłłam mjniłłam adďźiłłamtɛ, beren berjktiškjsa veś vorttjsa·-ik bertiłłam. bertem berazj ataizj jua pɛ: „adďźidj·-a?“ „öm“ pɛ šuo, „tśerkez no popen pop-kjšnojez gjnɛ adďźim“. „ej!“ pɛ šuɛ ataizj, „so sà·moj val! mj·nelɛ, tśä·łak w·jelɛ!“

koškiłłam no·šik ujsa. sutono kad' luiłłam no pegźišjos odig šur leštiłłam, aśsejes ogzj ajj-tšöž kariškiłłam, ogzj mumj-tšöž no ujasa pɛ vetlo. mjniłłam mjniłłam toos ujsa no šöttiłłamtɛ. berjktiškiłłam bertiłłam veś vorttjsa. ataizj jua pɛ: „adďźidj·-a?“ „öm“ pɛ šuo njljosjz, „odig šurez no ajj-tšöžen mumj-tšöžleś ujamzɛ gjnɛ adďźim“ pɛ šuo. „ej!“ pɛ šuɛ ataizj, „so sà·moj val! oźj kuškem berɛ ud ni sut ni. ojdo, tšok, en ni w·jɛ ni!“

söbörɛ no·šik kjksj·-ik adami kariškiłłam no ta njljz pɛ šuɛ val-utśäšlj: „tjnjd gurtad kjšno baštiłłam adśid taźj vetlon šörkjti. bert, no vań śemjade·-ik tśu·p-kar no so kjšnodɛ tśup en kar!“ pɛ šuɛ, „sojɛ tśup-kari·d-kɛ, monɛ vunetod!“

bertem ta val-utśäś ta kjšnozɛ busj šörj kełtjsa, no vań śemjaze·-ik tśup-karem no so kjšnozɛ pɛ nokjźj·-no tśup ug ka·rj. ataijosjz tiškaškjsa·-ik kosiłłam no tśup-karem so kjšnozɛ. kak tśup-karem so kjšnozɛ, busj šöriś kjšnozɛ vunetem.

oźj ulon śain ulsa vjlsa ta noš val utśänj mjnem no adďźem pereś murtɛ. so pereś murt pɛ šuɛ val-utśäšez: „so mar adamied tjnad busj šörjn bördjsa ulɛ?“ „ej!“ pɛ šuiz, „so mjnam kjšnojɛ val! kjtjn bon ali?“ pɛ šuɛ. „otjn, otjn!“ pɛ šuɛ pereś murt, „beriź uljn bördjsa ulɛ“. mjnem no šettem so kjšnozɛ no nuem doraz.

kaljk pɛ tśik ug a·ďźj so kjšnozɛ. pjrtem kensaz so kjšnozɛ, śemjäjosjz potiłłam giď-kuaźaz no kenos pɛ övöl

ni! „kenos kiţin?“ pɛ šusa tšerekjalo. ta val-uťťšäš šödiškiṣa pottem so kiṣnozɛ kensiš no jö-guɛ vorsam. jö-guɛ vorsam beraz aďďźiškɛ pɛ koť-mar, kenos no jö-gu no. ta val-uťťšäš öžţt ulsa mţnem so kiṣnoţenţz bazarɛ. taleš ta kiṣnozɛ no-ki·ń-no ug a·ďďźţ. mţnɛ pɛ lapka aźɛ no baštɛ asliţz mar kulɛ: vuzťši tšik pɛ ug a·ďďźţ. oktem oźţ koť-mar asliţz, diškut sä·moţ tuzizɛ gţnɛ, sies-tirliţk; mar kulɛ tši·stoţ oktɛ pɛ. ta val-uťťšäš so kiṣnoţenţz oźţ vetliṣa tuž baţkem.

sojos pɛ ulo ali no so kiṣnoţenţz. ulo pɛ tuž baţ.

4.

kuiń piez.

odig murtlen vţuem kuiń piez. baďźţnez no šoretiez viźmoţeš vţuilťam, piťšiez viśtem vţuem; anaţzţ sooslen sukţr vţuem. viśtem piez anaţezlţ kapkan puktem, anaţez pedlo potänţ mţnɛ vţuem no kapkanɛ šurem no kuuem. baďźţnjosţz keśäškilťam piťši piuţ, no so anaţzɛ döďiɛ ponem no jarmiŋkkaţɛ nuɛ vţem.

šures vţuišen ta viśtem puŋiškem tavar-vaišen. tavar-vaiš šuem: „kož! mţnam tavarɛ vań“. viśtem šuem: „mţnam tuž zök anaţɛ vań. tiń, kö·ťšɛ gorɛ! kož tšäťak?“ tavar-vaiš mţnem viśtem dorţ no döďţzɛ doŋgem. „vot, anaţmɛ viid! ali gorsa uuɛ vůu!“ šuem viśtem. tavar-vaiš kaťťen gţnɛ veram sauţ: „no-kińlţ·-no en ve·ra! mɛ, šu mańet!“ šu mańetsɛ baštem viśtem no koškem.

öžţt mţnem no piź-vaišen puŋiškem. piź-vaiš šuem: „kož! mţnam piźɛ vań“. viśtem noš šuem: „mţnam anaţɛ vań. tiń, kö·ťšɛ gorɛ! kož tšäťak!“ piź-vaiš mţnem viśtem dorţ no doŋgem döďţzɛ. „tań, anaţmɛ viid! ali gorsa pukɛ

vâu!“ šuem viśtem. piź-vaiś šuem: „en ve·ra no-kińlj·-no! me, kjkšu mańet!“ kjkšu mańetez baśtem viśtem no noš koškem.

öžjt mjnem no eššo piź-vaišen puŋiškem. piź-vaiś šuem soujj: „kož! mjnam kjź pud piźe vań“. viśtem šuem: „mjnam anaje vań. tiń, kö·ďjše gore! kož tšâľak!“ piź-vaiś mjnem viśtem dorj no doŋgam döďjze. „vot, anajme viid! ali gorsa puke vâu döďijn!“ šuem viśtem. piź-vaiś kuińšu mańet šotem.

so·bere öžjt mjnjsa vuem jarmiŋkkaje. jarmiŋkkaiś pe·rvoj aďďźem bjdes duz tšėďtšiez. tšėďtši kuźo so·ku tšėďtši doraz vjujmte. viśtem anajze tšėďtši dorj nuem no kiinjz tšėďtši vjuje zibiškjtjsa keltem no aďtšiz öžjt koškem. tšėďtši kuźo vuem no šuem: „baśtiško·d-ke ba·štj, pešâj! tšėďtši umoj!“ o·źj kuiń pou šuem no vaźjmteiśtjz doŋgjsa leźem. soje viśtem aďďźem, ljktem so dorj no šuem: „vot, anajme viid!“ tšėďtši kuźo šuem: „en ve·ra no-kińlj·-no! me, ba·štj ta tšėďtšiez!“ viśtem tšėďtši-duzez ponem döďiaz no koškem.

öžjt mjnem no aďďźem bjdes ńör-korop tšorjgez. anajze ńör-korop bordj no·šik urdjsa keltem. tšorjg kuźo vuem no šuem: „baśtiško·d-ke ba·štj, pešâj! tšorjg vil!“ o·źj kuiń pou šuem no vaźjmteiśtjz doŋgjsa leźem. viśtem ljktem no šuem: „vot, anajme viid!“ tšorjg-vuzaś šuem: „no-kińlj·-no en ve·ra! me, nu ta tšorjgez!“ viśtem tšorjgez döďiaz tjrem, anajze vue kuštem no bertem.

gurtaz vuem bere ńuńjosjzlj veram: „so·-pâuan kuuem šöj tuž duno“. viźmojos kjšnozes viiľlam no döďiazj ponsa tšereťasa vetliľlam: „kuuem šöj kuue övö·u-a? kuuem šöj - - -!“ aďamijos soje kjujsa ogez no kjkez potsa mjžgaľlam. taos „tain uujnj ug lo! jana potom!“ šuusa gurzes kešâľlam no šujze ľukiľlam.

viśtem gur-świzɛ kabɛ tjrsa döďiaz ponem no noš koškem. śures vjuišen ta tśäj-vozen puyiškem no šuem tśäj kuźᵒuj: „o·jdo vozmes uškjtek voštom!“ tśäj-vuzaś šuem: „o·jdo!“ vozzɛ voštem beraz viśtem bertem no ńuńjosjzlj veram: „so·-päuan gur-śuj tuž duno“. viźmojos gur-świzes döďiazj tjrsa koškiľľam no noš tśereťasa vetliľľam: „gur-śuj kuuɛ övö·u-a: gur-śuj - - -!“ aďamijos noš mjžgasa leźiľľam.

Malmyž-Uržumscher dialekt.

---

kjrďźan-kjuľos.

1. o·jdo kjrďźäuom kjk tśoťśen!
keľjšoz medam kjuľosmj?
mä·uj uz ke·ľšj ta kjuľosmj:
väuťśɛ bjdesmem mugormj!

2. gurde·-kɛ estod, kiśpuen e·stj,
og pᵒu peľtjsa med purďźoz.
njue·z-kɛ kutod, motorzɛ ku·tj,
og kjuu verasa med kjuzoz.

3. aj vuu vijäuoz, vuu vijäuoz,
vuu kuźad ďźäźeg wjäuoz.
ďźäźeglen mjukjd njuu vjujn,
miľam no mjukjd njuu vjujn.

4. tᵒuon no aďďzi mon tonɛ,
tunnɛ no aďďźi mon tonɛ,
tuž uno käujk putśkišen
tuž muso aďďźi mon tonɛ.

5. „ďuo·m-a u·g-a?“ šujtoź
ďu·j pjdesjz aťškjtoź!
„ďarato·m-a u·g-a?“ šujtoź
ďa·rat gumjrjd orťťšjtoź!

6. miľěškjm gažanez ďäuo·d-kɛ,
kaľampjr tśuko jgio.
šora·z-kɛ uťškod, šeremez potoz;

„ug ťšu·kkar!“ šuod, — ťšukkarod!

7. piťši no bakťša, badzim bakťša,
soyen šuudjrez mak-šâška.
piťši no korka, badzim korka,
soyen šuudjrez pi-nunj.

8. ťšeber voź vjuad öj mj·njsâu —,
tete-ťšâťšâuj sjplani,
ti motor šujsa öj sj·planj,
tilad viźdjuj sjplani.

9. apaj, kamzoyed tuž keťše,
iľgie ponjsa vandi·d-a?
mugorjd veškjt, banjd ťšjžjt,
iňmared šotem gažasa.

10. ďžök vjuad šormam ňâňjostj
vaźliš no ebõu, ťšabejliš.
tjnad ta šamen musojaškemed
aďamiueš ebõu, iňmarleš.

11. miľam ataimj tuž usto vâu
gerj kutjsa gjrjnj.
mi ataileš no usto luim
dašse kjrďźasa ďujnj.

12. turjm turnanez tuž šekjt,
kuso šukkonez tuž šuudjr.
arak pöštonez tuž šekjt,
kjrďźasa ďuonez tuž šuudjr.

13. voľjt voź vjuad öm mj·njsâumj —,
jbem pukjšmj vań òtjn.
mi·-ik no tatsj öm lj·ktjsâumj —,
vöšan vöšjosmj vań tàtjn.

14. uramti orťťšiš ďušedliš
šörze uťškjsa kiľi·d-a?
šöd ďjr-šijostj puriš luem;
dâujr orťťšemde šödi·d-a?

15. ajkaj no arlen orťťšemez,
kuskiš putoyen poštemez!
poštono puto med poštoz,
orťťšontem dâujr lujsâ·u-ke!

16. vjuamj djšam pašjosmj,
kö·ňa kuenze um to·škε.
bugjľi kaik luuľosmj,
kj·tsj bjdmemmes um to·škε.

---

vöšåškon-kjuľos.

1.

o·sto ińmare, bjdz-ińmare, kjuďź-ińmare! kiźem paľkem ďu med dåutoz! kurek-pjz kaik tjr med lo! kurek-pjz kaik tšuž tšuž med lo! šjden ńåńen, suren araken „gjrjnj potonez“ bure vaiškom. gjrono gerjmes kańju karjsa gjrono våumes köj karjsåujd-ke, ińmare!

bjdzjm ińmarlj, kjuďźińlj, ďu-kjuďźińlj, mukjuďźińlj, mužjem-mumjuj pijaz poniškom, med dåutjtoz! ďźèťš arde šot, šunjt wide šot, šunjt zorde šot, ljsvude šot, šåškade šot!

gudjri-mumie, šundj-mumie! ďźèťš šjden ńåńen bure vaiškom. ďźèťš šunjt njnåude, tšeber gužemde, šunjt zorde šot!

2.

tšök! ažad med ušoz! miľemez šudid vordid; ulemedlj ďźèťš med lo! jm-njr vjuad ušem šuijed azvešez zarńi med lo! ber kiľemez med dåutoz! ešen-ďaren, pudojen tjrljken, šjden ńåńen, vańen-buren ďźèťš uuem šot!

(Sprichwörter.)

1. *bördjmte nunjuj nonj ug šo·to.*
2. *durišleš ègjrze en ba·štj.*
3. *ďźèťšse·-ke ďaratid, jšanezlj·-no tši·da.*

4. *ḑuuṵtoškiḑ asliškiḑ·d-no ďźěťš med luoz!*

5. *gondiṵr guaz bàtiṵr luɛ.*

6. *iṵšaṵ·n-keno ďźě·ťš-keno, uziṵ·r-keno kuṵańe·r-keno, buskeť lešana uuṵemed uz lo.*

7. *kazaiez kaza uťťša, pariśez pariś uťťša.*

8. *kiźiṵtek uźiṵm ug po·tiṵ, kuṵškiṵtek vań-bur ug śu·riṵ.*

9. *kiṵrniṵźleś śińzɛ kiṵrniṵź ug ku·kťšiṵ.*

10. *koť-kińle·n-keno ťšińiez as pâuaz kuṵasaśkɛ.*

11. *koťṵšouen piez kuťṵšo·-keno asliṵz ·muso.*

12. *kuuṵem skâu ḑõuo luɛ.*

13. *kuuṵitoźad diṵšod.*

14. *pereśjosiṵz ufem muzɛ uz u·śiṵ.*

15. *punu touâuṵtɛ kiṵmmiṵkiṵz šuɛ: „tabiṵrɛ ińi tuuṵis liṵ korka lešto“ pɛ šuɛ; tuuṵis kuaź šuniṵt luemen noš vunetɛ.*

16. *puṵška·z-kɛ ebõuṵ, viṵuiaz ud ťa·kiṵ.*

17. *töḑiṵ viṵuɛ šöd uśi·z-kɛ, uz biṵ·tmiṵ.*

18. *vuko-köez ḑźuti·d-kɛ, tuž berga.*

---

maďiškon-kiṵuťos.

1. *ataiez poziṵres, anaiez paťškes, piez vištem. — ataiez: tug-šoros, anaiez: tug-kuar, piez: tug.*

2. *biṵdes duńńɛ ḑźuasa biṵtmoz,*
odig siťěś goziṵ kiťoz.
— biṵdes duńńeiś liṵmiṵ biṵtmoz
no odig siťěś śures kiťoz.

3. *busiṵ ḑiṵuiṵn gord atas lobâuoz. — pužiṵm-köm.*

4. *dumet ḑiṵuiṵn vâu kuajoz. — tšersen šort.*

5. *ekseiṵ arsiṵn ḑiṵrsɛ miťťšoz. — turiṵm-turnam.*

6. *ekseiṵ dursiṵ vuriṵstem. — kureg-piṵz.*

7. eksej maďvej iźľiškoz, zarńi purtj put koškoz, kibiľi-nomjr vjrďźoz. — atas ťšortoz, šundj ďžužåuoz, aďami vjrďźoz.

8. gur uuin vož buko. — vu-ďuiš.

9. jmjn leštem ďurt. — vajo-bjž pus-kar.

10. kesmek pjdesjn zarńi ťšespjri. — luu.

11. kjk šöd uuošoje vań, veń-ďjuu bjtsa žagez ug vo·rmo. — šiń.

12. kjkki šöd uuošo, koškiz duasa, siesse bukoze kujasa. — tuujs vu koškem.

13. korka ďjuti kuas miskiłtoz. — ďjr sjnam.

14. korka šöre uštone ušiz, toueź aďďźiz, šundj baštiz. — pužmer.

15. luuojez luutem viioz. — šir kuźiľiez viioz.

16. ńuuos šorjn kuŋgo pešåj. — jgj.

17. pereš ďźuťš-kjšno kiďoke šåuďźoz. — pjťšåu.

18. pereš por-kjšnouen ďjr-pjdesjz ušto. — pouštop.

19. pisen-puen og ďžužda, aťšiz ug a·ťškj. — pispuuen šuumjz.

20. pjťši biger-pi veń vuza. — ťšuššåu.

21. pjťši papa ťšorjg vožma. — vizan.

22. sujtem pjttem, vjuje tube. — ťšjŋ.

23. šöd skåu ľukåuoz, töďj skåu paźåuoz. — ujen njnåu.

24. ta duńńéjjn kiń köj? — muzźem.

25. ťšem teľjn pariš. — ďjrjn tej.

---

vjžj-kjwlos.

1.

ukmort no vw-kuźo.

odig ukmort tj durjn gozj pjnjsa vjwem. sokj tj putškiś pi(ťši-gjnɛ aďami potem. „aďami urom, ton ma užaškod?“ šwem. ukmort veram: „mon gozj pjniško“ šwem, „vw pjdesiś mar vań, ńa·rak potto“ šwem. „oj aďami urom skɛ, ton o·źj en ka·rj! mon tjnjd skɛ ukšo śoto!“ šwem no vwɛ pjrjsa koškem.

so śörti aďami gw guďďźem no śłapazɛ ušto karsa so gwɛ puktjsa ponem. so vw-kuźo bertɛ vjwem no otsj ukšo tjrjnj kuťškem. ukšojez śłapajaz tjrmjmtɛ no veram: „oj aďami urom, mjnam ukšojɛ ug tj·rmj ińi!“ šwem no no·šik vwɛ pjrjsa koškem.

vwiś kort pukło pottem no „aďami urom, ton tajɛ ta tj vamen ku·štj!“ šwem. ukmort „aźla a(ťšjd ku·štj!“ šwem. so pi(ťši-makɛ kuštjsa leźem no „ďa aďami urom, ton ku·štj!“ šwem. aďami „mon tajɛ piłem so-pâwa vutto!“ šwem. so pukłozɛ tšä·łak baśtjsa pjrtem.

pjrtem beraz so no·šik vwiś vâw pottem no a(ťšjz nwpijam no tj kotjr kotjrťškem. kotjrťškem beraz so „ďa aďami urom, ton ta·berɛ ko·tjrťškj!“ šwem. aďami vâw vjwɛ pukšem no tj kotjr kotjrťškem.

so pi(ťši aďami no·šik vwɛ pjrjsa koškem no anajezlj veram: „oj drak, aďami urom vâwez makes kuspaz gjnɛ paťškatiz no tj kotjr kotjrťškiz!“ šwem.

aďami vw-kuźo śotem ukšozɛ sjndjkɛ tjrem no dińaz bertjnj potem. so pi(ťši aďamiez no sjndjksɛ nwpiiatjsa nwwtem.

berton dịrjazị sojos adďźiłłam vuko-kö. so piťši ądami đuam: „ądami urom, tiład ta mardị?“ šuem. ądami „ta mịnam anaịeuen łšerson-łšespriez“ šuem. so piťši ądami soịɛ baštem no nuapiịasa nuem. se·berɛ sojos no·šik özöt-gịnɛ mịnilłam no adďźiłłam usị. so piťši ądami đuam: „ądami urom, ta mar?“ šuem. ądami „ta mịnam anaịeuen địr-sịnan sịnez“ šuem. so vu-kuźo địrzɛ sịnànị kuťškem. „oị ądami urom, tiład sịndị tuž badzịm vịuem!“ šuem. so soịɛ no·šik baštem. se·berɛ sojos özöt-gịnɛ mịnilłam no no·šik adďźiłłam gerị. „ądami urom, ta tiład mardị?“ šuem. ądami „ta mịnam anaịeuen turịm-vịžị kuktšanez“ šuem, no so piťši ądami geriez kutem no kuktšànị kuťškem.

sojos diňaz bertịsa vuiłłam no so ukmort piťši ądamiuị veram: „ton kapka vịžiɛ ki·łị“ šuem, „mon daskịk ďźałłšimɛ dumịuo“ šuem (so veram punịzɛ soụen; puniez vịuem daskịk). so korkaz pịrem no anaịzɛ dịšetem ta·źị: „anai, mon tonɛ šion pöštịnị koso, ton ta·źị šu“ šuem: „'piɛ, mar ben pöštom?' šu“ šuem, „mon kuiń poụ đuakịm ton ta·źị šu“ šuem: „'badzịm periueš địrzɛ, piťši periueš kuksɛ' šu“ šuem.

se·berɛ so periez korkaz pịrtem no so ądami kuťškem: „anaị, šion pö·štị!“ šuem. anaịez „piɛ, ben mar pöštom?“ šuem. oźị kuiń poụ đuam no kuińmeti no·šik oźị anaịzɛ šion pöštịnị kosem. anaịez šuem: „badzịm periueš địrzɛ, piťši periueš kuksɛ“ šuem. peri korkaịezliš vöudetse·ik đžutịsa koškem no soụen punijosịz ńa·rak dišsɛ keśasa leźiłłam.

2.

murt no obiḑa.

odig murt ńuuoskɛ podem podemàni minem no pis-pu uťťšasa vetlɛ viuem. soki soui obiḑa u(ťširam no „mar uťťšàškod?“ šuisa ḑuam. so murt „podem podemàni pu uťťšàško“ šuem. obiḑa „o·ido skɛ, a(ťšim voźmato!“ šuisa nuem no odig pu voźmatisa veram: „ta puez tàtišen kuťškisa ukmislı vuitoź po·dma, so·berɛ odig podem no en po·dma iźi!“ šuem. so murt so šamen ukmis podem podmasa keťtem no tuuis borďźàni minem. soki soui so obiḑa no·šik u(ťširam no „mar uťťšàškod?“ šuisa ḑuam. so murt „podemńosmɛ borďźàni mures uťťšàško“ šuem. obiḑa „o·ido vàu(ťšɛ uťťšàuom!“ šuem no koškiťťam mures uťťšàni. obiḑa kuiźmoi tšožɛ uťťšasa šettem no borďźàťťam podemzes.

so·berɛ so murt gužem podemzɛ minisa uťem no ukmisa·z-ik muš pirem-pɛ. so·berɛ so murt beren tuuissɛ minem no so puezlen ḑiuaz no·šik odig podem podmam das med luoz šuisa. so·berɛ so murt gužem mušsɛ uťťšàni minem no mušez ńa·rak bidme·m-pɛ! obiḑa soki soiɛ aďďźem no veram: „mon tinid ö·i-a ve·ra: 'odig podem no en po·dma!' šuisa. iźi ta·berɛ koť po·dma koť e·ni, odig no tinid muš uz pi·ri iźi. ta pu pis-puuen kunez vàu! ton soueš šiźzɛ söremed; souen šiźmiz òtin vàu!“ šuem.

3.

pijos-murt no soụen kuụem urom-nịụịz.

*vaľľan odig pijos-murtịn nịụ-murt urom luiľľam. pijos-murtịz ťšuńị šotono luem, nịụ-murtịz derem šotono luem. pijos-murtịz ťšuńịzɛ šotịsa vuttem, nịụ-murtịz deremzɛ šotịtek kuụem. so·berɛ og esep uụem berɛ so pijos-murtlen vâụez ịšem no so pijos-murt, vâụzɛ uťťšasa, šaị vịụɛ pịrem. šaị vịụịn vâụzɛ uťťšakịz so kuụem uromnịụzɛ aďďžem. so nịụ uromzɛ „derem šoto“ šuịsa ötịsa nuem no keskentek korka kaik makɛ pušk̇ɛ pịriľľam. otsị pịrem berazị so nịụ „uromɛ lịktiz aľi, derem šotono uromlị!“ šuịsa dịrtịsa vetlem. òtịn murtjos uno vịụem, pịrasa potasa vetliľľam. so nịụ uromzɛ og iṅtiɛ puktem no tek pukịnị kosem. so pijos-murtɛ òtiś murtjos oge·z-no ug a·ďďžo vịụem. so·berɛ otsị tušen vir vaịsa poniľľam no aśses ńa·rak ·ụo kị·tsị koškiľľam. so nịụ berlo kiľịsa uromezlị veram: „ton ta virez en ḑe·tị!“ šuem no koškem. so·berɛ òtiś murtjos ogen ogen lịktịsa so viren vań mugorzɛ zịrasa koškịụịnị kuťškiľľam. so pijos-murt ok-pọụ murt ebõụ dịrja „mar medam?“ šuịsa ťšińịzɛ vettịsa uťem. so šamen zịrasa so virez ńa·rak bịtiľľam, sà·moị berlo murtlị to·ťko odig ťšińịiaz gịnɛ tịrmịmtɛ. so·berɛ soụos ḑormiľľam virlen tịrmịmteịezlị. „tàtịn og ki·ńke-no ḑat murt vań dịr!“ šuịsa kuspazị veraškịnị kuťškiľľam. so·berɛ nịụ uromezliś ḑuam: „·ụo ton ḑeti·d-a?“ šuịsa. so pijos-murt veram: „öžịt-gịnɛ ťšińịmɛ vettịsa uťem vâụ“ šuem. nịụ veram: „mâụị ben ḑetid? mon tonɛ 'en ḑe·tị!' šuem ö·ị-a vâụ!“ šuem. so·berɛ ťšâľages deremzɛ šotịsa pottịsa leźem: „tàtịn ke·ma en

u·ɯj-ńi, — viiozj?“ šɯem. so šamen so pijos-murt ɯromezliš deremzɛ dišam no bertem.

bertem beraz ḑus vjɯaz pukšem. ḑus vjɯjn pukjkjz murtjos tåɯen pjd bordaz ṭšentjsa ogez no kjkez pograsa vetljnj kuľškiľľam. tajɛ odi·g-no ug a·ďďźo vjɯem. so murt öḷṭšɛ aďďźjmtezjɯj paľmem. mar karjnj ḑormjsa uɯem. so·berɛ ḑormemenjz pedlo potjsa no ɯromezliš šaj vjɯjn šotem deremzɛ kiľjsa pjrem. so·berɛ ò̀tiš murtjos ńa·rak aďďźiľľam. so·berɛ so murt šaj vjɯjn mar lɯemez ńa·rak veram, derem dišasa bertemzɛ no veram, pjd bordaz ṭšentjsa pogramzes no veram.

so šamen tiṅi todiľľam kuɯem murtjos uɯlań šotem pudoɯeš virzɛ o·źj mugorazj zjråɯo vjɯem šɯjsa.

5.

„jša·n-keno ďźė·ťš-keno, uzj·r-keno kɯańe·r-keno, buskeľ lešana uɯemed uz lo!“

odig murt tuž uzjr vjɯem, buskeľľosjz kɯańer vjɯem. ta murt buskeľľosjz kɯańeriš buskeľľossɛ odi·g-no uz še·kta, uz u·ťj vjɯɛm; ḑåɯan ḑat uzjr murtjosjn šioz ḑuoz vjɯem. šion-ḑuon djrjazj kunojosjz kudi·z-kɛ veråɯoz vjɯem: „jša·n-keno ďźė·ťš-keno, uzj·r-keno kɯańe·r-keno, buskeľ lešana uɯemed uz lo!“ šɯjsa. kunojosjz o·źj veramiškjz 'ta kjɯ ťšjn medam?' šɯjsa ta·źj karem: badzjm beťškejen musjr leštjsa vjžjɯaz ponem no šion-ḑuon murtjossɛ öťťšasa šektam no veram: „ḑa — iṅi šiiškom no ḑɯiškom! mjnam už ďźėťš ebõɯ aľi; sojɛ ma karjnj kuɯɛ aľi?“ šɯem. kunojosjz kjškasa ḑuaľľam: „ma·-kö̀ḷṭšɛ už ben?“ šɯjsa. „mj-

nam vižiuin kuuem murt vań ań; soiε ma karini kuuε ań?“ šuisa đuam. kunojosiz kiškasa ogez no kikez veraťam: „miťam òtin ma užmi vań? tinad buskeťosid vań veť; i(tšε užjosiz buškeťosid todozi!“ šuisa ogen kiken potisa ńa·rak koskiťam.

so kunojosiz koškem berε ta murt ńa·rak buskeťossε öťťšasa veram: „đa buskeťos! ma karomi ań? minam už ďźěťš eböuu. vižiuin kuuem murt vań ań minam. soiε ma karini kuuε ań?“ šuisa đuam. buskeťosiz veraťam: „oi! so už ďźěťš eböuu! soiε tùtin voźisa ďźěťš uz lo. oktini kuuε!“ šuiťam. „ben oktodi·-uua?“ šuisa đuam. „mâui ud o·kti! ma? buskeťez kušto·d-ama!“ šuiťam. so·berε ta uzir murt gozi pirtem no vižzε uštisa a(tšiz vižiuaz pirisa veram: „ti ta goziez le·źeuε no mon dumo; ti viuišen ki·skeuε!“ šuem. so musir-bekťšezε dumem no kiskini kosem. souos viuišen mirt-mirt kiskisa pottiťam kuuem murt šuisa musir-bekťšěiez. pottem berazi ta uzir murt so musirenizśektam śektam no veram: „đa ińi buskeťos! 'išan-keno ďźěťš-keno, uzi·r-keno kuańe·r-keno, buskeť leśana uuemed uz lo!' šuo vâu tšin viuem“ šuem no asliškiz mar mar karemzε ńa·rak veram.

Ufascher dialekt.

(Sprichwörter.)

1. *ḏuem murtlen kḭlîz saź murtlen kḭlîṇîz ug ke·ťšî.*
2. *îžez keťś karîṇî ug lo.*
3. *jarlî murtlî baị murt kulɛ, baịlî jarlî murt kulɛ.*
4. *mẹị murtleś kḭlzɛ kḭldiśki·d-kɛ, murt luod.*
5. *og šorem ńáń og-ażɛ ug ku·šḭlî ńi.*
6. *pinal murt pinal murtîn veraškoz.*
7. *vinaịe·d-kɛ bḭroz, lḭktem kḭnoịe·d-no koškoz.*
8. *viźmo murt viśtem murtîn uz ku·šḭlî.*
9. *vor as iźîzɛ luṣkasa ụatoz.*
10. *vuz bordîn iśka-vîn ug lo; śion-ḏuon puṣkî·n-gịnɛ iśka-vîn luoz.*

---

maḏon-kîljos.

1. *busî šorîn kḭstem kiịon kḭstaśkoz. — usî.*
2. *kiịonen gondîr ụa(ťśɛ ụ(ťśiśkoz. — gur, ukno.*
3. *kḭk ḏẹ kuspîti ťṣẹẓmer potaloz. — dera-kuon.*
4. *korka kotîrîn kụ(ťśa-pi kụańáńtoz. — žolob-vu vijam korka ťipetiś kụaź-zoren.*
5. *korka bordîn ťśiťáś veś. — urbo.*
6. *luloịez lultem ụjoz. — uroboịen val.*
7. *mîṇîkîz gurt pala ụ(ťśiśkoz, bertîkîz ńules pala ụ(ťśiśkoz. — tir.*
8. *mîṇoz no mîṇoz, tir-nîd ḏîlaz lob pukśoz. — pîṇî*

9. og šobîret puškîn ńiľ ďjuś-kîšno kîľľoz. — žek.

10. peimît korkan vož nîl-pi berdoz. — muš.

11. pîrîkîz šed pîroz, potîkîz teď potoz. — ńiń-puppî.

12. šioz, šioz no guaz pîroz. — purt.

13. žî·t-no gîrdalte, tšukna·-no gîrdalte. — samour.

1.

viľ korka puktem.

viľ intie viľ korka puktem bere aźlo kuro žuato seregli bîde, alama zîŋ-vis med koškoz. se·bere og seregaz gîne azveś ukšo pono, šud-bur no baîlîk med šotoz val immâr.

viľ korka vuem bere žuk peśtîsa šed taka śiźînî kule. ťśagen tîl ponîsa gulbeďśe pîrod no kuiń pol kiśtîsa tîl puškî žukez veralod:

„žuken śiźiśko gulbeďśam šed taka, vo·źma val śurî-tożaz!“ šuîsa.

2.

ludlî val-kurbon.

ťśerlam berad tunoďśilen veramenîz žuk peśtîsa ludlî kurbon śiźînî kule. soie as iśka-vîned pedlo potîsa kuriś-koz ťśagen tîl ponîsa, no ta·źî verasa:

„as ďîriśtîm val-kurbon vešasa tînîd śiźiśko.“

so žukez tîl vîle kuiń pol kiśtînî kule:

„ta kurbon valez vęšatoź vo·źma val!“ šuîsa, „se·berɛ veškam beraz aďtšiz vęšaloz ta veram ďîrištîz kurbonzɛ.“

se·berɛ kuriškîsa pîrem beraz šemjâjosîz i tšerli murt no vîlazî diš dišasa ta šîdez verjalozî:

„e·stɛ immârɛ, baďźîn immârɛ ludɛ, kàbîl ba·štî val ta kurbon-verammes!“

veškam beraz so murt lud-kuźoiez, soleš eptešjosse·-no iška-vînjosse·-no ętoz ludɛ val-kurbon vęšànî. tšuńiez vandem berazî soiɛ pęštînî puktozî kîk purtiɛ. siľ pęźem beraz lud-kuźo baštoz valleš ďjèťš-lîzɛ, pîroz lud puškî i kuriškoz taź verasa:

„ta kuźoiez veškatemed ponna kurbon vaisa vęšaz tînîd, lud. aďtšid kàbîl ba·štî val ta vęšam vęšez. o·llo mon îno·-no veraško, îžî·t-no veraško, aźlozɛ berlo·-no veraško, berloze·-no aźlo veraško, amiń!“

se·berɛ lud-kuźo ponɛ siľzɛ tîl puškî kuiń pol i potîsa koškɛ. ďjèťš-lîleš siľzɛ lud-kuźo aďtšiz šiɛ; lîzɛ šotɛ kurbon vajem murtlî. se·berɛ siľzɛ ďudîsa lîzɛ ošîlo pu ďîlɛ. vęšasa bîttem berazî berto dorazî. par val kîtkîsa gîrlijosîn ńuleskɛ mîno àràmàiɛ·-no. berîktiškem berazî vina ďuînî kutiško kînojosînîz i šum potîsa kîrźalo.

tšuńiez vęšam berazî op-šap ulîsa par ďjâźeg ludɛ vęšalo lud-kuźoien. se·berɛ noš op-šap ulîsa par ďjâźeg vęšalo ńuleskîn vu-durînges. o·ťťšj lud-kuźo ug mîn: so murt ognaz vęša. se·berɛ keľànî odig ďjâźeg vęša so intie·-ik, kîtîn vęšam aźlo par ďjâźeg.

3.

šim višem murt.

odig murtlen šimmîz višem. so tunoʟši dorî mînem. tunoʟši kîzgien tunasa uʟem no solî veram: „tîneštîd šimdɛ kîzo kîɣ-šimmîn leštiʟʟam; soiɛ peʟtîtînî kulɛ!“ sebere šim višem murt peʟtiškiš dorî mînem. mînîsa peʟtiškiš vaitem soiɛ arjan-veiɛ; so vîlɛ peʟtînî kutiškem:

„ku·kɛ potiz vu puškiš kuštem kort, iz, so·kî ši ta murtez! šundien toleźez šiînî bîgati·d-kɛ, so·kî ši ta murtez!“

so·berɛ peʟtîsa dugdem beraz peʟtiškiš veram ʟšerli murtlî: „ton šiźîm nînal tšožɛ ta peʟtem arjan-veiez šimmad tšuʟtšî; teʟ-ʟîlɛ en pot! se·berɛ šimmîd veškaloz“ šuem.

Glossar.

---

a.

1. *-a* G. M. J. MU., *-ụa, -ụ̈a* MU. (fragepartikel.) Vgl. syrjP. *-ja.* (Vgl. tschuw. **-a.**)
2. *a* G. M. aber. (Russ. **a.**)
3. *aďami* G. M. J., *aḑami* MU. mensch. (Tat. **ädäm.**)
4. *aďź* siehe 37.
5. *aďďźîṇî* G., *aďďźịṇị* M. J. MU. sehen, ansehen. SyrjI. *aďźṇị.*

   aďďźîlîṇî G. (frequ.) sehen.

   aďďźîtîṇî G. zeigen.

   aťškîṇî G., *aťškịṇị* MU. (< **aďďźiškịṇị*) zu sehen sein, sichtbar sein, erscheinen, sich zeigen. SyrjI. *aďźịšṇị.*
6. *aị* J. MU. heisan! (J.), ach! (MU.). Syrj. *aị.*
7. *aị, ajî* G., *ajị-* J. vater; männchen (von tieren). SyrjI. *aị.* Fi. **äijä.**

   ajị-ṭšöẓ J. enterich.
8. *aịkaị!* MU. ach! juchhei! (Tat. **aj-gaj**).
9. *ajî, ajị-, ajị-ṭšöẓ* siehe 7.
10. *-ak* G. M. J. MU. (verstärkungsencliticum). (Tschuw. **-ax.**)
11. *alama* U. schlecht, böse. (Tat. **alama.**)

12. *aldànị̂* G., *aldànị* M. (*aldal-*) sich verstecken (G.); betrügen (M.). (Tat. **alda-**.)
13. *aľeksa·nder* G. Alexander. (Russ. **Александръ**.)
14. *aľeksa·ndroviťś* G. Alexandrowitsch. (Russ. **Александровичъ**.)
15. *aľi* G. J. MU. jetzt; nur, denn. (Tat. **äle**.)
16. *-ama* (*-a-ma*) G. MU. etwa? vielleicht? [Vgl. 1 u. 539].
17. *amiń* U. ameu! (Russ. **аминь**.)
18. *anaị* M. J. MU. mutter. (Tat. **änej**.)
19. *andan* G. J. stahl; stählern. SyrjI. *jemdon*.
20. *apaị* J. MU. ältere schwester; mädchen. (Tschuw. **appa, appaj**.)
21. *ar* G. M. MU. jahr. SyrjI. *ar* 'herbst'.
ares G. MU. jahr; *kɯiń arsị̂śen* G. nach drei jahren; *arsịn* MU. nach einem jahre, einmal des jahres.
22. *arakị* J., *arak* MU. branntwein, kumyschka. (Tat. **araky**, tschuw. **arak**.)
23. *ȧrȧmȧ* U. gesträuch, strauchwerk. (Tat. **ärämä**.)
24. *aràni̇̂* G., *aràni̇* M. (*aral-*) ernten. (Türk.; vgl. tschuw. **vyr-**, tat. **ur-**, kir. **or-**.)
25. *ares* siehe 21.
26. *arjan* G. U. buttermilch. (Tat. **äjrän**.)
arjan-veị U. butter.
27. *artɛ* G. neben einander, zusammen; *artɛ pị̂rez* gemeinsames tagewerk. (Vgl. tat. **art**.)
28. *as* G. M. J. MU. U. selber, selbst; eigen. Mit dem poss.-suffixe: acc. *asmɛ* G. mich selbst, adess. *aslam* G. mein, *aslad* M. dein, allat. *aslị̂m* G. mir selbst, *aslịz* M. J. ihm selbst, ablat. *asleśtị̂z* G., *asleśtịz* M. J. von ihnen, ihr, *asliśkịd*, *asliśkịz* MU. von dir, dein; von ihm, sein. Syrj. *as*.

aťśim, -id, -iz G. U., *aťśim, -id, -iz* M. J., *aťśim, -id, -iz* u. *-iz* MU. ich selbst, du selbst, er selbst; nom. plur. *aťśimes, -ides, -izes* u. *izes* G. wir selbst, ihr selbst, sie selbst, *aśmeiés* J. wir selbst, *aśses* MU. sie selbst; acc. plur. *aśseies* J. sich selbst; adess. plur. *aśtelen* M. euch selbst; allat. plur. *aśteli* J. euch selbst; syrjI. *aťśum*. Fi. **itse**.

29. *aś* ... (die so anlautenden wörter siehe unter 28).
30. *atai* J. MU. vater; *ataijos* J. die eltern. (Tat. **ätej**.)
31. *atas* G. MU. hahn. (Tat. **ätäs**.)
32. *aťśim, aťśim, aťśim* etc. siehe 28.
33. *aťśkîni, aťśkini* siehe 5.
34. *åulak* J. einsam, abgelegen, heimlich. (Tat. **aulak**.)
35. *azbar* G. hof. (Tat. **azbar**.)
36. *azveś* G. J. MU. U. silber; silbern. SyrjI. *ezis*. Wotj. *-veś*, syrj. *-iś:* fi. **vaski**.
37. *aź* G. J. MU. U., *aďź* M. vorderes, vorderraum, J. auch: aufenthaltsort; vorn befindlich, vordere; iness. *aźîn* G. vor, illat. *aźe* G. J. MU.: *ta aźe* J. vor ihm, *aźam* G. vor mir (hin), *aźad* MU. vor dir (hin). SyrjI. *vodź*. Fi. **ensi**.

aźla MU. vorher, zuerst.
aźlad G. vor dir (hin).
aźlańe J. vorwärts.
aźlo U. der erste.

å.

38. *åråmå* siehe 23.

å.

39. *åylak* siehe 34.

b.

40. *badzîm*, *badzim*, *badzin* siehe 71.
41. *baďjan* J. tasse, schale. (Tat. **baďjan**.)
42. *baďźim*, *baďźin*, *baďźîn* siehe 71.
43. *bai* J. U. wohlhabend, reich. (Tat. **baj**.)
bailîk U. reichtum. (Tat. **bajlyk**.)
baikini J. reich werden.
44. *bakťša* G., *bakťša* MU. garten. (Tat. **bakča**.)
45. *bam* G., *bay* J. MU. wange, gesicht (M. J.); fläche, blatt (z. b. des messers). SyrjI. *ban* 'wange'.
bayo J. mit wange u. s. w. versehen.
46. *baštînî* G. U., *baštini* M. J. MU. nehmen, kaufen. SyrjI. *boštni* 'nehmen, empfangen'.
47. *bašmak* G. schuh. (Tat. **baśmak**.)
48. *batîr* G., *bàtir* MU. held (G.); stark, mächtig (MU.). (Tat. **batyr**.)
49. *bazar* G. J. markt. (Tat. **bazar**.)
50. *bekťšε* G., *bekťšε* J. MU., *beťškε* MU. fass, tonne. (Tat. **pičkä**.)
51. *ben* G. MU., *bon* J. denn, aber.
52. *ber* G. MU. spät (G.); hinteres, hinter, zurück (MU.): *ber kiťini* MU. hinterbleiben, zurückbleiben. SyrjI. *bęr* 'hinter-, rück-'. Fi. **perä**.
berε G. M. J. MU. nach. Mit dem poss.-suff.: *beram*, *-ad*, *-az* u. s. w. SyrjI. *bęrε* 'zurück'.
berin M. hinter. Syrj. *börin*.

berîś, berîś G., *böriś* J. was hinten ist, letzt; hinter, nach. Syrj. *börjś* 'nach, von hinten'.

bersî G. nach; *bersam* nach mir.

beren J. MU. zurück (J); noch ein mal, wieder (MU.). Syrj. *börön* 'rücklings, hinterwärts'.

berlo MU. U. der letzte. Syrj. *börla* (= *bör*, Wied.).

ber-gop J. moorpfütze.

53. *bereket* J. segen. (Tat. **bäräkät**.)

54. *bergànî* G., *bergànj* J. MU. (*bergal-*) sich drehen; sich bewegen; zurückkehren (G.). SyrjI. *bergōnj* (< **bergalnj*). Fi. **pyöriä**.

berîtskînî G., *berjktiškjnj* J., *berîktiškînî* U. sich umdrehen; zurückkehren.

bertînî G. U., *bertjnj* M. J. MU. zurückkehren. SyrjI. *bertnj* 'sich wenden, umkehren'.

55. *berîź* G., *beriź* J. linde.

56. *berlo* siehe 52.

57. *berog* G. ufer. (Russ. **берегъ**.)

58. *bertînî, bertjnj* siehe 54.

59. *beťšk*ɛ siehe 50.

60. *beťšova: beťšova-val* G. das seitenpferd vor dem wagen. (Russ. **бечева, бичева**.)

61. *bęksînî* G. blöken. SyrjI. *baksjnj*.

62. *bęrdînî* G. U., *bördjnj* J. MU. weinen. SyrjI. *bęrdnj*. Fi. **porata**.

bęrdîtînî G., *bördjtjnj* J. zum weinen bringen.

63. *bęrîś, bęrśî* siehe 52.

64. *böťšj: siť-böťšj* J. 'mistkäfer'. [? vgl. tat. **böžek** (name verschiedener insekten).]

65. *biger* G. MU. tatar.

biger-pi MU. tatarenknabe.

66. *bigra* G. (geschlechts- od. s. g. *voršud*-name).

67. *bińiṇî* G. einwickeln, fesseln. ? vgl. syrj. *pińlalnị* 'krümmen, hin u. her biegen, knittern'.

68. *birdị* G. knopf.

69. *biʇšànî* G., *biʇšànị* J. (*biʇšal-*, *biʇšal-*) pflücken.

70. *biźîlînî* G. (freqn.) hin und her laufen.

71. *bîd*, *bît* G. U., *bịd*, *bịt* M. J. MU. ganz, vollständig; vollendung. Syrj. *bịd* 'jeder, ganz, all'.

bịdɛ J., *bîdɛ* U. (postposition der beziehung auf jeden einzelnen): *kịtkemlị bịdɛ* J. jedesmal, wenn man anspannt; *aďźemezlị bịdɛ* J. bei jedem anblick.

bîdmînî G., *bịdmịnị*, *bịtmịnị* MU. zu ende gehen, untergehen, verschwinden.

bîttînî G. U., *bịttịnị* J. MU. beendigen, ein ende machen, vollständig machen. SyrjI. *bịttịnị* 'aufziehen'.

bîdes G., *bịdes* J. MU. ganz, voll. SyrjP. *bịdös* 'jeder'.

bîdesmînî G., *bịdesmịnị* MU. vollendet —, fertig werden, aufwachsen, erzogen werden.

bîtsa G., *bịtsa* MU. von der grosse eines...

bîtsîm G., *bịdzịm* J. MU. gross, erhaben. In MU. auch verkürzt: *bịdz-*, z. b. *bịdz-iúmarɛ* mein grosser *iúmar*.

badzîm G., *baďźịm*, *badzịn*, *baďźịn* J., *badzịm* J. MU., *baďźîn* U. gross.

72. *bîgatînî* G. U. können, vermögen, im stande sein.

73. *bîłîm* G. pfannkuchen, fladen. (? russ. **блинъ**).

74. *bîrînî* G. U., *bịrịnị* J. zu ende gehen; zu grunde gehen, verschwinden, vergehen. SyrjI. *bịrnị*.

75. *bîrjînî* G. wählen, auswählen. SyrjI. *bẹrjịnị* 'auswählen, aussondern'. Vgl. fi. **perata (perkaa-)**.

76. *bît*, *bịt*, *bịtmịnị*, *bîtsa*, *bịtsa*, *bîtsîm*, *bîttînî*, *bịttịnị* siehe 71.

77. *bîṭṣkaltînî* G. durchstossen, hineinstossen. SyrjI. *bjťškjnj.* Fi. **puskea.**
78. *bîž* G., *bjž* M. MU. schweif. SyrjI. *bęž.* Fi. **ponsi (ponte-).**
79. *bodî* G. pfahl, stock. SyrjI. *bēd.*
80. *bon* siehe 51.
81. *bord* G. M. U. wand. Syrj. *berd.*
bordî G., *bordj* J. MU. zu, an. Syrj. *berdö.*
bordîn G. U. an, bei. Syrj. *berdjn.*
bordîś G., *bordiś* J. von. Syrj. *berdjś.*
82. *borďźànj* MU. (*borďźal-*) znmachen.
83. *bördjnj, bördjtjnj* siehe 62.
84. *böriś* siehe 52.
85. *böťšj* siehe 64.
86. *bratja* M. bruder. (Russ. **братья.**)
87. *bubjťi* J., *bugjťi* MU. eintagsfliege (MU.), schmetterling (J.). Syrj. *bobjl* 'schmetterling'.
88. *bugjťi* siehe 87.
89. *bugor* G. M. knäuel. Vgl. syrj. *bjgörtnj* 'besäumen, überwerfen, übernähen'.
90. *buko* G. J. MU. krummholz (am kummet), kummetbogen. (Tschuw. **pŭgŭ, pŭge, pŭkki** 'krummholz'.)
91. *bur* G. J. MU. U. gut (adj. n. subst.), glück, wohlergehen, reichtum (z. b. an getreide J.); recht. *bure* (acc.) *vajjnj* MU. gedenken. SyrjI. *bur.* Fi. **para-.**
92. *burd* G. J. flügel. SyrjI. *bord.*
burdo G. J. geflügelt. SyrjI. *borda.*
93. *burťšin* G., *burťšiń* J. seide; seiden. (Tschuw. **poŕźen porśum, porśun, porśin.**)
94. *busir* G. violett.

95. *busi* G. U., *busi* M. J. MU. feld, brachfeld (G.). (Tschuw. **pozu.**)

96. *buskeľ* G. MU. nachbar. (Tschuw. **poskiľ.**)

d.

97. *daltinî* G., *dåutini* MU. gedeihen.
daltîtînî G., *dåutitini* MU. gedeihen lassen.
daltîtîlînî G. (frequ.) gedeihen lassen.

98. *das* G. MU. zehn. SyrjI. *das.*
daskîk G., *daskik* J. MU. zwölf. SyrjI. *daskik.*

99. *daś* G. MU. fertig. SyrjI. *daś.*

100. *daur* J., *dåuir* MU. zeit, alter; lebtage. (Tat. **dāur.**)

101. *dåuir* siehe 100.

102. *dåutini*, *dåutitini* siehe 97.

103. *dera* G. U. leinwand. SyrjI. *dera.*
dera-kuon U. das weben von leinwand.
derem G. J. MU. hemd. SyrjI. *derem.*

104. *deďî* G., *deďi* M., *döďi* J. schlitten. SyrjI. *dāď*, *dōď.*

105. *diń* G. MU. dickes ende eines baumstammes. SyrjI. *ďin.* Fi. **tyvi.**
dińε MU. (mit dem poss.-suff. d. 3 p. sing. *dińaz*), *-ńε* (< *dińε*) G. nach hause (MU.), zu (G.); *auizńε* 'zu seinem vater'. SyrjI. *ďinε* 'zu'.

106. *diś* G. M. J. MU. U. kleidung; kaftan, rock (J.).
diś-kut G. J. kleidung.
diśànî G. U., *diśàni* J. MU. (*diśal-*) anziehen (kleidung), kleiden.

107. *diśtînî* G., *diśtini* J. wagen, sich getrauen. SyrjI. *liśtini.*

108. *didik* G., *didik* M. taube. SyrjUd. *didig.* [Vgl. 196.]

109. *dịr* G. zeit. SyrjI. *dịr*.
dîrja G.. *dịrja* MU. zur zeit, bei. Syrj. *dịrja*.
110. *dịr* J. MU. vielleicht, wahrscheinlich. (Tat. **dyr**.)
111. *dîrtịnî* G., *dịrtịnị* MU. eilen. Vgl. SyrjI. *termaśnị* 'eilen', syrj. *terịb* 'schnell, rasch, eilig'. ? vgl. est. **tõrkima**.
112. *dịšînî* G., *dịšịnị* MU. lernen, erlernen.
dîšetînî G., *dịšetịnị* MU. lehren, unterrichten.
dîšetskînî G. lernen.
dîšetskîś G. schüler.
113. *dịšmon* siehe 128.
114. *doŋgînî* G., *doŋgịnị* J. einen stoss geben. Vgl. fi. **tönkkiä**.
doŋgùnî G., *doŋgùnị* J. (*doŋgal-*) stossen, stechen.
115. *dor, dur* G. M. J. MU. U. rand, seite. SyrjI. *dor*.
dorî G. U., *dorɛ*, *durɛ* G., *dorị* M. J. (mit dem poss.-suff. d. 3 p. sing. *doraz* J., plur. *dorazị* M., *dorazî* U.) zu. SyrjI. *dorɛ*.
dorîn, durîn G., *dorịn* J., *durịn* MU. bei, an, neben. SyrjI. *dorịn*.
116. *döďị* siehe 104.
117. *drak* (< **dịr-ak*) MU. wahrlich; doch, ja. [Vgl. 110 u. 10.]
118. *dwùnị* MU. (*dwal-*) durchgehen (vom pferde).
119. *dwbeťś* G. klöppel am dreschflegel. (Russ. **дубецъ**.)
120. *dugdînî* G. U., *dugdịnị* M. aufhören, stehen bleiben. *kẹlnị dugdịnị* M. die nacht über bleiben. SyrjI. *dugdịnị*. ? vgl. fi. **tauota** (**taukoa-**). (? vgl. auch tschuw. **tuxta-**.)
dugdîlînî G. (frequ.) aufhören; *dugdîlîtek* unaufhörlich.

121. *dumînî* G., *dumjnj* MU. binden, anbinden. SyrjI. *domnj.*

dumet G. MU. band, kette, strick; halfter. SyrjI. *domed.*

dumîlînî G., *dumjuinj* MU. (frequ.) binden.

122. *dun* G. M. J. wert, preis, zahlung. SyrjI. *don.* (Türk.?; vgl. tschuw. **tan** 'gleich', dschag. **teŋ** 'gleichgewicht', **teŋlik** 'wert'.)

duno G. J. teuer. SyrjI. *dona.*

123. *duńńɛ* G. MU. welt. (Tat. **dönjä.**)

124. *dur, durɛ, durîn, durjn* siehe 115.

125. *durînî* G., *durjnj* MU. schmieden. SyrjI. *dornj.*

durîś G., *duriś* MU. schmied.

126. *dursî* MU. geldbeutel.

127. *dusjm* J. geliebter; geliebte. (Tat. **dus** 'freund', **dusym** 'mein freund'.)

128. *dušmon, djšmon* J. feind, böser geist. (Tat. **doŝman.**) [Vgl. 1022.]

129. *duz* J. kleine kufe. SyrjI. *doz* 'körbchen von birkenrinde', syrj. *ńöl-doz* 'köcher'. (Türk.?; vgl. kir. **tigis** 'köcher'.)

ḍ.

130. *ḍžeg* J. langsam. SyrjP. *žag.*

ḍžegatînî G., *ḍžegatjnj* J. verzögern, verhindern, hinderlich sein; aufhalten.

131. *ḍžek* G., *ḍžök* MU., *žek* U. tisch. SyrjI. *ḍžēk* 'klotz'.

132. *ḍžikja* G. (geschlechts- od. s. g. *voršud*-name.)

133. *ḍžînî* G., *ḍžjnj* J. hälfte; *baďjanen ḍžjnń sur* J. anderthalb schalen bier. SyrjI. *ḍžjn.*

134. *ḍẓît* G., *ẓît* U. abend. SyrjI. *rɨt*.
ḍẓît-aźɛ G. abends.
135. *ḍẓiẓi* M. stengel.
136. *ḍẓiẓol*, *ḍẓiẓou* J. (< **ḍẓiḍẓ-ol*) raum unter der pritsche, pritsche. Syrj. *ḍẓoḍẓ-ul* 'raum unter dem fussboden'.
137. *ḍẓok* G., *ḍẓog* J. sogleich, geschwind, leicht. SyrjP. *regɨt*. ? vgl. fi. **rikevä**.
138. *ḍẓoktɨnɨ* J. ausladen, ausleeren; haspeln. SyrjI. *rektɨnɨ*. ? fi. **rakentaa**.
ḍẓoktem, *ẓoktem* J. fitze.
139. *ḍẓök* siehe 131.
140. *ḍẓu* G. J. glühende kohle. SyrjI. *ru* 'dampf, nebel'. Fi. **rökä**.
ḍẓuànî G., *ḍẓuànɨ* J. MU. (*ḍẓual-*) brennen (intr.). SyrjI. *ruōnɨ* (< **rualnɨ*) 'qualmen, dampfen'.
ḍẓuatînî G., *ẓuatînî* U. anzünden.
141. *ḍẓuɨ* G., *ḍẓwɨ* J. moos. SyrjI. *roɨ* 'baummoos'.
142. *ḍẓuk* G., *ẓuk* U. brei, grütze. SyrjI. *rok*. Fi. **rokka**.
143. *ḍẓutes* G. habicht.
144. *ḍẓutînî* G., *ḍẓutɨnɨ* MU. aufheben, aufrichten.
ḍẓutîlînî G. (frequ.) aufheben.
ḍẓuẓànî G., *ḍẓuẓànɨ* MU. (*ḍẓuẓal-*) aufgehen (sonne, mond).
ḍẓuẓît G. hoch; höhe, grösse. SyrjI. *ḍẓu,ḍẓɨd* 'tief, hoch'.
ḍẓuẓda G. MU. so hoch wie, eine höhe hahend. Syrj. *ḍẓuḍẓda* 'tiefe, höhe'.

ď.

145. *ďj* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *ďź* ...).
146. *ďźäłtši* MU. diener. (Tat. **jalčy.**)
147. *ďźäźeg* G. M. MU., *ďjäźeg* U. gans. SyrjI. *ďźo(ďźeg.*
148. *ďźěś* siehe 149.
149. *ďźěłś* G., *ďźěłś* M. J. MU. (nom. auch J. *ďźěś*, instr. *ďźěśkin*) gut, glücklich; schön; glück.
150. *ďjěłś-lî* U. schulterbein. SyrjI. *ręłś* ecke, winkel'. (Wied. *łśuń-röłś* 'fingergelenk'.)
151. *ďźěłłśîratînî* G., *ďźě(łśiratinj* M. schaukeln, schütteln (den kopf).
152. *ďźî(łśi, ďźi(łśî* G., *ďźi(łśj* M. fuchs. SyrjI. *rułś.* Vgl. fi. **repo.**
153. *ďźorgîłi, ďźołgori* G. sperling. Vgl. syrj. *ďźolginj* 'zwitschern'.
154. *ďźoskît* G., *ďźoskit* M. eng. SyrjP. *ďźeskit.*
155. *ďźožginî* G. verurteilen, tadeln.
156. *ďźus* G., *ďus* MU. bank; pritsche.
157. *ďjuś, ďjuś-kîšno* siehe 158.
158. *ďźułś* G., *ďźułś* MU., *ďjuś* U. russe. SyrjI. *rołś.* (Vgl. fi. **ruotsi.**)
ďźułś-kišno MU., *ďjuś-kîšno* U. russisches weib.

ď.

159. *ď* ... (die so anlautenden wörter, welche hier fehlen, siehe unter *j* ...).
160. *ďu-kiuďźiń* siehe 382.
161. *ďus* siehe 156.

e.

162. *è* G. ach! Syrj. *e.*
163. *ebŏu* siehe 177.
164. *ègîr* G., *ègir* MU. kohle. SyrjI. *egir* 'glühende kohle'.
165. *ei* J. ach! Syrj. *ei.*
166. *ek* M. ach was! Syrj. *ek.*
167. *ekseị* G. J. MU. kaiser. Syrj. (Saw.) *öksị* 'herr', syrjP. *ịksị* 'kaiser, kaiserin'.
168. *ektînî* G., *ektịnị* M. tanzen. SyrjI. *jękt̥ịnị*.
169. *en, e·nị* siehe 1095.
170. *eńer* G. J. sattel. SyrjP. *önịr.* (Tschuw. **iṅer, jineṙ.**)
eńeràni G., *eńeràni* J. (*eńeral-*) satteln.
171. *epteš* U. kamerad. (Tat. **iptäš.**)
172. *esep* G. MU. wille, absicht; bedenkfrist (G.); frist, zeit (MU.). (Tat. **isäb.**)
173. *e·ste* siehe 644.
174. *estînî* G., *estịnị* MU. heizen. SyrjI. *ęztịnị* 'anzünden'.
175. *eš* G. MU. kamerad. (Tat. **iš.**)
eš-đar MU. gesinde.
176. *ešo* M., *eššo* J. noch. (Russ. **еще.**)
177. *evęl* G., *ęvęl* M., *övöl, övŏu* J., *ebŏu* MU. ist nicht, nicht; das fehlen, abwesenheit. SyrjI. *abu.* Vgl. wot. *eb,* est. *ep.* [Vgl. 1095.]

è.

178. *è . . .* (die so anlautenden wörter siehe unter *e . . .*).

ę.

179. *ęd* siehe 1095.

180. *ędî* G. kraft, stärke. Syrj. *öd* 'hitze, kraft, eile', syrjI. *ęďďen* (< **ędjen*) 'schnell'. Fi. **into**.
ęďďanî, ęďjànî G. (*ęďďal-, ęďjal-*) anfangen.

181. *ęi, öi* siehe 1095.

182. *ęm, öm* siehe 1095.

183. *ęs* G., *ös* J. thür. Syrj. (Wied.) *ös*. Fi. **uksi**.

184. *ęskînî* G., *ęskinj* M. vomieren. SyrjP *ösnj*, syrjI. *vosnj*. Fi. **oksentaa**.

185. *ęťînî* G. U., *ęťinj* M., *öťinj* MU. rufen, laden, einladen.
ęťťšànî G., *öťťšànj* MU. (*ęťťšal-, öťťšal-*) einladen.

186. *ęvęl* siehe 177.

187. *ęz* siehe 1095.

188. *ęžęt* G., *öžit* J., *öžöt, öžit* MU., *ižit* U. wenig, ein wenig. Syrj. *oža* 'klein' (in *oža kaga* 'kleines kind, säugling'). Fi. **oha, ohut**.

g.

189. *gažànî* G., *gažànj* MU. (*gažal-*) lieben. SyrjI. *gažönj* (< **gažalnj*) 'heiter werden'. Vgl. fi. **kiihko**.
gažan MU. geliebter, geliebte.

190. *gerî* G., *gerj* MU. pflug. SyrjI. *gęr*. Vgl. fi. **kara**.
gerber G. (< **gerî-ber*) opferfest (am ende juni) nach der beendigung der schweren feldarbeit.
gîrînî G., *girinj* MU. pflügen. *gerinj poton* MU. „aufbruch zum pflügen", ein opferfest, das im frühling beim anfang des säens gefeiert wird. SyrjI. *gęrnj*.

191. *gögörśiń* J. taube. (Tat. **kügärčen**).

192. *gid* G., *giď* J. viehhof, viehstall. SyrjI. *giď* 'viehhof'. *giď-kuaź* J. hof.

193. *giłtrak: giłtrak kuałtrak med kuaśmoz* G. möge (das getreide) schnell und gut trocknen.

194. *ginɛ, -nɛ* G., *gi̧nɛ* J. MU., *gi̊nɛ* U. nur, allein; *poʌśi-ginɛ* G., *piʌśi-gi̧nɛ* MU. ganz klein. (Tat. **genä, gnä**.)

195. *giži̊* G. nagel, klaue. SyrjI. *gi̧ž*. Fi. **kynsi (kynte-)**. *giži̊jem* G. mit klauen versehen.

196. *gi̊di̊k* G. täubchen, liebling. [Vgl. 108.]

197. *gi̧nɛ, gi̊nɛ* siehe 194.

198. *gi̊rdalti̊nî* U. einmal wiehern. SyrjI. *gęrdli̧ni̧*.

199. *gi̊ri̊nî, gi̧ri̧ni̧* siehe 190.

200. *gi̊rli̊* G. U. schelle.

201. *gołik* G., *gołi̧k, göłi̧k* J. nacht. (? russ. голъ, голый.)

202. *gon* G. J. haare (am körper), gefieder. SyrjI. *gęn*. ? vgl. fi. **kynä**.
gonjem G. mit haaren versehen, behaart.
gono G. behaart. Syrj. *göna*.

203. *gondi̊r* G. U., *gondi̧r* M. J. MU. bär; auch personenname, welcher oft mit russ. Andrej wiedergeben wird (G.). Fi. **kontio**.

204. *gop* G. J. grube, schlucht. SyrjI. *gęp*. Fi. **kuoppa**.

205. *gord* G. MU. rot. SyrjI. *gęrd*.

206. *gori̧ni̧* J. aus vollem halse lachen. SyrjP. *gerjalni̧* 'schreien, heulen'. Fi. **karjua**.

207. *gosudar* G. kaiser. (Russ. государь.)

208. *gozi̊* G., *gozi̧* J. MU. strick, seil, tau. SyrjI. *gēz*.

209. *gožjàśki̊ni̊* G., *gožjàśkuni̧* J. schreiben. SyrjI. *gižni̧*. *gožjàśkem* J. schrift.

210. *gögörśiń* siehe 191.

211. *göľi̧k* siehe 201.

212. *gu* G. M. U., *gu*, *gu* J. MU. grube, lug. SyrjI. *gu*. *guďďźi̧ni̧* MU. graben. Syrj. (Wied.) *gudji̧ni̧*.

213. *guberńa* G. gouvernement. (Russ. **губернія**.)

214. *gubeťś* G., *gulbeťś* U. raum zwischen ofen und wand, wo ein eingang zu den kellern unter dem fussboden ist; G. auch: keller. (Russ. **голбецъ**.)

215. *gudîri* G., *gudi̧ri* J., *gudi̧ri* MU. donner. SyrjI. *gudi̧r* 'trüb; trübes' (Wied. auch: 'getümmel, tumult').

gudi̧ri-mumi̧ MU. donnermutter.

gudi̧rti̧ni̧ J. donnern. SyrjI. *gudi̧rtni̧* 'trüb machen'. (Wied. auch: 'aufrühren'.)

216. *guďďźi̧ni̧* siehe 212.

217. *gumi̧r* MU. lebenszeit. (Tat. **gumer**.)

218. *gur* G. M. J. MU. U. ofen. SyrjI. *gor* 'badstubenofen'.

gur-suran M. schüreisen.

gur-śui̧ J. ofenlehm, ofenbewurf.

219. *gurida* G. steinhaufen. (Russ. **груда**.)

220. *gurt* G. M. J. U. wohnplatz, dorf. SyrjP. *gort* 'haus, wohnung' (syrjI.: 'unterirdische wohnung, gruft, sarg').

gurtɛ G. nach hause. SyrjI. *gortɛ* id.

gurtàni̧ G. (*gurtal-*) zu gaste sein.

221. *gužem* G. MU. sommer; im sommer. SyrjI. *gožẹm*. Fi. **kesä**.

i.

222. *i* G. U. und. (Russ. **и**.)

223. *-ik* G. J. MU. U. eben, gerade. (Tschuw. **-ix**.)

224. *iťgi* MU. muster. (Tat. **ölgö.**)
225. *immâr* siehe 226.
226. *in* (st. *inm-*) G., *iń*, *in* (st. *ińm- inm-*) J. himmel. SyrjI. *jen* (*jenm-*) 'gott'. Fi. **ilma.**
inmar G. J., *ińmar* J. MU., *immâr* U. Gott. Fi. **Ilmari.**
227. *inšir*, *ińšir* siehe 918.
228. *ińi* siehe 621.
229. *ińtî* G., *intj* M., *ińtj* J. MU., *intî* U. platz. Vgl. syrjP. *in*, *in* = wotj. *in*, *iń* 'ort, stelle'.
230. *iskal*, *iskal-kil* siehe 808.
231. *isus* J. Jesus. (Russ. **Іисусъ.**)
232. *iśka-vîn* siehe 863.
233. *iśkem* J. werst.
iśkem-jubo J. werstpfahl.
234. *išan* G., *ižan* MU. unglück; schlecht. (Tat. **išan, yšan.**)
235. *itîm*, *itîm* G. dreschtenne. (Tschuw. **idem.**)
236. *iťśi* G. wenig. SyrjP. *iťśi: iťśi-pijan* 'schwager' („kleines kind, kleiner knabe"), syrjI. *iťś: iťś-ai* 'stiefvater' („kleiner vater").
iťśiges G. weniger.
237. *iz* G. J. U. stein. SyrjI. *īz*. [? vgl. 238.]
238. *izînî* G., *iznj* M. mahlen. SyrjP. *iznj*. [? vgl. 237.]
239. *iźî* U. mütze. (Vgl. tschuw. **si, silek, islek.**)
240. *iźinj*, *iźnj* siehe 253.
241. *iźťiśkinj* MU. hell aufschreien.

î.

242. *îbînî* G., *ibinj* J. MU. schiessen. ? vgl. syrjI. *ebes* 'kraft, stärke'. Fi. **ampua.**

243. *ĭgĭ* G., *ĭgĭ* MU. uhu. (Tat. **ögü.**)

244. *ĭgĭ, ĭgio* siehe 1097.

245. *ĭm* G., *ĭm* J. MU. mund. SyrjI. *vom*, syrjP. *om, öm, ĭm*. Fi. **ovi.**

ĭm-dur G. die lippen. SyrjI. *vom-dor*.

ĭm-nĭr G., *ĭm-nĭr* MU. gesicht. SyrjI. *nĭr-vom*.

ĭm-uśtĭnĭ G. zum ersten mal nach den fasten fleischspeisen geniessen, mit dem fasten aufhören (bes. zur zeit der weihnachten). *ĭm-uśtĭnĭ śion* fleischspeise, weihnachtsspeise.

ĭm-uśton G. weihnachten.

246. *ĭno* siehe 1122.

247. *ĭskal* siehe 808..

248. *ĭstĭnĭ* G. schicken. SyrjI. *ĭstĭnĭ*. Fi. **juosta (juokse-), juoksuttaa.**

249. *ĭšan* siehe 234.

250. *ĭšĭnĭ* G., *ĭšĭnĭ* M. MU. verloren gehen, verschwinden. Syrj. *vošnĭ, ošnĭ*. ? vgl. fi. **vahinko.**

251. *ĭštopka* J. branntweinglas. (Russ. **штофъ.**)

252. *ĭ(ĭšε, ĭ(ĭšε* siehe 647.

253. *ĭźĭnĭ* G., *iźĭnĭ, iźnĭ* J. schlafen. SyrjI. *uźnĭ*.

254. *ĭž* G. U., *ĭž* M. J. schaf. SyrjI. *ĭž*. Fi. **uuhi.**

255. *ĭźĭt* siehe 188.

ĭ.

256. *ĭ*... (die so anlautenden wörter siehe unter *ĭ*...).

j.

257. *ja* G., *ḏa* MU. wohlan! nun! (Tat. **jä.**)
258. *jalam* G., *ḏåuan* MU. immer. (Tat. **jalan.**)
259. *jaleka* G. heisan!
260. *jamšik* M. kutscher. (Russ. **ямщикъ.**)
261. *jana* J. getrennt, auseinander; *jana potinj* auseinander gehen, sich scheiden. SyrjP. *jana.* Vgl. fi. **jama.**
262. *ḏar: eš-ḏar* MU. gesinde. (Tat. **jär.**)
263. *jaràni* G., *jaràni* M. (*jaral-*) taugen, gut genug sein, dienlich sein, behagen, gefallen. (Tat. **jara-.**)
jarantem G. M. unpassend, unangenehm; untauglich (M.).
jaratini G., *ḏaratini* MU. lieben, gefallen finden an etw.; *jaratono* beliebt. (Tat. **jarat-.**)
264. *jarli* U. arm. (Tat. **jarly.**)
265. *jarminkka* J. markt. (Tat. **järminka.**)
266. *jat* G., *ḏat* MU. fremd. (Tat. **jat.**)
267. *ḏåuan* siehe 258.
268. *jegit* G. jung. (Tat. **jiget, jeget.**)
269. *jer: jurt-jer* J. 'haus und hof mit zugehörigen ländereien'. (Tat. **jer.**)
270. *jetinj* J., *ḏetinj* MU. berühren, anrühren. Syrj. *jötkinj* 'stossen, schieben'.
271. *ję* G. M., *jö* J., *ḏę* U. eis. SyrjI. *ji.* Fi **jää.**
ję-gu M., *jö-gu* J. eisgrube, keller.
272. *ję̄l* G., *ḏõuu* MU. milch. SyrjI. *ję̄* (< **ję̄l*). ? vgl. fi. **jälsi (jälte-).**
ję̄lo G., *ḏõuo* MU. milch habend, milch-. *ḏõuo skåu* MU. milchkuh. Syrj. *ję̄la.*

273. *jiḭbîrtḭnḭ̂* G., *jiḭbiṛttiṇi*, *jubiṛttiṇi* J. sich verbeugen. SyrjI. *jubiṛtṇi*.

jiḭbîrtskḭnḭ̂ G. sich verbeugen.

jiḭbîrjäśkḭnḭ̂ G. sich bücken.

274. *jiḭl* G., *jiḭl* M. J., *ḑiu* MU., *ḑiḭl* U. gipfel, oberteil; ende. SyrjI. *jī* (< **jiḭl*). Fi. **alku.**

ḑiḭlɛ U. (mit dem poss.-suff. d. 3 p. sing. *ḑiḭlaz*) auf (acc.). SyrjI. *jiḭlɛ*.

jiḭlin, *jiḭuin* J., *ḑiuin* MU. auf (dat.) SyrjI. *jiḭlin*.

ḑiuti MU. über — hin. SyrjI. *jīti* (< **jiḭlti*).

jiḭlîki G. über.

jiḭlo J. mit gipfel versehen, vollendet, voll. Syrj. *jiḭla*.

jiḭlînḭ̂ G. sich vermehren. SyrjP. *jiḭlni*.

275. *jîr* G., *jiṛ* M. J., *ḑiṛ* MU., *ḑîr* U. kopf, haupt. Syrj. *jur*. Fi. **järki.**

jiṛ-kiḭ̂ J. kopfbrechen, beschwerde.

jîr-pîdes G., *ḑiṛ-pides* MU. scheitel. Syrj. *jur-pidös*.

ḑiṛ-siṇànì MU. (*ḑiṛ-siṇal-*) den kopf kämmen.

jîr-śi G., *ḑiṛ-śi* MU. haar, haupthaar. SyrjI. *jur-śi*.

jiṛjem M. mit kopfe —, haupte versehen, -köpfig, -hauptig.

276. *ḑiu*, *ḑiuin*, *ḑiuti* siehe 274.

277. *jormînḭ̂* G., *ḑormini* MU. erstaunen, bekümmert sein (G.); unglücklich sein, übel angekommen sein, sich ängstigen (MU.). Syrj. *jörmini* 'sich einzäunen, sich zusammendrängen'.

278. *jö* . . ., *ḑö* . . . (die so anlautenden wörter siehe unter *je* . . .).

279. *ju*, *ju* G. J., *ḑu* MU. getreide (das gedroschene), saat. Fi. **jyvä.**

ju-ńäń J. getreide, saat.

280. *ju: ju-šur* G. 'fluss'. SyrjI. *ju*. Fi. **joki.**

281. *juànị* G., *juànị* M. J., *ḑuànị* MU. (*jual-*, *ḑual-*) fragen. SyrjI. *juōnị* (< **jualnị*).
282. *jubịrttịnị* siehe 273.
283. *jubo* G. J. pfahl. (Tschuw. **joba**.)
284. *judịnị* G., *ḑudịnị* U. klein schneiden.
285. *jugịt* G., *ťugịt* J. hell, klar; *ťugịt karịnị* J. beleuchten. SyrjI. *jugịd*.
286. *juịnị* G., *juịnị*, *juịnị* J., *ḑuịnị* MU., *ḑuịnị* U. trinken. *ḑuem murt* U. betrunkener mensch. SyrjI. *junị*. Fi. **juoda**.
ḑuon MU. U. getränk. Syrj. *juan*.
287. *jukiškịnị* siehe 538.
288. *jultoš* G., *ḑuuṭoš* (st.: *ḑuuṭošk-*) MU. kamerad, freund. (Tat. *juldaš*.)
289. *jumal* G. J., *jumåu* J. süss, ungesäuert. SyrjI. *jumō* (< **jumal*) 'süss; teig von roggenmalz'. Fi. **imelä**.
290. *jumšànị* J. (*jumšal-*) von haus zu haus zur zeit der feste wandern um zu tanzen und spielen.
jumšan J. das wandern der jugend zur zeit der feste von haus zu haus um zu tanzen und spielen.
291. *jun* (st.: *junm-*) G. stark, fest; sehr. SyrjI. *jon*. Fi. **julma**.
292. *jur* G. J. harzig, pechig.
293. *juromịnị* J. sich verirren.
294. *jurt* G. J., *ḑurt* MU. haus, wohnung. (Tat. **jort**.)
jurt-jer J. haus und hof mit zugehörigen ländereien.
295. *jurttịnị* G. helfen. Vgl. syrjI. *jort* 'kamerad', *jortōnị* (< **jortalnị*) 'verbinden'.
296. *juskịnị* siehe 299.
297. *juś* G., *ḑuś* MU. schwan. SyrjI. *juś*. Fi. **joutsen**.
298. *juśiś* G. schoberstange.

299. *jutskīnī, juskīnī* G. abspannen. Syrj. *juskini.*
300. *đuutoš* siehe 288.

k.

301. *ka* (in *korka*) siehe 492.
302. *-ka* G. doch, mal. (Russ. **-ка**.)
303. *kab* J. sack. (Tat. **kab**.)
304. *kabak* G. schenke. (Russ. **кабакъ**.)
kabak-voźiś G. schenkwirt.
305. *kaban* G. J. getreidehaufen, heuschober. (Tschuw. **kaban**.)
306. *kabīl* G., *kàbīl* U.: *kabīl luīnī* G. zum nutzen gereihen; *kàbil baśtīnī* U. gewogen aufnehmen (z. b. ein opfer.) (Tat. **kabyl**.)
307. *kad'* G. J. ähnlich; so wie. SyrjI. *koid.*
kaik MU. (< **kad'-ik*) ähnlich; so wie.
308. *kai: kīi-kai* G. 'wildes tier'. Syrj. *kai* 'vogel (bes. kleiner)', syrjP. *tšeri-kai* 'möwe' (eig. „fisch-vogel"). ? vgl. fi. **kaija (kalakaija), kajava**.
309. *kaigorod* G. Kajgorodskoe, städtchen an der Syssola, gouv. Wologda. [Vgl. 308.]
310. *kaigujo* J. traurig. (Tat. **kajgy**.)
311. *kaita* M. künftig, folgend. (Tat. **kajta**.)
312. *kaiťši* siehe 332.
313. *kak* J. sobald. (Russ. **какъ**.)
314. *kakša* G. (geschlechts- od. s. g. *voršud*-name).
315. *kal: kiros-kal* G. 'halsschnur'. SyrjI. *kē* (< **kel*). Fi. **köysi (köyte-)**.
316. *kalīk* G., *kalik* J., *kåuik* J. MU. volk, leute. (Tat. **kalyk**.)
317. *kal'* G. jetzt. (Tschuw. **xal'**.)

318. *kalampir* MU. gewürznelke. (Tat. **kalämper.**)
319. *kalten* G. J. leise, langsam. (Tschuw. **xolleń, xoľlen.**)
320. *kam* J. fluss, strom. Syrj. *kom: kom-mu* 'die gegend von Solikamsk u. Tscherdyn'. Fi. **kymi.**
321. *kamiš* G., *kamiž* J. schilfrohr. (Tat. **kamyš.**)
322. *kamzou* MU. kamisol. (Tat. **kamzul.**)
323. *kańil* G., *kańiu* MU. still, ruhig, angenehm, leicht. Vgl. syrj. *kań kań, kań kańön* 'im stillen, verstohlener weise'. ? vgl. fi. **kaino.**
324. *kapka* MU. thor. (Tat. **kapka.**)
325. *kapkan* G. J. falle, wolf- od. fuchseisen. (Russ. **капканъ.**)
326. *kapťši* G., *kapťši* J. leicht; leichtigkeit, regsamkeit. Vgl. syrjI. *kipid* 'mutwillig, ausgelassen', Wied. auch: 'fröhlich, begeistert, rasch. Vgl. fi. **kepeä, keppelä.**
327. *kar* G. J. nest (J.); stadt (G.). SyrjI. *kar* 'stadt'. Fi. **kaari.**
328. *kargini* J. verfluchen. (Tat. **karga-.**)
329. *karinî* G. U., *karni* M., *karini* J. MU. machen, thun. SyrjI. *karni.*
kariškinî G., *kariškini* M. J. sich zu etw. machen, sich in etw. verwandeln.
330. *kars: kars kars* G. knarrend.
331. *karta* G. spielkarte. (Russ. **карта.**)
332. *kaťšî* G., *kaiťši* J. schere. (Tat. **kajčy.**)
333. *kaza* MU. ziege. (Tat. **käzä.**)
334. *kazna* G. staatskasse; *kazna tirinî* steuer zahlen. (Russ. **казна.**)
335. *kåuik* siehe 316.
336. *keľanî* G. U., *keľani* J. (*keľal-*) begleiten. SyrjI. *koľľini.*

337. *keľišinj, keľšinj* MU., *kelšînî* U. passen, übereinstimmen, harmonieren. (Tat. **kileš-**.)

338. *keľtînî, keľtinj* siehe 385.

339. *kem* G. mass; *ma·-kemɛ* „bis zu welchem masse" d. h. 'wozu, wohin': *so·-kem* 'so viel'. Syrj. *kom* 'augenblick; zeit, müsse'. (Türk.; vgl. jak. **käm**, alt. **kem** 'mass, zeit'.)

kema G. MU., *ke·ma* MU. lange, lange zeit.

340. *-keno* (*-ke-no*) G. J. MU. wenn ... auch, obgleich. [Vgl. 352 u. 605.]

341. *kenos* G. J. (illat. J. *kensj*) speicher, speicherkammer, scheune, vorratshaus, scheuer. Vgl. syrjI. *kum* 'verschlag, speicher, magazin'. ? vgl. fi. **komi**.

342. *keńďźàľi* G. eidechse. [Vgl. syrjI. *ďźo(ďźū* (< **ďźo-ďźul*), fi. **sisilisko**, tscher. *šəŋšaľe*.]

343. *keńer* G. J. zaun. (Türk.; vgl. osm. **kenār**, aderb. **kenār** 'seite, rand, saum; umarmung'.)

344. *keńeš* G. M. rat, beratschlagung. *keńeš karjnj* M. sich beraten, verhandeln. (Tat. **kiŋäš**.)

345. *kereń* G. Terentius. (Russ. **Теренній**.).

346. *kerttînî* G., *kerttinj* J. binden; umgürten. SyrjP. *körtnj*, syrjI. *kętōnj* (< **kętalnj*).

347. *keseg* G. landparzell. (Tat. **kisäk**.)

keseg-meža G. ackerrain.

348. *keskentek* MU. plötzlich. (Tat. **kisäkten**.)

349. *kesmek* MU. schachtel von birkenrinde. (Tat. **kismäk**.)

350. *keśànî* G., *keśànj* M. J. MU. (*keśal-*) reissen, zerreissen, niederreissen. SyrjI. *kośōnj* (< **kośalnj*), Fi. **kiskoa**.

keśàškjnj M. J. sich schlagen, jmdn anfahren, schreien. Syrj. *kośaśnj*.

keśkjnj J. aufschreien.

351. *keťś* G. U. ziege (U.); hase (G.). SyrjI. *kęťś* 'hase'. (Tschuw. **kač-aga** 'ziege'.)

352. *-kε* G. M. J. MU. U. wenn. SyrjI. *-kε*. ? vgl. fi. **-ko?, -kö?**

353. *kę* G. M., *kö* MU. mühlstein. SyrjI. *ki: īz-ki* 'mühlstein'. Fi. **kivi**.

354. *kęi* G., *köi* MU. fett. Vgl. syrj. *köja* 'baumschwamm'. Fi. **kuu**. [? vgl. 493.]

355. *kęlînî* G., *kęlnj* M., *kölinj*, *kõuŋj* J. übernachten. Syrj. *kolalnj: voi-kolalnj* 'die nacht zubringen, übernachten'; *kol, köl:* syrjI. *voi-kō* (< **-kol*) *uźnj* id., syrjP. *lun-köl* 'ein tag'. Fi. **-kausi (-kaute-)**.

356. *kęm* G., *köm* MU. schale, rinde. ? vgl. fi. **kamara**.

357. *kę·ńa, kö·ńa, kö·ńa-kε* siehe 446.

358. *kęt* G. magen, bauch; herz.
kęto G. schwanger. SyrjP. *köta* 'trächtig (v. kühen)'.

359. *kę(ţ̣šε, kö(ţ̣šε* siehe 446.

360. *kõuŋj* siehe 355.

361. *ki* G. J. hand. SyrjI. *ki*. Fi. **käsi (käte-)**.

362. *kibiłi* G. MU. eine insektenart (G.), insekt (MU.).
kibiłi-nomjr MU. gewürm.

363. *kidîs* G., *kidjs* J. samen, saatkorn. SyrjI. *kęidjs*, syrjP. *köďźös*.
kiźînî G., *kiźnj* M., *kiźinj* J. MU. säen. SyrjI. *kęďźnj*.
kiźànj J. (*kiźal-*) säen. Syrj. *köďźalnj*.

364. *kiłinj* siehe 385.

365. *kin* G., *kiń* J. MU. wer? SyrjP. *kin*. Fi. **ken**.
kinkε G., *kińkε* MU. (*kin-kε, kiń-kε*) jemand. SyrjP. *kin-kö*.
ki·ńke-no: og ki·ńke-no MU. irgend ein.

366. *kion* siehe 375.

367. *kiros* G. kreuz. (Russ. **крестъ**.)

kiros-kal G. halsschnur, halsband (woran das kreuz befestigt ist).

368. *kiśmànị̂* G., *kiśmànị* J. (*kiśmal-*) reifen. SyrjI. *kiśmōnị* (< **kiśmalnị*). Fi. **kypsyä.**

kiśmatị̂nị̂ G., *kiśmatịnị* J. reif machen. Syrj. *kiśmödnị.*

kiśtị̂nị̂ G. U. streuen; giessen, schütten. SyrjI. *kiśtịnị* id.; auch (Wied.): 'werfen, ausschlagen (intr.), hervortreten'.

369. *kitaị* M. nanking. (Russ. **китайка.**)

370. *kiźànị, kiźị̂nị̂, kiźnị, kiźịnị* siehe 363.

371. *kiźiĺi, kiźị̂ĺi* G. stern, funke. SyrjI. *koďźū* (< **koďźul*) 'stern'. ? vgl. fi. **kuu.**

372. *kị̂d: mị̂l-kị̂d* G. 'gemüt, gesinnung, gedanke'. SyrjI. *kịd: mịkịd* (< **mịl-kịd*). Vgl. fi. **kunto.**

373. *kị̂ďokɛ* G., *kiďokɛ* MU. weit hin, in die ferne.

kị̂ďokị̂ś G. von weitem, aus der ferne.

374. *kị̂ị* G. U., *kịị* J. schlange. Fi. **kyy.**

kị̂ị-kaị G. wildes tier.

kị̂ị-śim U. ein geschwür (eig. „schlangenauge").

375. *kị̂jon* G., *kion* M. J., *kị̂ion* U. wolf. SyrjI. *kęjin.*

376. *kị̂k* G. U., *kịk* M. J. MU. (st. *kị̂kt-, kịkt-*) zwei. SyrjI. *kịk.* Fi. **kaksi (kahte-).**

kịk-puŋo J. zweierlei.

kịk-śu J. zweihundert. SyrjI. *kịk-śo.*

kị̂ktè·ti G. der zweite, andere. SyrjI. *kịked.* Fi. **kahdes (kahdente-).**

377. *kịkkịnị* siehe 404.

378. *kịk-śu* siehe 376.

379. *kị̂ktè·ti* siehe 376.

380. *kîl* G. U., *kil* M. J., *kiu* J. MU. zunge, sprache, wort. SyrjI. *ki* (< **kil*). Fi. **kieli.**

381. *kîldiśkînî* siehe 383.

382. *kîldînî* G. zu stande kommen, herkommen, gelingen; erschaffen, befruchten. Vgl. syrjP. *kildas-pas* 'geburtsfleck'. ? vgl. fi. **kylvää.**

kîldîśin G., *kiuťśiń* J., *kiuďźiń* MU. = *kîldiś in*, *kiudiś iń* „der erschaffende, befruchtende himmel", epitheton des himmelsgottes (*inmar*, *kuaź*). In MU. auch verkürzt: *kiuďź-*, z. b. *kiuďź-ińmare* mein schöpfer *ińmar*. *ďu-kiuďźiń* MU. „getreide erzeugender himmel." *mu-kiuťśiń* J., *mu-kiuďźiń* MU. „die erde befruchtender himmel" (wird im gebet 1 J. s. 19 mit Jesus Christus identifiziert.)

383. *kîlînî* G., *kilini*, *kiuini* J. hören. SyrjI. *kini* (< **kilni*). Fi. **kuulla (kuule-).**

kîldiśkînî U. gehorchen.

kiuzini MU. gehorchen. SyrjI. *kizini* (< **kilzini*).

kîlskînî G. (< **kîlzîśkînî*) horchen.

384. *kîl* G., *kil* J. fieber, typhus (G.), schwere, epidemische krankheit (J.); krankheitsgeist. SyrjI. *kuľ* 'teufel, böser geist', *va-kuľ* 'wassergeist'. Vgl. fi. **kolehtia,** est. **koll.**

385. *kîlînî* G., *kilni* G., *kiľini* J., *kiľini* MU. bleiben, übrig bleiben. SyrjI. *koľni*. Fi. **kadota (katoa-).**

keltînî G., *keltini* M. J. MU, zurücklassen. SyrjI. *koltni*.

386. *kîllînî* G. U. liegen; U. auch: krank sein. Fi. **kitua.**

387. *kîmànî* G. (*kîmal-*) umwerfen, umstossen. Syrj. *kimalni* 'verdecken'; syrjI. *kimni*, *kimiňtini* 'um-

werfen, des untere nach oben kehren'. Fi. **kumota**.

kîmaśkînî, komaśkînî G. umgeworfen werden.

kîmîs G. stirn. SyrjI. *kjmes*. Vgl. fi. **kumo**.

388. *kjmmjnj* siehe 389.

389. *kîn* G., *kjn* MU. (st. *kînm-, kjnm-*) frost, kälte. SyrjI. *kjn* (*kjnm-*) 'kalt, vor kälte erstarrt'. Fi. **kylmä**.

kînmînî G., *kjmmjnj* MU. frieren. SyrjI. *kjnmjnj*.

390. *kînar* G. kraft, vermögen. Vgl. syrjI. *kjnem* 'bauch'.

391. *kîno* siehe 460.

392. *kîpî* G. klotz.

393. *kîrďźànî* G., *kjrďźànj, kjrźànj* J. MU., *kîrźànî* U. (*kîrďźal-, kjrďźal-, kjrźal-, kîrźal-*) singen. Syrj. *kirgjnj* 'krächzen' (vgl. wotjG. *kîroktînî* id.), *kirzjnj* 'schnattern (v. enten)'. Fi **kirkua**.

kîrźan G., *kjrźan* J. lied.

kjrďźan-kjuu MU. lied.

394. *kîrîž* G. krumm, schief. Vgl. syrjI. *kęrnj* 'falten, runzeln, krümmen, krumm ziehen'. Vgl. fi. **kiero**.

395. *kîrnîž* G., *kjrnjž* MU. rabe. SyrjI. *kjrnjš*. Fi. **kaarne (kaarnehe-)**.

396. *kîrźan, kjrźan, kjrźànj, kîrźànî* siehe 393.

397. *kîs* siehe 469.

398. *kîskînî* G., *kjskjnj* J. MU., ziehen, schleppen, reissen; *sîkal kîskînî* G., *jskal kjskjnj* J. melken. SyrjI. *kjskjnj* 'ziehen, schleppen'.

kjskànî G. (*kîskal-*) schleppen, reissen, zupfen. SyrjI. *kjskōnj* (< **kjskalnj*).

kîstaśkînî U. sich schleppen.

399. *kîstem* siehe 469.

400. *kîšet* G. tuch, schürze. SyrjI. *kjšed* 'oberkleid'.

401. *kîškànî* G., *kjškànj* MU. (*kîškal-*, *kjškal-*) sich fürchten, erschrecken. Syrj. *kjškjnj* 'engbrüstig sein, schwer athmen'. ? vgl. fi. **keuhko**.
kîškaškînî G. sich fürchten.
kîškatînî G. drohen.

402. *kîšno* G. U., *kjšno* M. J. MU. frau, weib.
kîšno-murt G. weibsperson, weib.
kîšnojàškîlînî G. (frequ.) sich verheiraten.

403. *kîtîn*, *kî·tîn*, *kjtjn*, *kîtînke·-no*, *kîtîš*, *kjtiš* siehe 446.

404. *kîtkînî* G. U., *kjtkjnj* M. J. MU., *kjkkjnj* MU. anspannen. Fi. **kytkeä**.

405. *kî·tsî*, *kj·tsj*, *kj·tšj*, *kîtsîkɛ*, *kî,tšɛ* siehe 446.

406. *kjɯ* siehe 380.

407. *kjɯďźiń*, *kjɯťšiń* siehe 382.

408. *kjɯjnj* siehe 383.

409. *kjɯzjnj* siehe 383.

410. *kîz* G. fichte (abies excelsa). SyrjI. *kōz*. Fi. **kuusi** (**kuuse-**).

411. *kîzgî* U. spiegel. (Tat. **közgö**.)

412. *kîzo* siehe 486.

413. *kîź* G., *kjź* J. zwanzig. SyrjI. *kj'ź*.

414. *kîź-pu* G., *kiś-pu* J. birke. SyrjI. *kjďź*. Fi. **kaski**.

415. *kî·źî*, *kîźî*, *kj·źj*, *kjźj* siehe 446.

416. *kîž* G. krankheit; krankheitsgeist; *kîžɛ tšerɛ karînî* krankheiten bringen. Vgl. syrj. *kjž* 'tot geborenes kind'.

417. *ko* (in *vuko*) siehe 492.

418. *kobî* G. kelle. (Türk.; vgl. dschag. osm. **kopa** 'trinkgefäss, schale'.)

419. *kobla* G. stute. (Russ. **кобыла**.)

420. *kojik* G. elentier. (Tschuw. **kajyk, kajik**.)

421. *koktšànị* G., *kuktšànị* MU. (*koktšal-*, *kuktšal-*) hacken (mit der erdhacke). SyrjI. *kokōnị* (< **kokalnị*) 'picken, auspicken'; syrj. *kokan* 'erdhacke'. Fi. **kuokkia**.

koktšan G., *kuktšan* MU. erdhacke.

kuktšịnị MU. auspicken, ausstechen.

422. *koľosa* G. rad. (Russ. **колесо**, pl. **колёса**.)

423. *komaškịnî* siehe 387.

424. *końdon* siehe 425.

425. *końî* G. eichhörnchen. ? vgl. syrjI. *kịń*, Wied. *köń* 'polarfuchs (canis lagopus)'; vgl. auch syrj. *kịń*, *keń* 'schale, dünne haut, häutchen' (fi. **kelme**).

końdon G. (< **końî-don*) geld.

426. *kor* G. M. J. MU. U. balken. SyrjI. *kėr*.

korka (*kor-ka*) G. M. J. MU. U. haus, stube. SyrjI. *kerka*, syrjP. *kerkụ*. [Vgl. 492.]

korka-kuźo G. hausgeist.

korka-murt G. hausgeist.

korka-śig G. M. boden unter dem dache.

korkaź (< **korka-aź*) G. J. freitreppe, hausflur.

427. *koràní* G. (*koral-*) hauen. SyrjI. *kerōnị* (< **keralnị*).

428. *korer* J. schmackhaft. Syrj. *kör* 'geschmack', *köra* 'einen geschmack habend'. ? vgl. fi. **karvas**.

429. *korka*, *korka-kuźo*, *korka-murt*, *korka-śig*, *kòrkaź* siehe 426.

430. *korop: ńör-korop* J. 'flechtkorb, wagenkorb'. (Russ. **коробъ**.)

431. *kort* G. MU. U. eisen; eisern. SyrjI. *kẹrt*.

432. *kosịnî* G., *kosnị* M., *kosịnị* J. MU. heissen, gebieten. SyrjI. *kosjịnị* 'versprechen, bieten'. Fi. **käskeä**.

433. *kośak* G. fenster. (Russ. **косякъ**.)

434. *koškînî* G. U., *koškinj* M. J. MU. weggehen, sich entfernen, hinziehen; gehen, laufen; fliessen.
koškiuinj MU. (frequ.) weggehen.
435. *kotîr* G., *kotjr* J. MU. das umhergelegene, umgebung; um, herum; binnen, in. *odig uj kotjr* J. in einer nacht. Syrj. *kökör*, *gögör*, syrjI. *gęger* 'umher, herum; kreis'. Vgl. fi. **köyry, köyreä, köyristää.**
kotîrîn G. U., *kotjrjn* J. um — herum.
kotîrîti G. um, ringsherum.
kotîrtînî G., *kotjrtjnj* M. umringen (G. M.), herumgehen (M.). SyrI. *gęgertnj*.
kotîrskînî G., *kotjrtškjnj* MU. umfahren, umgehen.
kotreska G. opferschale.
436. *kottînî* G. feuchten. SyrjI. *kętednj*.
437. *koʿtšo* G. J. MU. elster. SyrjI. *kaʿtša*.
438. *koť* G. J. MU. wenn auch, wenn gleich; *koť mar* was immer, all, jeder. (Russ. хоть.)
koť-kiń MU. jedermann.
koʿť-kudiz G. ein jeder.
koť-kudiʿz-kɛ welcher auch immer.
koʿť-mar G., *koť-mar* J. was immer, all, jeder.
439. *kozmànî* G., *kozmànj* J. (*kozmal-*) segnen (?).
440. *kožànî* G., *kožànj* J. (*kožal-*) denken, meinen. SyrjI. *kužnj* 'verstehen, können'. ? vgl. fi. **kehua.**
441. *kožînî* G., *kožjnj* J. ausbiegen, vom wege abweichen. SyrjI. *kežnj* 'sich wenden'. Fi. **kääntyä.**
442. *kö* . . . (die so anlautenden wörter siehe unter *kę* . . .).
443. *kravat* G. bett. (Russ. кровать.)
444. *kristos* J. Christus. (Russ. Христосъ.)
445. *ku* G. M. J., *ku* MU. haut, fell. SyrjI. *ku*. Fi. **kesi (kete-).**

446. *ku* G. wann. SyrjI. *ko* in *kodiṛ* 'wann'. Fi. **ku-**.
kudiz G. J. MU. welcher; einige. SyrjI. *kod*.
kudi·z-kɛ MU. irgend einer, irgend welcher.
kukɛ G., *ku·kɛ* U. (*ku-kɛ*) jemals, einmal; als, wenn, wann.
kiṭîn, *kî·ṭîn* G. U., *kiṭin* J. wo. SyrjI. *kiten*.
kiṭînke·-no G. irgendwo. Syrj. *kiṭön-kö*.
kîṭiś G., *kiṭiś* J. woher, von wo. SyrjI. *kiṭiś*.
kî·tsî G., *ki·tśi* J., *ki·tsi* MU. wohin. SyrjI. *kiďśɛ*.
kîtsîkɛ G. irgendwohin.
kî·źî, *kîźî* G., *ki·źi*, *kiźi* J. wie. Syrj. *kiďźi*, syrjI. *kuďź*.
kę·ńa G. M., *kö·ńa* J. MU. wie viel. *kö·ńa-kɛ* .... *so·minda* J. so viel .... so viel.
kî(tšɛ, *kę(tšɛ* G., *kö(tšɛ* J. MU. welcherlei, von welcher art; wie. SyrjI. *ku(tšem*.
447. *kuďďźànî* G. (*kuďďźal-*) haften.
448. *kugànî* G. (*kugal-*) schnattern, schreien (schwan). Syrj. *gögjalni*.
449. *kuînî* G. U. weben. SyrjI. *kiinî*. Fi. **kutoa**.
450. *kujànî* G., *kujàni* J. MU. (*kujal-*) werfen, wegwerfen. SyrjI. *koini* 'aufwerfen, auswerfen, ausschöpfen'; syrjP. *kojalni* 'spritzen, verschütten'.
451. *kuk* G. M. U. bein, fuss. SyrjI. *kok*.
452. *kukei* J. hühnerei. (Tat. **kükäj**.)
453. *kukɛ*, *ku·kɛ* siehe 446.
454. *kukťšan*, *kukťšani*, *kukťšini* siehe 421.
455. *kulɛ* G. J. U., *kuuɛ* J. MU. es ist nötig, — notwendig, — vonnöten, — erwünscht; man muss. SyrjI. *kōlini* (< **kollini*) 'nötig sein'. Fi. **kelvata** (**kelpaa-**).

456. *kulînî* G., *kulinj* J., *kuuinj* J. MU. sterben. *kulem* od. *kulem murt* G. toter, verstorbener. *kuuem šöj* J. leiche. SyrjI. *kūnj* (< **kulnj*). Fi. **kuolla** (**kuole-**).

457. *kulto* G. J. garbe. SyrjI. *kolta*. (Tschuw. **küldä**.)

458. *kultšo* J. ring. (Russ. **кольцо**.)
kultšojo J. mit ringen versehen.

459. *kun* G. J. MU. fürst, regent, könig. SyrjUd. *kan* 'zar'. (Türk. [tschuw.?]. Vgl. **kan, kān** in mehreren türkdialekten.)

460. *kuno* G. MU., *kîno* U. gast. (Tschuw. **xuna, xyna**.)
kunojànî G. (*kunojal-*) zu gaste sein.
kunoka G., *kunokua* J. (*kuno-ka, -kua*) hauswirt od. -wirtin (G.); wirtshaus, quartier, wirt (J.).

461. *kuŋgo* MU. krumm. Vgl. fi. **konkka**.

462. *kurbon* U. opfer. (Tschuw. **xurban**, tab. **korban**.)
kurbon-veram U. opfergelübde.

463. *kureg* G. M. J. MU. henne. SyrjI. *kureg*.
kureg-puz G. J., *kureg-pjz*, *kurek-pjz* MU. hühnerei.

464. *kurînî* G., *kurnj* M., *kurjnj* J. bitten, verlangen. SyrjI. *kornj*. Fi. **kerjätä**.
kurîškînî G., *kuriškînî* U. beten. Syrj. *korśnj*.
kurîškon G. gebet.

465. *kurît* G., *kurjt* J. bitter, scharf schmeckend. SyrjI. *kurjd*. Fi. **karkea**.

466. *kurnj* siehe 464.

467. *kuro* G. M. J. U. stroh, halm. (Tschuw. **xura**.)
kuro-ďžjžj M. strohstengel.
kuro-mešok M. strohsack.

468. *kurtîšînî* G. beissen. SyrjI. *kurtîšinj*.
kurtîšîlînî G. (frequ.) beissen.

469. *kus* G., *kus* (st. *kusk-*) MU., *kis* U. kreuz (am körper), taille. SyrjI. *kos* (*kosk-*) 'kreuz, rücken'. Fi. **keski.**

kustem G., *kistem* U. hüftenlahm.

470. *kusip* G. U., *kusip* MU. zwischenraum. SyrjI. *kos* 'zwischenraum', *kostin* 'zwischen'.

kuspi G., *kuspi* MU. zwischen; mit dem poss.-suff. d. 3 p. sing. *kuspaz.*

kuspin G., *kuspin* MU. unter, zwischen; mit dem poss.-suff. d. 3 p. plur. *kuspazi.*

kuspiti U. zwischen — hin.

471. *kuso* G. MU. sense. (Russ. **коса.**)

472. *kuspi, kuspi, kuspin, kuspin, kuspiti* siehe 470.

473. *kustem* siehe 469.

474. *kuškini* siehe 480.

475. *kušilini* U. sich vereinigen, sich zusammenfügen. (Tat. **kušyl-.**)

kušlaškini J. sich vereinigen, zusammentreffen.

476. *kuštini* G. U., *kuštini* M. J. MU. werfen, wegwerfen; verlassen, im stich lassen.

477. *kuškini* siehe 481.

478. *kut* G. M. J. bastschuh. SyrjI. *kot* in *kem-kot* 'fussbekleidung'.

479. *kutes* siehe 480.

480. *kutini* G., *kutini* J. MU. ergreifen, nehmen. SyrjI. *kutni.* ? vgl. fi. **koe (kokee-), kokea, koettaa.**

kutskini G., *kutskini* M., *kutiškini, kuškini* J., *kutškini* MU., *kutiškini* U. anfangen.

kutes G. dreschflegel.

kutsaškini G. dreschen.

481. *kutškini* G., *kutškini, kuškini* J. MU. suchen. SyrjP. *košjini.*

482. *kuʇṭšo* J., *kuʇṭšo* MU. bunt; buntheit. Syrj. Wied. *kotša: sera-kotša* 'bunt gefleckt'.

483. *kuʇťša-pi* G., *kuʇťša-pi* M., *kuʇťša-pi* U. junger hund. SyrjI. *kiʇťšan*, syrj. Saw. *kiʇťši*.

484. *kuuɛ* siehe 455.

485. *kuuiṇi* siehe 456.

486. *kuzo* G., *kîzo* U. ein paar bildend, paarig. SyrjI. *gozja*.

487. *kuź* G. lang. SyrjI. *kuź*.
kuźa G. M. MU. entlang. SyrjI. *kuźa*.
kuźati G. längs.

488. *kuźiłi, kuźiłi* G. MU. ameise. SyrjI. *koʇďźū* (< **koďźul*): *kot-koʇďźū* 'ameise'. Fi. **kusiainen**.

489. *kuźît* G., *kuźit* J. salzig.

490. *kuźo* G., *kuźo* M. J. MU. U. herr, wirt; besitzer. *kuźojos* M. wirtsleute. (Tschuw. **xoźa**.)

491. *kužîm* G. kraft.

492. *kua, kuala* G. J., *kuâu* J., *-ka, -ko* (in *korka* 'haus, stube', *vuko* 'wassermühle, mühle') die wotjakische sommerhütte. Syrj. *ka, ku* in *kerka, kerku;* syrjI. *kola* 'zeltartig aus stangen hergestellte sommerküche (vor der badestube)'; Saw.: 'jägerhütte (aus dünnen brettchen) im walde'. Fi. **kota**.
kua-keťš G. ziege.

493. *kuajînî* G., *kuajiṇi* MU. fett werden. [? vgl. 354.]

494. *kuaka* G. J. krähe.

495. *kuala* siehe 492.

496. *kualdînî* G. losgehen, sich spalten.

497. *kuaťkketiṇi* M. winseln.

498. *kuaťtrak: giťtrak kuaťtrak* siehe 193.

499. *kuàmîn, kuamin* siehe 508.

500. *kuańâńtînî* U. winseln.

501. *kuańer* G. MU. elend, armselig (G.); arm (MU.). SyrjI. *końer.*

502. *kuar* G. M. MU. blatt, blätteriges kraut; stengel. SyrjI. *kor.* Fi. **korsi (korte-).**

503. *kuas* G. MU. schneeschuh. [? vgl. 504.]

504. *kuasaśkînî* G., *kuasaśkinî* MU. sich biegen. SyrjI. *kostinî* 'biegen'. [? vgl. 503.]

505. *kuaśmînî* G. trocknen (intr.). SyrjI. *kośminî.*
kuaśtînî G. dörren. SyrjI. *kośtinî.*

506. *kuaź* G. MU. U. luft, himmel, Gott (G.); wetter (MU. U.).
kuaź-zor U. regen.

507. *kuâu* siehe 492.

508. *kuiń* (st. *kuińm-*) G. J. MU. U. drei. SyrjI. *kujim.* Fi. **kolme.**
kuińmoi G. MU. [? = **kuińm* + **oi* (? = *ui* 'nacht')] zeit von drei tagen, drei tage.
kuiń-śu J. dreihundert. SyrjI. *kujim-śo.*
kuińmè·ti G., *kuińmeti* MU. der dritte; MU. auch: zum dritten mal. SyrjI. *koimed.* Fi. **kolmas (kolmante-).**
kuàmîn G., *kuamin* J. dreissig. SyrjI. *komin.*

l.

509. *lapeg* G. kurz von wuchs. SyrjI. *ťapkid* 'niedrig, nicht tief'; Wied. auch: 'flach, platt'. Fi. **lappea.**

510. *lapka* J. kaufladen. (Russ. **лавка.**)

511. *lapťša* M. pritsche. (Russ. **лавица.**)

512. *leśa* G. J. wahrscheinlich (G.); wohl, denn (J.). [*leśa* = 3 p. sing. präs. v. *leśànj* 'ähnlich sein, nahe kommen, angemessen sein'. SyrjI. *lęśōnj* (< **lęśalnj*) 'tauglich, angemessen sein'. Vgl. est. **laššima** 'im stande sein'.]

leśtînî G. U., *leśtjnj* J. MU. machen, verfertigen, bereiten, zurichten; U. auch: behexen, bezaubern. SyrjI. *lęśednj* 'bereiten, einrichten'.

513. *leśana* (? < **-leś ana; -ana* K. 'ausser, ohne') G. MU. ohne, ausser.

śana (? < *-ś ana*) G. ausser, ausgenommen.

514. *leźînî* G., *leźnj* M., *leźjnj* J. MU. lassen, niederlassen, entlassen, hinauslassen, schicken; gestatten; einschenken; werfen. SyrjI. *leďźnj* 'fortlassen, entlassen'. Fi. **laskea**.

leźkînî G., *leźiśkjnj* J. stürzen (intr.). SyrjI. *leďźśjnj* 'sich senken, herabsteigen'.

515. *lî* G. U., *lj* J. knochen, bein; aus knochen, knöchern. SyrjI. *lj*. Fi. **luu**.

516. *lîktînî* G. U., *ljktjnj* M. J. MU. kommen, gelangen. SyrjI. *loknj*, 1 p. sing. präs. *me lokta*. Fi. **lähteä** (impf. **lähti** u. **läksi**).

517. *limî* G., *ljmj* J. MU. schnee. SyrjI. *ljm*. Fi. **lumi**.

518. *lîs* G., *ljs* MU. nadel, tangel (an fichten, tannen); fichten-, tannenzweige. SyrjI. *ljs*. ? vgl. fi. **leve** (**lepee-**).

lîs-vu G., *ljs-vu* MU. tau. SyrjI. *ljs-va*.

519. *lîz* G., *ljz* M. J. blau.

520. *lo* G. siehe 525.

521. *lob* U. plötzlich.

522. *lobànî* G., *lobànj* MU. (*lobal-*) fliegen. SyrjI. *lebōnj* (< **lebalnj*).

523. *lopata* G. schaufel. (Russ. лопата.)

524. *lud* G. J. U. feld (G. J.); opferhain, wo einem bösen, krankheiten erzeugenden geiste geopfert wird; der geist dieses opferhaines (U. J.). SyrjI. *lud* 'wiese, aue, kleines feld'. Fi. **lansi** (**lante-**), est. **laaż** 'niederung mit wald, fläche'.

lud-ketś G. hase.

lud-kuźo U. hüter und priester des *lud* genannten opferhaines.

525. *luĩnĩ* G. U., *lunị* M., *luịnị*, *luịnị* J. MU. werden, sein; möglich sein; *med lo* G. MU. es sei! möge werden! *ug lo*, *uz lo* J. MU. U. kann nicht sein, es geht nicht. SyrjI. *lonị*. Fi. **lie-**.

526. *lul* G., *luɯ* MU., *lul* U. seele; leben. SyrjI. *lō* (< **lol*). Fi. **löyly**.

lulo G. U., *luɯo* MU. lebend, lebendig. SyrjI. *lōja* (< **lolja*).

lultem G. U., *luɯtem* MU. leblos. Syrj. *loltöm*.

527. *luṭṣkànĩ* G., *luṭṣkànị* M., *luṣkànĩ* U. (*luṭṣkal-*, *luṣkal-*) stehlen. Vgl. syrj. *ladẓek*, *latśög* 'vielfrass'.

528. *luɯ*, *luɯo*, *luɯtem* siehe 526.

ľ.

529. *ľàkịnĩ* G., *ľakịnị* MU. ankleben (trans.). SyrjP. *ľaknị* 'verkleben'. ? vgl. fi. **takkala**, **takistaa**.

530. *ľek* G. böse, grausam.. SyrjI. *ľok*. Fi. **liekkiö**.

531. *ľẹm-pu* G. traubenkirschbaum. SyrjI. *ľẹm-pu*. Fi. **tuomipuu**.

532. *ľipet* G. U. hausdach. Syrj. Lytk. Wied. *leb*, *lep* 'rand, krämpe, schutz-, wetterdach'. Fi. **liepe** (**lieppee-**).

533. *ŧogînî* G., *ŧogiṇi* J. treten, auftreten.

534. *ŧugit* siehe 285.

535. *ŧuk* G. garbenhaufe. Syrj. Wied. *juk* 'der ballen'. Fi. **joukko.**

ŧukànî G., *ŧukàni* MU. (*ŧukal-*) sammeln.

ŧukaśkînî G., *ŧukaśkiṇi* J. sich versammeln.

536. *ŧuket* siehe 538.

537. *ŧukiśkînî* siehe 538.

538. *ŧukînî* G., *ŧukiṇi* J. teilen; zerstreuen. SyrjI. *jukni*. Fi. **jakaa.**

ŧuket G. teil, stück. Syrj. *juköd.*

ŧukiśkînî G., *jukiśkiṇi* M. auseinander gehen. SyrjI. *jukśiṇi*.

m.

539. *ma, mar* (*mîr, miṇr: no-mîre·-no, no-miṇ·r-no* siehe 605). G. J. MU. was, was für ein; *main* (instr.) J. wie; acc. *maiε* J. SyrjI. *miṇi*. Fi. **mi-.**

malî, ma·lî G., *mâ·ui, mâui* MU. wozu, warum.

maro M. was für ein, was.

makε (*ma-kε*) G. MU., *ma·r-kε* MU. was immer, was nur; etwas, irgend etwas. *piţśi-makε* MU. ein wenig, ein stückchen. SyrjI. *miṇikε*.

ma·kem (*ma·-kem*): *ma·kemε* G. wozu, wohin.

ma·-köţśε MU. welcherlei, was für ein.

540. *maď-kîl* G. sage. SyrjI. *moid* 'sage'.

maťškon-kil M., *maďiškon-kil* J., *maďiškon-kiw* J. MU. rätsel.

541. *maďveï* MU. Matthias. (Russ. Матвѣй.)

542. *majaltînî* G. streicheln. Syrj. *maltini* 'schmieren, bestreichen'.

543. *mak* G. MU., *mak-śäśka* MU. mohnblume. (Russ. макъ.)

544. *makɛ, ma·kem, ma·kemɛ* siehe 539.

545. *makes* G. MU. hüfte, lände, schenkel.

546. *ma·köʇšɛ* siehe 539.

547. *mak-śäśka* siehe 543.

548. *malî, ma·lî* siehe 539.

549. *malpànî* G., *malpànj* J. (*malpal-*) denken, im sinne haben. Syrj. *mölpalnj* 'sich vorstellen, vermuten'.

550. *mańet* G. J. rubel. (Russ. монета.)

551. *mar, ma·r-kɛ, maro* siehe 539.

552. *maštànî* G. (*maštal-*) rechen.

553. *matɛ* G. in die nähe. SyrjI. *matɛ.*

554. *maťškon-kjl* siehe 540.

555. *mä·uj, mäuj* siehe 539.

556. *med* G. J. MU. U. möchte doch! ach wenn!; damit. SyrjI. *med.*

meda (*med-a*) G. ob wohl? denn?

medam (< **med-ama*) MU. ob? wohl? denn?

557. *medînî* G. wollen, beabsichtigen. SyrjI. *mędnj.*

558. *mesta* G. platz; feld. (Russ. мѣсто.)

559. *mešok* G. M. sack. (Russ. мѣшокъ.)

560. *meʇš-ak* G. jäh, gerade. ? vgl. syrj. *mjtšöd* 'stütze, hinderniss, aufenthalt', *va-mjtšöd* 'damm, stauung'.

561. *meža* G. ackerrain. (Russ. межа.)

meža-vis G. ackerrain.

562. *mɛ* G. J. da hast du! nimm! (Tat. **mä.**)

563. *mę̣jî* G., *mę̣i* U. ältlich, ziemlich alt (G.); volljährig, alt (U.).

564. *mi* G. J. MU. wir; acc. *miťemez* MU., adess. *miťam* G. MU., allat. *miťem* G., ablat. *miťęškjm* MU. SyrjI. *mi.* Fi. **me.**

565. *mimala, mimâua* J. vorjährig, vormalig, alt.

566. *miskiťtjnj* MU. gleiten, glitschen.

567. *miťšjnj* MU. rasieren. Vgl. syrj. *miťšednj* 'schön —, hübsch machen, anstreichen, färben'; *miťšanik* 'hübsch, glatt'.

568. *mjj* G. biber. SyrjI. *moj*. Fi. **majava**.

569. *mjl* G. gemüt, gesinnung; lust, wunsch. SyrjI. *mj-* (< **mjl-*). Fi. **mieli**.

mjlkjd G., *mjuukjd* MU. (*mjl-kjd, mjuu-kjd*) gemüt, gemütsstimmung, gesinnung, gedanke. SyrjI. *mj-kjd* (< **mjl-kjd*).

570. *mjljnj* G. übrig bleiben. SyrjI. *mjles* 'nachbleibsel vom viehfutter, rest'. Vgl. fi. **mutu** 'feines abschnitzel, abschabsel'.

571. *mjnda* G., *mjnda* J. so viel wie. Syrj. *mjnda*.

572. *mjnjnj* G. U., *mjnnj* M., *mjnjnj* J. MU. gehen. SyrjI. *munnj*. Fi. **mennä** (**mene-**).

mjnjš-murt G. wandersmann.

573. *mjrt-mjrt* MU. mit mühe. SyrjI. *mjrd: mjrden* 'mit mühe'.

574. *mjuukjd* siehe 569.

575. *mjžgànj* J. (*mjžgal-*) mit der faust schlagen. Vgl. syrj. Wied. *matšködnj* 'mit fäusten schlagen', *tjrj-matškj* 'faustschlag'.

576. *moľi: puš-moľi* G. 'haselnuss', *muľj* G. beere. SyrjI. *moľ* 'perle'. ? vgl. fi. **marja**.

577. *mon* G. M. J. MU. U. ich; acc. *mone* G. M. J., adess. *mjnam* G., *mjnam* J. MU., allat. *mjnjm* G., *mjnjm* M. J., ablat. *mjneštjm* G., *mjnjštjm* M. SyrjI. *me*. Fi **minä**.

578. *motor* J. MU. schön, hübsch. (Tat. **matur**.)

579. *mu* G., *mu* J. MU. erde. SyrjI. *mu*. Fi. **maa**. [Vgl. 592.]

mu-kjuďźiń, *mu-kjuťšiń* siehe 382.

580. *mu*, *mu* MU. honig. SyrjI. *ma*. Fi. **mesi** (**mete-**).

musjr (< **mu-sur*) MU. met.

musjr-bekťšɛ MU. metfass.

581. *mugor* G. MU. körper, leib. SyrjP. *mjgör* 'leib, rumpf'.

582. *muket* G. M. J. anderer. SyrjI. *muked*. Vgl. fi. **muu**.

583. *mumî* G., *mumj* J. MU. mutter; weibchen (von tieren). SyrjI. *mam*. Fi. **maammo**.

mumj-ţšöž J. entenweibchen.

584. *muńťšj* G. badestube. (Tat. **munča**.)

585. *mures* MU. deckel am bienenstock.

586. *murt* G. M. J. MU. U. mensch; mann; fremder. *murtɛ* J. = acc. in: *aďďźem pereš murtɛ*. SyrjI. *mort*.

587. *musjr*, *musjr-bekťšɛ* siehe 580.

588. *muso* G. J. MU. lieb, gewogen, hold. Syrj. Saw. *musa*.

musojâškînî G., *musojâškjnj* MU. einander lieben (G.), freundschaft schliessen (MU.). Syrj. *musašnj*.

musońka G. liebling.

589. *muš* G. U., *muš* MU. biene. SyrjP. *moš*. Vgl. fi. **mehiläinen**.

590. *mušik* G. ehemann. (Russ. **мужикъ**.)

591. *muţško* G. von lindenbast geflochtener ranzen, tragkorb für säuglinge.

592. *muz* G., *muz* MU. boden, erde. [Vgl. 579.]

mużjem G. MU., *muzjem* J., *muzźem* MU. erde, boden.

·mużjem-mumi MU. die mutter erde.

593. *muzen* (instr. von **muz*) G. wie, so wie. Syrj. *moz* 'art, weise'.

594. *muzjem, muzźem, mużjem* siehe 592.

n.

595. *-na* G. J. noch. SyrjI. *na* (? < **una* 'viel, reichlich; menge' = wotj. *uno* ~ **una*, fi. **enä-**). [Vgl. 1122.]

596. *nataťa* G. Natalie. (Russ. **Наталья**.)

597. *naťśar* G., *naťšar* J. elendig, mager; arm (G.). (Tat. **načar**.)

598. *-nɛ* siehe 194.

599. *ni* siehe 621.

600. *nid* G. U. schaft, stiel. SyrjI. *nud*. ? fi. **nysi (nyte-)** = **lysi (lyte-)** od. ? fi. **nyttö**.

601. *nil* G., *nil, niu* J. MU. mädchen, tochter. SyrjI. *nī* (< **nil*). Fi. **neito**.

niljos-murt J. mädchen.

nil-murt G., *niu-murt* MU. mädchen.

nil-pi G. U., *niu-pi* J. kinder; U. auch: kind.

602. *ninal, ninal, ninäu* siehe 612.

603. *nir* G., *nir* J. nase, schnabel. SyrjI. *nir*. Wot. *nirko*.

nirošur G. (das dorf *nirošur*).

nirošurjos G. die einwohner des dorfes *nirošur*.

604. *niu, niu-murt, niu-pi* siehe 601.

605. *no* G. M. J. MU. U. und, aber; auch; obgleich. (Vgl. russ. но, tschuw. *no*.)
no-ki·ń-no J. kein, niemand.
no-kîtîś G. nirgends.
no-kjźj·-no J. unter keiner bedingung.
no-mj·r-no J. nichts. [Vgl. 539.]
no-mîre·-no G. nichts. [Vgl. 539.]
606. *nomîr* G., *nomjr* MU. kornwurm, wurm. SyrjI. *nomjr*.
607. *nonî* G., *nonj* MU. zitze, brust. Syrj. *ńoń*. Fi. **nänni**.
608. *noš* G. M. J. MU. U. wieder, wiederum, noch. SyrjI. *nęšta*.
no·š-ik G. J. MU. wieder.
609. *nu* M. J. nun! (Russ. ну.)
610. *nuînî* G., *nunj* M., *nujnj* J. MU. führen, tragen; holen. SyrjI. *nunj* (1 p. sing. präs. *me nula*) 'fortbringen'. Fi. **noutaa**.
611. *nullînî* G., *nulljnj*, *nuldjnj*, *nuułjnj*, *nuułdjnj* J. tragen, führen. Syrj. *nolnj*, *noljjnj*, syrjI. *nōljnj* (< **nolljnj*) (frequ.) 'tragen, schleppen'. Vgl. fi. **nota**.
nuułtjnj MU. tragen lassen.
612. *nunal* G., *njnal* J., *njnâu* J. MU., *nînal* U. (? < **lunal*, vgl. *lun* ~ *nîn* K.: *lun-aźs* ~ *nîn-aźs* K. 'bei tage'; syrjI. *lun* 'tag'; fi. **louna**) tag.
613. *nunî* G., *nunj* MU. kleines kind.
614. *nupiiânj* MU. (*nupiial-*) eine last auf sich nehmen, über die schulter werfen. SyrjI. *nop* 'last, bürde'. ? vgl. fi. **nuuppea**.
nupiiatjnj MU. aufbürden. Syrj. *nopjödnj*.
615. *nuudjnj*, *nuuljnj*, *muutjnj* siehe 611.

ń.

616. *ńàń* G. M. J. MU. U. brot; getreide. SyrjI. *ńàń.*

617. *ńa·rak* (*ńa·r-ak*) G. MU. alles, insgesammt, alle; ganz und gar.

618. *-ńε* siehe 105.

619. *ńebi̯t* G., *ńebi̯t* J. weich, sanft. SyrjI. *ńebi̯d.* ? fi. **lempeä.**

620. *ńe̯r* G., *ńör* J. rute, gerte. SyrjI. *ńör.* Fi. **näre.**
ńör-korop J. flechtkorb, wagenkorb.

621. *ńi* G. M. J. MU. U., *ni* J., *ińi* G. J. MU. nunmehr, mehr; schon. SyrjP. *ńi*, syrjI. *ńin.*

622. *ńiľ* siehe 628.

623. *ńim* G. J. name. SyrjI. *ńim.* Fi. **nimi.**

624. *ńiń* G. M. U. lindenbast. SyrjI. *ńin.* Fi. **niini.**
ńiń-puppi̯ G. U., *ńiń-puppi̯* M. abgeschälter lindenstamm.

625. *ńi̯ľ* siehe 628.

626. *ńör, ńör-korop* siehe 620.

627. *ńules* G. J. U., *ńuu̯es* J., *ńuu̯os* MU. (st. *ńulesk-*, *ńuu̯esk-*, *ńuu̯osk-*) wald.
ńulesàni̯ G., *ńuleskàni̯*, *ńuu̯eskàni̯* J. (*ńulesal-*, *ńuleskal-*, *ńuu̯eskal-*) jagen.
ńules-ńuńa G. waldgeist, waldonkel.

628. *ńuľ* G., *ńi̯ľ* M., *ńiľ* U. vier. SyrjI. *ńoľ.* Fi. **neljä.**
ńuľè·ťi G. der vierte. SyrjI. *ńoľed.* Fi. **neljäs (neljänte-).**

629. *ńuńa* G., *ńuń* J. älterer bruder.

630. *ńuu̯es, ńuu̯eskàni̯, ńuu̯os* siehe 627.

o.

631. *o* G. oh! Syrj. *o.*

632. *obiń* G. darrhaus. (Russ. овинъ.)

633. *obida* MU. waldgeist. (? russ. обида.)

634. *odîg, odig* G., *odig* M. J. MU. U. ein; einzig; nur, bloss (M.). *odi·g-no* (*ug*) MU. 'niemand'; *odi·g-no uz śe·kta* MU. 'er bewirtet gar nicht'.

og G. J. MU. U. ein, einzig; ein und derselbe, gleich, einerlei; gewiss, bestimmt; einmal; *oge·z-no* (*ug*) MU. kein einziger. *og ďžužďa* MU. ebenso hoch. *og ińtiɛ puktem* MU. setzte ihn auf einen bestimmten platz. *og šorem* U. einmal geschnitten. *ogen ogen* MU. je einer und einer; *ogez... ogez* G. M., *ogzi... ogzi* J. der eine... der andere: *ogzes* (acc. pl.) *ogzi ug a·ďďźo* M. sie sehen nicht einander. *ogen kiken* MU. einer nach dem anderen; *ogez no kikez* J. MU. der eine wie der andere, einige, mancher.

SyrjI *ęťik.* Fi. **yksi (yhte-).**

og-aďźɛ M., *og-aźɛ* U. zusammen, auf einen punkt od. ort.

og-kad' G. J. gleich, einerlei.

ognam, -ad, -az, ogńam, -ad, -az siehe *ogńîn.*

ogńîn G. allein; mit dem poss.-suff.: *ogńam, -ad, -az* G., *ognam, -ad, -az* U. ich, du, er allein.

ok-pol G., *ok-pou* J., *og-pou* MU. einmal.

op-šap (< **ok-šap*) U. eine kleine weile.

635. *oi* J. MU. o! oh! Syrj. *oi.*

636. *o·ido, oido* G. J. MU. nun wohl! wohlan! komm! (Tat. **ajda.**)

o·idolɛ, o·idouɛ J. wohlan! kommt!

637. *ok* G. o weh! Syrj. *ok*.

638. *ok-pol*, *ok-pᵒu* siehe 634.

639. *oktînî* G., *oktinj* J. MU. sammeln; herausnehmen; fortschaffen. SyrjI. *ęktinj* 'sammeln'.

640. *o·lo* G., *ᵒ·uo* MU., *o·llo* U. wohl, vielleicht; wer weiss..; *o·lo kin* G. jemand; *o·lo kî·tsî* G., *ᵒ·uo kj·tsj* MU. irgendwohin. (Vgl. tat. **ällä**.)

641. *op-šap* siehe 634.

642. *orťťšînî* G., *orťťšinj* J. vorübergehen; vergehen. *ki orťťšemles, kjl orťťšemleš uť* J. 'bewahre (uns) vor unüberlegten worten und handlungen'.
orťťšîlînî G. (frequ.) vorbeigehen, passieren.

643. *oskaltînî* G. anschauen.

644. *o·stε* G., *o·sto* J. MU., *e·stε* U. (epitheton *inmar*'s) herr (?).

645. *oš* G. M. J. ochs. SyrjI. *ęš*.
oš-pi G. M. junger ochs.

646. *ošînî* G., *ošnj* M. aufhängen, anhängen. SyrjI. *ęšnj*.
ošîlînî G. U. (frequ.) aufhängen.

647. *òtîn*, *ò·tin* G., *otin* J., *òtin* MU. dort, da.
otîš G., *òtiš* MU. von dort, daher, davon; dortig; *òtiš murtjos* MU. die dortigen menschen.
òtišen G. von dort.
otsî G., *otsj* MU., *o·ťťšî* U. dahin.
îtšε G., *itšε*, *ötšε* MU. solcher (wie jener).
oź G., *oźi* M., *oźj*, *o·źj* J. MU. so, also.
o·źik (*o·ź-ik*) G. gerade so; so, ohne weiteres, ohne grund, umsonst.

648. *ož* (st. *ožm-*) J. krieg. Vgl. fi. **uhma**.

o.

649. *o·ṷo* siehe 640.

ö.

650. *öm* siehe 1095.
651. *öᵢṭṣε* siehe 647.
652. *övöl, övöṷ* siehe 177.
653. *ö . . .* (die übrigen so anlautenden wörter siehe unter *ę . . .*).

p.

654. *paďi* G., *paida* J. gewinn, vorteil. *paďiez ęz lu* G. es wurde vereitelt. (Tat. **pajda**.)
655. *pal* G. J. U., *påṷ* J. MU. 1) seite, gegend; *pala* G. U., *påṷa* MU. nach einer seite hin. *so·-påṷan* J. in jener gegend; 2) halb; hälfte. Syrj. *pöl* 'seite, ufer; hälfte, eines von einem paar'. Fi. **puoli**.
pal-śin G. einäugig.
pales-murt, påṷes-murt J. waldgeist.
656. *paleź* G. J., *påṷeź* J. vogelbeere. SyrjI. *pèliďź*. (Tschuw. **pileš**.)
paleź-pu G. J., *påṷeś-pu* J. vogelbeerbaum. SyrjI. *pèliďź-pu*.
657. *pales-murt* siehe 655.
658. *pal-śin* siehe 655.
659. *paľmîṇî* G., *paľmiṇi* MU. sich wundern.
660. *paľťkîṇî* G., *paľťkiṇi* MU. ausstreuen.
paľťkîśkîṇî G. sich zerstreuen, herumfliegen.

661. *papa* G. J. MU. vogel. Vgl. syrj. *papaị*, syrjI. *papał* 'weibl. glied.'

662. *par* U. paar. (Russ. **пара**.)

663. *parś*, *pars* G., *pariś* MU. schwein. SyrjI. *porś*. Vgl. fi. **porsas**.

664. *paś* MU. pelz. SyrjI. *paś*.

665. *paś* G. M. loch, öffnung. SyrjI. *paś: paś munnị* 'sich ausbreiten, sich entfalten'.

paśkịt G. breit. SyrjI. *paśkịd*.

666. *paťśkes* G., *paťśkes* MU. platt. Vgl. syrj. Wied. *patśgịr-nịra* 'stumpfnasig'.

paťśkatịnî G., *paťśkatịnị* MU. pressen.

667. *paźànî* G., *paźànị* MU. (*paźal-*) zerstreuen, säen. Vgl. fi. **paiskata, paiskella**.

paźgi: ťśuzgi paźgi G. nach allen seiten.

668. *pâu*, *pâues-murt* siehe 655.

669. *pâueź*, *pâueś-pu* siehe 656.

670. *pedlo* G. J. MU. U. hinaus, heraus. [Vgl. 746.]

671. *pegďźịnî* G., *pegďźịnị*, *pegźịnị* J. weglaufen, entfliehen. Fi. **paeta (pakene-)**.

672. *peịmịt* G. U. dunkel, finster. SyrjI. *pemịd*. Fi. **pimeä**.

673. *peł* G. J. ohr. SyrjI. *pěł*.

peł-ugị J. ohrgehänge.

674. *peťtịnị* MU., *peťtịnî* U. anhauchen, anblasen; beschwören. SyrjI. *pęťtnị* 'anfachen'.

peťtiśkiś U. zauberer.

peťtịtịnî U. anhauchen lassen; beschwören lassen.

675. *pereś* G. M. J. MU. alt. SyrjI. *pęrịś*.

peśâị (< **pereś-anaị*) J. MU. grossmutter, altes mütterchen.

676. *peri* G. MU. böser geist, teufel. (Tat. **pärej**.)

677. *permskoi* G. permisch. *permskoi guberńa* gouvernement Perm. (Russ. **пермскій**, praep. **пермской**.)

678. *pervoi* J. der erste; zuerst. (Russ. **первый**.)

679. *peśäi* siehe 675.

680. *peśter* G. ranzen. (Russ. **пестеръ**.)

681. *pètîr* G. Peter. (Russ. **Петръ**.)

682. *pe* G. J. MU. (flickwort bei anführung dessen, was ein anderer gesagt hat:) nämlich; sagt(e) er (sie, man), soll(en) .... SyrjI. *pė*. Fi. **-pa, -pä**.

683. *pöi: pöi-šur* J. wildpret. Vgl. syrjP. *pa: vör-pa* 'wildes tier', fi. **peto**.

684. *pejànî* G. (*pejal-*) betrügen. Fi. **peijata**.

685. *pejas* G. gürtel. (Russ. **поясъ**.)

686. 1) *pektśi, poktśi* G., *poktśi* J. klein.
2) *peśi, pośi, pîśi* G., *piśi* J. MU. klein, jung. Vgl. syrjI. *posńi* 'klein', fi. **pisku, piskuinen**.
piśi-gine J. ganz klein.
piśi-make MU. ein wenig, ein stückchen.

687. *pel* G. gewinn. (? tschuw. **pol** 'reich an etwas; überfluss' oder ?= fi. **paljo**.)

688. *peli* M. in, zwischen, unter (acc.); mit dem poss.-suff. der 2 p. plur.: *peladi*, 3 p. plur. *pelazi*. Vgl. syrj. *pölsö* (aus *pölös*, syrjI. *peles* 'reihe, schicht') 'in, zwischen, unter'.
pelin M., *polin* J. in, zwischen, unter (dat.).

689. *peràni* G. essen kochen, speisen bereiten.
peraś G. köchin, hausfrau, gattin.

690. *pertem* G. verschieden, unähnlich. *pertem-pertem* allerlei, verschiedene. Vgl. syrjI. *pertni* 'verkehren, verwandeln'.

691. *pešàni* G. (*pešal-*) schwitzen. SyrjI. *pešīni* (< **pešalni*).

pęśatinj G., *pöšatinj* J. glühend machen.

692. *pęśtînî*, *pöštinj* siehe 694.

693. *pęćši* siehe 686.

694. *pęźînî* G. U. sieden (G. U.), gekocht werden (U.). SyrjI. *puźinj*. Vgl. fi. **paistua, paistaa.**

pęśtînî G. U., *pöštinj* MU. kochen. *arak pöštinj* MU. branntwein brennen.

695. *pi* G. J. MU. knabe, sohn; junges (von tieren). SyrjI. *pi*. Fi. **poika.**

pi-nunj MU. kinder.

pijos-murt G. M. MU. mannsperson, mann.

696. *pij* G., *pi* (illat. *pijε*) MU. busen, schoss. SyrjP. *pi*. Fi. **povi.**

697. *pijos-murt* siehe 695.

698. *pilem* G. MU. wolke. SyrjI. *pī* (< **pil*). Fi. **pilvi.**

699. *pilinj* siehe 713.

700. *pinal* G. U., *pińåu* J. kind, jüngling, sohn. *pińåu daur* J. jugendzeit. Vgl. fi. **pieni.**

701. *pń* G. zahn. SyrjI. *pń*. Fi. **pii.**

702. *pińåu* siehe 700.

703. *pis* G. MU. gefällte bäume (G.), holzscheit (MU.). SyrjI. *pes* 'holzscheit, brennholz'.

pis-pu G., *pis-pu* MU. balkenwald, bauholz (G.); baum (MU.).

704. *pišåi* G., *pisei* J. kater (G.), katze (J.). (Türk.?)

705. *pištinj* siehe 707.

706. *pićšal* G., *pićšåu* J. MU. flinte. (Russ. пищаль.)

707. *pićštînî* G., *pištinj* M. glänzen.

708. *pićši*, *pićši-ginε*, *pićši-makε* siehe 686.

709. *piź*, *piź-vaiś* siehe 725.

710. *pid* G., *pid* M. J. MU. fuss. SyrjI. *pod: poden* 'zu fusse' (= wotj. *puden* id.)

pid-aź J. was vor den füssen ist.
pudo G., *pudo* J. MU. vieh. SyrjI. *poda.*
pidjem M. mit füssen versehen, -füssig.
pittem MU. ohne fuss, ohne füsse.

711. *pîdes* G., *pides* M. J. MU. boden, grund; bodensatz (J.): *śumik pidesleś uť* 'bewahre (uns) vor dem bodensatz in der branntweinschale' [die wotjaken glauben, dass der von einem anderen beim trinken überlassene bodensatz zum schaden gereicht]. SyrjI. *pides.*

712. *pidjem* siehe 710.

713. *pîlinî* G., *pilinj* J. zerhauen, spalten. Syrj. *pelnj* 'splittern'. Vgl. fi. **pilkota**.

714. *pînî* siehe 767.

715. *pinjnj* siehe 768.

716. *pîr* G. durch. SyrjI. *pir.*
pîrînî G. U., *pirnj* M., *pirinj* J. MU. eingehen. SyrjI. *pirnj.* Fi. **pyrkiä.**
pîrànî G., *piràni* MU. (*pîral-*, *pjral-*) öfters eingehen. SyrjI. *pirōnj* (< **piralnj*).
pîrtînî G., *pirtinj* M. J. MU. hineinführen, hereinholen, hineintreiben. SyrjI. *pirtnj.*

717. *piri: tšespiri* M. MU., *tšespri* MU. (< **tšerspiri*) 'spindelscheibe, wirtel'.

718. *pîrtînî*, *pirtinj* siehe 716.

719. *pîtsànî* G. (*pîtsal-*) zumachen.

720. *pittem* siehe 710.

721. *pitšâu* siehe 706.

722. *pîti* G. spur.

723. *pitši* siehe 686.

724. *piz* siehe 787.

725. *pi̇ź* G., *piź* J. mehl. SyrjI. *pi̇ź*. Fi. **putu**.
piź-vaiś J. mehlfuhrmann.
726. *pi̇ž* G. boot. SyrI. *pi̇ž*. Fi. **pursi (purte-)**.
727. *pi̇žinî* G. braten, backen. SyrjI. *pęžni̇* 'bähen, brühen'. Fi. **paahtaa**.
728. *plaťa* G. kleidung. (Russ. **платье**.)
729. *podi̇ni̇* J., *podni̇* M. zumachen (J.), den bienenstock zumachen. Syrj. *pödni̇* 'zumachen, bedecken'. ? vgl. fi. **peittää**.
podem G. MU. waldbienenstock, bienenstock.
podemàni̇, podmàni̇ MU. (*podemal-, podmal-*) bienenstöcke einrichten.
730. *pogràni̇* G., *pogràni̇* MU. (*pogral-*) umfallen, umstürzen. ? vgl. syrjI. *pęrni̇* 'umfallen'.
731. *pokťši, pokťši* siehe 686.
732. *pol* G. J. U., *pɔu̯* J. MU. -mal; *kuiń pol* drei mal; *og pol, ok-pɔu̯* MU. ein mal. SyrjI. *pę* (< **pęl*).
733. *polať* G. bettregal. (Russ. **полати**.)
734. *poli̇n* siehe 688.
735. *polom-šelo* G. das kirchdorf Polom.
736. *pɔu̯štop* MU. (< **polštop*) viertelkannenmass, krug. (Russ. **полуштофъ**.)
737. *pomenať: pomenať kari̇ni̇* G. sich erinnern jmndes, totenfeier begehen. (Russ. **поминать**.)
738. *pomeŋka* G. totenfeier. (Russ. **поминка**.)
739. *poni̇ni̇* G. U., *ponni̇* M., *poni̇ni̇* J. MU. setzen, legen. SyrjP. *pönni̇* 'fleischlich beiwohnen'. Fi. **panna (pane-)**.
740. *ponna* G. M. J. U. wegen, um, für. Syrj. *ponda*.
741. *pop* G. J. geistlicher, prediger. (Russ. **попъ**.)
pop-ki̇šno J. predigerfrau.
742. *por* MU. tscheremisse.

por-kiśno MU. tscheremissisches weib.

743. *portinî* G., *porttinj* J. bohren. SyrjI. *pirędnj* 'durchmeisseln, durchstemmen'.

744. *pośkî* G., *pośkj* J. schwalbe, uferschwalbe (G.). Fi. **pääsky**.

pośkj-pi J. junge schwalbe.

745. *poštinj* MU. abgenutzt werden. SyrjI. *pištinj* 'durchlöchert werden'. Vgl. fi. **pistää**.

746. *potînî* G. U., *potnj* M. J., *potinj* J. MU. hinausgehen, herauskommen; hervorwachsen, entstehen, werden. SyrjI. *petnj*. [Vgl. 670.]

potànî G. U., *potànj* J. MU. (*potal-*) öfters hinausgehen, hin und her laufen. SyrjI. *petōnj* (< **petalnj*).

pottînî G., *pottinj* J. MU. herausführen, herausbringen; hervorbringen. *vir pottînî* G. blut vergiessen.

747. *poťśi* siehe 686.

748. *pozîr* G., *pozjr* MU. drall (G.); krumm (MU.).

749. *pou* siehe 732.

750. *pouštop* siehe 736.

751. *pö* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *pę* ...).

752. *proťś* G. weg, fort. (Russ. **прочь**.)

753. *prud* G. teich, damm. (Russ. **прудъ**.)

754. *pu* G. M. U., *pu* J. MU. baum, holz; brennholz (M.); hölzern. SyrjI. *pu*. Fi. **puu**.

pu-śulem, pu-śuuem J. baummark.

755. *pud* J. pud. (Russ. **пудъ**.)

756. *pudo, pudo* siehe 710.

757. *pudofka* G. pud-mass. (Russ. **пудовка**.)

758. *pukînî* G., *pukni* M., *pukinj* J. MU. sitzen. SyrjI. *pukōnj* (< **pukalnj*).

puk-puknj M. beständig sitzen.

pukon G. stuhl.

pukśîṇî G. U., *pukśjnj* M. MU. sich setzen. SyrjI. *pukśjnj.*

puktîṇî G. U., *puktjnj* M. J. MU. setzen, legen; aufstellen, errichten. *korka puktîṇî* U. ein haus bauen. SyrjI. *puktjnj.*

puktos J. getreidehocke. Syrj. *puktas* 'satz, gesetztes'.

759. *pukîṭṣ* G., *pukjš* MU. bogen (G.); pfeil (MU.).

760. *pukľo* J. MU. klotz, block. Syrj. *pukjľ* 'klöppel'. Vgl. fi. **pökkylä, pökkelö.**

761. *pukon* siehe 758.

762. *pukśîṇî, pukśjnj* siehe 758.

763. *puktîṇî, puktjnj, puktos* siehe 758.

764. *pum* G., *puŋ* J. ende, spitze. SyrjI. *pom.* Fi. **pää.**

pumo G., *puŋo* J. -endig, -spitzig, -erlei. Syrj. *poma.*

765. *pumit* G., *puŋiť* J. gegen, entgegen; *pumitɛ* G. entgegen, zurück. *puŋiť karjnj* J. begegnen lassen. Syrj. *panjd* 'entgegen, zuwider, verkehrt'.

pumîśkîṇî G., *puŋiśkjnj* J. begegnen.

pumîśkîṭîṇî G. begegnen lassen.

766. *pumo* siehe 764.

767. *punî* G., *punj, punu* MU., *pînî* U. hund. SyrjI. *pon.* Fi. **peni.**

punî-šej G. hundeaas.

768. *punînî* G., *pjnjnj* MU. winden, flechten. SyrjI. *pannj* 'haspeln, aufwinden'. Fi. **punoa.**

769. *punu* siehe 767.

770. *puńî* G. löffel. SyrjP., syrjI. *pań* 'löffel (P.); schäuflein, maurerkelle, schleifholz (f. sensen) (I.)'. Fi. **piena.**

771. *puŋ, puŋo* siehe 764.

772. *puŋit, puŋiśkiŋi* siehe 765.

773. *puppî* G. U., *puppi* M. abgeschälte junge linde.

774. *purďźiŋi* MU. lichterloh aufflammen. SyrjI. *purkjōŋi* (< **purkjalŋi*) 'sausend —, flatternd aufsteigen (feuer, rauch)'. Fi. **purkua.**

775. *purga* G. (geschlechts- od. s. g. *voršud*-name). Syrj. *purga* (uame zweier nebenflüsse der Wytschegda; syrjI.: dorfname).

776. *puriś* G., *puriś* MU. grau.

777. *puriŋi* J. beissen, zerbeissen (v. hunden). SyrjI. *purnj* 'nagen, beissen (v. tieren)'. Fi. **purra (pure-).**

778. *purt* G. J. U. messer. SyrjI. *purt.*

779. *purtî* G. U., *purtj* MU. kessel. SyrjI. *pęrt.*

780. *pus-kar* siehe 787.

781. *puš: puš-moli* G. haselnuss. Fi. **pähkinä.**

782. *pušjîŋî* G., *pušjiŋi* J. stark und dicht wachsen, sich stauden. Syrj. *poš viďźnj* 'dicht und buschig wachsen, sich ausbreiten'. Fi. **puhjeta (puhkea-).**

pušjitiŋi J. stark und dicht wachsen lassen.

783. *puṣkɛ, puṣkî, puṣkin, puṣkîn, puṣkiś* siehe 786.

784. *put koškiŋi* MU. zerspringen. SyrjI. *potnj* 'sich spalten, bersten'. ? vgl. fi. **pako, pakoa, paota (pakoa-).**

785. *puto* G. J. MU. gürtel. (Tat. **puta.**)

786. *puṭṣkj* M., *puṣkɛ* MU., *puṣkî* U. in, zwischen, unter (acc.). SyrjI. *pitṣkɛ.*

puṭṣkîn G., *puṣkin* J. MU. (mit d. poss.-suff. d. 3 p. sing. *puṣkaz*), *puṣkîn* U. in, in dem inneren, zwischen, unter. SyrjI. *pitṣkin.*

puṣkiś J. U., *puṭṣkiś* MU. von, aus; zwischen, unter (dat.). SyrjI. *pitṣkiś.*

puṭṣkiśen MU. von, zwischen, unter (dat.).
? vgl. fi. **putki**.

787. *puz* G. J., *pẓz* MU. hode; ei. SyrjI. *pōz* 'nest'. Fi. **pesä**.

pus-kar G. MU. nest.

788. *pužîm* G., *pužim* MU. fichte, kiefer, föhre. SyrjI. *požem*. ? fi. **petäjä**.

pužim-köm MU. tannenrinde.

789. *pužmer* G. MU. reif (pruina). SyrjI. *puž* 'reif'; syrjP. *pužmalni* 'bereifen' (intr.).

r.

790. *robo* (< **urobo*) G., *urobo* U. bauernwagen. (Tschuw. **oraba**.)

791. *robotńik* G. knecht. (Russ. **работникъ**.)

s.

792. *sad'* G., *saź* U. nüchtern. SyrjI. *said*.

793. *saldat* G. soldat. (Russ. **солдатъ**.)

794. *samavar* J. theemaschine. (Russ. **самоваръ**.) [Vgl. 796.]

795. *sà·moi* G. J. MU. (verstärkungswort zur bildung des superlativs) aller-. J. auch: selbst; eben, gerade. (Russ. **самый**.)

796. *samour* U. theemaschine. (Tat. **samauyr**.) [Vgl. 794.]

797. *sap* G. immer.

798. *saź* siehe 792.

799. *se·bere* siehe 821.

800. *sereg* G. M. J. U. (iness. M. J. *sergin*) ecke. Syrj. *serög*.

801. *serɛ* siehe 821.

802. *sezjaltiśkinj* J. abgeschüttelt werden.

803. *sę·bjrɛ* siehe 821.

804. *sęrînî* G., *sörinj* MU. zerbrechen, zerstören, vernichten. Fi. **särkeä**.

805. *sies*, *sies-tirlik* siehe 860.

806. *siť* G. M. U. fleisch. Syrj. *sil* 'fett, talg'. Fi. **silava**.

807. *siť* G. J. MU. dreck, kot. SyrjI. *sit*. Fi. **sitta**.
siť-böťśj J. mistkäfer.
siťěś J. MU. dreckig.

808. *sîkal* G., *iskal* M., *iskal* J., *skåu* MU. kuh.
sîkal-śur G. kuh-horn.
iskal-kil M. kuhzunge.

809. *sîlal* siehe 820.

810. *sîlînî* G., *silnj* M. stehen. SyrjI. *sulōnj* (< **sulalnj*).
sultînî G., *sultinj* M. J., *suutinj* J. stehen, aufstehen. SyrjI. *sutnj*, 1 p. sing. präs. *me sulta*.

811. *sîn* G., *sin* MU. kamm.
sînànî G., *sinànj* MU. (*sînal-*, *sinal-*) kämmen. SyrjI. *sinōnj* (< **sinalnj*).

812. *sindik* siehe 834.

813. *siplaninj* MU. entzückt werden. (Tat. **soklan-**.)

814. *sirk: sirk keťtinj* J. lose herabhängen lassen. Vgl. syrjI. *sir* 'franse, lumpen'.
sirk-šorto: sirk-šorto žoktem J. fitze mit losen garnenden.

815. *siťśɛ* siehe 821.

816. *sizlànj* J. (*sizlal-*) nachdenken. (Tat. **siz-**.)

817. *skaska* G. märchen. (Russ. **сказка**.)

818. *skåu* siehe 808.

819. *skɛ* siehe 864.

820. *slal*, *sîlal* G. salz. SyrjI. *sō* (< **sol*). Fi. **suola**.

821. *so* G. M. J. MU. U. jener, -e, -es; er, sie, es; acc. *soiɛ* G. M. J. MU. U., adess. *solen* G. J., *soɥen* J. MU., allat. *solî* G. U., *solj* M. J., *soɥj* J. MU., ablat. *soleś* G. M. J., *soɥeś* J., instr. *soin* G., *soin* J. darum, carit. *sotek* G. J.; nom. plur. *soos* G. M. J., *sojos* M. J. MU., *soɥos* MU., acc. *soostî* G., adess. *sooslen* G. J., *sojoslen* J., allat. *sooslj* M. SyrjI. *sja*. Fi. **se**.

so·berɛ G. M. J. MU., *so·bîrɛ*, *so·brɛ* G., *sę·bjrɛ* M., *söbörɛ* J. MU., *se·berɛ* MU. U., *serɛ* G. darauf, danach.

so·-kem G. so viel.

sokuu G., *so·kuu* J., *sokj* J. MU., *so·kî* U. dann, damals. SyrjI. *sek*.

so·-mînda G., *so·-mjnda* J. so viel. Syrj. *sj-mjnda*.

so-påɥa MU. nach jener seite hin.

sotîśen G. daraus. SyrjI. *setjśân*.

sjtśɛ M. J. solcher, von jener art. Syrj. Lytk. *setśöm*, syrjI. *sètśem*.

822. *sogî* G. hechel. ? vgl. fi. **sänki**.

823. *soglaś* M. einverstanden. (Russ. **согласный**.)

824. *sokj*, *so·kî*, *sokuu*, *so·kuu* siehe 821.

825. *sotîśen* siehe 821.

826. *söbörɛ* siehe 821.

827. *sörjnj* siehe 804.

828. *starik* G. alter, ehegatte, greis. (Russ. **старикъ**.)

829. *stopka* G. branntweinglas. (Russ. **стопка**.)

830. *suj* G. MU. der arm. SyrjI. *soj*.

sujtem MU. ohne arm, ohne ärme.

831. *sukjr* J. blind. (Tat. **sukyr**.)

832. *sukri* G. J., *sukjri* M. brodlaib. (Tschuw. **śugur, śukur, śukkur**.)

833. *sultinî, sultinj* siehe 810.

834. *sundik* G., *sindik* MU. koffer. (Russ. сундукъ.)

835. *sur* G. J. MU. bier. SyrjI. *sur*. (Tschuw. **syra, sra.**)

836. *suràni* G., *suràni* M. (*sural-*) mischen, umrühren, aufrühren, schüren. SyrjI. *sorni*. ? vgl. fi. **soria, sorittaa.**

suran: gur-suran M. schüreisen.

surem G. J. häckerling (G.), spreu (J.).

837. *surim* J. zaunabschnitt; der teil eines zaunes, der sich zwischen zwei pfählen befindet.

838. *sutinî* G., *sutini* J. einholen. *sutono kad' luiltam* J. sie waren drauf und dran (die flüchtlinge) einzuholen. SyrjI. *suni* 'erreichen, einholen, gelangen'. Fi. **saada.**

839. *sutinî* G. brennen, anzünden. SyrjI. *sotni* 'brennen, verbrennen (tr.)'. Fi **sytyttää.**

suton-kort G. brenneisen.

840. *suutini* siehe 810.

ś.

841. *śabaś* G. mag es zur gesundheit, zum glück gereichen! (Türk.?).

842. *śain* J. während. [? vgl. 845.]

843. *śala* G. haselhuhn. SyrjI. *śęla.*

844. *śalźîni* G., *śaudźini* MU. speien. SyrjI. *śęźini* (< **śęlźini*). Fi. **sylkeä.**

845. *śam* G. sitte, gewohnheit, art. SyrjI. *śam* 'einsicht, geschicklichkeit'; Wied. auch: 'art'. (Tschuw. Ašm. **śeme** 'mittel, art u. weise, methode, verfahren').

śamen, śamîn G., *śamen* MU. als, wenn, während; wie. *ta śamen* MU. auf diese weise. [? vgl. 842.]

846. *śana* siehe 513.

847. *śartśî* G., *śartśî* M. rübe. SyrjI. *śortńi.* (Tschuw. **śaryk.**)

848. *śâśka* G. MU. blume, blüte. (Tschuw. **seskä.**)

849. *śâuďźjnj* siehe 844.

850. *śekît* G., *śekjt* J. MU. schwer, mühsam; schwere. SyrjI. *śękjd.* (Vgl. tschuw. **śok, śük** 'last, bürde'.)

851. *śektànî* G., *śektànj* MU. (*śektal-*) zu trinken geben, bewirten.

852. *śelo* G. kirchdorf. (Russ. **село.**)

853. *śemja* G. J. U. familie; *śemjâjos* die ganze familie. (Russ. **семья.**)

854. *śerekjânî* G. (*śerekjal-*) lachen. SyrjI. *śerōnj* (< **śeralnj*).

śerem G. MU. das lächeln. *śeremez potoz* MU. sie lächelt. SyrjP. *śeröm.*

855. *śermet* G. J. zanm, halfter. *śermetsɛ vöśâśkjnj* J. „die halfter opfern" [die knochen des geopferten pferdes und der schädel, welcher mit einer halfter versehen ist, werden in eine grnbe gesammelt, wo sie mit gänse-opfern begraben werden]. SyrjI. *śèrmed.*

856. *śèźî* G. hafer.

857. *śęd* G. U., *śöd* J. MU. schwarz; schmutzig. SyrjI. *śęd.* Fi. **sonta.**

858. *śęr* G., *śör* MU. das hintere. Syrj. *śör.*

śęrî G., *śörj* J., *śörɛ* MU. hinter (acc.). Syrj. *śörö.*

śęrîn, śerîn G., *śörjn* J. hinter. Syrj. *śörjn.*

śęrîś G., *śöriś* J. von hinten, von; hinten befindlich.

śörkiti J. von hinten vorbei, hinter jmnds rücken, in der abwesenheit.

śörti J. MU. von hinten vorbei; insgeheim (MU.). SyrjI. *śęrti* 'für, wegen'.

859. *śi* G. J. haarfaden; aus haar, haar-. SyrjI. *śi*. Fi. **säie (säikee-)**.

860. *śies* G., *sies* M. J. MU. kummet. SyrjI. *śiies*. Vgl. fi. **säki**.

sies-tirlik J. pferdegeschirr.

861. *śig: korka-śig* G. M. 'boden unter dem dache'. Vgl. syrjI. *śiger* 'gewölbe'.

862. *śiinî* G. U., *śinj* M., *śiinj* J. MU. essen. SyrjI. *śoinj*. Fi. **syödä**.

śion G. MU. essen, speise. SyrjI. *śojan*.

śion-ďuon MU. U. schmaus.

śiśkînî G. (langsam) essen. SyrjI. *śoiśinj* 'nagen; weiden'.

863. *śika, iśka: śika-vîn* G., *iśka-vîn* U. bruder (G.); verwandter, nachbar, freund (U.).

864. *śikɛ* G., *skɛ* MU. es scheint, wohl (G.); in solchem falle, wenn es so ist (MU.). (Tschuw. Ašm. **eśke** 'ja, doch, wohl'.)

865. *śiť: śiť-tęl* G., *śiť-tᵊɯ* J. sturmwind, stosswind. (Tschuw. **śiť**.)

866. *śim* siehe 867.

867. *śin* (st. *śinm-*) G. M., *śiń* (st. *śińm-*) J. MU., *śim* (st. *śimm-*) U. auge. SyrjI. *śin* (*śinm-*). Fi. **silmä**.

śiń-aź J. was vor den augen ist.

śin-ponîś G. augenmacher.

868. *śion, śion-ďuon* siehe 862.

869. *śiśkînî* siehe 862.

870. *śir* G. MU. harz. SyrjI. *śir*. (Türk.?)

871. *śiśmịnî* G., *śiśmịnị* J. verfaulen. SyrjP. *śịśmịnị*, syrjI. *siśmịnị*. ? vgl. fi. **sasu, sasuinen**.

872. *śiźịl* G. herbst. Fi. **syksy**.

873. *śiźịm* G. U. sieben. SyrjI. *śiźịm*. Fi. **seitsemän**.

874. *śiźịnị* G. U. ein gelübde (bes. opfergelübde) thun.

875. *śłapa* siehe 920.

876. *śoros: tug-śoros* MU. 'hopfenranke'.

877. *śotịnî* G. U., *śotnị* M., *śotịnị* J. MU. geben; gestatten; verheiraten. SyrjI. *śetnị*.

878. *śö* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *śę* ...).

879. *śu* G., *śu* J. hundert. SyrjI. *śu*. Fi. **sata**.

880. *śuan* G. hochzeitsfest, hochzeitfeierlichkeit; hochzeitgefolge, hochzeitleute.

881. *śudịnî* G., *śudịnị* MU. zu essen geben, füttern, ernähren. SyrjP. *śodnị* 'füttern (das vieh)'. Vgl. fi. **suu**.

882. *śuị* G. J. MU. thon, lehm, erde; bewurf. SyrjI. *śoị*. Fi. **savi**.

883. *śuleg* G. schmal.
śulegomịnî G. sich verengern.

884. *śulem* G. J., *śuu̯em* J. MU. herz. *pis-puu̯en śuu̯-mịz* MU. baummark. SyrjI. *śęlem*. Fi. **sydän (sydäme-)**.

885. *śulịs* G. längliche schüssel.

886. *śulo* G. peitsche. (Tschuw. **śola**.)

887. *śumànî* G. (*śumal-*) hunger empfinden. SyrjI. *śumōnị* (< **śumalnị*). Vgl. fi. **sieme, siemaista**.

888. *śumịk* J. kleine hölzerne branntweinschale. (Türk.; vgl. osm. **sumak** 'gefäss, geschirr'.)

889. *śur* G., *śur* J. horn; *sịkal-śur* G. kuhhorn. SyrjI. *śur*. Fi. **sarvi**.

śurjem G. mit hörnern versehen, gehörnt.
śuro J. gehörnt. SyrjI. *śura.*

890. *śures* G. M. J. MU., *śureṣ* J. weg. SyrjI. *śures* 'baststrick'; syrj. Wied. *tuị-śurös* 'grosser weg, hauptweg'. [? vgl. 892.]

891. *śurị* G. stange od. dünner sparren zum aufhängen nasser kleider. SyrjI. *śor* 'sparren (etw. aufzuhängen), gerüst zum trocknen der fischernetze, reihe von etw. („грядка")'. Fi. **sarja,** est. **sari, sarikas.**

śurịnị G. das getreide (auf dem felde) zum dorren auf stangen schichten, garbenhaufen —, schober errichten.

892. *śurịnị* J. MU., *śurịnị* U. geraten, vorkommen, sich finden. SyrjI. *śurnị.* [? vgl. 890.]

893. *śurjem* siehe 889.

894. *śurlo* G. M. J. sichel. SyrjI. *tśarla.* (Tschuw. **śorla.**)
śurlo-nịr J. sichelspitze.

895. *śuro* siehe 889.

896. *śurs* G. M. tausend. SyrjI. *śurs.*

897. *śušeg* G. getreidekasten. (Russ. **сусѣкъ.**)

898. *śutem* G., *śutem* J. hungrig. SyrjI. *śu* 'getreide, korn'; *śutem* 'getreidelos, ohne getreide'. ? vgl. fi. **siikanen.**

899. *śuụem* siehe 884.

š.

900. *šag: šuk-šag* G. nachlässig, schlecht. [Vgl. 933.]

901. *šaị* G. MU. grab; friedhof. ? vgl. syrj. *šaị-paị munnị* 'erschrecken; erstarren, ohnmächtig werden'. Fi. **hauta.**

902. *šaitan* G. satan, teufel, böser geist. (Tat. **šajtan.**)

903. *šalt: šalt šalt* G. klirrend, klingend.

904. *šap: op-šap* (< **ok-šap*) U. 'eine kleine weile'. (Tat. **šäp.**)

905. *šedînî* G. sich finden. SyrjI. *šednj* 'zufallen, erlangt werden, vorkommen'.

šedîlînî G. (frequ.) sich finden, geraten.

šettînî G., *šettinj* M. MU. J., *šöttinj* J., *šettînî* U. finden; erforschen.

906. *šeı* siehe 912.

907. *šelep* G., *šelep* J. holzspan. Syrj. *šileb*, *šileb* 'stück, schnitt (brot)'; *šelk* 'brotstück'.

908. *šep* G. ähre. SyrjI. *šep* (*šept-*). Fi. **hapsi.**

909. *šerînî* G. schleifen. Fi. **hieroa.**

910. *šettînî*, *šettinj* siehe 905.

911. *šedînî* G., *šödinj* J. MU. merken. ? vgl. fi. **havaita.**

šödiškinj J. sich erinnern.

šetskînî G. bemerken.

912. *šeı*, *šeı* G., *šöı* J. leiche, aas. Syrj. *šoı*. Vgl. fi. **haiska, hauska, haaska.**

913. *šetem* G. hässlich, garstig. ? vgl. fi. **hävytön (hävyttömä-).**

914. *šetskînî* siehe 911.

915. *šettînî* siehe 905.

916. *šîd* G. U., *šid* MU. suppe. SyrjI. *šid*. ? fi. **huttu.**

917. *šîkîs* G. (st. *šîkt-?*) kistchen, schatulle. ? vgl. fi. **haaksi (haahte-).**

918. *šînîr* G., *inšir*, *iñšir* J. dreschboden. SyrjI. *rinjš*. Fi. **riihi.**

919. *šîr* G., *šir* J. maus. SyrjI. *šir*. Fi. **hiiri.**

šir-gölik J. splitternackt (eig. „mäusenackt").

920. *šlapa* M., *šlapa* MU. hut. (Russ. **шляпа.**)

šlapa-pides M. hutkopf.

921. *šlaťš: šlaťš karînî* G. knallen. Vgl. syrj. Wied. *šlaťš-kini* 'klatschend schlagen'.

922. *šobîr* G., *šobîret* U. decke, bettdecke. SyrjI. *šebras.* Vgl. fi. **huppu, huputa (huppua-).**

šobîrtînî G., *šobirtini* J. bedecken, bekleiden, anziehen. SyrjI. *šebirtni.*

923. *šodderem* siehe 927.

924. *šońer* G. gerade, wahrlich. Vgl. syrj. *šań* 'gut, schön, wohlgebildet'. Fi. **hyvä.**

925. *šor* G. J. MU. mitte. SyrjI. *šęr.*

šore MU. in die mitte, gegen, ins gesicht. *šora·z-ke uťškod* MU. wenn du sie ansiehst. SyrjI. *šęre.*

šorîn G. U., *šorin* MU. in der mitte, mitten in, mitten auf; unter. SyrjI. *šęrin.*

šorîš G. von der mitte, von.

šoreti J. mittler, mittlerer. SyrjP. *šöröd.*

926. *šorînî* G. U. schneiden (z. b. brod). SyrjI. *šęrōni* (< **šęralni*).

šormàni MU. (*šormal-*) in stücke schneiden (z. b. brot).

927. *šort* G. J. garn, zwirn, garnende. SyrjI. *šęrt.*

šort-derem G., *šodderem* M. J. weisser weiberkamisol, kamisol.

šorto: širk-šorto siehe 814.

928. *šöttini* siehe 905.

929. *šö* . . . (die übrigen so anlautenden wörter siehe unter *šę* . . .).

930. *šud* G. J. U. glück; glücksgeist. SyrjI. *šud.* ? vgl. fi. **hinta.**

šud-bur U. glück, wohlergehen.

931. *šug* G. J. eng, unbequem, schwer. SyrjI. *šog* 'trauer, kummer'. Vgl. fi. **hankala.**

932. *šuṇnî, šuṇnî* G., *šunj* M., *šujnj, šujnj* J. MU., *šuṇnî* U. sagen. SyrjI. *šunj*. Fi. **hokea.**

933. *šuk: šuk-šag* G. nachlässig, schlecht. Vgl. syrjP. *šeg* 'unsauberes, unordentliches frauenzimmer'.

934. *šukî* G., *šukj* J. schaum. Vgl. syrj. *šaktar* 'schaum auf kochendem'.

935. *šukkîṇî, šukkîṇî* G., *šukkjnj* MU. hauen, hacken, schlagen. *kuso šukkjnj* MU. die sense schärfen. Vgl. fi. **hakata (hakkaa-).**

936. *šuldîr* G., *šuldjr* J., *šuuudjr* J. MU. fröhlich; fröhligkeit, freude. Vgl. syrj. *šundjr, šungjr* 'spassmacher'.

šuldîrtîṇî G. erfreuen. Vgl. syrj. *šundjrtjnj* 'possen treiben'.

937. *šultîṇî* G., *šultjnj, šuuutjnj* J. einen pfiff thun, einmal pfeifen. Vgl. syrjI. *šuťlōnj* (< **šuťlalnj*) 'pfeifen'. Vgl. fi. **huutaa.**

938. *šum: šum potîṇî* G. U., *šum potnj* M., *šum potjnj* J. sich freuen. ? vgl. fi. **himo.**

939. *šundî, šundj, šundj-mumj* siehe 940.

940. *šunît* G., *šunjt* J. MU. warm; *šunîten mîṇîṇî* G. warm —, geheizt werden. SyrjI. *šonjd*. Vgl. fi. **huone.**

šundî G. U., *šundj* J. MU. sonne. SyrjI. *šondj*.

šundj-mumj J. MU., sonnenmutter.

941. *šur* G. J. bach, strom, fluss. SyrjI. *šor* 'quelle, bach, flüsschen'; Wied. auch: 'unter dem schnee gesammeltes wasser'. Vgl. fi. **hera, herua.**

942. *šur: pöj-šur* J. 'wildpret'.

943. *šuuudjr* siehe 936.

944. *šuuutjnj* siehe 937.

t.

945. *ta* G. M. J. MU. dieser, -e, -es; acc. *taiɛ* G. MU., adess. *tåuen* MU., ablat. *taleś* M., instr. *tain* J. so, auf solche weise; nom plur. *toos* J. SyrjI. *ta.* Fi. **tä-**.

ta·berɛ G. M. J. MU., *ta·bîrɛ*, *tabîrɛ* G., *tabjrɛ* MU., *ta·brɛ* G., *tarɛ* G. von nun an, hiernach, jetzt.

tatsî G., *tatsi* MU. hieher. SyrjI. *taťśɛ.*

tàtîn G., *tàtin* MU. hier. SyrjI. *taten.*

tàtiśen MU. von hier an. SyrjI. *tatjśåń.*

tatîîn G. hier.

ta(ṭ̌śɛ G. solcher, von dieser art. SyrjI. *ta(ṭ̌śem.*

tań, *tiń* G., *tańi* J., *tińi* J. MU. (? < **ta-ińi*) siehe, siehe hier! siehst du! da hast du!

taź G. U., *taźi*, *ta·źi* M. J. MU., *ta·źî* U. auf diese weise, also. SyrjI. *taďź.*

946. *taka* G. M. U. widder. (Tat. **täkä**).

taka-śin M. widderauge.

947. *tań*, *tańi* siehe 945.

948. *tarɛ* siehe 945.

949. *tàtiśen* siehe 945.

950. *tàtîn*, *tàtin* siehe 945.

951. *tatsî*, *tatsi* siehe 945.

952. *ta(ṭ̌śɛ* siehe 945.

953. *taťîîn* siehe 945.

954. *tavar* J. ware. (Russ. **товаръ**.)

tavar-vaiś J. fuhrmann.

955. *taź*, *taźi*, *ta·źi*, *ta·źî* siehe 945.

956. *tei* G. MU. laus. SyrjI. *toi.* Fi. **täi.**

957. *tek* G. MU. müssig, unbeschäftigt; still, ruhig. (Tat. **tik.**)

958. *teť* G. MU. waldung, gehölz. SyrjP. *teť* 'dichtes, junges gehölz'.

959. *teťbugo* J. zügel. (Tat. **tilbügä.**)

960. *teťmiriṇi* M. flehen. (Tat. **tilmer-.**)

961. *temo* G. Timotheus. (Russ. **Тимоѳей.**)

962. *tepan* G. Stephan. (Russ. **Степанъ.**)

963. *teriṇî* G., *teriṇi* J. raum finden, platz haben. SyrjI. *tęrni.*

964. *tete-ťšäťša* MU. *tete*-blume.

965. *teťťšiṇî* G., *ťšèťťšiṇi* M. springen, herabspringen. SyrjI. *ťšèťťšiṇi.*

966. *tęďî* G., *tęďi* M., *töďi* J., *töďi* MU., *tęď* U. weiss.

967. *tęl* G. M. U., *tõu* J. wind. *tęle koškiṇi* M. seines weges gehen. SyrjI. *tę* (< **tęl*). Fi. **tuuli.**

tęl-ďîl U. windstoss, wirbelwind.

tęl-lopata G. worfschaufel.

tęlîškîṇî G. worfeln (getreide).

968. *tõu* siehe 967.

969. *ti* G. MU. ihr; acc. *tiťedîz* G., adess. *tiťad* MU., allat. *tiťed* G. SyrjI. *ti.* Fi. **te.**

970. *tiń, tińi* siehe 945.

971. *tir* G. U. axt, beil. SyrjI. *ťšèr.* Fi. **terä.**

tir-nîd U. axtstiel.

972. *tî* G., *ti* MU. kleiner see. SyrjI. *ti.* ? vgl. fi. **suo.**

973. *tîl* G. U., *til, tiu* J. feuer. SyrjI. *til: til-kört* 'feuerstahl'. Fi. **tuli.**

tîl-pu G. feuersbrunst.

974. *tilio* siehe 975.

975. *tîlî,* G., *tilî, tiui* J. feder. SyrjP. *til.* Fi. **sulka.**

tilio J. federig.

tịlo-burdo, tịuo-burdo J. vogel.

976. *tịlịs* J. zelt, hütte (bes. für's branntweinbrennen). Fi. **talas.**

977. *tịlo-burdo* siehe 975.

978. *tîpî* G. eiche; eichen. Syrj. (in den inschriften des heil. Stephan's) *tupu* (? < **tum-pu*). ? fi. **tammi-puu.**

979. *tîr* G., *tịr* J. MU. voll. SyrjI. *tịr*. Vgl. fi. **tyrky; tyrtyä, tyrttyä.**

tîrîśen G. seit; *so tîrîśen* von jener zeit an.

tîros, tros G., *tịros* J. voll; viel.

trosè·ti G. oft.

trosges G. mehr.

tîrînị G., *tịrnị* M., *tịrịnị* J. MU. füllen, einladen; voll werden; *vịt tịrịnị* J. steuer zahlen. SyrjI. *tịrnị* 'voll werden'.

tịrmịnị M. MU. voll werden; zureichen. SyrjI. *tịrmịnị* 'zureichen'.

980. *tịrlịk* MU., *tirlịk* J. wirtschaft; werkzeug, zeug, sache; *sies-tirlịk* J. 'pferdegeschirr'. Vgl. syrjI. *tor* 'sache, ding, stück, teil'. ? vgl. fi. **tarve (tarpee-), tarpeet.**

981. *tịrmịnị* siehe 979.

982. *tîros, tịros* siehe 979.

983. *tîś* G. saatkorn. SyrjI. *tuś*. (? tschuw. **tüš**).

984. *tịškaśkịnị* siehe 985.

985. *tîtškaśkînî* G., *tịškaśkịnị* M. J. kämpfen (G.); jmdn mit schimpfworten anfahren, auszanken (M. J.). SyrjI. *tịškaśnị* 'kämpfen, sich schlagen'.

986. *tịu* siehe 973.

987. *tịuị, tịuo-burdo* siehe 975.

988. *todînî* G., *todinj* J. MU. wissen, kennen, erfahren. *um to·śkɛ* (< *to·diśkɛ*) MU. wir wissen nicht. SyrjI. *tędnj*. Fi. **tuntea.**
todmànî G., *todmànj* J. (*todmal-*) erkennen. SyrjI. *tędmōnj* (< **tędmalnj*).

989. *tol* G. winter. SyrjI. *tę* (< **tęl*). Fi. **talvi.**
tolaltɛ G., *tɔuåutɛ* MU. im winter.

990. *toleź* G. J. U., *tɔuęź* J. MU. mond. SyrjI. *tęlj̇ś*.

991. *tolon* J., *tɔuon* J. MU. gestern. SyrjL. *tön-lun*.

992. *to·ťko* G. M. MU. nur. (Russ. только.)

993. *ton* G. M. J. MU. U. du; acc. *tonɛ* G. J. MU., adess. *tînad* G., *tinad* J. MU., allat. *tînîd* G. U., *tinjd* M. J. MU., ablat. *tîneśtîd* U., instr. *tonen* M. SyrjI. *te*. Fi. **sinä.**

994. *toos* siehe 945.

995. *tordînî* G., *tordinj* M. aufschwellen. Fi. **turvota (turpoa-).**

996. *to·śkɛ* siehe 988.

997. *tò·žo: tò·žo-keno* G. und dennoch. (Russ. тоже.)

998. *tɔuåutɛ* siehe 989.

999. *tɔuęź* siehe 990.

1000. *tɔuon* siehe 991.

1001. *tö . . . tö . . .* (die so anlautenden wörter siehe unter *tę . . .*).

1002. *tros, trosè·ti, trosges* siehe 979.

1003. *tubînî* G., *tubinj* J. MU. aufklettern.

1004. *tug* G. MU. hopfen. SyrjI. *tag*.
tug-kuar MU. hopfenblatt.
tug-śoros MU. hopfenranke.

1005. *tug* G. troddel. SyrjI. *tug* 'troddel, quaste, pinsel'; Wied. auch: 'besen, stengel, röhre, schössling,

sprössling'. Lytk. auch: 'handhabe, stiel, heft'. Vgl. fi. **tynkä, tynki**.

tugo G. mit troddeln versehen, troddel-.

1006. *tugan* J. freund. (Tat. **tugan, tyugan.**)

1007. *tukmaťś* G. klösschen (in der suppe). (Tat. **tokmač.**)

1008. *tulîs* G., *tuuiis* MU. frühling; im frühling. SyrjI. *tuliis.*

1009. *tunànî* G. U. (*tunal-*) wahrsagen, zaubern. SyrjI. *tunōnj* (< **tunalnj*) id.; vgl. syrjP. *tundjnj* 'unbeweglich werden, erstarren'. Vgl. fi. **taino, taine, tainehtia, taintua.**

tunoťśi U. wahrsager, zauberer.

1010. *tunne* G. MU. heute. SyrjI. *ton.*

1011. *tunoťśi* siehe 1009.

1012. *tupànî, tupatjàťťànî, tupatskînî* siehe 1013.

1013. *tupjt* S. passend, angemessen. SyrjI. *topjd* 'dichtschliessend, eng, stark; Wied. auch: 'fest, steif'. ? vgl. fi. **tampea.**

tupànî G. (*tupal-*) passen, angemessen sein. SyrjI. *topōnj* (< **topalnj*) 'dicht, fest sein od. werden'.

tupatjàťťànî G. (*tupatjàťťal-*) zurecht machen.

tupatskînî G. abrede (betreffs der ehe) treffen.

1014. *tur* G. birkhuhn. SyrjI. *tar.*

1015. *turîn* G., *turjm* MU. gras, kraut; heu. SyrjI. *turjn.*

turjm-vižj MU. graswurzel.

turjm-turnam MU. heuernte.

turnànî G., *turnànj* MU. (*turnal-*) mähen (gras). Syrj. *turjnalnj.*

1016. *turlj* J. verschieden, vielerlei. (Tat. **törlö.**)

1017. *turnànî, turnànj* siehe 1015.

1018. *turtskînî, turtskon* siehe 1019.

1019. *turttinj* J. wollen, beabsichtigen.
turtskînî (< *turtîškînî*) G. besorgen, sich bestreben.
turtskon G. besorgtheit.
1020. *turupka* G. tabakspfeife. (Russ. **трубка**.)
1021. *tuś* G. MU. trog. Syrj. Wied. *taś* (= *taśtj*) 'napf, schüssel, schale, tasse, becken'.
tuśtî G. tasse. SyrjI. *taśti* 'schale, schüssel, napf'.
1022. *tušman*, *tušmon* G. bösgesinnter mensch, feind; böser geist. (Tschuw. **tušman**.) [Vgl. 128.]
tušmonjâškînî G. beneiden.
1023. *tutînî: tutînî vîtînî* G. stellen und sammeln.
1024. *tuuis* siehe 1008.
1025. *tuzi* J. ausserordentlich, prächtig, schön.
1026. *tuž* G. J. MU. sehr. ? vgl. syrj. *tôždjnj* 'sorge machen, beunruhigen, belästigen'. Vgl. fi. **tuho**.

ṭ.

1027. *ṭšaṭṭša* G. wald. (Russ. **чаща**.)
ṭšaṭṭša-murt G. waldgeist.
1028. *ṭšem* MU. dicht.
1029. *ṭšentjnj* MU. stolpern.
1030. *ṭšęž* G., *ṭšöž* J. wildente. Syrj. *tšöž*. Fi. **sorsa**.
1031. *ṭšęžmer* G. U. hermelin. SyrjP. *tšužmör*.
1032. *ṭšîn* G., *ṭšjŋ* MU. rauch. SyrjI. *ṭšjn* 'rauch, dunst, dampf'. Fi. **savu**.
1033. *ṭšjškjnj* J. scheren (z. b. schafe, die haare). Syrj. *ṭšitšnj* 'beschneiden, stutzen'.
1034. *ṭšižit* MU. rot, blühend (gesicht).
1035. *ṭšok* J. lass, es mag dabei bleiben! (Tschuw. **śok**.)
1036. *ṭšoṭš* G. zusammen, gemeinschaftlich. SyrjI. *ṭšęṭš*.
ṭšoṭšen MU. zusammen.

1037. *ṭ̣šoẓ̌* G. MU. U. eine gewisse zeit. *ṭ̣šoẓ̌ε: kuiṅmoi ṭ̣šoẓ̌ε* MU. volle drei tage, drei tage hindurch. Syrj. *ťšöž.*

1038. *ṭ̣šöẓ̌* siehe 1030.

1039. *ṭ̣šukna* G. M. U. des morgens.

1040. *ṭ̣šuṣ̌jal* G., *ṭ̣šuṣ̌ṣ̌âu* MU. igel.

1041. *ṭ̣šu(ṭ̣šîṇî* G. U. wischen; U. auch: streichen. SyrjI. *ṭ̣šjškjnj* 'fegen, abwischen, abreiben'.

1042. *ṭ̣šuẓ̌* G. J. MU. gelb; *kureg-puz ṭ̣šuẓ̌* eidotter.

ť.

1043. *ťàmîs* G. acht. SyrjI. *kjkjamjs.*

1044. *ťop* G. ganz.

1045. *ťšabej* G., *ťšabej* M. MU. weizen. Vgl. syrjI. *šobdj.* *ťšabej-ńäń* M. weizenbrot.

1046. *ťšabja* G. (geschlechts- od. s. g. *voršud*-name).

1047. *ťšag* G. U., *ťšag* M. kienspan. SyrjI. *ťšag* 'spänchen'. *ťšag-vozon* M. kienspangestell.

1048. *ťšäj* J. thee. (Russ. чай.)
ťšäj-voz J. theefuder.

1049. *ťšaklànî* G. (*ťšaklal-*) meinen, denken. (Tat. **čakla-**.)

1050. *ťšäťages* MU. in aller eile. (Türk.; vgl. dschag. **čala: čala baradur** 'er eilt sich'; tat. **čaja** 'lebhaft, flink, gewandt'.)

• *ťšäťak* G., *ťšä·ťak*, *ťšäťak* J. MU. schnell, plötzlich; jetzt, gleich (G.). (Türk.; vgl. osm. **čalak** 'schnell, flink'.)

1051. *ťšapkînî* G., *ťšapkjnj* M. mit den händen klatschen. Syrj. *ťšapkjnj* 'werfen, schlagen'.

1052. *ťšarka* J. branntweinglas. (Russ. чарка)

1053. *ťšäťša* MU. blume. (Tat. **čačak.**)

1054. *ťšeber* G., *ťšeber* J. MU. schön, hübsch. (Tat. **čibär**.)

1055. *ťšer* G. U. krankheit, krankheitsgeist. (Tat. **čir**.)

ťšerťi U. krank. (Tat. **čirle**.)

ťšerlànị U. (*ťšerlal-*) krank werden. (Tat. **čirlä-**.)

1056. *ťšerekjànị* G., *ťšerekjànị* J., *ťšereťànị* J. (*ťšerekjal-*, *ťšerekjal-*, *ťšereťal-*) schreien.

ťšerektskịnị G. schreien.

1057. *ťšerk* siehe 1061.

1058. *ťšerlànị* siehe 1055.

1059. *ťšerťi* siehe 1055.

1060. *ťšerš* G., *ťšers* M. MU. spindel. SyrjI. *ťšęrs*. Fi. **kehrä**.

ťšespịri M. MU., *ťšespri* MU. (< **ťšers-pịri*) spindelscheibe, wirtel.

ťšersịnị MU. spinnen.

ťšerson-ťšespri MU. spindelscheibe.

1061. *ťšert* G., *ťšerk* J. kirche. (Russ. **церковь**.)

1062. *ťšeskịt* G., *ťšeskịt* J. schmackhaft, süss. SyrjI. *ťšęskịd*.

1063. *ťšespịri*, *ťšespri* siehe 1060.

1064. *ťšė(ťšị* G., *ťšė(ťšị*, *ťšė(ťši* J. honig.

ťšė(ťši-duz J. honigkufe.

1065. *ťšėťťšịnị* siehe 965.

1066. *ťšök* MU. (kommt in den opfergebeten zu den verstorbenen vor:) da hast du! (? vgl. tschuw. **čuk** 'opfer'.)

1067. *ťšęltịnị* G. werfen. Syrj. *ťšeltnị*, *ťšöltnị*.

1068. *ťšidànị* G., *ťšidànị* MU. (*ťšidal-*, *ťšidal-*) ertragen. (Tat. **čyda-**.)

1069. *ťšik* G., *ťšik* M. J. durchaus, gar (nicht). Syrj. *ťšig*, *ďźik* 'genau, gerade, ganz genau, bloss'.

1070. *ťšiľanj* J., *ťšiľanî* U. (*ťšiľal-*, *ťšiľal-*) glänzen. Vgl. syrj. Wied. *šaljalnj*, *šalkjalnj* 'glänzen, schimmern'. Vgl. fi. **selkeä.**

1071. *ťšiľk-ak: ťšiľk-ak med ušoz* G. mögen (die körner) gleich herausfallen.

1072. *ťšińî* G., *ťšińj* J. MU. finger. SyrjI. *ťšuń.*

1073. *ťšipî* G. küchlein. (Tschuw. **čip, čibe.**)

1074. *ťširdjnj*, *ťširdjljnj* siehe 1077.

1075. *ťši·stoj* J. ganz, ganz und gar. (Russ. **чистый.**)

1076. *ťšjn* MU. wahr. (Tat. **čyn.**)

1077. *ťšîrdînî* G., *ťširdjnj* J. singen.
ťširdjljnj J. (frequ.) singen.

1078. *ťšîrtî* G., *ťšjrtj* M. hals.
ťšjrtj-veś M. perlenschnur am halse, perlenband.

1079. *ťšorîg* G., *ťšorjg* J. MU. fisch. SyrjI. *ťšeri.* Fi. **särki.**
ťšorjg-vuzaś J. fischhändler.

1080. *ťšort* G. teufel. (Russ. **чёртъ.**)

1081. *ťšortjnj* MU. schreien, krähen (der hahn).

1082. *ťšök* siehe 1066.

1083. *ťšuk* MU. quaste, troddel. (Tat. **čuk.**)
ťšuko MU. mit troddeln versehen, troddel-.

1084. *ťšukges* G. gebogen. Vgl. syrj. *ťšukjľ* 'krümmung, bucht'; *ťšukľa* 'krumm, gebogen'.

1085. *ťšukiń: jjr ťšukiń* J. häuptlings. Vgl. syrjI. *ťšuk: jur-ťšuk* 'der knorren im hinterkopfe'.

1086. *ťšukkarjnj* siehe 1089.

1087. *ťšumoľo* G., *ťšumoľo* J. haufen, schober. SyrjNV. *ťšumali* 'kleiner getreideschober von neun garben'. (? tschuw.; vgl. tat. **čümäläk, čümälä.**)

1088. *ťšuńî* G., *ťšuńj* MU., *ťšuńî* U. füllen. SyrjI. *ťšäń.* ? fi. **sonni.**

1089. *tśup-karinî* G., *tśup-karjnj* J., *tśukkarjnj* MU. küssen. Syrj. *tśup-tśup kjlnj* 'schmatzen', syrjI. *tśupketśjnj* 'küssen'. Vgl. fi. **suukko**. [Vgl. auch tschuw. **čup-tu-** 'küssen'; (**tu-** 'machen').]

1090. *tśuzgi: tśuzgi paźgi* G. nach allen seiten.

1091. *tśużjret* (? < **tśu(tśjret)* J. haarputz (der weiber). (Vgl. tat. **čäč** 'kopfhaar', **ür-** 'flechten'.)

u.

1092. *ud* siehe 1095.

1093. *udîs* G. der teil des ackerbeetes, den eine person schneidet. Syrj. *adas* 'strich ackerlandes'. [Tschuw.; vgl. tschuw. **odym** 'landstrick'; schor. **adys** 'ein feldmass ($^1/_{18}$ desjatine)'.]

1094. *ud: ud-mort* G., *ud-murt* J., *ukmort* MU. wotjak. Syrj. *ud: vot-ud* 'wotjak'.

udmort-pi G. wotjakenbursche.

1095. *ug* G. M. J. MU. (das verneinungswort) 1 pers. sing. präs. u. fut.; 2 pers.: *ud* G. J. MU.; 3 pers. präs. *ug* G. M. J. MU. U., fut. *uz* G. J. MU. U.; plur. 1: *um* G. MU., 2: *ud* G. J., 3: *ug* (präs.) G. J. MU., *uz* (fut.) G. SyrjI. 1: *og*, 2: *on*, 3: *oz* (sing. u. plur.). — Prät. 1 pers. sing. *ęi* G., *öi* MU., 2 pers.: *ęd* G., 3 pers. *ęz*; plur. 1: *ęm* G., *öm* J. MU., 2: *ęd* G., 3: *ęz* G.; 1, 2 u. 3 pers. sing. im neg. prät. vom hilfszeitwort „sein": *ęi val* G. ich —, du —, er war nicht; 1, 2 u. 3 pers. sing. u. plur. im neg. konditional: *ęi* G. Syrj. sing. u. plur. 1: *eg*, 2: *en*, 3: *ez*. — Imperat. 2 pers. sing. u. plur. *en* G. J.

MU., 2 pers. sing. auch *e·nj* MU. Syrj. *en.* — Vgl. fi. **e-** (**en, et** u. s. w.).

1096. *ug* G. J. ja! wohl!

1097. *ugî* G., *ugi* (in *peł-ugi*) J., *igi* MU. ohrgehänge.
igio MU. mit ohrgehängen versehen.

1098. *uj* G. M. J., *mj* J. MU. nacht. *ujin* M. in der nacht. SyrjI. *voj.* Fi. **yö.**
uj-töw J. nachtwind.

1099. *ujnj* siehe 1101.

1100. *ujànî* G., *ujànj* J. MU. (*ujal-*) schwimmen. SyrjI. *ujnj* 'schwimmen', *ujönj* (< **ujalnj*) 'auf dem wasser schwimmen'. Fi. **uida.**

1101. *ujînî* G., *ujinj, ujnj* J., *ujînî* U. verfolgen, nachjagen; einholen (G.). Syrj. *vojnj* 'durchgehen od. ausreissen mit etw., schnell fortbringen'. Fi. **ajaa.**
ułłànî G., *ułłànj* M. (*ułłal-* < **ujlal-*) treiben.

1102. *ukmîs* G., *ukmjs* MU. neun. SyrjI. *okmjs.*

1103. *ukmort* siehe 1094.

1104. *ukno* G. U. fenster. (Russ. **окно.**)

1105. *uko* J. gold- od. silbertresse. (Tat. **uka.**)
ukojo J. mit gold- od. silbertressen versehen, tressen-.

1106. *ukśo* G. M. J. MU. U. geld. (Tschuw. **ukśa, okśa.**)

1107. *ul* G. M. ast. SyrjI. *ū* (< **ul*). Fi. **ulku.**

1108. *ul* G., *uw* MU. (in zusammensetzungen) unterraum, unteres. SyrjI. *ū* (< **ul*). Fi. **ala.**
ulɛ G. M. hinunter, unter. SyrjI. *ulɛ.*
ulîn G., *uwjn* MU. unter (dat). SyrjI. *uljn.*
ulîś G. von unten; was unten ist.
ulki G., *ulti, uwti* J. unter — hin. SyrjI. *ūti* (< **ulti*).

ullań G. J., *uułań* J. MU. herunter, hinunter. *ullań śotiṇi* MU. (eig. „hernnter geben") den verstorbenen opfern. SyrjI. *ūlań* (< **ullań*).

1109. *uułźiṇi* siehe 1112.

1110. *ulem*, *uułem*, *ulep* siehe 1112.

1111. *ulîlîṇî* siehe 1112.

1112. *ulîṇî* G. U., *uliṇi* J., *uułiṇi* J. MU. sein, leben; verweilen. SyrjI. *ōṇi* (< **olṇi*). Fi. **elää**.

ulem G., *uułem* MU. das leben. Syrj. *olöm*.

ulon G. das leben, das sein, das wohnen. Syrj. *olan* 'wohn-, lebens-'.

ulep J. lebendig.

uułźiṇi J. aufleben, auferstehen.

ulîlîṇî G. (frequ.) sein, leben. SyrjI. *ōliṇi* (< **olliṇi*).

1113. *uliś* siehe 1108.

1114. *ulki* siehe 1108.

1115. *ullań*, *uułań* siehe 1108.

1116. *ulon* siehe 1112.

1117. *ulošo* (*val*) G., *uułošo* MU. wallach. (Tschuw. **laša** < ***ulaša**, ***olaša**.)

1118. *ulti*, *uułti* siehe 1108.

1119. *ułłànî*, *ułłàni* siehe 1101.

1120. *um* siehe 1095.

1121. *umoi* G. J. gut. ? vgl. fi. **avu**.

umoîn G. vorsichtig, behutsam.

1122. *uno* M. J. MU., *uno* J., *îno* U. viel. SyrjI. *una*. Fi. **enä-**. [Vgl. 595.]

1123. *uram* MU. strasse. (Tat. **uram**.)

1124. *urbo* G. U. wanze.

1125. *urd* J. rippe. SyrjI. *ord* 'seite, umgebung'.

urdes G. J. seite. SyrjI. *ordes* 'die aufrechtstehenden seitenbretter im schlitten'.

urtsî G. neben, an.
urtsîn G. an, bei.
urtsîti G. an der seite vorbei.
urtśε G. zusammen, einträchtig.
urdînî G., *urdinj* J. lehnen, aufstützen.

1126. *urjs* siehe 1130.

1127. *urobo* siehe 790.

1128. *urod* G. J. schlecht, böse, übel, schlimm. (Russ. уродъ.)

1129. *urom* M. J., *urom* MU. freund. *urom kariśkinj* M. freundschaft schliessen.
urom-nju MU. freundin.
uromjäśkînî G., *uromjäśkinj* M. freundschaft —, kameradschaft schliessen.

1130. *urs* G., *urîs* J. peitsche. SyrjI. *ors*.

1131. *urtsî*, *urtsîn*, *urtsîti*, *urtśε* siehe 1125.

1132. *usî* G. U., *usj* MU. egge. Vgl. syrjI. *agas*; (tschuw.; vgl. tschuw. **aga** 'pflug, hakenpflug').
usuànî G. (*usual-*) eggen. Vgl. syrjI. *aksōnj* (< **aksalnj*).

1133. *usto* G., *usto* MU. gut (G.), geschickt (MU.). (Tschuw. **usta** od. tat. **osta**.)

1134. *usuànî* siehe 1132.

1135. *uśînî* G., *uśinj* J. MU. fallen. SyrjI. *uśnj*. ? vgl. fi. **istua**.

1136. *uśkinj* siehe 1139.

1137. *uśtînî*, *uśtînî* G., *uśtinj* MU. öffnen. SyrjI. *voštinj*.
uśton G. MU. schlüssel. SyrjI. *voštan*.
uśto MU. loch, öffnung; offen. Syrj. *vośta*.

1138. *utînî* G. gewinnen (im spiel). (Tat. **ut-**.)
utîtînî G. verspielen.

1139. *uťinî* G., *uťinj* M. J. MU., *uťinî* U. besichtigen, untersuchen; beschützen, sorgen, pflegen, verpflegen; verehren.
uťškinî G. U., *uťškinj* M. J. MU., *uškinj* J., *uťšiškinî* U. (< **uťiškinj*) schauen, besichtigen.
uťťšànî G., *uťťšànj* J. MU. (*uťťšal-*, *uťťšal-* < **uťišjal-*) suchen.
1140. *u(ťširàni* MU. (*u(ťširal-*) begegnen. (Tat. **očora-**.)
1141. *uťškinî*, *uťškinj*, *uťšiškinî*, *uťťšànî*, *uťťšànj* siehe 1139.
1142. *uu* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *ul* ...).
1143. *uz* siehe 1095.
1144. *uzîr* G., *uzir* MU. reich. SyrjI. *ozir*.
uzîrmînî G. reich werden. SyrjI. *ozirmini*.
1145. *uźim* MU. winterkorn. (Tat. **uǯym**.)
1146. *už* G. J. MU. arbeit; that; sache. SyrjI. *ud̡ǯ*.
užànî G., *užànj* J. MU. (*užal-*) arbeiten; thun. SyrjI. *u(d̡ǯānj* (< **u(d̡ǯalnj*).
užalťànî G. (*užalťal-*) urbar machen.

ua.

1147. *ua* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *u* ...).

ụ.

1148. *-ụa*, *-ụa* siehe 1.
1149. *ụaťes* G. M. bett, matratze. SyrjI. *voťes* 'unterlage, streu'. Fi. **vuode**.
1150. *ụalťa* (? < **ụaďla*) G. alt, ehemalig; früher. Vgl. syrj. *voidar*, *voidir* 'vorher, früher; vorig'.
vaťťan MU. einst, in alter zeit.

ɣaťťana G. alt, ehemalig.

ɣaťťo G. eher als; zuerst.

1151. *ɣamen* G., *vamen* MU. quer über — hin. Vgl. syrjI. *vomles* 'durchschnitt, quere'.

1152. *ɣań* (st. *ɣańm-*) G., *vań* (st. *vańm-*) J. MU. ist, es giebt; was vorhanden ist, all, ganz. Syrj. *em.*

vań-bur J. MU. vermögen, habe und gut. Syrj. *em-bur.*

vańo-buro J. reich, vermögend. Syrj. *ema-bura.*

1153. *ɣaśkîṇî* G., *vaśkiṇi* J. herabsteigen, hinunterkommen. ? vgl. fi. **väistää.**

1154. *ɣat* G. fischotter.

1155. *ɣatîṇî* G. U., *ɣatṇi* M. verstecken; begraben. Syrj. *vaťśtiṇi* 'sich verstecken'.

1156. *ɣaťśe* U. einander gegenüber. SyrjI. *voďťša* 'gegenüber, entgegen'. [Vgl. 1157.]

1157. *ɣaźîṇî* G., *vaźiṇi* J. anreden (G.), *pumite ɣaźîṇî* G. antworten; antworten (J.). Vgl. fi. **vastata.** [Vgl. 1156.]

ɣ.

1158. *-ɣa* siehe 1.

v.

1159. *vaiṇi, vaiṇî, vaiťîṇî* siehe 1160.

1160. *vajîṇî* G., *vajiṇi, vaiṇi* J. MU., *vaiṇî* U. bringen, fahren; holen, abholen. *kurbon vaiṇî* U. ein opfer bringen. SyrjI. *vaiṇi.* Fi. **viedä.**

vaiťîṇî U. bringen lassen.

1161. *vajo* G. M. verzweigt, gabelförmig. Vgl. syrj. *vöi* 'stellholz in der falle'.
vajo-bîž G., *vajo-bjž* MU. schwalbe.
1162. *val* 'war' siehe 1219.
1163. *val* G. M. J. U., *våu* J. MU. pferd. SyrjI. *vę* (< **vel*).
val-bîž G., *val-bjž* M. pferdeschweif.
val-kuk M. pferdefuss.
val-kurbon U. pferdeopfer.
val-utťšåś J. pferdesucher.
1164. *valànî* G., *valànj* J. (*valal-*) verstehen, begreifen. SyrjI. *vèlōnj* (< **velalnj*). Vgl. fi. **vala**.
valektînî G., *valektjnj* J. unterrichten.
valtînî G. führen, leiten.
1165. *valťśe* G., *valśe* M., *våu(ťśe* MU. zusammen. *valťśe karînî* G. zusammenfügen.
1166. *valťan* siehe 1150.
1167. *vamen* siehe 1151.
1168. *vandînî* G. U., *vandjnj* M. J. MU. schneiden, schlachten; erstechen. SyrjI. *vundjnj*.
1169. *vań, vań-bur, vańo-buro* siehe 1152.
1170. *varmaj* G. schwiegervater.
1171. *vaśkjnj* siehe 1153.
1172. *vaškala, vaškåua* J. alt, vormalig, ehemalig; *vaškåua djrja* vormals.
1173. *vataga* G. familie. (Russ. **ватага**.)
1174. *vaź* MU. spelt, dinkel. ? fi. **vehnä**.
1175. *vaźjnj* siehe 1157.
1176. *våu* 'war' siehe 1219.
1177. *våu* 'pferd' siehe 1163.
1178. *våu(ťśe* siehe 1165.
1179. *vednaśkînî* siehe 1181.

1180. *vedra* G. eimer. (Russ. **ведро.**)
vedra-tĭr G. ein eimer voll, so viel wie ein eimer enthält.
1181. *vedun* G. hexenmeister. (Russ. **вѣдунъ.**)
vednaśkĭnĭ G. hexen.
1182. *veń* G. MU. nadel. SyrjI. *jém.* Fi. **äimä.**
veń-ḑiu̯ MU. nadelspitze.
1183. *verànĭ* G. U., *verànĭ* M. J. MU. (*veral-*) sagen, sprechen, reden, erzählen; versprechen. SyrjI *vargĭnĭ* 'viel sprechen'. ? fi. **virkata.**
veram: kurbon-veram U. 'opfergelübde'.
veraśkĭnĭ MU., *veraśkĭnĭ* U. sprechen, sich unterreden.
1184. *verĭnĭ: tĭrĭnĭ verĭnĭ* G. füllen und beladen.
1185. *verjànĭ* U. (*verjal-*) etw. kosten, etw. schmecken.
1186. *veś* G. M. J. U. perle.
veśo G. mit perlen versehen, perlen-.
1187. *veś* J. immer, beständig, fortwährend. (Russ. **весь.**)
1188. *veśkànĭ* U. (*veśkal-*) genesen. SyrjI. *veśkōnĭ* (<**veśkalnĭ*).
veśkatĭnĭ U. heilen, gesund machen.
veśkĭt MU. wohlgebildet. SyrjI. *veśkĭd* 'gerade, richtig, wahr'.
1189. *veśo* siehe 1186.
1190. *vetlĭnĭ* G., *vetlĭnĭ* J. MU. gehen, wandern, reisen. SyrjI. *vètlĭnĭ.*
vetlĭlĭnĭ G. (frequ.) wandern.
1191. *vettĭnĭ* MU. eintauchen, eintunken.
1192. *vet* MU. ja, doch. (Russ. **вѣдь.**)
1193. *vẹĭ* G. U. öl, butter. SyrjI. *vĭĭ.* Fi. **voi.**
1194. *vẹldĭnĭ* G., *völdĭnĭ, vöu̯dĭnĭ* J. ausbreiten. SyrjP. *veldnĭ, völdnĭ.*

vęldet G., *vᵃ̃ɥdet* MU. decke od. fussboden aus unbehauten balken (G.); decke (MU.). Syrj. *velt*, syrjI. *veit*.

1195. *vęlînî* G., *völinj*, *vᵃ̃ɥinj* J. hobeln. SyrjI. *volōnj* (< **volalnj*). Fi. **vuolla (vuole-)**.

vᵃ̃ɥon-purt J. schabmesser.

1196. *vęlît* G., *volit* J. MU. glatt, eben; schön. SyrjI. *voľkjd* 'glatt, eben, schlüpfrig' (syrj. *voľk* 'glanz, glasur; glatteis'). Vgl. fi. **välke, välkkyä**.

1197. *vęś* G., *voś*, *vöś* J. schade (G.), schmerz, weh (J.). *voś karjnj* J. weh thun, verletzen. ? vgl. syrjP. Wied. *vös* 'armut, elend'.

1198. *vęś* G. U., *vöś* MU. opfer, gebet.

vęśànj G. U., *vöśànj* MU. (*vęśal-*, *vöśal-*) opfern, beten. ? vgl. syrj. *vesalnj* 'reinigen, rein machen'.

vośàśkînj G., *vöśàśkinj* J. beten.

vöśàśkon-kil J., *vöśàśkon-kiɥ* J. MU. gebet.

1199. *vᵃ̃ɥ* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *vęl* ...).

1200. *vęzî* G., *vözj* J. in die nähe, an.

1201. *vinî* G., *vinj*, *vinj* J., *viinj* MU. töten, tot schlagen; J. auch: peitschen. SyrjI. *vinj*. Vgl. fi. **vika, viata (vikaa-)**.

1202. *vijànî* G. U., *vijànj* M. MU. (*vijal-*) fliessen. SyrjI. *vijōnj* (< **vijalnj*). Fi. **vuotaa**.

1203. *vil* siehe 1220.

1204. *vina* G. J. U. branntwein. (Russ. вино.)

1205. *vinj* siehe 1201.

1206. *vir* G. J. MU. blut. SyrjI. *vir*. Fi. **veri**.

viro G. blutopfer. SyrjI. *vira* 'blut enthaltend, blutig'.

1207. *vis: zîŋ-vis* U. '(böser) geist', *alama zîŋ-vis* 'böser geist'.

1208. *vis* G. was zwischen ist; zwischenraum, lücke; scheidewand; *vistem* ohne lücke, welcher keine lücke bildet. *vistem vožtem* ununterbrochen, ohne unterbrechung. Vgl. syrjI. *vis* (*visk-*) 'fluss od. bach, welcher zwei seen vereinigt'.

1209. *viśîṇi* G. U. krank liegen, krank sein. SyrjI. *viśnj.* Vgl. fi. **väsyä**.

1210. *viśtem* siehe 1213.

1211. *viťś: viťś-ak* G. all. Syrj. Wied. *vaťś* 'gänzlich, ganz und gar'.

1212. *vizan* MU. angel.

1213. *viź* G. MU. U. verstand, klugheit. SyrjI. *viďź: ďźon viďź* 'gesundheit'.

viźmo G. J. U. klug.

viźtem G. M., *viśtem* G. J. MU. U. dumm, dummkopf, narr.

1214. *vîdiṇî* G., *vjdiṇj* M. J. sich legen. SyrjI. *vodnj.*

1215. *vîl* G. U., *vjl* M. J., *vjw* J. MU. oberfläche. SyrjI. *vj* (< **vjl*). Fi. **yli**.

vîlɛ (mit d. poss.-suff. d. 3 pers. plur. *vîlazî*) G. U., *vjlɛ* M. J., *vjwɛ* (mit d. poss.-suff. d. 2 pers. sing. *vjwad*) J. MU. auch (acc.), nach; hinauf. SyrjI. *vjlɛ.*

vîlîn G., *vjlin* J., *vjwin* J. MU. auf (dat.). SyrjI. *vjlin.*

vjliś, vjwiś J. von oben her; oben befindlich.

vjliśen J., *vjwiśen* J. MU. von oben her; oben befindlich; oben auf, auf (dat.): *śures vjwiśen* J. auf dem wege. SyrjI. *vjjśân* (< **vjljśân*).

vîlîki G. über — hin. SyrjI. *vjti* (< **vjlti*).

vîlîem (< **vîljem*) G. wegen; *mar vîlîem* warum? weshalb?

vîl-tîr G., *vil-tir*, *viu-tir* J. körper, leib.

viui MU. oberteil, oberfläche. Syrj. *vili* 'höhe, erhabenheit'.

1216. *vîldî* G. wahrscheinlich, gewiss.

1217. *vîle*, *vile*, *viue* siehe 1215.

1218. *viliš*, *viuiš*, *viliśen*, *viuiśen*, *viui*, *vîlîkî*, *vîlîn*, *vilin*, *viuin* siehe 1215.

1219. *vîlînî* G., *vilini*, *viuini* J. MU. sein, vorhanden sein. SyrjI. *vēni* (< **veln*). Fi. **olla (ole-)**.

val G. J. U., *vâu* J. MU. war. *en mîn val!* du hättest nicht gehen sollen! SyrjI. *vē* (< **vel*).

1220. *vîl* G., *vil* J. U. neu, frisch. SyrjI. *vil*. Fi. **uusi (uute-)**.

1221. *vîltem* siehe 1215.

1222. *vîn* G. jüngerer bruder. SyrjP. *von*. Fi. **vävy**.

1223. *virdźini* siehe 1224.

1224. *vîrînî* G. sich bewegen, sich rühren. SyrjI. *verni*. Fi. **vieriä**.

vîrźînî G., *virdźini* MU. sich bewegen. SyrjI. *verźini* 'sich bewegen, von der stelle verrückt werden'.

vîrźîlînî G., *virźilini*, *virźiuini* J. (frequ.) sich bewegen.

1225. *viśki* siehe 1227.

1226. *vît* G., *vit* J. steuer. SyrjI. *vot*. Vgl. fi. **otto, ottaa**.

vîtînî: tutînî vîtînî G. stellen und sammeln. SyrjI. *votni* 'sammeln, pflücken'.

1227. *vîtškî* G., *vitški*, *viški* J. kufe, zuber (tiefer); pudmass (G.).

1228. *viu* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *vil* ..., *vîl* ...).

1229. *vîž* G., *vjž* MU. fussboden (MU.), brücke (G.). Vgl. syrjl *vūdžnj* 'hinüberfahren (über wasser), übersetzen (intr.)'. Vgl. fi. **vene, venhe.**

vjžjm (< **vjž-ul*) MU. raum unter dem fussboden.

1230. *vjžis* siehe 1231.

1231. *vîžî* G., *vjžj* M. J. MU. wurzel; unterteil. Syrjl. *vuž* 'wurzel'.

vjžis MU. an.

vjžj-kjl M. J. sage.

1232. *vjžjm* siehe 1229.

1233. *volît* siehe 1196.

1234. *vor* U. dieb. (Russ. воръ.)

1235. *vor: šud-vor* G. glück und wohlergehen.

vordînî G., *vordînj* MU. aufziehen, schützen; wachsen lassen, erziehen. Syrjl. *vèrdnj* 'ernähren, erziehen'.

vortskînî G., *vordiškjnj* J. geboren —, erzeugt werden, entstehen. Syrjl. *vèrtšjnj* 'ernährt werden'; Wied. auch: sich erhalten, auferzogen werden'.

voršud G., *vošsud* J. (< **vordjš-šud*) schutzgeist des häuslichen glückes.

1236. *vorgoron* G. J. junger, erwachsener mann.

1237. *vormînî* G., *vormjnj* MU. im stande sein, vermögen (MU.); beherrschen, oberhand haben, regieren (G.). Syrjl. *vèrmjnj* 'können, vermögen'. ? vgl. fi. **varma, varmistua.**

1238. *vorok* G. haufe. (Russ. ворохъ.)

1239. *vorota* G. pforte. (Russ. ворота.)

1240. *vorsànî* G., *vorsànj* J. (*vorsal-*) einschliessen.

1241. *voršud* siehe 1235.

1242. *vortskînî* siehe 1235.

1243. *vorttînî* G., *vorttinj* M. J. fahren (z. b. brennholz, heu) G.; im galopp fahren (M. J.).
vorttiljnj M. (frequ.) im galopp fahren.
1244. *vorťša* G. (geschlechts- od. s. g. *voršud*-name).
1245. *voś* siehe 1197.
1246. *vośâśkînî* siehe 1198.
1247. *voššud* siehe 1235.
1248. *voštînî* G., *voštinj* J. tauschen. SyrjI. *vežtinj*. Fi. **vajehtaa, vaihtaa.**
1249. *vot* J. siehe da! (Russ. вотъ.)
1250. *voz* G. J. fuder. (Russ. возъ.)
1251. *voź* G. MU. wiese. SyrjI. *viďź*.
1252. *vożdaśkînî*, *vożdaśkinj* siehe 1253.
1253. *vożînî* G., *vożnj* M., *vożinj* J. MU. halten; beschützen. SyrjI. *viďźnj* 'hüten, bewahren, beobachten; fasten'.
vóźiś: kabak-vożiś G. 'schenkwirt'.
vożmànî G. U., *vożmànj* J. MU. (*vożmal-*) hüten, schützen; beobachten, aufpassen; warten. Syrj. *viďźmalnj* 'beobachten'.
vożmatînî G., *vożmatinj* J. MU. zeigen, anleiten.
vożdaśkînî G., *vożdaśkinj* J. sich scheuen, sich sich schämen.
1254. *vož* G. M. MU. U. 1) grün, unentwickelt, klein; 2) zorn. *vožzɛ vajînî* G., *vožzɛ potnj* M. zürnen. SyrjI. *vež*. Fi. **viha.**
vožo G. ein böser geist, verursacht u. a. krankheiten; treibt während der winter- u. sommersolstitien (*vožo-dîr* = die *vožo*-zeit) herum, da man ihn (mit arbeit, geräusch u. a.) nicht stören darf. Vgl. syrjI. *veža pera* 'zeit von weihnachten bis zum heiligen dreikönigsfeste (святки)'.

vožo-mad' G. rätsel. (Mit rätseln unterhält man sich vorzugsweise zur *vožo*-zeit.)

vožjâškinî G., *vožjâškinj* M. beneiden.

1255. *vož: šures vož* G. wegscheide. SyrjI. *vož* 'gabel, zweig, deichsel'.

vožtem: vistem vožtem G. 'ununterbrochen, ohne unterbrechung'. (*vožtem* eig. = „ohne teilung".)

1256. *vö* ..., *vö* ... (die so anlautenden wörter siehe unter *vę* ...).

1257. *vu, vu* G. J. MU. U. wasser. SyrjI. *va*. Fi. **vesi** (**vete-**).

vu-dur G. U. ufer, flussufer. *vu-durînges* U. ganz nahe am ufer. SyrjI. *va-dor*.

vu-gop J. wassergrube.

vu-juiś G., *vu-đuiś* MU. (eig. „wassertrinker") regenbogen.

vuko (*vu-ko*) G. M. MU. wassermühle, mühle. [Vgl. 492.]

vuko-iznj M. in der mühle mahlen.

vuko-kę M., *vuko-kö* MU. mühlstein.

vu-kuźo MU. wassergeist.

vumurt (*vu-murt*) G. M. wassergeist.

vumurt-nil G. tochter des wassergeistes.

1258. *vuînî* G., *vujnj* M. J., *vujnj* J. MU. kommen; reif werden, fertig werden; werden (zeit). SyrjI. *vonj*.

vutskinî G. hinkommen, hinlangen, erreichen.

vuttinî G., *vuttjnj* MU. bringen, etw. irgendwohin kommen lassen.

1259. *vuko, vuko-iznj, vuko-kę, vuko-kö, vu-kuźo* siehe 1257.

1260. *vumurt, vumurt-nil* siehe 1257.

1261. *vunetînî* G., *vunetjnj* J. MU. vergessen. SyrjI. *vunednj*. Fi. **unehuttaa**.

1262. *vurînî* G., *vurinj* MU. nähen. SyrjI. *vurnj*.
vurjs MU. naht. SyrjI. *vurjs*.
vurjstem MU. der ohne naht ist.
1263. *vutskînî*, *vuttinî*, *vuttinj* siehe 1258.
1264. *vuz* G. J. U. waare; handel (G. U.). Syrj. *vuz* 'anflage, steuer, verkauf, handel'.
vuzîši J. kaufmann.
vuz-karînî G. handel treiben.
vuzànî G., *vuzànj* M. J. (*vu al-*) verkaufen. SyrjI. *vuzānj* (< **vuzalnj*).
1265. *vužer* G. M. schatten. SyrjI. *vudžer*.
vu ertem M. schattenlos, ohne schatten.

z.

1266. *zabor* G. zaun, gehäge. (Russ. заборъ.)
1267. *zarńi* G. MU. gold; golden. SyrjI. *zarńi*.
1268. *zem*: *ze·m-ik* G. in der that.
1269. *zek* G., *zök* J. gross (G.), dick (J.).
1270. *zöl*, *zöm* J. schräg, schief.
1271. *zibiškjtjnj* J. lehnen, aufstützen.
1272. *zîm* G., *zîŋ* U. geruch. duft. SyrjP. *zjn* 'gestank'.
zîŋ-vis U. (böser) geist. *alama zîŋ-vis* U. böser geist.
1273. *zîrànî* G., *zjràn* MU. (*zîral-*, *zjral-*) reiben, streichen, schmieren. SyrjI. *zjrōnj* (< **zjralnj*) 'einreiben'.
1274. *zoltînî* G., *zoltjnj* J. ausspannen, ausdehnen. SyrjI. *zelednj*.
1275. *zor* G. J. MU. U. regen. SyrjI. *zer*.
1276. *ök* siehe 1269.

1277. *zöl, zöu* siehe 1270.

1278. *zurod* G. garbenhaufen. (Russ. зуродъ.)

ž.

1279. *žag* G. MU. kehricht, schutt; splitter. Syrj. *žug* 'abfall beim dreschen, spreu'.

1280. *zivot* G. vieh. (Russ. животъ. животы.)

1281. *žiŋ: žiŋ šuinj* J. klingen. Syrj. *žin* '(dumpfer) ton, klang'; syrjl. *žinna kīnj* 'klingen, tönen'. Vgl. fi. **havina, havista**.

žiŋgirtnj J. klirren, klingen.

1282. *žolob* G. U., *žolop* M. dachrinne. (Russ. жолобъ.)

žolop-vu M., *žolob-vu* U. dachrinnenwasser.

1283. *žugînj* G., *žugnj* J. schlagen, prügeln; tadeln. Vgl. syrjl. *žugednj* 'zerschlagen'.

žugiškinj J. schlagen, prügeln.

ẓ̌.

1284. *ẓ̌..* (die so anlautenden wörter siehe unter *dẓ̌...*).

•••••

Abkürzungen.

aderb. = aderbedschanisch.
alt. = altaisch.
Ašm. = Н. И. Ашмаринъ. Матеріалы для изслѣдованія чувашскаго языка. Казань 1898.
dschag. = dschagataisch.
est. = estnisch.
fi. = finnisch.
G. = glasovscher dial. des wotjakischen.
J. = jelabugascher dial. des wotjakischen.
jak. = jakutisch.
K. = kasanscher dial. des wotjakischen.
kir. = kirgisisch.
Lytk. = Г. С. Лыткинъ. Зырянскій край при епископахъ пермскихъ и зырянскій языкъ. Санктпетербургъ 1889.
M. = malmyžscher dial. des wotjakischen.
MU. = malmyž-uržumscher dial. des wotjakischen.
osm. = osmanisch.
russ. = russisch.
S. = sarapulscher dial. des wotjakischen.
Saw. = П. Савваитовъ. Зырянско-русскій и русско-зырянскій словарь. Санктпетербургъ 1850.
schor. = schorisch.
syrj. = syrjänisch.
syrjI. = Iźma-dial. des syrjänischen.
syrjL. = Lusa-dial. des syrjänischen.
syrjNV. = wytschegdischer dial. des syrjänischen an der unteren Wytschegda.
syrjP. = permischer dial. des syrjänischen.
syrjUd. = udorischer dial. des syrjänischer.
tat. = tatarisch.
tscher. = tscheremissisch.
tschuw. = tschuwassisch.
türk. = türkisch (als sammelname).
U. = ufascher dial. des wotjakischen.
Wied. = F. J. Wiedemann. Syrjänisch-deutsches Wörterbuch. St. Petersburg 1880.
wot. = wotisch (watländisch).
wotj. = wotjakisch.

Berichtigungen.

S. 4, z. 10 v. u. lies *piṭštoz* statt *pitštoz*.

S. 23: unter die nummer 2 einzuschalten die rubrik: *gondjrlen kiuḍemez*.

Digitized by Google

Digitized by Google

Früher erschien:

Hülfsmittel für das studium der finnisch-ugrischen sprachen. I. K. B. Wiklund, Kleine lappische chrestomathie mit glossar. Fm. 2.

Zu beziehen durch die Finnisch-ugrische Gesellschaft.

Früher erschien:

Hülfsmittel für das studium der finnisch-ugrischen sprachen. I. K. B. Wiklund, Kleine lappische chrestomathie mit glossar. Fm. 2.

Zu beziehen durch die Finnisch-ugrische Gesellschaft.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.